Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ

19 Povești
nemuritoare

Coperta de :
CRINA IONESCU

tYGRI book

Povești nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ, BUCUREȘTI — 1976

MIHAI LUPU

Ionică — Ram-de-Tei

SE SPUNE, dragii mei, că într-un trecut îndepărtat, pe undeva într-o bătrînă pădure, și-a trăit viața un biet pădurar împreună cu nevastă-sa.

Din tinerețea lor și pînă aproape erau în gura bătrîneții n-au avut nici un moștenitor. Pe pădurar îl frămînta grija asta și nu prea, dar ce folos, că, de la un timp, femeia-sa îi cam făcea zile fripte.

Într-o bună zi, pe pădurăreasă n-a mai răbdat-o inima și a zis către pădurar :

— Măi omule... Să știi că s-a trecut lucrul de șagă. Răbdarea mi-a ajuns la gît. Eu vreau numaidecît să am un copil... Fie de lemn, fie din ce-o fi, numai să fie. Că dacă nu, zile bune cu mine nu mai ai.

— Bine, măi femeie, a zis pădurarul, îmi pregătești ceva de ale gurii și mîine-dimineață oi vedea eu încotro oi apuca-o și ce-oi putea face.

Peste noapte, pădurarul și-a frămîntat gîndurile în tot felul pînă-l furase somnul. Amu, cu mult înainte de a se ivi zorile, pădurarul s-a trezit și pînă să-și răcorească el ochii cu apă rece, nevastă-sa i-a pus două cepe-n traistă și o turtă care nu de mult o scosese din spuza fierbinte a sobei.

După ce se pregătise de drum pădurarul, și-a luat barda și fierăstrăul, apoi a plecat și și-a pierdut urmele prin adîncul pădurilor. A căutat el în lungul și latul pădurii cu ochii prin copaci, ca să găsească ce-i trebuia, dar numai că nu găsea. Dar pe cînd dăduse soarele la achindîi, iaca îl slujește norocul pe bietul pădurar și găsește într-un tei bătrîn un ram din care-și făcuse ei socoteala că s-ar putea închipui un copil. Și nu mai gîndește mult, se urcă repede în tei, taie craca și apoi s-a pus pe cioplit și meșterit. Odată cu seara, pădurarul nostru terminase lucrul. Ce să vă spun, făcuse din lemnul de tei o frumusețe de copil, de puteai să juri că-i adevărat.

Ei, și pe la o bucată de noapte, pădurarul a ajuns acasă și i-a dat femeie-si copilul de lemn. Cînd l-a văzut ea, nu mai știa ce să facă de bucurie. Îndată a pus apă la încălzit, a băit copilul de lemn, l-a frecat bine cu untură pe la toate încheieturile și, după ce l-a băit, s-a apucat și a rupt niște fuste mai vechi și cămăși de ale ei și l-a înfășat, apoi l-a pus într-o covată și dă-i cu legănatul.

Și au trecut săptămîni și luni de zile. Așa de lemn cum era copilul, pentru pădurăreasă era o mare mîngîiere. Toată ziulica sfătuia și se punea la cale cu el, iar cînd zicea ea că copilul ei doarme, pădurarul nu scotea o șoaptă, că pădurăreasa i-ar fi măsurat spinarea cu cociorveiul.

Într-o bună zi, pe cînd pădurarul nu se aștepta, iaca se pomenește cu doi moșnegi la poartă, îmbrăcați cu niște sumane ponosite, cu plete lungi și bărbi albe pînă la brîu.

— Bună vreme, cinstite gospodar !

— Bună să fie venirea pe la noi, oameni buni, a zis pădurarul uimit. Cu ce-aș putea să vă fiu de folos, a mai adăugat el.

— D-apoi, noi nu ți-om cere prea mult. Dacă te lasă inima, potolește-ne foamea cu cîte ceva de ale gurii, că drept să-ți spunem, dacă ne-i crede, nu ne putem tîrî picioarele după noi de foame, au zis cei doi bătrîni.

Atunci, auzind pădurarul, îndată și-a arătat bunăvoința față de musafiri și după ce i-a hrănit cu ce-a avut, la plecare, unul din moșnegi întinde cîrja pe deasupra sobei și atinge copilul de lemn, pe care-l ascunsese pădurăreasa ca să nu-l mai vadă musafirii, și a zis :

— Da' ce aveți aicea, mă rog ?

— Aaa... Nu, nu avem nimica, se grăbi să răspundă pădurăreasa. Dar nici nu apucase a sfîrși de spus, că copilul de lemn căpătase viață și îndată începuse să plîngă. Și-atunci, iar a grăit bătrînul :

— Ei, cum spuneți că nu aveți nimic și eu văd că aveți un copil și mi se pare că nici nu-i botezat. Și moșnegii i-au dat numele de Ionică-Ram-de-Tei și i-au mai dăruit băiatului o sabie fermecată și un buzdugan și doi juncani. Și numai bine ce i-au dăruit, sabia și buzduganul au și fost în cui și juncanii în ocol. După aceea, bătrînii și-au luat rămas bun și i-au dat în grija pădurarului să îngrijească de juncani, pînă va crește băiatul. Apoi numai ce au ieșit pe poartă și s-au făcut nevăzuți.

Pădurarul și pădurăreasa nu mai știau ce să mai facă de bucurie. Îndată au pus un ceaun cu apă la încălzit și au băit copilul din nou.

Și iaca așa trecuse un an de zile, Ionică-Ram-de-Tei crescuse ca unul de zece ani. Cînd împlinise doi ani, crescuse ca unul de douăzeci de ani, înalt, frumos și năzdrăvan. Odată cu creșterea lui, îi crescuseră și puterile, de nu-i mai stătea nimeni împotrivă. Scotea copacul din rădăcini cît ar fi fost de gros și se lupta cu cele mai puternice animale sălbatice și pe toate le dovedea.

De la un timp, a simțit nevoia de a se duce să cunoască și el lumea și atunci a zis către părinții săi :

— Tată și mamă ! Mie mi-a venit vremea să plec în lume, că drept să vă spun, tare mi s-a urît în pustiul ăsta de pădure.

Auzind pădurarul și pădurăreasa cele spuse de Ionică-Ram-de-Tei, mai să-și iasă din minți de supărare, dar cu toată supărarea și părerea lor de rău, n-au putut să-l oprească pe Ionică. S-a pregătit de drum, și-a luat sabia și buzduganul, apoi a zis :

— Tată, ține minte ce-ți spun. Eu vă las cu bine și dacă va veni cîndva vremea și-ai să auzi răgînd juncanii mei din ocol, să te duci cît mai repede la ei, și dac-ai să vezi că le picură sînge din vîrfurile coarnelor, să le legi cîte o batistă roșie la cornul drept, apoi să le dai drumul să plece.

— Ei, se vede lucru că așa oi face, dragul tatei, a zis plîngînd pădurarul.

Cînd a fost la despărțirea lor, plîngeau pînă și pietrele de mila pădurăresei și a pădurarului.

După ce Ionică-Ram-de-Tei își luase rămas bun de la mamă-sa și tată-su, a ieșit din ogradă și încotro era cu

ochii într-acolo s-a pornit. Și a mers el și tot a mers zi după zi, săptămînă după săptămînă, an după an, dar nu mai dădea de urmă sau suflare de om, decît numai păduri nesfîrșite și tot felul de animale sălbatice cu care din loc în loc se mai războia.

De la un timp, iaca zărește el un luminiș. Atunci mare bucurie-l mai pălise. Dă el zor cu mersul și de ce mergea, luminișul mai mare se făcea. Pînă deodată se pomenește pe-o cîmpie cu iarba verde pînă la brîu, țesută cu flori de toate culorile. Mult s-a mai bucurat Ionică-Ram-de-Tei cînd se văzu scăpat de pustiul pădurilor, dar mai mult se bucură cînd, după o cale de o zi pe minunata cîmpie înflorită, a zărit în depărtare pe-o culme de deal cîteva căsuțe omenești. Odată cu seara, a ajuns la prima casă din marginea satului, în care pîlpîia o slabă și sărăcăcioasă lumină de opaiț din seu de oaie. Bate de cîteva ori în poartă. N-a trecut mult și iaca iese o babă adusă puțin de spate.

— Care-i acolo ? întrebă ea speriată.

— Om bun, mătușică ! Primește-mă, te rog, să-mi hodinesc și eu oasele, că sînt istovit de puteri.

Atunci, baba s-a apropiat de poartă și a zis către străin :

— Doamne, dragul mătușei... Intră. Eu te primesc cu dragă inimă. Dar să știi că de astîmpărat foamea oi avea eu cu ce să ți-o astîmpăr, dar setea, nu.

Ionică s-a bucurat de primirea și buna-voință a babei, dar i-a rămas în minte ceva neclar. După ce-au intrat ei în bordeiul bătrînei, a zis către babă :

— Ia spune-mi și mie, mătușică, de ce-ai spus că n-ai cu ce-mi astîmpăra setea ? Ce, poate nu aveți apă de băut ?

— Doamne, dragul mătușei... Pe întinsul meleagurilor noastre se află o singură fîntînă și fîntîna asta o stăpînește balaurul cel cu șapte capete și nu dă apă decît celui care-i aduce pe cineva din familie să-l înghită. Care nu, iaca așa ne chinuim viața de azi pe mîine.

Auzind Ionică, a scos repede o bucățică de hîrtie și a scris pe ea cîteva rînduri, apoi a dat-o bătrînei și a zis :

— Mătușă... ia scrisoarea asta de la mine și du-te la fîntînă. Cînd ai să te apropii de fîntînă și-ai să vezi că balaurul își scoate capul din fîntînă, să nu-ți fie teamă. Te oprești pe loc, ții scrisorica în palmă ca balaurul s-o poată citi și după aceea să-ți iei apă din fîntînă cît îți poftește inima.

Baba n-a avut încotro ; mai cu frică, mai cu curaj, a luat cofele și scrisorica, apoi s-a dus către fîntînă. Cînd să mai fi avut de-o azvîrlitură de băț pînă s-ajungă la fîntînă, iaca și balaurul își scoate cele șapte capete din fîntînă. Baba, făcîndu-și curaj, îndată a ridicat scrisoarea în sus și atunci balaurul a citit-o și după asta s-a rostogolit în fîntînă ca bolovanul. Atunci, baba, cu frică, pe vîrful degetelor s-a apropiat de fîntînă, s-a uitat în ea, iar n-a mai văzut nici urmă de balaur. Scoate ea o cofă de apă, o bea, mai scoate una, o bea și pe aceea, apoi din nou umple cofele și o ia spre casă mulțumită că-și potolise setea. Pînă să ajungă acasă a tot gustat cîte-o gură de apă, cînd dintr-o cofă, cînd din alta, de ajunsese cu ele aproape goale. Cînd a ajuns baba acasă, nu mai știa

ce să-i facă și cum să-i mai mulțumească lui Ionică-Ram-de-Tei.

În scurt timp, toți oamenii din sat au luat apă din fîntînă cît le-a trebuit și fiecare venea la Ionică să-i mulțumească pentru binele ce le făcuse.

A doua zi, pe cînd mai era mult pînă la răsăritul soarelui, i s-a părut lui Ionică-Ram-de-Tei că se aude o fanfară cîntînd. Ridică el capul de pe pernă și-și ciulește urechile mai bine. Așa era. O fanfară cînta de răsuna satul și pînă hăt-departe.

— Mătușă ! Mătușă ! strigă el grăbit.

— Ce-i, dragul mătușei, a răspuns baba.

— Ia ascultă și dumneata ce fanfară se aude cîntînd așa de strașnic și mult din zori de zi ?

Baba se scoală repede din pat, se apropie de fereastră, ascultă puțin și după un oftat adînc, a zis :

— Doamne, scapă-ne de urgia morții !... Aista-i Pană-Împărat, dragul mătușei, împăratul nostru. Iaca i-o aduce balaurului în dar pe fata cea mai mică.

— Da' pentru ce, mătușă ?

— Doamne, pentru ce... Are nevoie de apă, dragul mătușei, că mîine are nuntă cu cele două fete mai mari.

Auzind Ionică-Ram-de-Tei, a sărit din pat, de parcă l-ar fi fript cineva la tălpi. S-a îmbrăcat repede, și-a luat sabia și buzduganul și pe neobservate s-a strecurat și el prin mulțimea de lume. A căutat să afle de la unul și de la altul să știe care-i fata ce va fi dăruită balaurului și cînd a văzut-o și-a zis în gînd :

„Doamne, ce împărat fără minte !... Să-şi ducă la moarte aşa o frumuseţe de fată. Nu se poate. Trebuie s-o apăr cu orice preţ !"

Între timp, Ionică-Ram-de-Tei s-a dosit pe undeva şi aştepta cu nerăbdare despărţirea împăratului de fiică-sa. Cînd au ajuns ei la fîntînă, împăratul şi-a scos de pe deget cel mai frumos inel de aur şi i l-a pus fiică-si. Apoi, după ce s-au îmbrăţişat, împăratul cu întreg alaiul împărătesc s-au întors la cetate supăraţi şi ca bătuţi de toate brumele.

După ce-a rămas fata împăratului singură ca cucul, iaca şi Ionică-Ram-de-Tei iese de după o tufă şi se îndreaptă către ea.

Cînd l-a văzut ea, mai întîi s-a speriat, apoi a zis :

— Vai de tine, voinice, şi de tinereţea ta ! Cine păcatele te-a adus aici ? Mai bine, cît mai ai timp, ia-ţi tălpăşiţa, că îndată trebuie să iasă balaurul din fîntînă şi odată cu mine te va înghiţi şi pe tine.

— Fii liniştită, fată de împărat ! Mai bine îndepărtează-te mai încolo de fîntînă şi stai liniştită.

Fata împăratului a făcut aşa cum i-a spus Ionică, iar el, după ce şi-a potrivit sabia deasupra fîntînei cu tăişul în jos, s-a dus lîngă fată şi a zis :

— Fată de împărat, ia spune-mi, ce semne are balaurul înainte de-a ieşi din fîntînă ?

— Doamne, ce semne... Mai întîi azvîrle din fîntînă o pară galbenă de foc, apoi una albastră şi după ce-o azvîrle pe cea roşie, nu mai durează mult şi iese şi el din fîntînă.

— Ei, dacă-i așa, atunci să stăm oleacă pe iarbă. De se va întîmpla că mă fură somnul, la cea dintîi pară care va ieși din fîntînă, trezește-mă.

— Se vede lucru c-așa oi face, a zis fata.

Ei, și n-a durat mult și Ionică-Ram-de-Tei adormise dus, cu capul în poala fetei de împărat. Fata nu-și lua ochii de la fîntînă. N-a durat mult și iaca iese prima pară de foc din adînc.

Atunci, fata împăratului încremenise de frică. După asta, a ieșit și a doua pară de foc. Și după ce a ieșit și a treia pară, cea roșie, iaca din ochiul drept al fetei s-a slobozit o lacrimă fierbinte pe obrazul lui Ionică-Ram-de-Tei, de l-a făcut să sară drept în picioare.

— Fată de împărat! Ce ți-a venit să mă frigi așa de tare?

Să-i răspundă fata? Nici gînd. Ei, dar Ionică a știut cum s-o trezească din amorțeală. Cînd i-a șters o palmă, la fel a sărit și ea drept în picioare și atunci a zis:

— Iertare-ți cer, voinice, că nu știu ce s-a-ntîmplat. De frica celor trei pare de foc ce-au ieșit din fîntînă, am închilit și nu te-am mai trezit.

Auzind Ionică-Ram-de-Tei, a trimis-o pe fată la cîțiva pași mai încolo, spunîndu-i că ce-o să vadă să nu-i fie teamă. Și iaca așa, că nici bine nu apucase fata împăratului a se îndepărta și balaurul și-a scos capul din fîntînă. Doamne, măiculiță... Cînd a dat cu ochii de Ionică-Ram-de-Tei, de mînie i se înroșiseră ochii ca jăratecul și pe

nări vărsa foc, de pîrjolea pămîntul. De lacom și furios ce era, n-a mai simțit că :

Cu cît spre Ionică se tîra,
Sabia îl despica,
Dar deși îl despica,
Foc și pară el vărsa,
Pămîntul îl pîrjolea
Și cerul se înroșea,
Ionică nu se lăsa,
Buzduganul de-l rotea
Și-n balaur cînd pălea,
Țeasta-n două-i despica
Cîte-o țeastă și alta,
Rînd pe rînd le răpunea
Și-a răpus și pe-a șaptea.

Și iac-așa, dragii mei, după o luptă pe viață și pe moarte, Ionică-Ram-de-Tei i-a făcut capăt balaurului pentru totdeauna, salvînd-o pe fata împăratului de la moarte. Iar lumea de prin alte părți a putut să-și ia apă din fîntînă cît a vrut și cînd i-a trebuit, fără ca să mai dea balaurului în dar suflete omenești.

După aceea, Ionică s-a apucat de-a hăcuit stîrvul balaurului în sute de bucăți, apoi, ca să-i dovedească împăratului fapta lui, s-a apucat de-a tăiat din vîrfurile gheare lor și limbilor balaurului, le-a legat într-o batistă și le-a pus în sîn.

Amu, după ce Ionică-şi luase de pe cap grija cu balaurul, s-a dus spre fata împăratului zîmbind, dar abia se mai ţinea pe picioare de osteneală.

Atunci, fata împăratului cu lacrimi de bucurie în ochi l-a cuprins pe Ionică de după gît, l-a sărutat, apoi a zis :

— Voinice ! Pentru binele ce mi l-ai făcut, cu ce să te răsplătesc ?

— Dă, fată de împărat. Răsplata ta îi să-mi fii mireasa mea. Şi amu, ca legămînt între noi, hai să schimbăm inelele, apoi să mai stăm pe iarbă.

Atunci, fata împăratului n-a mai stat pe gînduri. Îndată s-a apucat de-a scos de pe deget inelul de aur ce i-l dăduse tată-su şi a făcut schimb cu Ionică-Ram-de-Tei, apoi s-au aşezat pe iarbă şi-n cîteva clipe Ionică a şi adormit dus cu capul în poala fetei.

Şi numai bine ce adormise, iaca pe vîrful dealului s-a ivit şi Negrilă, sacagiul de la cetatea împăratului. Cînd se uită el în vale şi vede mormanul de carne, o vede pe fata împăratului în viaţă şi cînd îl mai vede şi pe bărbatul care dormea cu capul în poala ei, a-nceput să i se zbată inima ca-ntr-un şoarece prins în capcană.

Nici una, nici două, Negrilă lasă sacaua în deal, înşfacă hangerul din brîu şi încet, încet, o ia la vale spre fata împăratului.

Fata împăratului, cum nici prin gînd nu-i mai trecea o altă primejdie, stătea cu ochii ţintiţi pe undeva-n pămînt şi cu palmele ei catifelate mîngîia uşor fruntea lui Ionică-Ram-de-Tei, care dormea fără să se aştepte la nimic.

N-a durat mult și blăstămatul de sacagiu a și fost la spatele fetei de împărat. Doamne... Ce să vă spun, să te tot duci să nu auzi, să te ascunzi să nu mai vezi cele întîmplate acolo. Afurisitul de sacagiu ca un sălbatec s-a repezit la fata împăratului și cu palma lui mare cît strachina i-a astupat gura, și cu hangerul ascuțit și lucios, gata s-o lovească.

Nu gîndește mult și dintr-o lovitură puternică de hanger, l-a scurtat de cap pe Ionică-Ram-de-Tei.

Cînd a văzut fata împăratului, gata să-și iasă din minți de supărare. Se frămînta și striga la sacagiu cît o ținea gura, îl blăstăma cu lacrimi de foc în ochi pentru mîrșava faptă ce-o făcuse ; plîngea, se chinuia, dar viul e cu cei vii, iar mortul cu cei morți.

Negrilă-sacagiul stătea liniștit, de parcă nu se întîmplase nimic. Cum surzii nu aud și orbii nu văd, așa și sacagiul se făcea că n-o vede și n-o aude pe fata împăratului.

Amu, ca să poată s-o ia de nevastă pe fata împăratului, hai să facă și el ceva să-l păcălească pe împărat. Și nu gîndește mult, se duce repede la grămezile cu carne de balaur, se murdărește cu sînge din cap și pînă-n picioare, de ziceai că-i ducă-să pe pustii cu oala-n cap, a tăiat și el din rădăcinile limbilor și ale ghearelor, le-a legat într-o batistă și la fel le-a pus și el în sîn. Apoi, rînjindu-și colții, se îndreptă încet către fata împăratului. Fata, cînd l-a văzut așa, tremura ca varga de spaimă și măselele-n gură-i clănțăneau ca meliță.

Sacagiul, dac-a văzut că fata nu-și află locul de frică, a zis :

— Ține-ți firea, fată de împărat ; nu-ți fie teamă ! Bunătatea inimii mele m-a sfătuit să-ți cruț viața. Dar pentru asta, trebuie să-mi juri credință. Iar de nu, vei rămîne aici hrană corbilor cerului.

— Ce am de făcut ? a întrebat fata nedumerită.

— Iaca ce ai de făcut, a zis sacagiul, oricine te-ar întreba despre fapta cu balaurul, să le spui că eu l-am ucis. Iar despre ceea ce-ai văzut că am făcut eu, o vorbă să nu scoți, că să știi că unde-ți stau picioarele, îți va sta și capul.

Atunci, fata împăratului, ca să-și apere gîtlejul de ascuțișul hangerului și să poată avea parte de lumina soarelui, n-a avut încotro. A pus mîinile pe hangerul sacagiului și a jurat față de sacagiu că din cele ce a văzut, nu va scoate o vorbă către nimeni.

Atunci sacagiul, mulțumit și mai fericit ca toți fericiții din lume din acele zile, a umplut repede sacaua cu apă, a urcat-o pe fata împăratului deasupra pe saca, iar el a încălecat pe catîr și dă-i drumul, băiete, spre cetatea împăratului, cîntînd și chiuind, tocmai ca „Motanul-Geambaș-Mare-cu-Sabia-la-Gît !"

Cînd nu mai era mult pînă să ajungă la porțile împărătești, străjerii îndată au dat fuga la împărat, de i-au dus minunata veste despre venirea fiicei sale.

Auzind împăratul și împărăteasa, mai să-și iasă din minți de bucurie. Îndată au poruncit să se sune din trîmbițe, apoi cu tot alaiul și suflarea ce se afla în ograda împăratului, au ieșit s-o întîmpine pe fată și pe sacagiu.

Sacagiul, cînd i-a văzut venind către el, a oprit sacaua, apoi a strigat către împărat :

— Hoo, împărate și cinstitul meu stăpîn !... Oprește-te și te rog să fie liniște, că pînă n-oi spune ce am de spus, nu se apropie nimeni de mine !

Împăratul și împărăteasa rămaseră unde i-a prins vremea, iar cei ce veniră cu ei amuțiră ca stîncile de piatră și așteptau cu nerăbdare să audă ce are de spus sacagiul.

Ca să poată fi mai bine auzit, sacagiul s-a cocoțat pe sacaua cu apă, apoi îndîrjindu-se ca un țap, a zis :

— Împărate ! De azi înainte tot pămînteanul va putea să-și ia apă din fîntînă cît i-a trebui, că sufletul balaurului l-am trimis sub talpa iadului ; iar fiicei măriei-tale i-am dăruit viața și lumina soarelui. Și pentru ceea ce am făcut, eu socot că mie mi se cuvine cinstea să-i fiu mire !

Însoțitorii împăratului, auzind cerința sacagiului, i-a pufnit rîsul și-și dădeau coate, dar împăratul nu le-a luat în seamă. A poruncit slugilor, și sacagiul a fost îmbăiat, îmbrăcat în straie de mire, și așezat la locul de cinste lîngă ceilalți doi gineri ai împăratului. Lume de pe lume venise la nunta celor trei fete ale împăratului și care mai de care era cu nerăbdare să-l vadă pe „viteazul ginere, biruitorul balaurului".

Amu, să-i lăsăm pe cei cu nunta să-și vadă de chefuit și dănțăluit, iar noi să ne întoarcem să vedem ce s-a mai întîmplat cu Ionică-Ram-de-Tei.

— Auzi, măi femeie, ce fac juncănașii noștri în ocol, a strigat pădurarul speriat.

— Aud, omule, aud, să știi că-i semn a rău, feciorul nostru o fi în mare primejdie !

Fără multă zăbavă, pădurarul s-a dus repede în ocol și cînd s-a uitat la juncani, așa era : din vîrful coarnelor le picura sînge. Îndată pădurarul le-a legat cîte o batistă la cîte un corn și le-a dat drumul. Juncanii și-au văzut de drum, iar pădurarul și pădurăreasa au rămas zbuciumîndu-se ca apa de maluri și așa plîngeau, că dacă-i vedeai, să fi avut inimă de piatră că tot le plîngeai de milă.

N-a durat mult și juncanii au ajuns la locul unde zăcea trupul fără cap al lui Ionică-Ram-de-Tei. Îndată s-au apucat ei și i-au lipit capul de trup și după aceea un juncan a lins cu limba împrejurul gîtului, gîtul s-a lipit de trup, iar celălalt juncan i-a suflat în gură și Ionică a sărit drept în picioare. Mult s-a bucurat cînd și-a văzut juncanii.

I-a mîngîiat cu palma pe frunte, apoi le-a zis :

Elelei, juncanii mei,
Un greu somn m-a doborît,
Nimic nu știu ce-am pățit !

Dar juncanii de acolo au zis :

Ehei, stăpîne, stăpîne...
Dacă pe noi nu ne-aveai,
Somnul de veci adormeai.

După ce juncanii lui Ionică își făcură datoria față de stăpîn, și-au luat rămas bun de la el, apoi s-au făcut

nevăzuți. Iar Ionică luîndu-și sabia și buzduganul s-a întors înapoi la baba de unde plecase.

Cînd l-a văzut baba, nu se mai sătura a-l întreba unde a fost și ce-a pățit.

Ionică se făcea că n-aude ce-l întreba baba. Se mai învîrtește el prin casă încolo și încoace, apoi nu gîndește mult, își scoate inelul de aur de pe deget și zice :

— Mătușică !... Lasă tot la o parte și apucă-te de coace-mi o pîine frumoasă. La mijlocul pîinii să pui inelul ista. Știi bine că-i mare nuntă la împărat și trebuie să te duci să-i faci cinste cu plocon.

— Așa oi face, dragul mamei, a zis bucuroasă baba.

Îndată pune ea și frămîntă niște aluat, bagă inelul de aur la mijloc și în scurt timp a copt o pîine frumoasă, că dacă o vedeai îți lăsa gura apă. După ce a copt pîinea băbuța noastră, s-a îmbrăcat în straiele cele mai bune și mai frumoase, a pus pîinea într-o năframă cu flori și s-a dus la împărat. A cam întîmpinat ea greutăți cu străjile de la porțile împăratului, dar de felul ei era cam șugubeață și a făcut ea ce a făcut, dar nu s-a lăsat pînă n-a intrat în salonul nunții. Aici, tîrîș pe sub mese pînă a ajuns la picioarele împăratului. Cînd s-a pomenit împăratul că-și scoate baba capul de sub masă și-i pune bocceaua pe brațe, l-a apucat spaima. Dar n-a avut ce face ; ploconul e plocon. la bocceaua de la babă, scoate pîinea și cînd a rupt-o în două, zurr ! inelul pe masă. Fata cea mică a împăratului, cînd a văzut, s-a repezit și a luat inelul, apoi a strigat la babă cît i-a ținut gura :

— Bătrînico ! Spune-mi repede cine te-a trimis cu ploconul și unde-l pot găsi ?

— D-apoi cine altul m-ar fi trimis, buna mea stăpînă, decît Ionică-Ram-de-Tei. Şi de vi-i cu voia să-l vedeţi, m-oi duce să-i dau de ştire şi va veni să-l vedeţi.

Doamne, să mai aibă răbdare fata împăratului ? L-a luat repede pe împărat şi pe babă şi de-a dreptul peste mese au ieşit afară. Îndată li s-a adus o trăsură cu şase cai la scară şi în scurt timp au ajuns la casa babei unde Ionică o aştepta cu nerăbdare la poartă.

Cum l-a văzut fata, a zis către împărat :

— Da, tată ! el este adevăratul viteaz care l-a ucis pe balaur şi lui îi datorez viaţa.

Nici n-a mai apucat fata să-l îmbrăţişeze pe Ionică-Ram-de-Tei, că împăratul l-a urcat în trăsură şi s-a întors repede la cetate. Cînd au ajuns ei la cetate, toată lumea ce se afla la nuntă s-a ridicat în picioare, bătînd din palme şi-i ura lui Ionică bun venit. Iar o parte din ei s-au şi repezit să-l ducă pe sus şi să-l aşeze la locul de cinste în locul sacagiului.

— Cinstiţi oaspeţi ! îngăduiţi-mi, vă rog, să mai rămîn aici la intrare, că mai întîi vreau să-l cunosc şi eu pe viteazul ce s-a lăudat că el l-a ucis pe balaurul cel cu şapte capete, care stăpînea fîntîna.

Sacagiul, cînd l-a văzut pe Ionică-Ram-de-Tei, de frică, îl apucară toate bîţîielile şi cît se foise pe scaun, căzuseră toate pernele de sub el. Şi unde mi se înfurie sacagiul, sare de pe scaun şi zise :

— Cinstiţi împăraţi, eu sînt acela care am ucis balaurul. Iaca şi semn care poate dovedi la toată lumea cinstitul adevăr şi nu vorbe goale, a zis el, înşirînd pe masă bucăţile din limbile şi ghearele balaurului.

Văzînd Ionică-Ram-de-Tei, a scos și el batista din sîn, a dezlegat-o și înșiruind pe masă vîrfurile limbilor și ghearelor de balaur, a zis :

— Oameni buni !... După cum vedeți, la el sînt rădăcinile limbilor și ghearelor, iar la mine vîrfurile. Dacă nici de data asta n-a putut dovedi adevărul, spuneți-i, vă rog, să întruchipeze balaurul aici.

Auzind cele spuse de Ionică, sacagiul s-a prefăcut că rîde și a zis :

— Auziți, oameni buni, ce lucru nejudecat îmi cere ! zice ca să întruchipez balaurul ! Odată tăiat în bucățele, cum s-ar putea întruchipa balaurul ista ?

Atunci Ionică-Ram-de-Tei, dac-a văzut că vicleanul de sacagiu încearcă mereu să-și apere pielea, nu l-a mai putut răbda inima. Și cînd a suflat o dată asupra bucăților de limbi și gheare, s-a întruchipat balaurul cel cu șapte capete, lungindu-se peste mese dintr-un capăt la altul al salonului.

De frica balaurului, într-o clipă nu s-au mai văzut nici împărați, nici împărătese, nici crai, nici crăiese, că toți intraseră pe sub mese. Țipete și văicăreli ce erau acolo, care-ar fi văzut și auzit, de rîs n-ar mai fi putut. Care mai de care se tîra la picioarele lui Ionică și-l ruga să facă ce-o face cu balaurul că leșină duducele de frică.

Ionică-Ram-de-Tei, văzînd că s-a trecut lucru de șagă, cînd a bătut de trei ori din palme, n-a mai rămas nici urmă de balaur pe mese, apoi a strigat :

— Liniștiți-vă, împărați și împărătese, nu vă mai fie teamă. Ieșiți de sub mese, că balaurul s-a făcut nevăzut.

Mai cu grijă, mai cu frică, dar au ieşit toţi de sub mese şi fiecare şi-a ocupat locul. Şi-atunci împăratul a poruncit slugilor să-l lege pe sacagiu de cozile a nouă iepe-suruepe de cîte nouă ani sterpe şi să le dea drumul să zboare cu el în înaltul cerului. Şi unde o cădea bucăţică din el, să se facă deal, iar unde vor cădea picăturile de sînge să se facă baltă cu apă.

Slugile, îndată au făcut cum le-a poruncit, iar Ionică-Ram-de-Tei a fost pus la locul de cinste lîngă ceilalţi doi gineri ai împăratului şi de aici înainte, nunta a fost nuntă cu adevărat, de a mers vestea de nunta asta pînă peste nouă mări şi nouăzeci şi nouă de ţări. —

După ce nunta se sfîrşise, nuntaşii şi-au văzut de drum, Pană-Împărat împreună cu familia sa au rămas în cetate, unde trecuseră cîteva zile de la nuntă şi unii cheflii tot mai dormeau cu oalele cu vin la cap. Ce să vă spun, tot norodul, de la cel mic pînă la cel bătrîn, era cu inima plină de bucurie că milostivul lor împărat a ajuns fericirea să-şi mărite cu bine şi după placul lui cele trei fete ale sale.

Ei, dar să vedeţi, dragii mei, că nu la fel s-a bucurat şi Tăciune-împărat, vecinul lor, ba chiar deloc. Şi iaca, voi spune de ce : pe mezina lui Pană-Împărat o ceruse şi el de nevastă, dar numai că ea nu l-a plăcut nici de voie, nici de nevoie. Zicea că-i mult prea gras, chelog şi mai mult ca atît, era un om sucit cum s-ar spune, duşmănos, avea o inimă ca de cîine şi nu-i plăcea să facă prietenie cu nimeni.

De necaz că fata lui Pană-Împărat se măritase cu Ionică-Ram-de-Tei, Tăciune-Împărat a căutat să se răz-

bune pe ea. Ca s-o poată văduvi, își puse-n gînd să facă ce-o face să-l ucidă pe Ionică.

Și într-o zi, zi cu urgie, pe cînd Pană-Împărat și cei trei gineri ai săi nu se așteptau, iaca se pomenesc cu „colac peste pupăză". Tăciune-Împărat stîrnise război împotriva lor. Vestea asta nu adusese în împărăția lui Pană decît neliniște și mari supărări. Dar n-a avut încotro... Îndată nu se mai auzea nici în cer nici pe pămînt. Din porunca lui Pană-Împărat, în toate tîrgurile și satele împărăției sale trăgeau clopotele, buciumașii și trîmbițașii sunau trista veste de-ți lua auzul. Se hotărîse împăratul să adune cît mai multă oștime.

Văzînd Ionică-Ram-de-Tei atîta frăsuială pe capul împăratului, a căutat să liniștească treburile în așa fel, încît acesta pînă la urmă n-a mai adunat nici un fel de oștime.

La porunca împăratului, îndată s-a întins masă mare în palat și după ce-au înfulecat din carnea gustoasă de fazan proaspăt vînat, și au golit cîteva cupe cu vin din cel mai bun, Pană-Împărat și-a pus coroana împărătească de aur bătută cu pietre scumpe și platoșa cu zale de argint, apoi împreună cu cei trei gineri ai săi au încălecat pe cai și la drum.

Ei, și au mers și tot au mers, lăsînd în urmă satele și tîrgurile împărăției lor, lăsînd în urmă cete de oșteni curioși, că împăratul lor a trecut pe lîngă ei și nu le-a poruncit nimic. Cînd colo, ce să vezi ?

Cînd mai aveau ei de mers cale de cîteva azvîrlituri de băț pînă să ajungă la hotarul împărăției, s-au pomenit că vîjîie asupra lor o ploaie cu săgeți de foc. După aceea, n-a durat mult, că la porunca lui Tăciune-Împărat

ca din pămînt a apărut un puhoi de războinici. Dar ce fel de războinici, că eu dacă i-aș fi văzut m-ar fi găsit năpădăicile de frică :

Nici ca oameni nu erau,
Un singur ochi în frunte aveau.

Doamne... Și cînd a văzut Pană-Împărat că s-au pornit asupra lor atîta amar de dihănii c-o falcă în cer și una-n pămînt și azvîrleau cu tăciuni aprinși, de frică nu știa unde să se bage.

Atunci, Ionică-Ram-de-Tei, timp de gîndit și chiar de odihnit n-a mai avut. Îndată și-a scos sabia fermecată din teacă și a zis :

— Tu, sabie, să mi-i tai, iar tu, buzdugane, să-i potolești ! Pe după Tăciune-Împărat o roată să dați, dar viața să i-o lăsați !

Ehei, măiculiță... Și cînd a azvîrlit Ionică sabia și buzduganul împotriva monștrilor lui Tăciune-Împărat, cît ai clipi n-a mai rămas nici unul în viață.

După ce se sfîrșise războiul cu bine, Pană-Împărat împreună cu cei trei gineri ai săi s-au întors spre casă bucuroși că au scăpat cu zile, iar Tăciune-Împărat, cum rămăsese fără oaste singur ca cucul, de rușine, nici nu-i mai venea să se întoarcă acasă. De la acel război trecuse o lună-două, nouă și se credea că lucrurile se liniștiseră pentru totdeauna. Ei, dar să vedeți că n-a fost așa. Cînd se împlinise anul, Tăciune-Împărat iar se porni cu mare oștime către hotarele lui Pană-Împărat. Cînd a prins de veste Pană-Împărat, iar i se umplură inima și

capul de supărare. Dar, la drept vorbind, ce era să facă ? Războiul e război și trebuia să se apere. Îndată a poruncit slugilor și li s-au pregătit caii și, împreună cu cei trei gineri ai săi, împăratul s-a dus iar pe cîmpul de luptă. Cînd a ajuns acolo, Ionică-Ram-de-Tei și-a scos sabia din teacă și, cînd i-a dat drumul, cît ar urca dealul un iepure șchiop, Tăciune-Împărat iar a rămas fără nici un oștean. Văzîndu-se iar fără oaste, de rușine nici n-a mai cutezat să-și ridice privirea din coama calului. Atunci Ionică a strigat de colo :

— Hei, luminăția-ta, Tăciune-Împărat !... Dacă nu-ți șade bine cu capul pe umeri, să te puie păcatele să mai vii cu răul împotriva mea !

Mulțumit Tăciune-Împărat că a scăpat cu viață, a făcut calea întoarsă și cînd și-a strunit trăpașul odată s-a dus ca din pușcă.

Au tot trecut așa, zile și nopți în șir și, de la o vreme, Tăciune-Împărat, dac-a văzut că nu l-a putut birui pe Ionică-Ram-de-Tei, cu una cu două, a și pus la cale un șiretlic. Și fără să mai piardă timpul, s-a apucat el și a dat sfară în țară, că cine se va găsi, cine va cuteza să fure sabia și buzduganul lui Ionică-Ram-de-Tei, să i le aducă lui, îi dăruiește o jumătate din împărăția sa și cinci hărăbăli cu galbeni.

De unde și pînă unde, iaca s-a găsit o babă șugubață care s-a dus la împărat și a zis :

— Împărate, măria-ta ! Eu am auzit că ai nevoie să ți se aducă sabia fermecată și buzduganul viteazului Ionică-Ram-de-Tei.

— Adevărat este ceea ce ai auzit, bătrînico. De te-o sluji norocul să mi le aduci, te-oi răsplăti cu orice mi-i cere, a zis Tăciune-Împărat.

— Iracan de mine, împărate... N-am nevoie de galbeni şi nici de împărăţie, c-or veni tîlharii şi mi-or lua zilele. Mie-mi dai o dimerlie de malai să-mi hrănesc cloşca cu pui şi eu sînt mai mulţămită.

— Bine, bătrînico. Atunci, să nu irosim timpul degeaba. Dac-ai să apuci să ajungi cu bine acolo, faci cum ştii şi cum te-o ajuta capul, dar fără sabia şi buzduganul lui Ionică-Ram-de-Tei să nu mi te întorci înapoi. Şi-amu, iacă-ţi dau sabia şi buzduganul meu să i le laşi în loc şi du-te cum ai putea.

Baba, fără să mai aştepte altă poruncă, a băgat repede într-un sac sabia şi buzduganul împăratului, apoi a ieşit şi s-a dus încotro au îndreptat-o ochii. S-a dus şi tot s-a dus către soare-răsare, către soare-apune şi în alte părţi ale lumii, şi pe cine găsea în cale, îl tot întreba :

— N-aţi auzit, n-aţi oblicit unde l-aş putea găsi pe Ionică-Ram-de-Tei ?

Cine o auzea, înapoi îi răspundea : „Nu ştiu, n-am auzit, nici pe-acolo n-am trecut".

Baba, cum i se făcuseră răni pe tălpile picioarelor de atîta umblătură, cînd auzea răspunsul celor întrebaţi îi venea să urle ca lupul şi să cînte ca cucul. Dar n-avea ce face şi-o punea iar pe tălpăşit.

Amu, cît timp o fi mers ea, întrebînd din om în om, s-o ştie sălcile, că eu drept să vă spun, nu ştiu, că pe atunci nu eram pe pămînt. Ei, şi pînă la urmă, s-ar spune că într-o zi, pe cînd abia apucase a se ivi soarele pe după

dealuri, iaca și hîrca de babă ajunsese pe sub zidurile cetății lui Pană-Împărat. Ajungînd ea acolo, a ascuns pe undeva sabia și buzduganul lui Tăciune-Împărat, apoi s-a dus la porțile cetății.

Aici s-a prefăcut a plînge și se ruga de toți dumnezeii să fie primită în slujbă la împărat ca să-și cîștige și ea bucățica de toate zilele.

Străjerii, s-o ia în țeapă nu alta, strigau către ea :

— Fugi, zgripțuroaică de aici, unde n-a tunat și n-a fulgerat, că împăratul n-are nevoie de o flenduroasă ca tine !

Baba amuțise un timp și după aceea iar a început :

— Spuneți-i împăratului că-l rog să fiu primită în slujbă. Știu să gătesc mîncări așa cum n-a mai mîncat el niciodată.

Străjile, nimic. Să se ducă și să se ducă baba de la poartă, că dacă nu, îi vai și amar de pielea ei.

Și cum s-a nimerit că tocmai cînd se gîlceveau străjile cu baba, iaca și Ionică-Ram-de-Tei cu nevastă-sa au ieșit pe balcon.

Văzînd el ce se întîmplă la poartă, îndată a căutat să afle dorința babei. Cînd a auzit, cu toată împotrivirea nevesti-si, Ionică a primit-o pe babă și a poruncit să i se dea de trebăluit pe la bucătărie.

N-a durat mult și baba a și fost băiată, îmbrăcată curat și dată-n primire bucătăreselor. Văzînd-o, bucătăresele au început să-și dea coate și se cam uitau la ea ca la urs.

Baba, cum era șireată ca vulpea, din prima zi a știut să se facă îndrăgită de bucătărese. Cînd s-a pus ea pe

îndrugat la polojănii, bucătăresele se tăvăleau pe jos de rîs.

Azi așa, mîine așa, pînă într-o zi cînd una din bucătărese i-a dus tava cu bucate lui Ionică-Ram-de-Tei, i-a povestit și lui despre baba primită în slujba lui.

A fost de ajuns pînă ce auzise Ionică despre babă și, din porunca lui, la prînz, bucătăresele au gătit-o frumos pe babă și au trimis-o pe ea să-l servească la masă. Baba, cînd aflase vestea, să sară pe șapte cai de bucurie. Dar cum să nu-i fi venit să sară, cînd ea aici dorea să ajungă. Îndată a luat tava cu cele mai bune bucate și s-a dus să-și servească stăpînul. Nici nu apucă să deschidă bine ușa, că și începu a-i durui verzi și uscate din gură cîte-s în lună și în stele. Îl făcuse pe Ionică și pe nevastă-sa să rîdă de uitaseră de mîncare și de tot.

Ei, ca să nu mai lungim vorba, în cîteva zile afurisita de babă căpătase încrederea stăpînilor săi și pînă la urmă ajunsese slujnica lor apropiată. Cu ei mînca, cu ei bea, și tot cu ei în aceeași odaie dormea. Azi așa, mîine tot așa, și baba trăia ca în rai. Numai că Ionică-Ram-de-Tei nu știa ce turtă-i coace baba și ce colac îi pregătește. N-a știut-o nici pămîntul, cînd, într-o noapte, Ionică-Ram-de-Tei cu nevastă-sa au fost adormit de-a binelea, ea a făcut ce-a făcut și s-a apucat de i-a furat sabia fermecată și buzduganul din cui, lăsîndu-i în loc pe ale lui Tăciune-Împărat, apoi a ieșit din cetate și s-a pierdut în întunericul nopții, îndreptîndu-și pașii cu grabă către stăpînul ei, Tăciune-Împărat.

A doua zi, cînd Ionică-Ram-de-Tei s-a deșteptat din somn, mai ia-o pe babă de unde nu-i. A fost întrebat el pe unul, și pe altul dacă știu ceva despre ea, dar n-a știut nimeni ce să-i răspundă.

După cîteva zile de mers, baba ajunsese la Tăciune-Împărat. De-o mai fi apucat să-și primească răsplata se vede lucrul că a slujit-o norocul, că Tăciune-Împărat cînd s-a văzut cu sabia și buzduganul lui Ram-de-Tei, tot în aceeași zi i-a trimis știre de război.

Ionică-Ram-de-Tei, văzînd că nu-i chip de scăpare de el, s-a pregătit și s-a dus iar pe cîmpul de luptă. Dar de data asta și-a fost pus în gînd să-l aghezmuiască de veci pe Tăciune-Împărat. Numai că lucrurile s-au petrecut altfel. Cînd au ajuns pe cîmpul de luptă, Ionică-Ram-de-Tei îndată a scos sabia din teacă, poruncindu-i să-l scurteze de cap numai pe Tăciune-Împărat și cînd a azvîrlit-o a căzut la cîțiva pași de el.

Văzînd una ca asta, atunci Ionică a zis :

— Thii, doamne, oare ce păcatele o mai fi cu sabia mea ?

S-a dus repede și a ridicat-o de jos și iar a azvîrlit-o asupra vrăjmașului Tăciune-Împărat, și sabia la fel a căzut jos. Cînd a dat s-o ridice de jos pentru a treia oară, abia atunci a putut să vadă că nu-i sabia lui și pe loc și-a dat seama că numai baba care o primise în casa lui i-a făcut bucata.

Tăciune-Împărat, nemaiputîndu-se stăpîni, l-a pălit un rîs, de răsunau văile de primprejur. Și atunci a zis :

— Hei, viteazule Ram-de-Tei ! Nu te mai osteni degeaba că fermecata ta sabie e în mîna mea și buzduganul

tău stă la brîul meu. Ca să nu mai pierd timpul, îndată-i vei simți tăișul.

Numai ce a zis, că a și zvîrlit sabia către Ionică-Ram-de-Tei și cît ai clipi, i-a sărit capul de pe umeri cît-colo, prăvălindu-se într-o părpastie unde se putea crede că nu-l mai găsesc nici corbii și nici șoimii cerului.

Atunci, Tăciune-Împărat, cînd se văzu cu sabia cea fermecată și buzduganul, de Ionică-Ram-de-Tei își luase de grijă, se și credea împăratul-împăraților, spaima zmeilor, biruitorul voinicilor. În aceeași zi, a pus stăpînire pe cîrma țării lui Pană-Împărat și atunci frumoasa mezină Lia, fiica împăratului Pană, n-a mai avut timp de mofturi. Vrei nu vrei, ce era să facă ? S-a măritat cu Tăciune-Împărat.

Ehei, dragii mei !...
Dar sfîrșitul nu-i așa ;
Stați c-aveți de ascultat,
Să vedeți ce s-a întîmplat,
Firul se va deșira
Și îndată veți afla.

Corbii și șoimii cerului n-au mai avut vreme de găsit stîrvul lui Ionică-Ram-de-Tei, că juncănașii lui au și venit la timp, au făcut ce au făcut și iar i-au dăruit viață. Atunci a zis Ionică :

Ehei, juncănașii mei,
Un greu somn m-a doborît
Nimic nu știu ce-am pățit.

De colo, juncanii au zis :

Ehei, stăpîne, stăpîne,
Dacă pe noi nu ne aveai,
Somnul de veci adormeai.

După ce-au zis ce-au zis, Ionică-Ram-de-Tei și-a sărutat juncanii, apoi juncanii s-au făcut nevăzuți. Atunci Ionică-Ram-de-Tei, sabie și buzdugan nu mai avea, înapoi la femei-sa nu mai avea ce căuta, ce era să facă ? Încotro era cu privirea, într-acolo s-a pornit. Și-a mers el așa, ș-a mers pe locuri necunoscute și necălcate, înfruntînd osteneala și dogoarea soarelui, fără să fi întîlnit țipenie de om.

Îi mai mîngîia inima foșnetul ușor al frunzelor care din cînd în cînd le adia cîte un val de vînt călduț și blînd, îi mai alunga amărăciunea din suflet coloritul florilor ce se așterneau ca un covor pe cîmpiile nesfîrșite, iar cîntecul păsărilor îl făceau să mai uite de foame, de osteneală și de cele ce se întîmplase cu el.

De la un timp, iaca într-un amurg de seară, i se sfîrșise drumul la marginea unui sătuc și pașii i se opriră la poarta unei cocioabe de casă tupilată și sărăcăcioasă. Bătînd el de cîteva ori în poartă, n-a durat mult și a ieșit un moșneag, zicînd cu sfială :

— Care ești acolo ?

— Om bun, moșulică ! Și dacă nu ți-i cu supărare, primește-mă să-mi hodinesc și eu oasele în noaptea asta la dumneata, că sînt istovit de drum.

Auzind moșneagul, s-a apropiat de poartă să vadă cu cine vorbește, apoi a zis :

— Doamne, dragul moșului... Cu dragă inimă te-aș primi, dar ca să-ți grăiesc cu dreptate... Peste sărăcia fără margini, ne-a mai dăruit soarta și gloată cam mărișoară. Doisprezece feciori, cap în cap am, dragul moșului, și nici pentru ei n-am loc de aciuială. Ce să fac cu dumneata, păcatele mele ?

— De, moșule !... Dacă totuși mi-i primi, oi sta și eu într-un colț cum o fi și cum s-o putea, numai să fiu într-o casă de om, a zis Ionică.

Bătrînul s-a mai gîndit ce s-a mai gîndit și hotărîndu-se a zis :

— Dragul moșului... Vorba veche :

Peste un pop,
Mai merge un snop.

Fie-ți pe voie. O noapte... Om face și noi cum om putea, se vede lucru.

Intrînd Ionică în sălașul moșneagului, a dat binețe, apoi s-a așezat într-un ungher și nu-și mai lua ochii de la feciorii moșneagului, care munceau cu zor la împletitul rogojinelor. Uitîndu-se el așa, îl furase un somn adînc, de puteai să tai lemne pe el, că nu te-ar fi simțit.

Pînă ce baba îi copsese o turtă în vatră din ultimul pumn de tărîțe ce le mai avea, pînă nu știu ce, el trăsese un puișor bun de somn. Și-amu, după ce Ionică își astîmpărase foamea, a zis către moșneag :

— Moşule, dă-te mai aproape de mine şi-ascultă ce-ţi spun. Pentru bunătatea şi grija ce-aţi avut-o pentru mine, eu vreau să vă răsplătesc aşa cum oi găsi eu cu cale că-l mai bine. Şi iaca ce avem de făcut : mîine, în tîrgul împărătesc, e zi de iarmaroc. Dimineaţa eu m-oi face un cal de aur, iar dumneata ai să încaleci pe mine şi-ai să mă duci în iarmaroc. Oricine te-a întreba de vînzare, să le spui că nu mă dai decît celui care mă va acoperi cu galbeni. De-om face trebuşoara asta, atunci veţi scăpa de sărăcie, de la voi, pînă la al nouălea neam al vostru.

Zis şi făcut. A doua zi, mult pînă-n zori, Ionică-Ram-de-Tei s-a gîndit şi s-a făcut un cal mare de aur şi frumos, cum altul în lume n-a mai fost, iar moşneagul a încălecat pe el şi numai ce pornise că şi-n iarmaroc se pomenise.

Ei, şi nici n-apucase bine să se descalece moşneagul de pe cal, că se adunase în jurul calului de aur atîta lume, de n-aveai unde să azvîrli un vîrf de ac.

A tot întrebat unul, a tot întrebat altul, cît cere moşneagul pe cal, numai că nu se găsea muşteriul. Care şi cum auzea că-i vorba de atîta amar de galbeni, se ducea învîrtindu-se ca ciocîrlia.

De unde şi pînă unde, veniseră prin iarmaroc şi doi curteni de-ai lui Tăciune-Împărat. Auzind ei despre minunăţia de cal de aur, şi-au strunit trăpaşii, tăindu-şi drum prin mulţimea de oameni. Şi cînd au ajuns la moşneagul cu calul de aur, l-au întrebat cît cere pe cal, iar moşneagul le-a zis :

— Nu-l dau decît celui care-l va acoperi cu galbeni.

Aflînd curtenii care-i prețul calului, unul din ei a rămas lîngă moșneag, iar celălalt s-a dus să-l vestească pe Tăciune-Împărat.

Auzind Tăciune-Împărat, a poruncit să i se aducă la scară trăsura cu patru cai și-n scurt timp a și fost în iarmaroc. La sosirea împăratului în iarmaroc, tot norodul ce se găsea acolo a îngenuncheat înaintea lui, numai bătrînul cu calul de aur stătea țanțoș și-și mîngîia mustața într-o parte și alta.

— Bun găsit, moșule, a zis Tăciune-Împărat către moșneag.

— Fie-vă cu noroc venirea, măria-ta, doamne

— Ia spune-mi și mie, moșule, de unde ai asemenea cal ?

— D-apoi, dă, măria-ta, împărate... Ca să-ți spun așa... mi l-a trimis și mie norocul. Și de dat nu-l dau decît celui care-mi va da atîția galbeni cît va trebui să-l acopăr pînă peste urechi.

Auzind împăratul, a poruncit să i se aducă șase hărăbăli cu galbeni și îndată i s-au adus. Cînd au început să toarne galbenii pe lîngă cal, calul gîndea și tot mai înalt se făcea. Îl acoperise cu galbeni numai pe jumătate. Și-au mai adus încă șase hărăbăli cu galbeni și cu mare-ce reușise împăratul să acopere calul de aur pînă pe deasupra urechilor.

Acasă, împărăteasa ardea de nerăbdare să vadă pentru ce cal de aur împăratul îi golise toate casele cu galbeni.

După ce se făcuse tîrgul cu moșneagul, din porunca împăratului, slugile i-au adus moșneagului galbenii acasă, iar împăratul și-a luat calul de aur și numai el știe cum

a ajuns acasă de bucuria calului, gîndindu-se că nimeni nu mai poate avea un cal mai frumos ca al lui.

Numai bine ce ajunsese împăratul acasă, se făcuse şi noaptea de-a binelea. Calul a fost băgat în grajd, i s-a umplut ieslea cu fîn proaspăt cosit şi nici n-apucase a ieşi împăratul din grajd, că împărăteasa şi venise să vadă calul. Cînd să-i vadă ochii, calul se-ntorcea cu spatele la împărăteasă. Cînd împărăteasa se dădea de partea cealaltă, calul iar se întorcea cu spatele la ea. Dar pînă la urmă, vicleana reuşise să-i vadă ochii şi-atunci, a zis :

— Aşa, dragul meu ! Iaca pentru ce cal mi-ai sărăcit împărăţia. Cal de aur, cu ochii lui Ionică-Ram-de-Tei ai cumpărat. Dacă mîine dimineaţă n-ai să-l tai, carnea să-i fie arsă şi cenuşa azvîrlită în zbuciumul vîntului, să ştii că de el n-ai să scapi cu una cu două.

Auzind împăratul una ca asta, i se încleştaseră dinţii de frică şi toată noaptea n-a închis un ochi.

Ehei, mult pînă la zi, la poarta împăratului ardea un foc de doi stînjeni de înalt. Călăii îşi ascuţeau de zor toaibele, iar calul de aur legat de stîlpul porţii îşi aştepta înspăimîntătoarea moarte. Dar faci ca acela :

Cînd norocul te slujeşte,
Moartea nu te dovedeşte.

Înainte de a i se sfîrşi zilele calului de aur, iaca se nimereşte o fetişcană cam de vreo doisprezece ani, care venise să ia apă din fîntîna de la poarta împăratului. Ajungînd ea acolo, s-a apropiat de cal şi, cînd se uită la

cal, cînd la cei ce ascuțeau toaibele, cînd la focul care te dogorea de la o poștă.

Uitîndu-se ea așa, a zis :

— Oameni buni !... Mi-ți spune și mie, mă rog, ce vreți să faceți cu mîndrețea asta de cal ?

Atunci, unul din călăi, care era și mai bătrîn, a zis către fată :

— Ehei, dragul moșului... Ceea ce vom face cu calul ista, nici nouă nu ne prea vine ușor. Avem poruncă de la împărat să-l tăiem și apoi să-l ardem pe foc.

Auzind biata fetișcană ce-l așteaptă pe cal, s-a dat în dosul calului și s-a pus pe plîns. Plîngea de mila calului de sărea cămașa de pe ea.

„Doamne sfinte... Ce cal frumos și cum, sărăcuțul de el, cîinii iștea îi vor lua zilele, a zis ea în gînd."

Atunci calul în șoaptă a zis către fată :

— Fetițo, nu-ți fie teamă. Apropie-te de mine, că vreau să-ți spun ceva.

Fata, cînd a auzit, s-a apropiat de cal.

— Da' tu vorbești, calule ? a zis ea.

— Da, copila mea, vorbesc. Și iaca ce vreau să te rog : stai pe aproape de mine, că din prima pălitură care mi-o trage cu toporul, o să sară din mine picușuri de sînge pe poala cămășii tale. Faci cum știi ca să nu fii văzută de cineva, și-ai să te duci să le speli în lacul împăratului. După aceea, îți vezi de treabă, că noi o să ne mai întîlnim.

Nici nu sfîrșise bine calul de spus, că un călău cît o namilă de mare, cînd a tras o dată cu toaiba, i-a și retezat

gîtul calului. Pe poala fetei, săriră două picuri de sînge, iar fata s-a dus repede și le-a spălat în lacul împăratului. După asta, s-a dus și și-a umplut cofa cu apă și-apoi s-a întors acasă. Ca să mai aibă tată-su vreme s-o dojenească pentru întîrziere, n-a mai fost chip. Că ea, înecîndu-se în plîns, a început repede să-i povestească despre pățania calului de aur și-atunci tată-su, cînd a auzit, a rămas înlemnit.

Ei, și la vreo două, trei zile, după ce calul de aur a fost tăiat, ars și cenușa azvîrlită în vînt, frumoasa și neasemuita împărăteasă Lia i-a spus lui Tăciune-Împărat că i-a venit dor să se scalde cu el în lac. Zis și făcut. Împăratul s-a pregătit, ea și-a luat ce i-a trebuit pentru baie și spre lac s-au pornit. Cînd au ajuns ei pe malul lacului, ce să vadă ? Pe apa limpede a lacului se jucau două rățuște de aur de-o mare și rară frumusețe.

Împărăteasa nu mai putea de dragul lor.

— Bărbate, a zis ea către împărat, dacă tu nu-mi prinzi cele două rățuște de pe lac, să știi că eu mor.

Împăratul, de frică să nu-i moară împărăteasa, nici nu știu cînd s-a dezbrăcat și a sărit în apă. După el, hop ! și împărăteasa. Cînd au dat să prindă rățuștele, rățuștele s-au scufundat la fundul apei. N-a durat mult și rățuștele de aur iar au ieșit la suprafață. Împăratul și împărăteasa fuga după ele. Rățuștele iar se scufundau. Și așa au tot înșelat pe împărat și împărăteasă, pînă ce i-au dus la mijlocul lacului, dar să prindă rățuștele, nu le-au prins, că au ieșit pe mal și din ele s-a întruchipat Ionică-Ram-de-Tei. Și-atunci îndată și-a luat de jos sa-

bia lui fermecată şi buzduganul, pe care Tăciune-Împărat le lăsase pe mal, apoi a zis :

— Hei, împăraţilor !... Văd că aţi îndrăgit mult răţuştele de aur. Dar nu vă mai chinuiţi degeaba. După cum vedeţi, din răţuşte m-am făcut om. Şi ca să-nu-mi irosesc vremea cu voi, apropiaţi-vă de mal, ce-aţi rămas acolo încremeniţi ca doi popîndăi ?

Atunci împăratul şi împărăteasa s-au apropiat de mal, iar Ionică-Ram-de-Tei a zis către împărăteasă :

Femeie rea, necredincioasă...
Făte-o salcie pletoasă.
Soarele să te ardă,
Vîntul să te bată
Şi frunza-n lac să-ţi cadă.
Iar tu, împărat duşmănos,
Să te faci broscoi rîios.
În apă să trăieşti,
Cu lut să te hrăneşti.

Şi numai ce-a zis Ionică-Ram-de-Tei, că pe marginea lacului, vicleana împărătească se şi prefăcuse în salcie pletoasă.

Şi pare-mi-se că de pe atunci se trage viaţa sălciilor pletoase şi neamul broaştelor rîioase.

Şi-amu, v-o fi foame de plăcinte,
Dar şi povestea-i pe sfîrşite.

După toate cele ce se petrecuseră pe lacul împăratului, Ionică-Ram-de-Tei s-a dus la cetate şi i-a povestit bătrî-

nului Pană-Împărat. Și pe deasupra i-a spus și despre fetișcana ce l-a ajutat în ajunul morții, cînd el era cal de aur legat de stîlpul porții împărătești.

Pană-Împărat s-a bucurat mult că a scăpat de ei și nici nu vrea să mai audă de numele lor.

Și fiindcă Pană-Împărat era copleșit de bătrînețe și cum știa că Ionică-Ram-de-Tei era un om cinstit, drept și neîntrecut de viteaz, i-a încredințat lui cîrma țării. Iar Ionică a căutat fetișcana care-i salvase viața, a adus-o în cetate, a crescut-o în leagăn de mătase și cînd se făcuse bună de măritat, s-a însurat cu ea și au făcut o nuntă cum alta mai frumoasă n-a mai fost.

Au tot mîncat și băut, au chefuit și dănțăluit, cine a vrut și cine n-a vrut și care pe acolo a trecut.

Cît or fi trăit ei nu știu, dar se spune că au trăit multă vreme, au fost o pereche fericită, îndrăgindu-se unul pe altul. Iar eu, m-am suit pe prepeleac, cu două oale de chișleac și v-am spus povestea cu drag.

Povestea lui Crap-Năzdrăvan

Ei, dragii mei, ia lăsați totul baltă și dați-vă lîngă mine roată. De auzit știu că ați mai auzit, chiar unii din voi ați citit, ori bunicii sau tăticii v-au povestit unele povești de demult, dar fără să-mi spuneți voi, eu știu că toate v-au plăcut. Da' aș avea curajul să punem rămășag că

nu știți și nici n-ați auzit că într-o vreme, tare de demult, a mai fost într-o țară un împărat și o împărăteasă. Așa după cum spune povestea, ei se înțelegeau bine, aveau averi de nu le mai țineau seama, da un lucru le strica : erau mîhniți și ca bătuți de brumă mai tot timpul, că trecuse cam mult de cînd vieţuiau împreună și nu le dăruise soarta nici o odraslă. Tot a încercat împărăteasa cu fel de fel de leacuri și descîntece, dar ca în vînt.

Și într-o bună noapte, să tot fi trecut de miezul-nopții, și împăratul și împărăteasa încă nu dormeau. Stăteau în pat și se gîndeau ce să mai facă și ce să mai dreagă să poată avea și ei un moștenitor.

Ei, și gîndindu-se ei așa, iaca pe împărăteasa o doborîse somnul și-a adormit dusă. Iar împăratul, tot se mai chinuia cu gîndurile. Stînd el așa, se pomenește că împărăteasa bîiguie ceva prin somn și-odată sare din pat speriată și i se zbătea inima ca-ntr-un pițigoi prins în laț.

— Ce ți s-a întîmplat, draga mea împărăteasă ? a întrebat împăratul uimit.

— Ce să mi se întîmple, măria-ta împărate ; dacă s-ar adeveri ceea ce am visat aș mulțămi soartei. Și să spun ce am visat : nu știu de unde și cum, se făcea că stăteam pe malul unui iaz mare, mare, cît vedeai cu ochii numai apă era. Stînd eu așa și uitîndu-mă în apa limpede ca lacrima, ce să vezi ? Nu departe de mine apare ca din senin pe deasupra apei o bătrînică înaltă și subțire, îmbrăcată de sus pînă jos în straie albe și venea către mine pe deasupra apei, cum ar fi venit pe pod. Cînd s-a apropiat la cîțiva pași de mal, face către mine : „Împărăteasă !...

Știu ce ai pe suflet de te chinuiești cu gîndurile și tînjești ca iarba cînd o dogoare focul. Eu, ca să te ajut, am venit să-ți spun ce ai de făcut. Mîine dimineață, înainte de răsăritul soarelui, să se ducă împăratul la iaz, c-o să prindă un pui de crap. Să-l frigi și să-l mănînci și-ai să faci un băiat. Cînd l-îți boteza, să-i puneți numele Crap-Năzdrăvanul. Ține minte și să faci cum ți-am spus eu", a mai adăugat ea, și-apoi s-a făcut nevăzută. Atunci, am dat să fug după ea s-o mai întreb cîte ceva, dar strigînd, iaca m-am trezit.

Cînd a auzit împăratul minunatul vis al împărătesei, sare din pat și să-l tot fi legat cu o funie de nisip că nu mai stătea locului. Cît a fost noptilița de mare, n-a închis un ochi. Aștepta cu nerăbdare să se zorească de zi, să vadă visul cu ochii.

În zori de zi, ehei... mai erau vreo două, trei poște de loc pînă la ivitul soarelui, cînd împăratul și-a luat undița și a pus-o pe tălpășit spre iaz. Nici una nici două, sfîrr ! undița în iaz și cît ai clipi a și prins un pui de crap.

— Thii, doamne, a zis atunci împăratul cînd a văzut puiul de crap.

Îl scoate el repede din undiță și-ntr-o fugă a ținut-o pînă acasă. În cîteva clipe, puiul de crap a fost fript și adus împărătesei. Împărăteasa l-a mîncat. Cînd s-au împlinit nouă luni de zile, împărăteasa făcu un băiat voinic și frumos de nu-ți mai puteai lua ochii de pe el. Pe cît era de frumos, mai era înzestrat și cu un inel de aur pe degetul mic, de nu puteai să te uiți la el. Mai mare bucurie ca atunci, împăratul și împărăteasa nu mai avuseseră.

Șapte zile și șapte nopți a ținut petrecerea la castelul împăratului, unde ospătase și se înveselise lume de pe lume.

De la petrecere, timpul se scurgea zi după zi și fecioru' împăratului creștea văzînd cu ochii. Cînd împlinise un an, el era mai mare ca unul de zece ani, cînd împlinise do' ani, era ca unul de douăzeci de ani și-și răsucea mustață după ureche. Dar nu numai că crescuse el, ci crescuser' și puterile lui, încît prindea copacul cît ar fi fost de gros îl îndoia și-l scotea din rădăcini și îl azvîrlea în înaltu' cerului.

De la un timp, împăratul, văzînd că fecioru-su crescuse mare și nu știe o buche de carte, s-a sfătuit cu împărăteasa să-l dea la învățătură.

Pe de altă parte, Crap-Năzdrăvănul știa ce colac îi pregătește împăratul și se bucura ca de-o casă aprinsă, că dealtfel, el cînd se născuse știa atîta carte încît nimeni nu-l întrecea pe atunci. Ca să nu strice voia părinților, a doua zi, s-a pregătit pentru școală și s-a dus. Dar în loc să se ducă la școală, el s-a dus pe pusti cu oala în cap. Tot timpul cît trebuia să fie la școală, umbla haihui prin codrii pustii, scotea copaci din rădăcini, prindea animale sălbatice și le făcea capătul. Ce să vă spun, nu mai știa ce să facă cu puterea ce-o avea.

Ei, azi așa, mîine tot așa, dar ca să se ducă la școală nici gînd.

De la un timp, împăratului i-a intrat vestea asta în ureche și s-a mîniat tare pe fecioru-su, încît nici nu mai voia să-l vadă și nici să-l audă. Se gîndea împăratul la rușinea și ponoasele lumii cînd or oblici că fecioru-su n-a vrut să învețe carte. Cu toată părerea de rău, dar

împăratul, ca să nu pățească rușinea mai tîrziu, ar fi vrut să scape de Crap-Năzdrăvanul, dar nu știa cum. Ca să-i spuie să părăsească împărăția nici așa nu îndrăznea. Se chinuia împăratul cu gîndurile de nici mîncarea nu-i tihnea.

Crap-Năzdrăvan știa ce se petrece în inima și gîndul tătîne-su și, pînă la urmă, a fost nevoit să hotărască singur ce are de făcut. Și-ntr-o bună zi, Crap-Năzdrăvan se apucă de-i spune împărătesei :

— Mamă ! Îngăduie-mi să-ți spun că mie mi-a venit vremea să mă duc unde m-or duce ochii. Vreau să-mi încerc puterea și norocul. Pînă-mi aleg eu un cal de tovărășie, rogu-te să-mi pregătești bani de cheltuială și haine de primeneală.

Atunci Crap-Năzdrăvanul, după ce i-a spus lui mamă-sa ce are de făcut, a dat fuga la grajd. Doamne... și cînd a intrat în grajdul cu cai împărătești, voinici și mari ca muntele și frumoși ca pana de păun, cînd mi ți-a tras o chioară voinicească, soarele pe cer s-a întunecat, mările au clocotit, iar munții cap în cap s-au bătut. Cînd s-a uitat el, din toată herghelia de cai ce erau în grajd, nu mai rămăsese nici un cal în viață.

— Ei, drăcie ca asta, a zis Crap-Năzdrăvanul, ce mai cai cu „inimă de muscă". Mai du-te dacă ai cu ce.

Văzînd Crap-Năzdrăvan că nu mai are cu ce telegări drumurile lungi și necunoscute pe care trebuia s-o apuce, i se sfîrșiseră și puterile de supărat ce era. Stătea în ușa grajdului și nu mai avea decît să urmărească cu privirea păsărelele ce zburau vesele din pom în pom și de pe o creangă pe alta. Stînd el așa, deodată s-a pomenit c-un

ghiont în spate. Cînd s-a întors el, a dat cu ochii de-o mîrțoagă de cal răpciugoasă și slabă, de-ți era silă să-l privești. Ici, colo se mai ținea cîte-o jarcă de piele pe el.

— Ehei, Crap-Năzdrăvan, văd că nu-ți vine să te uiți la mine. Dar am știut că tu ai să vii pe pămînt și dacă nu mă făceam așa cum sînt, m-ar fi folosit care-ncotro și poate că rămîneam fără puteri și tu fără mine n-ai fi făcut nimic.

Cînd a auzit Crap-Năzdrăvan cele spuse de cal, așa supărat cum era, l-a pălit un rîs, de nu se mai putea opri.

— Calule, calule... Mai bine du-te din fața mea și nu-mi mai întuneca și tu vederile, a zis mîniat Crap-Năzdrăvan.

Atunci, calul a înțeles amărăciunea ce-o avea pe suflet Crap-Năzdrăvan și, ca să-și arate vrednicia, n-a mai stat pe gînduri. Cînd s-a scuturat o dată, s-a cutremurat pămîntul și apele s-au despărțit în două. Cînd se uită Crap-Năzdrăvan, nu-i vine a crede ce i-au văzut ochii. Din mîrțoaga de cal răpciugos și slab, se făcuse un cal mare de aur și frumos, de-ți era mai mare dragul să-l privești.

— Ei, ce zici de mine, voinice Crap-Năzdrăvan ? l-a întrebat calul.

— De, calule, aș putea spune că supărările m-au părăsit și dorințele mi s-or împlini.

Bucuros cum n-a mai fost, Crap-Năzdrăvan și-a prins calul de frîu, s-a pregătit de drum și, cînd să-și ia rămas bun de la împărătească, împărăteasa s-a pus pe plîns și jelea după fiul ei de-i plîngeau pînă și pietrele de milă.

Și-atunci Crap-Năzdrăvan a zis :

— Nu-ți ajută la nimic plînsul, măicuța mea bună. Îți făgăduiesc că pe unde m-oi duce și pe unde oi umbla, m-oi întoarce înapoi să te văd și să mă vezi. După ce Crap-Năzdrăvan a zis ce-a zis, și-a luat rămas-bun de la mamă-sa, apoi a ieșit pe poarta castelului. După ce-a ieșit, calul l-a întrebat :

— Încotro o luăm, stăpîne ?

— Înspre soare-apune, calule. Într-acolo să mă duci și tot să mă duci :

Cu iuțeala vîntului,
Pe deasupra norului,
Unde liniștea plutește,
Soarele te-ncălzește,
Inima ți-o-nveselește.

Atunci, după ce Crap-Năzdrăvan i-a spus calului ce are de făcut, a încălecat și au zburat în înaltul cerului și au mers în zbor și tot au mers...

Peste mări și peste țări,
Peste cîmpiile cu flori,
Pe sub torțile cerului,
Prin bolta văzduhului,
Unde liniștea plutește,
Soarele te încălzește,
Inima ți-o-nveselește.

Și au mers ei așa și tot au mers, fără vorbă și popas zile și săptămîni întregi. De la o vreme, au coborît pe

pămînt. N-au mai mers mult, că au dat de-o hrubă adîncă și întunecoasă, au intrat în hrubă și au coborît ca săgeata trei zile și trei nopți, pînă au ajuns pe o pajiște verde, cu iarbă și flori pînă la brîu. De o parte și de alta un rînd de pomi înfloreau, pe alt rînd poamele se coceau. Ce să vă spun, mirosul frumos al florilor te adormea, cîntatul păsărilor te trezea.

După o cale de o jumătate de zi, Crap-Năzdrăvan zărește la o depărtare mare un foc ce i se ridica fumul gros și vînăt pînă la nori.

— Ia te uită, calule, a zis Crap-Năzdrăvan, dacă ajungem la focul de colo, vom poposi cîteva zile și poate-oi găsi cu ce să-mi potolesc foamea, că zău, mi s-a lipit burta de șira spinării.

Au mai mers ei ce au mai mers și iaca au ajuns la focul care ardea la poarta casei celor cinci frați covali, care pe atunci alți meșteri ai fierului nu se mai găseau să-i mai întreacă.

Cînd Crap-Năzdrăvan a intrat în ogradă, covalii l-au întîmpinat îngenunchind înaintea lui, plecîndu-și frunțile la pămînt.

— *Bun găsit, cinci meșteri mari*

Și neîntrecuți covali !

— Bun sosit pe meleagurile noastre, voinice Crap-Năzdrăvan. Cu ce-ți putem fi de folos ?

Atunci Crap-Năzdrăvan și-a scos repede inelul de aur de pe deget și a zis către covali :

— Decît să pierdeți timpul cu îngenuncheatul, mai bine ridicați-vă și iaca vă las inelul meu, ca pînă mîine

dimineața să-mi faceți din ei o sabie și un buzdugan, așa cum n-a mai avut un alt viteaz pe lume.

— Ne vom da toată osteneala, mărite Crap-Năzdrăvan, ca să-ți îndeplinim dorința, au zis covalii.

Și după ce le-a făcut de lucru, Crap-Năzdrăvan a dat pinteni calului și s-a dus să mai colinde locurile acelei cîmpii cu frumusețile ei de neîntrecut. Iar covalii au rămas încurcați că nu știau cum ar putea ieși dintr-un inel o sabie și-un buzdugan.

— Ei, fraților, să știți că pînă amu am avut de trăit, a zis unul dintre covali. Cum nu putem noi face o sabie și-un buzdugan dintr-un inel, așa n-o să ne rămîie căpățînile pe umeri. Cu Crap-Năzdrăvan n-o scoatem ușor la hat.

— Ia mai lăsați trăncănelile și frica, împieliților, a strigat de colo fratele cel mai mare dintre covali, mai bine puneți mîna și adunați repede oțelul cel mai bun și puneți-l la topit, și-o să vedem ce-om putea face, că timpul trece.

Atunci covalii harnici au adunat și topit oțelul și, pînă seara, au făcut o sabie și un buzdugan că de abia te îndurai să pui mîna pe ele.

A doua zi cînd a venit Crap-Năzdrăvan, nici nu intrase bine pe poartă și i-a și întrebat pe covali :

— Ei, meșterilor ! Mi-ați făcut ce v-am poruncit ?

— Ți-am îndeplinit porunca, măria-ta Crap-Năzdrăvan, și credem că-ți vor fi pe plac odoarele făcute de noi.

Nici una, nici două, covalii i-au adus sabia și buzduganul care într-adevăr luceau la soare de-ți puteai face mustața în ele. Dar cum le-a văzut Crap-Năzdrăvan, a și

cunoscut că nu-s făcute din inelul lui. A luat el sabia și, cum în ogradă se afla o nicovală mare pe care lucrau covalii, cînd a tras o dată cu sabia în nicovală, sute de bucăți s-a făcut sabia. Cînd a izbit și cu buzduganul la fel, și din buzdugan nu s-a mai ales nimic.

— Bine, măi afurisiților ce sînteți! Voi credeți că mie-mi arde de șagă, sau am venit la voi să-mi pierd timpul așa de frunza-frăsinelului? Vă mai dau răgaz o zi și-o noapte. Dacă nici de data asta nu-mi veți face sabie și buzdugan din inelul meu, puteți să vă luați lumea-n cap și să vă tot duceți, a zis atunci Crap-Năzdrăvan supărat.

După aceea, Crap-Năzdrăvan și-a luat calul, a mai umblat el pe unde a mai umblat și a doua zi cînd a venit la covali, degeaba adunaseră ei oțelul cel mai bun, din care făcuseră sabie și-un buzdugan și mai și, dar tot n-au ținut la încercarea cu nicovala. Și-atunci s-a înfuriat Crap-Năzdrăvan tocmai ca furtuna mărilor și ca viforul iernilor și a zis către covali :

— Scoateți-mi inelul de unde l-ați ascuns, și pentru șiretlicul ce l-ați arătat față de mine ar trebui să vă scurtez capetele.

Atunci fratele cel mare al covalilor s-a repezit și a scos inelul de sub foi și tremurînd ca varga i l-a întins lui Crap-Năzdrăvan. Crap-Năzdrăvan a luat inelul, l-a prins bine în clește și l-a băgat în foc. Cît covaliul cu foiul sufla, Crap-Năzdrăvan cleștele-n foc învîrtea și inelul mereu creștea. Și-a crescut inelul așa de mare, de se făcuse cît roata carului.

— Ei, meșterilor, amu cred că-ți putea face din el ceea ce v-am cerut.

Covalii atunci s-au apucat de lucru și au lucrat în ziua aceea de mergeau gîrlă sudorile pe ei. Au ciocănit și au meșterit, de nici mîncare nu le-a trebuit. Pînă pe sub seară, au făcut o sabie și-un buzdugan ce nu mai văzuse lumea întreagă. Lui Crap-Năzdrăvan îi rîdea mustața de bucurie.

— Ia să le încercăm puterea, meșterilor, a zis Crap-Năzdrăvanul.

Și cînd au ieșit în ogradă și-a tras cu sabia în nicovală, a retezat nicovala în două. Apoi cînd a azvîrlit buzduganul în sus, trei zile și trei nopți covalii au stat nemișcați cu privirile către cer, pînă buzduganul s-a întors și cînd s-a izbit în nicovală, țîndări a făcut-o. Cînd s-au uitat meșterii fierari, mai ia nicovala de unde nu-i. Aproape că nici locul unde a fost nu se mai cunoștea.

— Ia, așa sabie și buzdugan îmi trebuiau mie, a zis Crap-Năzdrăvan către covali.

Covalii rămaseseră cu gurile căscate de cele ce văzuseră și n-au mai scos o vorbuliță. Întunericul nopții se lăsase de-a binelea și-atunci Crap-Năzdrăvan își puse în gînd să rămîie peste noapte la meșterii covali, că se cam simțea tare ostenit și flămînd ca lupul. Dar ce să vedeți ? Primind o strachină de pilaf, nici n-apucă să îmbuce o dată și cînd a nechezat calul din grajd, drept să vă spun s-a cutremurat casa covalilor din temelii, de credeai că se desface din toate încheieturile. Bieții covali, de frică se îngrămădiseră într-un colț și nu mai scoteau o vorbă. Iar

Crap-Năzdrăvan ca glonțul din pușcă a ieșit afară și a zis către cal :

— Ce vînturi nebune te-au apucat, calule, de-mi strici liniștea, tocmai cînd voiam să-mi potolesc foamea ?

— Să fiu iertat, stăpîne Crap-Năzdrăvan, dară am vrut să-ți spun că Negru-Împărat a trimis o oaste puternică împotriva tătîne-tu și dacă nu te grăbești să-l aperi, să știi că noaptea asta va fi mort.

— Lasă-ți grijile din cap, calule, că asta o știu și eu și cu oștirea Împăratului-Negru m-oi răfui eu. Dar mai întîi lasă-mă să-mi ogoi foamea.

Și numai că intrase în casă Crap-Năzdrăvan și cînd a nechezat încă o dată calul, se stîrnise o furtună de a zburat pînă și acoperișul de pe casa covalilor, de nici nu se mai știa ce s-a făcut cu el. Crap-Năzdrăvan și-a văzut de strachina lui cu pilaf și nu se gîndea la nimic. Atunci, calul, văzînd că stăpînu-su nu are de gînd să iasă, cînd a mai nechezat încă o dată, a zburat casa covalilor din temelii și abia după două-trei săptămîni cădea pe pămînt ici-colo cîte-un bolovan din ea.

Crap-Năzdrăvan, văzînd că s-a întrecut lucrul de șagă, și-a luat rămas-bun de la covali, le-a dăruit o pungă de galbeni, apoi a încălecat pe cal și sfîrr ! către înaltul cerului ca săgeata. În preajma miezului nopții, au ajuns deasupra castelului tătîne-su și au coborît lin ca pasărea, drept în livada cu meri și peri, care se întindea în spatele castelului, pînă la iazul de unde împăratul prinsese puiul de crap. După ce au coborît pe pămînt, Crap-Năzdrăvan a zis :

— Calule, tu îi paşte aici în livadă, iar eu mi-oi face oleacă de foc să mă încălzesc.

Calul şi-a văzut de păscut, iar Crap-Năzdrăvan a strîns lemne şi a făcut un foc mare în apropierea porţii castelului, de i se urca para la doi stînjeni în sus. Ca să poată vedea şi auzi cînd se apropie armata vrăjmaşului, s-a urcat pe o gireadă cu paie de unde-şi putea încălzi şi picioarele la foc. Dar numai ce apucă a se cuibări pe gireadă şi iaca aude în depărtare un tropot de cai, ce se apropiau vijelios către castelul împăratului, care părea a fi adormit de vraja lunei şi de liniştea adîncă a nopţii. N-a mai durat mult şi a sosit la poarta împăratului atîta călărime, cîtă frunză şi iarbă.

Crap-Năzdrăvan, cînd i-a văzut, a tăcut ca chiticul şi i-a lăsat să intre. Şi a intrat atîta oştime în ograda împăratului, de n-aveai unde să pui un vîrf de ac. După ce au intrat toţi, Crap-Năzdrăvan şi-a scos repede sabia din teacă şi a zis :

— Tu, sabie, să mi-i tai, iar tu, buzdugane, să mi-i potoleşti !

Şi cînd a azvîrlit sabia şi buzduganul către armata vrăjmaşă, în cîteva clipe le-a făcut capătul. După aceea sabia şi buzduganul s-au întors înapoi la stăpînă-su. După asta Crap-Năzdrăvan se încălzea liniştit mai departe la picioare.

La primul cîntat de zi al cocoşilor, iaca şi împăratul a ieşit pe balconul castelului şi cînd a văzut atîta polog de stîrvuri în ogradă şi-a pus mîinile în cap de groază. Repede a chemat-o şi pe împărăteasă şi cînd a văzut şi

împărăteasa, mai să-şi dea duhul de spaimă. Cînd se mai uită împărăteasa către focul de lîngă poarta castelului, a zis către împărat :

— Doamne, împărate şi bunul meu stăpîn ! Nu ştiu cine o fi cel de pe gireada de paie, dar să ştii că numai el ne-a scăpat din ghearele morţii. După cum se vede, ne sunase ceasul fără să ne fi sosit vremea.

— Hm... face de colo împăratul, cine să fie altul decît fratele meu, Acadîncul-Florilor !

— Nu, bunul meu stăpîn. Eu cred că binele ista numai feciorul nostru Crap-Năzdrăvan ni l-a făcut, a zis atunci împărăteasa.

Cele spuse de împărătească l-au scos din sărite pe împărat şi atunci a zis către ea :

— Cum de-ai cutezat să spui că treaba asta de vitejie ar fi făcut-o neisprăvitul cela de fecioru-tu şi nu fratele meu Acadîncul-Împărat ?

Crap-Năzdrăvan, auzind cele spuse de împărat, sare de pe gireadă şi fuga la cal.

— Ia ascultă, calule, a zis el, tu ştii cine-i grozavul ista de Acadîncul-Florilor ?

— Ştiu, Crap-Năzdrăvan. Dacă ţi-i cu voia să-l vezi, te-oi duce să-l vezi. Dar să ştii că nu-i face nici doi bani pielea. Are doar trei hotare primejdioase pînă să ajungi la el. De-om apuca să le trecem cu bine, după aceea poţi să-i baţi darabana la cap lui moştu-ista.

Nici una, nici două, Crap-Năzdrăvan a încălecat pe cal şi-au pornit-o spre Acadîncul-Florilor, lăudatul tătîne-su. Au mers ei cît au mers şi, de la un timp, au ajuns la o

cîmpie mare cu flori de toate culorile și care mai de care mai înflorită și mai frumoasă una decît cealaltă.

— Crap-Năzdrăvan, vezi cîmpul ista cu flori ?

— Văd, calule !

— Ei, să știi că-i primul hotar al lui moș-tu. Dar ține minte ce-ți spun : pînă vom trece de el nu te puie păcatele să-ți deschizi ochii, că rămîi fără vederi.

— Știu, calule, și-oi face așa cum spui și tu.

Cum au pășit pe cîmpul cu flori fermecate, au și început florile a striga :

— Crap-Năzdrăvan, ia te uită la mine și vezi-mă cît is de frumoasă. Alta : Ia vezi-mă cîtu-s de înflorită ! Și așa au tot strigat florile, ca să-l facă pe Crap-Năzdrăvan să se uite la ele, dar el pînă n-a trecut cîmpul cu flori, nici nu s-a gîndit să-și deschidă ochii. Așa au scăpat de primul hotar al lui Acadîncul-Florilor.

Au mai mers ei cît au mai mers și iaca au ajuns la al doilea hotar. Aici au avut de-a face cu o căpățînă de cal uscată, care era așezată între două dealuri și pînă n-or trece prin urechile căpățînei de cal nu vor putea înainta mai departe printre cele două dealuri cu primejdie. Dar pentru Crap-Năzdrăvan și calul său, așa ceva era floare la ureche. S-au dat de trei ori peste cap și s-au prefăcut în doi gîndaci și așa au putut trece ușor prin urechile căpățînei de cal și tot atît de ușor au trecut și printre cele două dealuri, apoi s-au prefăcut iarăși cum au fost, cal și om.

După aceea, cărări lungi și necunoscute i-au dus spre al treilea hotar al lui Acadîncul-Florilor. Au mers ei așa

tot au mers pînă au ajuns la o pădure cu frunzele de aur. Și-au mai mers ei prin pădurea aceea, pînă au dat de-o poiană mare și frumoasă, cu iarbă proaspăt înrourată. Prin mijlocul poienii trecea un pîrîiaș îngust, de ziceai că-l poți păși în voia cea bună. Și așa o apă limpede ce avea, de puteai să-i numeri firele de nisip. Cînd au ajuns pe malul pîrîiașului, calul s-a oprit și Crap-Năzdrăvan a sărit jos de pe cal și s-a întins pe iarbă sorbind cu nesaț aerul plăcut ce te învăluia prin frumoasa poiană.

Între timp, calul a zis :

— Crap-Năzdrăvan, pînă nu mă odihnesc cel puțin trei zile și trei nopți și pînă nu mi-i da să mînc douăsprezece dimerlii de jăratec, să știi că nu te pot trece pîrîul ista cît îl vezi de îngust.

Crap-Năzdrăvan știa că lucrurile cam așa stau, și-n cele trei zile și trei nopți cît se odihnise calul, a tot ars lemne și a făcut rost de jăratec. Atunci calul s-a hrănit și s-a odihnit cît i-a trebuit, apoi a zis către stăpînă-su :

— Crap-Năzdrăvan, de odihnit m-am odihnit, de mîncat am mîncat, ne-a mai rămas doar să punem la încercare trecerea peste pîrîu. Dacă ești hotărît să pornim ca să ne încercăm norocul, hai s-o facem !

Atunci Crap-Năzdrăvan a încălecat pe cal, iar calul și-a întins aripile și ca săgeata au zburat pînă pe deasupra norilor și din ce în ce tot mai sus, de nu-i mai puteai zări de pe pămînt. Din urmă pîrîul a ridicat un puhoi de apă după ei și se stîrnise o furtună, de gata, gata să-i rostogolească din înaltul cerului să nu se mai aleagă nimic din ei.

— Ține-te bine, Crap-Năzdrăvan, și să nu te pui păcatele să te uiți în urmă, că sîntem pierduți, striga în gura mare calul către stăpîne-su.

Furtuna nu-i slăbea nici în ruptul capului și limbile valurilor înfuriate se năpusteau după ei, gata, gata să-i înghită de vii. Ca un purice se făcuse în ei inima de frică. Dar n-a mai durat mult și calul iar a strigat :

— Curaj, Crap-Năzdrăvan, și bucură-te, că apele pîrîului s-au întors înapoi !...

Cînd s-a uitat Crap-Năzdrăvan în urmă nu mai văzu nici strop de apă.

După ce scăpă de cel mai primejdios hotar al lui Acadîncul-Florilor, au coborît pe pămînt și-atunci calul iar a grăit către stăpînă-su :

— Ehei, Crap-Năzdrăvan... În tinerețele mele, am mai trecut cu tată-tu de cîteva ori peste blestematul ista de pîrîu, și n-a avut ce-mi face. Dar amu, iaca, mi-a smuls coada din rădăcini. Ei, nu-i nimic. Mi-a smuls coada, dar mi-a rămas capul. Dacă nu mai mîncam jăratecul și nu mă odihneam cele trei zile, ne cînta la cap cucul și ne urla lupul pe aici prin pustietatea asta.

— Lasă, calule, că n-ai să mori din cauza cozii. Hai să-i dăm zor să ajungem, că sînt cu nerăbdare să-l văd pe moșu-meu, că puterile i le-am văzut.

Calul s-a întins la drum și pînă la o bucată de noapte a ajuns la porțile lui Acadîncul-Florilor. Cînd au ajuns aici, Crap-Năzdrăvan se aștepta să fie oprit de străji sau de alte slugi, ca să-l întrebe de sănătate. Cînd colo, nici la poartă și nici prin ogradă nu era țipenie de om. Dacă

a văzut că nu-i oprit de nimeni, a băgat calul în grajd și l-a legat lîngă al lui moșu-su, apoi a intrat în casă. Cînd a intrat în casă, moșu-su dormea dus de puteai să-i tai lemne la cap. Pe perete stăteau atîrnate de cui o sabie ruginită și-un buzdugan. Alături de ele, Crap-Năzdrăvan și-a pus și el sabia și buzduganul, apoi s-a dezbrăcat și s-a culcat și el pe o Laiță.

După puțin timp vede el că Acadîncul-Florilor sare din somn speriat, iese din casă și dă fuga la grajd.

Crap-Năzdrăvan a rămas liniștit în pat și cînd a auzit că moșu-su se întoarce înapoi în casă, s-a prefăcut că doarme. Cînd a intrat moșu-su în casă și a dat cu ochii de necunoscutul care dormea pe laiță; a mai văzut atîrnate de cui înc-o sabie ș-un buzdugan, s-a repezit furios să-și ia sabia din cui și cînd a dat s-o ridice în sus să-l scurteze de cap pe necunoscut, deodată s-a oprit în loc și atunci și-a zis :

„Nu, mi se pare că n-am judecat bine. Dacă tînărul ista ar fi intrat cu rău în casa mea, nu-și punea sabia și buzduganul în cui și nu se culca fără să-mi ia zilele."

Stă el și se mai gîndește și iar zice :

„Doamne, cap sec ce sînt... Oare nu cumva aista-i nepotul meu, care nu de mult am visat că l-a născut cumnată-mea dintr-un pui de crap ?"

În timp ce Acadîncul-Florilor vorbea singur, pe Crap-Năzdrăvan l-a pălit rîsul și sare din pat.

— Așa-i, moșule, e adevărat că-ți sînt nepot. Dar erai gata să-mi iei capul.

Cînd a auzit Acadîncul-Florilor că-i nepotu-su, de bucurie sărea în sus, s-au cuprins și nu se mai săturau de pupat unul pe altul.

— Bine-ai făcut, nepoțele, c-ai venit pe la mine, a zis bătrînul, mi s-a acrit sufletul de singurătate.

— Îmi pare bine că te bucură venirea mea, moșule. Dar ia spune-mi de ce sai așa speriat din pat și fugi afară ?

— Doamne, nepoate... ia așa mă chinuiesc de ani de zile. Am și eu o coajă de cal lîngă viața mea și Obraz-de-Ciine, vecinul meu de hotar, s-a lăudat c-o să mi-l fure. Ei, de furat nu mi l-a furat pînă amu, dar ce folos... Iaca amu cînd m-am dus în grajd l-am găsit fără piele pe el. Mi se pare că șoimul tău i-a ros toată pielea.

— Cum se poate una ca asta, moșule ?

— Ba iaca, s-a putut, nepoate !

Cînd s-a dus Crap-Năzdrăvan în grajd, a zis către calul său :

— Ce te-a apucat, bre ? Numai am intrat la bietul bătrîn că i-ai și făcut supărări. Fă ce-i face cu calul lui și fă-l înapoi cum a fost.

— Ei, așa oi face, stăpîne. Dar pentru că puterile lui moșu-tu m-au lăsat fără coadă am vrut să-mi frec și eu harțagul cu el oleacă. Și-amu du-te liniștit în casă și-oi face cum se poate mai bine.

Crap-Năzdrăvan s-a întors înapoi în casă și i-a spus lui moșu-su zîmbind :

— Moșule... să-mi fie cu iertare, dar nu știu cum de ți s-a părut că-i fără piele calul dumitale.

Atunci Acadîncul-Florilor a fugit iar în grajd și a văzut că pielea de pe calul său strălucea și mai mult.

Cînd s-a întors înapoi Acadîncul-Florilor, Crap-Năzdrăvanul l-a mai întrebat de ce pînă în ziua aceea încă nu-i însurat.

Atunci moșu-su a zis către el :

— Doamne, nepoate... iaca așa mi-am tot bătut capul în tinerețele mele cu fata Babei-Farmazoance. Da' cine a putut să răzbată la ea, că împrejurul chiliei unde trăiește arde focul de jur împrejur pînă în înaltul cerului. S-ar spune că fata Farmazoancei este tare frumoasă. Pînă și soarele și luna se opresc în loc și-o privesc. Au tot încercat mulți voinici să pătrundă la ea, dar i-a înghițit pîrjolul focului.

Cînd a auzit una ca asta Crap-Năzdrăvan, a sărit în sus de șapte palme.

— Cum se poate, moșule, a zis el, poate să ardă focul împrejurul chiliei pînă peste cer, că pînă nu ți-oi aduce-o de nevastă pe fata Farmazoancei, nu plec de aici.

— Nu, vai de mine, nepoate, să nu te puie păcatele să te duci să ai de-a face cu afurisita de babă, că-i nemăsurată puterea ei, și tare multe suflete de viteji a mai răpus.

Crap-Năzdrăvan nici n-a vrut să mai steie de vorbă. A încălecat pe cal, și-a potrivit sabia în șold, și-a luat buzduganul și dă-i drumul, băiete, spre chilia cu foc. Cu același drum, s-a gîndit să treacă și pe la Obraz-de-Cîine, vecinul lui moșu-su. Cînd a ajuns la el, aista cioplea niște nuiele să-și îngrădească gardul.

— Bună vreme, prietene, Obraz-de-Cîine !

— Aaa... Bun sosit, voinice Crap-Năzdrăvan ! Da' ce vînt, mă rog, te-a adus pe locurile astea ?

— Hmm... Ce vînt m-a adus pe mine, m-a adus, a zis Crap-Năzdrăvan, dar eu mai bine te-oi întreba pe tine, că ce vînturi te-au pălit să-i spui lui moşu-miu că ai să-i furi calul ?

— Doamne, Crap-năzdrăvan, îi curatul adevăr ce spui, dar să ştii că aiasta a fost numai o şagă cu moşu-tu ista. Dar de furat calul să nu se teamă, că nu i-l voi fura.

— Bine, vericule Obraz-de-Cîine, dacă-i aşa, aşa să fie. Şi dac-ai să-ţi dovedeşti omenia, prieteni vom rămîne. Dacă nu ţi-i vedea de treabă, ţi-oi plăti-o cu vîrf şi îndesat, a zis Crap-Năzdrăvan, către Obraz-de-Cîine, apoi şi-a văzut de drum.

Şi după ce Crap-Năzdrăvan trecuse de hotarul meleagurilor ce le stăpînea Obraz-de-Cîine, a intrat în împărăţiile Babei-Farmazoance. Aici se întindea o pajişte verde şi frumoasă, cît vedeai cu ochii şi vîntul blînd de vară legăna iarba ţesută cu fel de fel de flori, cînd într-o parte, cînd în alta. Pe toată întinderea asta uimitoare, domnea o linişte de mormînt şi nu era ţipenie de om, de l-ai fi căutat cu lumînarea. Undeva în depărtare se vedea un foc arzînd, de i se ridicau limbile de pară pînă dincolo de nori.

— Ia te uită, calule, a zis Crap-Năzdrăvan, ajungem îndată şi la primejdiosul foc al Babei-Farmazoance. De furia apei am scăpat cum am scăpat. Mai avem de furcă cu focul.

— Nu purta grijă, stăpîne Crap-Năzdrăvan, a zis calul, om face noi ce-om face cu focul ; mai bine ia să vezi cum te-i răfui cu hîrca de babă, că după cît știu...

Cînd auzi Crap-Năzdrăvan cele spuse de cal, a zis :

— Calule, calule ;
Cu puterea mea,
Nu s-ar măsura,
Nici zmeii-zmeilor,
Furtuna furtunilor,
Și nici zimbrii codrilor !
Dă-i mai zor cu goana,
Și să ai nădejde,
Căci Crap cu Farmazoana,
Iute o sfîrșește.

Calul, fără zăbavă, ca șoimul munților s-a avîntat spre cer și în cîteva clipe au trecut peste focul ce ardea puternic în jurul chiliei de aur, apoi au coborît în ogradă.

Prin fereastra chiliei de aur se vedea strălucind ca soarele orbitor frumoasa fată a Babei-Farmazoance, care la soare te mai puteai uita, dar la dînsa ba.

Cînd i-a văzut fata, repede a ieșit afară și a zis către Crap-Năzdrăvan :

— Cum de te-au împins păcatele, voinice Crap-Năzdrăvan, să cutezi a intra aici ? Păcat de tinerețea și frumusețea ta. Dacă vine mama, îți pune capăt zilelor.

Atunci, Crap-Năzdrăvan, de colo, spune către fată :

— Tu zici de mine, și eu aș zice că-i mai păcat de tine că-ți pierzi aici fără rost tinerețea și frumusețea, care după cît se vede nu se plătește cu tot aurul din

lume. Și-apoi, dacă nu mi-o fi scris să pier aici, groapa mi s-a astupa. Iar dac-oi scăpa, fără tine nu m-oi întoarce acolo de unde am plecat.

— Și eu cu ce-aș putea să-ți fiu de folos, Crap-Năzdrăvan ? a întrebat fata.

— Prea multe nu ți-oi cere, a zis Crap-Năzdrăvan, să-mi spui doar ce putere are mamă-ta.

— Doamne, ce putere are, ia, acolo, sub laiță are un ulcior cu apă. Ea îi mai spune „apa puterii". Înainte de a se apuca de luptă bea cîteva guri din el.

Atunci iar a mai întrebat-o Crap-Năzdrăvan pe fată :

— Aș mai vrea să-mi spui cum cunoști tu cînd vine mamă-ta spre casă ?

— Doamne, cum cunosc ! Ea cînd se pornește spre casă se stîrnește o furtună și-o vijelie de nu se mai vede nici în cer nici pe pămînt și cînd se apropie de casă furtuna dispare.

În timp ce fata Farmazoancei vorbea cu Crap-Năzdrăvan, iaca, dinspre miez-de-noapte, s-a ridicat un nor negru și cînd s-a stîrnit o furtună, nu se mai vedeau decît limbile de foc ce le vărsa din gură Baba-Farmazoana, de pîrjoleau pămîntul cînd îl atingeau.

Cînd a văzut fata că mamă-sa vine spre casă, nu știa încotro s-o apuce și unde să-l ascundă pe Crap-Năzdrăvan. Pînă la urmă fata i-a tras o palmă lui Crap-Năzdrăvan și l-a prefăcut în floare, apoi l-a pus între florile din fața chiliei ca să nu fie găsit de mamă-sa.

N-a mai durat mult și Baba-Farmazoana a și ajuns acasă. Cînd a intrat în ogradă, i-a și mirosit a om străin și a zis cu mînie către fată :

— Ia spune-mi, afurisito, cine a îndrăznit să-mi calce ograda ? Şi fără să te mai întreb o dată, scoate-l de unde l-ai ascuns, că de nu, îţi fac capătul !

Fata, văzînd că nu-i lucru de şagă cu mamă-sa, a luat floarea cu pricina şi cînd a izbit-o de pămînt, din floare s-a întruchipat Crap-Năzdrăvan, zîmbind către Baba-Farmazoana. Cînd se uită el, vede pocitania de babă c-o gură mare căscată şi cu nişte colţi mari ca secera. Pînă şi faţa luminoasă a soarelui se întunecase şi cerul se înnegrise ca tăciunile de furia babei şi cînd l-a văzut pe Crap-Năzdrăvan, scîntei de foc vărsa pe nări şi se frămînta de parcă era pusă cu tălpile pe jăratec. A început să rîdă şi să strige la Crap-Năzdrăvan, de se auzea cine ştie unde :

— Ha... Crap-Năzdrăvan, a zis ea, cum de te-a trimis nenorocul în taşca mea ? De mult n-am mai avut fericirea să-mi mai încerc puterile.

De mi-i răpune,
Norocul tău să fie ;
Iar de te-oi răpune,
Pe frigare te-oi pune.

Apoi a strigat către fată :

— Ia adu-mi ulciorașul, fata mamii, că n-am timp de pierdut. După cîtu-s de flămîndă, îmi lasă gura apă cînd îl văd !

Fata apucă repede ulciorul şi cînd l-a luat baba şi-a vrut să-l ducă la gură, de tare ce tremura, a scăpat jos ulciorul cu „apa puterii“ şi l-a spart. Dar de afurisită

ce era, n-a mai luat asta în seamă și rînjindu-și colții a zis către Crap-Năzdrăvan :

— Ia apropie-te, țîncule, să văd ce poți ! Tu sau eu ?

Cît ai scăpăra din amnar, s-a încins o luptă între Crap-Năzdrăvan și Baba-Farmazoana, pe viață și pe moarte, de ți se ridica părul măciucă de groază. Fata Farmazoancei plîngea și se frămînta în chilie, de sărea cămașa de pe ea și se ruga de zilele lui Crap-Năzdrăvan.

Cînd a înșfăcat-o Crap-Năzdrăvan pe babă și cînd a trîntit-o o dată, i-au pîrîit oasele ca vreascurile, de credeai că-i gata, gata să-și dea duhul baba. Dar lucrurile nu au fost chiar așa, că afurisita de babă cînd l-a apucat pe Crap-Năzdrăvan de mijloc, l-a ridicat în sus, pînă la torțile cerului și cînd l-a trîntit o dată, l-a îngropat în pămînt pînă la genunchi.

Crap-Năzdrăvan, văzînd că nu-i de șagă cu baba, a apucat-o și el de mijloc și cînd a dat cu ea de pămînt, a îngropat-o pînă la brîu.

De furie, i se înroșiseră ochii cotoroanței și din nări îi ieșeau scîntei ca dintr-un hoceag aprins. Se muncește ea și iese din pămînt și cînd l-a apucat iar pe Crap-Năzdrăvan, și cînd l-a trîntit iar, l-a îngropat pînă la două palme mai sus de genunchi.

Cînd a văzut așa, Crap-Năzdrăvan a zis :

— Ehei... Mi se pare că eu n-am timp de pierdut cu tine !

Și ca să termine cu baba, Crap-Năzdrăvan și-a adunat toate puterile și cînd a înșfăcat-o de mijloc și a trîntit-o o dată, a îngropat-o în pămînt pînă la gît. Apoi, a scos sabia din teacă și i-a retezat capul.

Din timpul în care Baba-Farmazoanca își dăduse duhul pentru totdeauna, împrejurul chiliei de aur dispăru focul de parcă nici n-a mai fost, și în locul focului vîntul legăna iarba verde și frumoasă ce crescuse înaltă pînă la brîu. Și iaca așa, dragii mei, cît de puternică o fi fost Baba-Farmazoanca și oricîte vieți de viteji a răpus ea, dar cu Crap-Năzdrăvan nu i-a mers.

— Ei, frumoaso, a zis Crap-Năzdrăvan fetei, n-am venit să te iau pentru mine, ci te duc celui care și-a pierdut tinerețea pentru tine !

Apoi Crap-Năzdrăvan a încălecat pe cal, a luat-o și pe ea și-a făcut cale-ntoarsă către moșu-su, să-i ducă mireasa.

Obraz-de-Cîine, de cînd trecuse Crap-Năzdrăvan spre Baba-Farmazoanca, n-a mai făcut un pas de lîngă poartă. Cînd l-a văzut pe Crap-Năzdrăvan că s-a întors înapoi și cînd a mai văzut-o și pe fata Farmazoancei, frumusețile ei i-au tulburat mințile și i se învîrtea limba în gură ca titirezul. Crap-Năzdrăvan a vrut să-l mai întrebe cîte ceva pe Obraz-de-Cîine, dar n-a mai avut cine să-i răspundă. Dacă a văzut așa, Crap-Năzdrăvan și-a văzut de drum și pe cînd soarele scăpătase după crestele dealurilor și Acadîncul-Florilor se cuibărea pentru somn, iaca și Crap-Năzdrăvan intră în casă cu :

Mireasa Mireselor,
Zîna Zînelor,
Frumoasa-Frumusețelor.

Cînd i-a văzut Acadîncul-Florilor, nu vă puteți închipui ce bucurie mare l-a fost pălit. Îl pupa pe nepotu-su, se învîrtea pe lîngă fată ca cocoșul pe lîngă găină și sărea în sus de veselie.

— Ei, nepoate, nepoate, a spus Acadîncul-Florilor, îmi dau seama că vitejia și puterile tale sînt de nebiruit. Așa viteaz, mai zic și eu. Ia amu și-a găsit Baba-Farmazoanca nașul. Și-amu să pornim ospățul de nuntă, să bem, să ne înveselim și de rele să uităm.

Și așa, după cum a spus mirele, au început ospățul de nuntă, care a ținut două săptămîni încheiate. Au tot mîncat și băut, au tot chefuit și dănțăluit.

Pînă și angheriile codrilor s-au adunat
La ospățul neașteptat,
Unde au băut și-au mîncat,
Pe Crap-Năzdrăvan l-au lăudat.

După terminarea ospățului, Crap-Năzdrăvan mai în fiecare zi se ducea la vînătoare ca să-i mai treacă timpul. Dar pînă într-o zi, nu i-a mai ajutat la nimic. I se făcuse dor de ducă și pace bună.

Acadîncul-Florilor, văzînd că nepotu-su-i neliniștit și mereu posomorît, a zis :

— Nepoate... Ia spune-mi ce greutăți te apasă pe suflet, că de la o bucată de vreme pari cam nu știu cum...

— Moșule... Cam așa-i cum spui dumneata. A cam trecut o bună bucată de vreme de cînd am plecat de acasă și drept să-ți spun, parcă mi se sfîrșește inima de dorul mamei. M-aș întoarce cît de repede pe meleagurile pe

care m-am născut, dar mai întîi aș vrea să-mi găsesc și eu o mireasă neîntrecut de frumoasă. Poate știi dumneata, moșule, unde se află așa ceva.

— Știu, dragă nepoate, fată bună și frumoasă s-ar putea găsi la Barbă-Albă-Împărat, dar eu te-aș sfătui mai bine să nu te duci într-acolo, că iartă-mă că-ți spun, dar care i-a călcat ograda, acolo i-au rămas ciolanele. Așa că lasă-te păgubaș.

— Moșule, moșule ! Iartă-mi cuvîntul, dar se vede lucru că ai îmbătrînit și ai ajuns să-ți fie frică și de gîndaci. Mai bine pregătește-mi ceva merinde pentru drum, că de rest, oi vedea eu cum le-oi împărți.

După ce s-a pregătit de drum Crap-Năzdrăvan, și-a luat rămas-bun și înainte de a pleca, moșu-su a zis :

— Nepoate, norocos să-ți fie drumul și viața să-ți fie păzită de rele ; dar dacă ai parte și de biruință și pui mîna pe o fetișcană frumoasă, să nu care cumva să te puie păcatele să nu dai pe la mine s-o văd și eu, că să știi, cînd pun mîna pe tine, îți trag o „bătaie soră cu moartea".

— Bine, moșule, a zis Crap-Năzdrăvan zîmbind.

Fără să mai zăbovească, Crap-Năzdrăvan s-a urcat pe cal și din nou la drum pe căi necunoscute, prin văi, peste culmi prăpăstioase, prin codrii pustii și nestrăbătuți de picior de om. Și a mers și tot a mers trei luni de zile, fără să mai poposească și fără să închidă un ochi. De la un timp, terminase merindele și de foame i se lipise burta de șira spinării. Mergînd el așa prin pădure, iaca vede-n calea lui o cioară care se chinuia să zboare, dar nu putea.

— Ei, calule, ia amu oi avea cu ce-mi potoli foamea, a zis Crap-Năzdrăvan, hai mai iute să prind cioara din drumul nostru. Decît să se chinuie, mai bine fac o frigare din ea.

Cioara, cînd a auzit, face de colo :

— Am auzit ce-ai spus, Crap-Năzdrăvan, decît să faci una ca asta, mai bine leagă-mi aripile în lopățele, să pot ajunge la puișorii mei. Dacă ai să-mi faci binele ista, eu știu unde te duci, și cînd ai să fii în primejdie, ți-oi veni în ajutor.

Crap-Năzdrăvan stătea pe gînduri și-nghițea în sec, dar pînă la urmă a legat în lopățele aripile ciorii, apoi și-a văzut de drum. A mai mers cît a mai mers și a ajuns pe malul unui iaz mare cît vezi cu ochii. Mergînd el pe malul iazului, iaca-i apare-n cale un rac mare cît o oboroacă. Nu mai văzuse niciodată așa ceva.

— Calule... fie ce-o fi, dar cu racul ista tot mi-oi potoli foamea, a zis Crap-Năzdrăvan.

— Rău te-ai gîndit, Crap-Năzdrăvan, a zis racul grăbit, mai bine sai repede în apă și scapă-mi logodnica de la moarte, că eu știu unde te duci și ți-oi prinde mult bine.

— Măi... măi, se vede lucru că mi-i dat să crăp de foame, dar hai să te ajut și pe tine, a zis Crap-Năzdrăvan.

Și nu gîndește mult Crap-Năzdrăvan, sare pe cal și se apropie de rac. Cînd se uită el în apă, vede că logodnica racului era înconjurată de un cîrd de știuci mari și care mai de care se repezea la ea s-o rupă cu colții. Așa îmbrăcat cum era, Crap-Năzdrăvan sare-n apă și din cîteva salturi a ajuns la locul cu pricina și cînd l-au simțit știucile rele, au dispărut ca glonțul din pușcă, iar

logodnica racului se strînsese ghem şi n-a mai făcut nici o mişcare. Crap-Năzdrăvan a prins-o şi a adus-o la logodnicul ei, care nu mai ştia ce să facă de bucurie şi cum să-i mulţumească lui Crap-Năzdrăvan. După aceea, Crap-Năzdrăvan a lăsat racii să-şi vadă de treabă, iar el a încălecat pe cal şi iar la drum. După o bucată bună de mers, au ajuns pe o cîmpie verde, ţesută cu flori de toate culorile şi ici, colo, cîte un copac de aur îşi vărsa razele luminoase pe deasupra florilor. Mergînd ei peste cîmpia cu frumuseţele ei fermecate, iaca au văzut la o mare depărtare Palatul de aur al lui Barbă-Albă-Împărat. Mergînd ei aşa, şi tot mergînd, soarele-i dogorea de le frigea pielea, foamea-i încleştase dinţii lui Crap-Năzdrăvan, de nu mai putea scoate o vorbă. După o bucată de cale, iacă le apare în drum un iepure şchiop, care se zbătea în iarbă şi nu mai putea să facă un pas. Crap-Năzdrăvan, cînd l-a văzut, n-a mai scos un cuvînt. A sărit de pe cal şi fuga să puie mîna pe iepure.

— Ho... Opreşte-te, Crap-Năzdrăvan ! Nu te mai grăbi să-mi iei zilele ; mai bine vezi de mă ajută, că peste trei zile sînt mire. Şi, după cum vezi, un afurisit de vultur m-a atacat şi luptîndu-mă cu el, mi-a rupt piciorul şi nu pot ajunge la mireasă. Apucă-te mai bine şi leagă-mi piciorul în lopăţele, că eu ştiu unde te duci şi-ţi voi fi de mare folos.

— Măi, Urechi-Lungi, se vede lucru că nu mi-i dat să ajung unde m-am pornit, că foamea o să mă dea gata. Dar hai să te mai ajut şi pe tine, mai ales că te duci ca mine după mireasă.

După ce i-a legat în lopățele piciorul iepurașului, a încălecat iar pe cal și din nou la drum. Către asfințitul soarelui, iaca au ajuns și ei la porțile Palatului de aur, al lui Barbă-Albă-Împărat. Cînd se uită el de jur împrejur, pe fiecare par din gard era cîte un cap de om. Dar un singur par mai rămăsese gol și mereu striga : „Cap... cap... cap..."

— Auzi, Crap-Năzdrăvan, ce strigă parul de colo ?

— Aud, calule, a zis Crap-Năzdrăvan, nu-ți fie teamă, parul a strigat și o să mai strige mult și bine, căci cu capul meu fii sigur nu i se va astupa gura. Deocamdată, să vedem cum ajungem la împărat.

Cînd au dat să intre pe poartă, au fost opriți de doi zmei, care străjuiau porțile palatului și cu gurile căscate stăteau gata să înceapă atacul împotriva lui Crap-Năzdrăvan. Dar Crap-Năzdrăvan s-a răfuit una-două cu zmeii. După aceea au ajuns la a doua poartă, care era străjuită de doi balauri cu cîte șapte capete.

— Ehei, calule, aici i-aici, a zis Crap-Năzdrăvan.

Cînd i-au văzut, balaurii au început care-ncotro să-și miște capetele și cozile într-o parte și alta, pe nări vărsau săgeți de foc, de pîrjoleau pietrele. Crap-Năzdrăvan nu le-a mai dat vreme de gîndit. A scos sabia din teacă și a dat pinteni calului să treacă prin poartă. Dar numai ce intrase calul pe poartă, balaurii s-au și năpustit asupra lui Crap-Năzdrăvan și s-a încins o luptă între ei pe viață și pe moarte. Cît de puternic era Crap-Năzdrăvan, era gata-gata să fie răpus. Dar pînă la urmă s-a răfuit și cu balaurii. Cînd au ajuns la a treia poartă, care era și ultima, aici nu străjuia nimeni, însă poarta era închisă și

pe un stîlp al porții era o tăbliță pe care scria că cine va mînca și va bea ce se află după poartă în ograda împăratului va putea ajunge cu bine la împărat. Iar cine nu, i se va reteza capul. Ceea ce scria pe stîlpul porții l-a cam pus pe gînduri pe Crap-Năzdrăvan, însă calul îndată l-a încurajat :

— Să intrăm, Crap-Năzdrăvan, nu-ți fie teamă, că fac eu să fie bine.

Cînd au deschis poarta și au intrat în ograda împăratului, au dat cu ochii de două care cu pîine, doi boi fripți și două butii mari cu vin de șapte ani. Crap-Năzdrăvan abia apucase să mănînce o bucată de carne și să bea cîteva guri de vin, iar calul terminase pîinea și carnea de mîncat și vinul de băut. Și după ce s-au ospătat bine, îndată i s-a dus veste lui Barbă-Albă-Împărat și cînd a primit vestea împăratul, îndată a poruncit slugilor să-l primească cu cinste pe viteazul Crap-Năzdrăvan. Cînd a intrat Crap-Năzdrăvan în palatul împăratului, a zis :

— Bun găsit, măria-ta, Barbă-Albă-Împărat !

— A... Bun sosit la noi, voinice Crap-Năzdrăvan. Așa ești după cum te-am visat. Dar ce dor, mă rog, te-a adus pe meleagurile mele ?

— Doamne, ce dor... Dacă ți-i cu voie, vreau să-ți fiu ginere, împărate Barbă-Albă.

— Bucuros, Crap-Năzdrăvan, de ce nu ? Dar dacă ai trecut cu bine prin cele trei porți de la intrare în ograda palatului meu, mai am o încercare la care să te pun. Și iaca despre ce e vorba : Trei nopți la rînd trebuie să te ascunzi unde știi. De te-or găsi cele trei fete ale mele, să știi că-ți pun capul în par. De vei avea noroc și nu

te-or găsi, ai să-ți iei una din cele trei fete, care ți-o fi pe plac.

— Bine, împărate, a zis Crap-Năzdrăvan, să punem la încercare și asta.

Împăratul, nici una, nici două, bate de trei ori din palme și îndată au apărut burtoșii de bucătari cu tăvile pline cu fripturi de purcel și vin din cel mai bun. După ce au mîncat și au băut pe săturate, Crap-Năzdrăvan s-a dus să tragă un pui de somn. De la o bucată de noapte a fost anunțat că trebuie să se ascundă. Cît ai zice pește, Crap-Năzdrăvan s-a sculat, s-a îmbrăcat și a ieșit în ograda palatului. Se duce el încolo și încoace, dar numai că nu găsește unde să se ascundă. Timpul trecea văzînd cu ochii și fetele împăratului se porniseră în căutarea lui. Umblînd el așa, își aduce aminte de cioară, care-i legase aripile în lopățele și și-a zis :

„Hm... Cîndva, am ajutat o cioară și ea s-a lăudat că la nevoie îmi va veni în ajutor. Ei, amu cu ce-ar putea ea să mă ajute ?“

Nici bine nu terminase de spus Crap-Năzdrăvan, că cioara a și apărut lîngă el și grăbită a zis :

— Crap-Năzdrăvan, Crap-Năzdrăvan ! Hai mai repede și te bagă în scorbura copacului de colo, că vin fetele împăratului și de te-or găsi, îi vai și amar de tine.

Crap-Năzdrăvan s-a ascuns repede în scorbura copacului și cît ai clipi, s-au adunat atîtea ciori pe copac și pe lîngă copac, de puteai să juri că n-a fost de cînd îi lumea copac pe acel loc. Cînd au început o cîrîială și o gălăgie, nu se auzea nici în cer nici pe pămînt ; te lua groaza să treci pe lîngă ele. Cînd au ajuns fetele împă-

ratului pe lîngă claia de ciori, s-au învîrtit de cîteva ori pe acolo, dar nici în gînd nu le-a venit că Crap-Năzdrăvan ar fi ascuns între ele. N-a mai durat mult și iaca începuse să cînte cocoșii de miezul nopții și fetele împăratului, moarte de oboseală, nici gînd să-l găsească pe Crap-Năzdrăvan. În zori de zi, fetele au ajuns la palat și de rușine că nu-l găsiseră pe Crap-Năzdrăvan nici nu îndrăzneau să dea ochii cu împăratul. Cînd a auzit împăratul că nu l-au găsit, nu-și afla locul de supărare. A doua noapte, Crap-Năzdrăvan s-a dus iar să se ascundă. Căutînd el loc de ascuns, cînd a ajuns pe malul iazului, și-a adus aminte că a făcut bine unui rac și racul s-a lăudat că-l va ajuta la nevoie. Nu terminase bine de gîndit și racul și-a scos capul din apă și a strigat către Crap-Năzdrăvan :

— Crap-Năzdrăvan, vino repede să te înghit, că fetele lui Barbă-Albă Împărat sînt pe urmele tale, și de te-or găsi ți se pune capăt zilelor !

Crap-Năzdrăvan a sărit repede în apă, racul l-a înghițit, apoi s-a lăsat la fundul iazului. Pînă să ajungă fetele împăratului, se adunase atîta răcăraie deasupra racului ce-l ascundea pe Crap-Năzdrăvan, cîtă frunză și iarbă. Au trecut fetele împăratului pe lîngă grămada cu raci de zeci de ori, au răscolit nisipul fir cu fir, l-au căutat prin desișul codrilor, prin iarba cîmpului, prin munți, piatră cu piatră au rostogolit, dar pe Crap-Năzdrăvan nu l-au mai găsit. Cînd zorile se revărsau, iaca și fetele împăratului au intrat pe poarta palatului, moarte de oboseală.

Cînd a aflat împăratul că fetele nici de data asta nu l-au găsit pe Crap-Năzdrăvan, nici n-a mai vrut să le vadă și să le audă. A treia noapte, Crap-Năzdrăvan s-a dus iar să se ascundă. Mergînd el încoace, iaca-și aduce aminte de iepurașul căruia-i legase piciorul în lopățele și, simțindu-se el ostenit, s-a așezat pe iarbă și a zis:

— N-am ce spune... Cioara și racul s-au descurcat frumos, dar iepurele, cum ar putea să mă ajute?

Dar nici nu apucase a sfîrși bine de spus și iepurașul alerga spre Crap-Năzdrăvan de-i sfîrîiau călciiele. Și cum Crap-Năzdrăvan nu se vedea din iarbă, din goana aceea mare, cînd s-a izbit iepurele în spetele lui, l-a băgat în toți sperieții și bietul iepure se învîrtea în loc de ameteală, de parcă băuse la șapte praznice.

— Crap-Năzdrăvan! Vin în căutarea ta fetele împăratului împreună cu tată-su! Dă-te de trei ori peste cap, și ai să te prefaci într-o steblă de busuioc. Mezina împăratului te va găsi și o să te puie în coc. În zori de zi, cînd vor ajunge fetele împăratului la palat, tu să zici de trei ori:

Busuioc, busuioc,
Șade vesel după coc
Și mezina-i cu noroc.

Și cînd o fi să-ți alegi de nevastă, pe mezină să ți-o iei, că ea se prăpădește de dragul tău și ea ți se potrivește. Și amu grăbește-te că vin. Iepurașul, după ce i-a spus lui Crap-Năzdrăvan ce are de făcut, a dispărut ca din senin, iar Crap-Năzdrăvan s-a dat de trei ori peste cap și s-a prefăcut într-o steblă de busuioc. N-a mai

durat mult și fata cea mică a împăratului ajunsese mai întîi la stebla de busuioc și așa de frumoasă ce i s-a părut, că repede a rupt-o și a pus-o după coc și și-a văzut de căutat mai departe. Au căutat fetele și au tot căutat, dar degeaba le-a fost osteneala, că nici de data asta nu l-au găsit pe Crap-Năzdrăvan. Pe cînd zorile începuseră să-și reverse lumina peste culmele dealurilor, Barbă-Albă-Împărat cu cele trei fete ale sale se întorcea spre palat ostenit și supărat că nu-l găsise nici în ultima noapte pe Crap-Năzdrăvan. Se gîndea unde o să-și ascundă capul de rușine cînd or auzi ceilalți împărați și crai din lumea întreagă că nu i-au mers încercările cu Crap-Năzdrăvan. Cînd a intrat în palat împăratul cu fetele sale, nici nu apucase a se așeza, că s-au și auzit rostindu-se cuvintele :

Busuioc, busuioc,
Șade vesel după coc
Și mezina-i cu noroc.

Auzind împăratul cuvintele rostite, a rămas închilit ca stînca de piatră, că nu știa de unde s-au auzit aceste cuvinte. Și stînd împăratul așa, iar aude rostindu-se aceleași cuvinte. Și cînd s-au auzit și a treia oară, fata mezină și-a adus aminte de stebla de busuioc ce o avea după coc, pune mîna pe steblă și cînd a trîntit-o la pămînt, stebla de busuioc s-a prefăcut în Crap-Năzdrăvan. Cînd l-a văzut Barbă-Albă-Împărat, a rămas mut ca toți muții, dar pe loc și-a revenit în fire. Sare și se cuprinde cu Crap-Năzdrăvan și a zis :

— Ia amu, am găsit un ginere vrednic. Pe oricare din cele trei fete ale mele ai s-o vrei, pe aceea ţi-o dau.

— Nu, împărate, a zis Crap-Năzdrăvan, să mi-o dai pe mezină, că asta mi-e dăruită de ursită.

— Dăruită să-ţi fie, dragul meu Crap-Năzdrăvan, şi înainte de a te duce, să bem să ne înveselim, vitejia să-ţi cinstim.

După o petrecere de trei zile şi trei nopţi, Crap-Năzdrăvan şi-a luat rămas-bun de la împărat şi împărătească şi împreună cu mireasa lui au încălecat pe calul cel înaripat al său şi s-au pornit în zbor pînă la moşu-su Acadîncul-Florilor. Cînd au ajuns la el şi au intrat în casă, l-au găsit gemînd şi legat de stîlpul patului. Cînd şi cînd îşi mai trăgea sufletul.

— Ce ţi s-a întîmplat, moşule ? l-a întrebat grăbit Crap-Năzdrăvan.

— Vai de mine, dragă nepoate, de cînd ai plecat, a venit dulmanul ista de Obraz-de-Ciine, mi-a tras o bătaie soră cu moartea, m-a legat burduf şi, după cum vezi, mi-a luat şi nevasta.

Cînd aude Crap-Năzdrăvan, a încălecat pe cal şi ca furtuna mărilor, ca vîrtecuşul secetelor, s-a avîntat în goană către Obraz-de-Ciine. Cînd a ajuns la el, fără să-l mai întrebe de sănătate, l-a luat pe cal şi l-a dus în adîncul codrilor, unde l-a legat bine de un copac, lăsîndu-l pradă fiarelor şi ţînţarilor, apoi s-a întors şi a luat-o pe nevasta lui moşu-su şi i-a dus-o înapoi acasă.

— Iaca, moşule, ţi-am adus nevasta înapoi şi cît vei avea de trăit, supărat şi bătut de Obraz-de-Ciine n-ai să mai fii şi nici fără nevastă n-ai să mai rămîi.

Bătrînul Acadîncul-Florilor, cînd şi-a văzut nevasta, de bucurie uitase ca de cînd lumea bătaia ce-o luase de la Obraz-de-Cîine, şi dă-i cu cheful trei zile şi trei nopţi. După asta, Crap-Năzdrăvan şi-a luat rămas-bun de la moşu-su, apoi, împreună cu mireasa lui, au încălecat pe cal şi au zburat ca pasărea spre împărăţiile tătîne-su. Cînd au ajuns la poarta castelului, străjile îndată au dus vestea împăratului şi împărătesei despre sosirea lui Crap-Năzdrăvan. Cînd au auzit împăratul şi împărăteasa uimitoarea veste, de bucurie au poruncit străjerilor să sune din trîmbiţe şi buciume, apoi împreună cu tot alaiul împărătesc, l-au întîmpinat pe Crap-Năzdrăvan şi pe frumoasa lui mireasă. După asta, împăratul a trimis oşteni călări în toate părţile să cheme lume la marele ospăţ de nuntă al lui fecioru-su. În trei zile şi trei nopţi, s-a adunat atîta lume la castelul împăratului, cîtă frunză şi iarbă, şi după cum se spune, pe acele vremuri, o petrecere mai mare şi mai frumoasă ca la nunta lui Crap-Năzdrăvan n-a mai fost şi nici nu s-a mai pomenit pe undeva pînă atunci. După nuntă, împăratul i-a încredinţat lui Crap-Năzdrăvan cîrma ţării şi, cît a trăit, lumea a fost mulţumită de faptele bune şi de judecata dreaptă a Împăratului Crap-Năzdrăvanul.

Moșul și baba

A FOST cîndva pe undeva o babă și un moș. Baba avea o colibă de sare și moșul una de smoală.

Într-o zi, moșul s-a pus de gătit ceva demîncare și cum nu avea sare, ceru de la babă :

— Babă, să-mi dai un pic de sare să presar în mîncare !

— Sare nu-ți dau nici un pic ! răspunse baba și-i întoarse spatele.

Atunci moșul se rugă :

— Oh, doamne ! Dă o ploaie să se topească toată colibioara babei !

Și se porni o ploaie și un potop, de se topi sălașul babei și biata babă a rămas pe drumuri. Se pocăi și veni la moș :

— Moșule, moșulică, nu mă iei și pe mine în cocioaba ta ?

— Te iau, răspunse moșul, dar mă tem nu cumva peste noapte să sforăi prea tare, să-mi sperii caprele și să-mi fugă.

— Doamne ferește !

Și moșul o pofti în colibă. Dar, la miezul nopții, cînd e somnul mai uituc, unde începu baba să-i tragă la aghi-

oase, de se speriară toate caprele şi-şi luară cîmpii. Apoi, prinde-le de mai poţi !

— Ah, ce mi-ai făcut, păcatele mele, tu, babă afurisită ! Piei din ochii mei !

Şi fugi moşul după capre, să le ajungă din urmă şi să le dea înapoi. Şi tot le fugări prin cotituri, ba aici ba colea, pînă intrară în tufişuri şi le pierdu din ochi. Şi cum alerga necăjitul moş de-l treceau răcorile, iată în faţa lui o vulpe.

— Vulpe, vulpe ! Nu ai văzut nişte capre ?

— Ba da, zise vulpea, dacă îmi dai şi mie una, am să-ţi spun încotro au luat-o.

— S-a făcut ! Numai zi odată mai repede !

Şi vulpea îl îndreptă pe poteca unde o tuliseră caprele.

Cum păşi moşul mai încolo, se întîlni cu un lup.

— Lupe, lupe, n-ai zărit cumva nişte căpriţe, să-mi spui pe unde au apucat-o ?

Lăcomind şi el la o căpriţă, se învoi să-i dea şi lui una şi astfel se luă pe urmelor lor.

Tot fuga fuguliţa, merse moşul cu limba scoasă de osteneală şi bătrîneţe şi mai departe se pomeni cu un urs.

— Ursule, ursule, nu mi-ai zărit nişte capre fugare pe undeva ?

— Ba le-am zărit, dar nu-ţi spun pînă nu-mi dai şi mie una.

Moşul, neavînd ce face, primeşte tocmeala şi ursul îi arată unde erau caprele. Şi, cum le găsi, le mînă înapoi cu caţa *. Trecu pe la urs şi el îi ceru o capră :

— La colibă, zise moşul, că aici nu am vreme.

---

* bîta.

Mai încolo dete de lup și sări și el cu fleoanca :

— La colibă, făcu moșul, că acum mă grăbesc să nu înnoptez în pădure.

După o bucată de drum ajunse și la vulpe. Dar, vicleana, nici una, nici două, înhăță o capră de picior.

Poc ! lovi moșul o dată cu cața peste grumazul vulpii.

— Cum, așa ne-a fost vorba ? întrebă vulpea.

— Cumetria se cere, nu se ia ! zise moșul. Poftește la colibă să-ți iei partea.

Ajuns la colibă, înțărcui frumos caprele și puse de pază dulăii.

— Haideți acum, zise el dihăniilor, să vă luați caprele.

Cînd ele se băgară în țarc, în loc de capre le întîmpinară dulăii, care se săltară asupra lor, le făcură papară și le cărară sfîșiate afară.

Repovestire de IULIA MURNU

Lupul și vulpea

A FOST cînd a fost. A fost un lup, jupîn Nicoară, și o vulpe, jupînița Codana, care se întovărășiră la vînat, învoindu-se ca tot ce vînează să împartă frățește între ei.

Odată, pe cînd ieșiră la vînătoare, găsiră pe drum o oală cu miere.

— Hap ! sări jupîn Nicoară, am s-o înhap toată !

— Mai întîi, ca tovarăș al meu, cată să zici : s-o înhăpăm amîndoi, se împotrivi jupînița Codana. Și, apoi, dacă am pus laba pe miere, trebuie s-o dăm gata dintr-odată ? Ce fel de casă vrei să facem împreună, dacă dăm gata tot ce găsim ?

Și după cum judecă șireata vulpe, o pitiră într-un jneapăn. Nu trecu o zi și cumătra vulpe zise lupului :

— Jupîn Nicoară, sînt chemată să botez.

— Dacă ești chemată, du-te ! răspunse lupul.

Se duse vulpea și lip-lip ! lăpăi din miere.

La întors, o iscodi lupul :

— Ce nume i-ai dat, jupînească vulpe ?

— Începătura, că doar era fată.

— Frumos nume, să-ți trăiască ! îi ură lupul.

A doua zi, din nou, începu vulpea :

— Jupîn Nicoară, m-au colăcit să botez.

— Du-te, dacă te-au colăcit.

Vulpea se duse și lip-lip înjumătăți oala cu miere. La întoarcere, o întrebă lupul :

— Ce nume i-ai pus, jupînească vulpe ?

— Ce nume să-i pun ? Jumățel, că ăsta era băiat.

După o zi, scorni vulpea iar :

— Jupîn Nicoară, m-au poftit să botez.

Lupul-lup, minte proastă, nu luă seama că nu-i lucru curat la mijloc, o lăsă să se ducă. Cum își înfundă botul vulpea, nu cruță nici o picătură din mierea care mai era în oală. La întors o întrebă jupîn Nicoară :

— Ce nume i-ai pus ?

— Isprăvitura, am botezat-o, zise vulpea care isprăvise mierea toată.

— Frumos nume, să-ţi trăiască ! îi ură lupul.

Tocmai se încheiaseră trei zile şi se porni cu pofta să se îndoape şi el cu miere. Dar ce să ia în gură ? Pietre ? Mierea toată o zvîntase vicleana de vulpe.

— Jupîne, jupîne Nicoară, se vede că ai linchit mierea fără mine, i-o luă înainte vulpea.

— Să mă ierţi, jupîniţă Codană, se oţărî lupul, ba îmi pare că tu ai făcut una ca asta !

Ba că tu, ba că eu, s-au sfădit şi s-au despărţit. Vulpea o întinse către marginea satului, spre a şterpeli vreo găină ; în cale dete de un popă, care se înapoia de la mînăstire cu măgarul încărcat de prescuri. Cum îl zări de departe, ea se tolăni pe cărare, făcu pe moarta în păpuşoi şi cum trecu popa, o luă de picior şi o aruncă pe măgar.

„Bună-i de blană pentru preoteasă", gîndi el.

Vulpea, furişată pe la spate, deslegă sacii cu prescurile şi le azvîrli pe jos. Apoi sări şi ea şi una cîte una le îngrămădi în sac şi o zbughi cu ele. O tuli în pădure şi se întîlni cu jupîn Nicoară. El o întrebă :

— De unde vii, Codană, cu chilipirul ăsta ?

— De unde să vin, jupîn Nicoară, ia vin şi eu de la mînăstire.

— Cum aşa ? Cine ţi-a dat sacul ? Cum ai dres şi-ai meşterit ?

— Iacă aşa, uşor, jupîn Nicoară. M-am dus la poarta mînăstirii şi m-am milogit :

— Dă-mi, părinţele, o prescură ! Dă-mi, părinţele, o prescură !

Şi deodată îmi dete popa o desagă întreagă.

— Dacă mă rog şi eu, capăt una ?

— Mai încape vorbă ?

Nu se codi lupul şi hai la mînăstire. Îşi bägă botul pe poartă şi începu să urle ca lupul :

— Dă-mi, părinte, o prescură ! Dă-mi, părinte, o prescură !

— Huideo, dihanie, huideo, lup ! striga lumea din toate părţile, că nu ştiu lupul cum s-o ia la fugă mai dihai de acolo.

Se adăposti în pădure. Îi ieşi vulpea înainte şi-l întrebă:

— Cum a fost ?

El îi povesti tot ce a păţit, cum era să fie snopit în bătaie, dacă puneau mîna pe el.

— Dar spune-mi cum ai cerut ?

— Cum să cer ? Dăăă-mi, părinte, o prescură !

— De asta ai rămas cu laba goală. Trebuia să mlădiezi şi să subţiezi frumos glasul, să nu zbieri aşa ca un măgar.

Zănaticul de lup, scăpat odată teafăr, se luă după isteţimea vulpii. Se mai duse o dată la mînăstire şi încercă să se roage cu glas milogitor. Abia îşi întinse botul pe poartă şi huideo la el cu căţei, cu dulăi, îi croiră spinarea cu ciomegele, pînă îl lungiră mort la pămînt.

Şi aşa se desfrăţi vulpea de mocofanul de lup.

Repovestire de IULIA MURNU

AU FOST odată trei frați. Doi din ei lucrau zi și noapte și asudau spre a-și agonisi pînea de toate zilele, pe cînd al treilea era un leneș fără pereche, nici nu lucra, nici agonisea și nici nu era de vreun folos fraților. De trîndav ce era, se zgribura de frig și iarna și vara. Clănțănea dinții cît era ziua de mare și-și vîra gaibele într-o desagă de cenușă, ca să nu înghețe.

Frații nu mai puteau să-l vadă, că-i făcea de rușine și după ce i-au dat din avere ce i se cuvenea, i-au întors spatele. Partea lui fu un măgar.

Cenușotcă îl luă pe urecheat și-l încălecă cu picioarele băgate în desagi. Călări o bucată pînă se opri la un izvor. Dar cum se lenevea la descărcat, scoase căciula de-a călare, o puse la șipot, o umplu și bău.

Apoi își văzu de drum. Cum își tîra pe jos cața, i se prinse deodată într-un tufiș ; cînd o trase afară, scoase de-acolo o oală de galbeni. Îi veni greu să descalece și se puse în așteptare, doar va trece careva să-i dea o mînă de ajutor.

Doi drumeți se apropiară de el și-l întrebară :

— Ce stai, mă, lipcă, aici ?

— Aștept să-mi dați oala cu galbeni, că mi-e tare greu să descalec, zise povara pămîntului. Jumătate vouă, jumătate mie.

Drumeții își luară merticul și porniră cu Cenușotcă, tustrei înainte. Înserară într-un desiș de stejari așa de

umbros, de nu-şi zăreau faţa. Apoi descălecară şi aprinseră focul spre a se încălzi. Fiecare îşi luă pîinea din traistă. Cenuşotcă scoase şi el o bucată de caş, ce o purta încă de acasă, fiindcă nu se îndura s-o mestece.

Unul din călători, ducînd brînza la gură, zise :

— Să fie cu spor şi pe lemne şi pe pietre, pretutindeni : dintr-o singură oaie o mie, oierul poate şi şchiop să fie, dar păstorul să ne trăiască, fiindcă el ne dete caş, ca noi să ne înfruptăm !

Cenuşotcă îşi rîse de el şi de urarea lui lungă ; îi părea că acel om nu mai gustase vreodată caşul. Apoi se gîndi în sinea lui că n-ar fi rău să se bage păstor la un oier, ca să înmieze numărul oilor, aşa cum îi urase soţul de drum.

În sfîrşit, găsi pe unul care îl primi bucuros ; dar Cenuşotcă n-avea de unde să ştie că la stîna lui în fiecare zi da ocoale un leu spre a se îndulci din bunătăţi.

Plecă fluierînd la păstorit şi dîndu-se alene pe lîngă un copac, făcu un foc din vreascuri şi se pomeni cu Leul ; dar cum nu se arătă speriat, Leul se gudură pe lîngă el şi-i ceru ceva de gustărit.

Cenuşotcă răscoli tăciunii şi-i zise :

— N-am să-ţi dau nimic, nici măcar un pic !

— Te ţii aşa grozav, ca să te pui cu mine ?

— Sînt de sute de ori mai puternic decît tine, ameninţă Cenuşotcă. Vezi bolovanul ăsta ? şi-i întinse o turtă mare de caş.

— O văd ! zise Leul.

— Cum macin eu piatra asta, fă şi tu la fel.

Leul vru să facă întocmai și se repezi să ia un pietroi, încercă cu labele, dar nu pică un strop din el. Măi, se miră el, ăsta e tare în putere, nu e ca orișicare cioban.

Îl rugă pe Cenușotcă să se lege fîrtat cu el. Dar Cenușotcă, grozăvindu-se, nu se lăsa ușor înduplecat, ca nu cumva Leul să-și închipuie cine știe ce alta, dar apoi se înhăită cu el și o apucară amîndoi prin pădure. La capătul ei, în drum, dădură de o albie ; puseră rămășag și unul și altul s-o spargă. Întîi Leul o rostogoli pînă o plesni. Cînd încercă Cenușotcă, de abia o atinse, că toată era țăndări. Leul nu-și dădu seama că era isprava lui, și începu să umble cu frica în sîn.

Mai încolo au nimerit la un rîu mare. Cenușotcă nu putea trece dincolo.

— Leule, poți să mă cari în spate ?

— Știu eu, fîrtate, întrebă Leul, dar cum îl trînti în spinare, îl trecu ca pe un fulg.

După ce alergară în lung și în lat prin toată pădurea, pe înserate, Leul se întîlni cu alți lei, cărora le povesti cum acest om e mai dihai decît toți leii. Fiarele voiră să vadă grozăvia asta de om. Cum stăteau adunate în preajma focului și frigeau nămaiele răpite din turmă, înainte de a se așterne la ospătare, au dat fuga să aducă apă ; o cără fiecare cum putea, cîte o bute, cîte o căldare. Cenușotcă întîrzia și cînd una din dihănii se duse să vadă ce face, Cenușotcă lega fîntîna cu funia. Se răsti la el :

— Ce faci acolo, bată-te să te bată !

— Ce vrei să fac ? Iată, leg fîntîna asta, ca să avem apă pe totdeauna.

Şi se prefăcea că înnoda fîntîna şi o trăgea din răsputeri, ca s-o aducă pe de-a-ntregul.

— Măi băiete, avem destulă apă deocamdată. Ne trebuie numai trunchiuri de lemne, ca să aprindem foc la noapte.

De acolo porni Cenuşotcă urmat de leu să adune lemnărie. Dar ţi-ai găsit leneşul să care sarcinile de lemne. Se făcea iarăşi că lega copacii cu frînghia.

Deodată Leul îl opri :

— Ei, ce faci acolo ?

— Ei, ce să fac ? Eu aşa sînt : aduc o dată pe totdeauna.

— Măi omule, lasă în pace arborii, ca să nu se năruie asupra noastră, să ne facă plăcintă. Ne sînt de ajuns stivele de lemne cărate de mine.

A doua oară, ieşi cu faţa curată Cenuşotcă. Se aşează la vatra din pădure şi se puse pe mîncat şi pe băut, alături de lei.

Apoi se culcară cu toţii. Cenuşotcă nu dormea, ci trăgea cu urechea la mormăitul dihăniilor ; chiteau între dînşii să-i facă felul, că, de nu, le-o face el. Auzind că a doua zi îi vor face vînt de pe lume, bietul o băgă pe mînecă. Se sculă binişor, îndosi sub sarică un butuc, în culcuşul lui, şi el se strecură noaptea într-un tufiş pe aproape. Leii, după cum s-au vorbit, au fiert apă şi au turnat-o clocotită peste ţoalele lui. Dar cine să moară ? Butucul ?

A doua zi, leii s-au frecat la ochi cînd l-au văzut teafăr. Îl iscodiră cum i-a fost peste noapte.

— Nu se poate mai bine, numai că m-a trecut năduful!

— Măi, măi ! Ăsta n-asudă nici la deal, nici la vale ! Şi tot aşa, după alte multe încercări de felul acesta, din care el a ieşit cu pielea teafără, ei îl scotociră :

— Cum de eşti aşa voinic ?

— Iac-aşa, nimica toată ! Mai întîi m-am prăjit, apoi m-am călit, de aceea nu-mi pasă deloc de nimic.

— Nu vrei să ne pui la prăjeală şi pe noi ?

— Ba bine că nu, vă pun la prăjeală şi pe voi !

Şi aşa îi cetlui de vîrtos pe fiecare de cîte o frigare uriaşă, că nici naiba nu-i mai putea deslega ; apoi aprinse un foc ce vîlvăia şi tot mi ţi-i rotea în frigări, de răcneau leii că răsunau văgăunele munţilor de răcnetul lor. Dar ajutor nu venea de nicăieri.

Aşa-i răsuci şi-i pîrjoli de vii, de a ajuns vestea şi povestea pînă la noi, ca s-o ştiţi şi să rîdeţi şi voi, că Cenuşotcă din lei a făcut cenuşă şi scrum, apoi şi-a văzut el de drum !

Repovestire de IULIA MURNU

Ghicitorul năzdrăvan

PE VREMURILE ACELEA cînd puricele se încălţa, cînd zburătoarele umblau pe jos, iar animalele zburau şi cuvîntau ca oamenii, pe acele vremuri a trăit un împărat.

El avea un inel nespus de frumos și de scump. Dar nu știu cum îl pierdu și nu se mîngîia cu lipsa lui. Ca împărat ce era, nu se lăsă păgubaș, ci puse un crainic să strige că va da mare răsplată celui care îi va descoperi giuvaerul.

În acea împărăție viețuia un cîrpaci așa de scăpătat, că nu avea cu ce îndestula pe ai lui : în afară de nevastă, mamă și soacră, încă opt feciori așteptau ca puii golași mură în gură.

Așa fiind, își luă el inima în dinți, se duse la crainic și-i zise :

— Eu am să aflu inelul, dacă împăratul, timp de patruzeci de zile, ne va ospăta pe mine și ai mei de la masa lui numai cu carne de pasăre, gîști, curci și altele.

— Dar dacă n-ai să afli inelul ?

— Îmi pun capul, că nu-mi pasă !

Crainicul avu cuvîntul împăratului și îi trimise prînz și cină : gîsculițe, găinuțe, cocoși, puișori, mă rog, de toate, de tot îmbucau cîrpaciul și ai lui pînă la îmbuibare.

El se tot lăuda la străjeri că știe unde-i oborul împărătesc, dar nu va da de gol pe cel cu furtul pînă la împlinirea zilei sorocite. Dar ce se întîmplase ? Tocmai străjerul care aducea bucatele era chiar cel care furase inelul. Acesta tot auzind pe cîrpaci că știe, cu vrăjile lui, cine e hoț sau nu, se îngrozi. Și cînd luă seama că se apropie ziua să fie descoperit, se duse întins la cîrpaci și se milogi de el :

— Ai milă și nu-ți face păcate cu mine ! Tu știi că eu am luat inelul ; ți-l dau și fă ce vrei cu el, numai să nu mă dai de rușine !

Dar cîrpaciul tocmai asta voia :

— Ei ! Şi eu aşteptam să văd dacă are să-ţi vină mintea la cap, să mărturiseşti singur că eu am ştiut din întîia zi cine e hoţul. Dar fiindcă te pocăieşti de fapta ta, te iert şi nu te dau pe mîna împăratului, numai să-mi spui ce are mai scump şi mai iubit în lumea asta împăratul ?

— Un gîscan ! zise străjerul. Îi poartă toată ziua de grijă şi-i dă grăunţe din mîna lui.

Ce-i trecu prin minte cîrpaciului, că nici naiba n-o brodea mai bine, de strecură inelul în mălaiul gînsacului răsfăţat al împăratului. Apoi luă cartea de descîntece şi o ceti chipurile dinaintea împăratului :

— Băr-băr-băr, bah-bah-bah, inelul se află în grumazul gîscanului.

Se poate, nu se poate, nu ştiu, fapt e că nici unul din vraci nu fu în stare să descopere inelul fără să taie pasărea. Adevărul era că măria-sa ţinea mai mult la inel ca la gîscan ; puse de-i scoase măruntaiele şi inelul nounouţ, lucitor ca un bănuţ, ieşi la lumină.

— Măre ! strigară cu toţii într-un glas, ia te uită cum din păcătosul de peticar s-a ales un firoscos ! Fîrtat cu aghiuţă ! se minunau care de care mai tare.

Împăratul se ţinu de cuvînt şi dete cîrpaciului tot ce poftise : îi înţoli prichindeii, ca să nu mai umble cu rupturi, îi trimise la învăţătură, spre a se procopsi şi ei odată, iar lui îi clădi o casă aşa de frumoasă, de-i păru că nu mai trăieşte pe pămînt.

Doar un cuget îl muncea : să nu mai fie chemat şi altundeva, că doar nu era cetitor în stele şi că numai spre mila copiilor săi i-a fost dat să iasă o dată cu faţa curată.

Totuşi, vestea merse peste tot locul, că în acea împărăţie vieţuieşte un mare cărturar şi prinseră a curge din toate părţile crainici de la alte împărăţii, să-l cheme.

Purcese bietul de el cu frica în sîn şi cu inima îngheţată la un alt împărat; cum sosi acolo, acesta îi zise:

— Auzit-am că eşti burduf de carte, a-toate-ştiutor. Iată că eu mi-am pierdut pecetea împărăţiei. Dacă eşti în adevăr aşa de iscusit, trebuie să dai de urma ei, de nu, ţi s-a împlinit veleatul.

Cărturarul a sfeclit-o, dar îndată îşi veni în fire, gîndind că poate cumva o să dea de pecete.

Se nemeri ca hoţul să fie tocmai omul împăratului. Acesta, cum auzi de venirea cărturarului, nu-l mai ostoi somnul şi liniştea. Ca să fugă, nu era timp. Să stea locului, se temea că va fi pedepsit. Încotro, dar ? Tîrziu, peste noapte, se furişă încet-încetişor pînă în odaia cărturarului şi-i căzu în genunchi:

— Îndură-te de mine, că în mînile tale e viaţa mea ! scapă-mă de nenorocire ! Pecetea o am eu.

— Nu te speria. Fiindcă ai mărturisit, vei fi miluit. Spune-mi numai ce are mai drag în lumea asta împăratul ?

— Un cuţulache !

A doua zi ghicitorul şi hoţul făcură ce făcură şi aruncară javrei pecetea învelită într-o bucată de carne. El o înghiţi şi nu păţi nimic.

Apoi ieşiră amîndoi, împăratul cu ghicitorul la plimbare. Ciinele mergea ca de obicei în urma împăratului şi nu se depărta nici măcar cu un pas de el. Ghicitorul îşi

luă cartea de descîntece și se făcu că cetește : Băr-băr-băr, bah-bah-bah, pecetea este în burta cînelui !

— Repede un vraci, s-o dea afară, porunci împăratul.

Veni vraciul cu leacul cel tare, i-l dete pe gît cînelui și el numaidecît dădu afară pecetea.

Dar tot nu crezu că are în fața lui un adevărat cărturar :

— Ah, socoti el, am să-ți dau să ghicești un lucru ; de-l ghicești nu încape îndoială că ești un mare firoscos. Pînă atunci, degeaba te grozăvești și-ți dai ifose că-i ceva de capul tău.

Împăratul puse la cale ca pe drumul unde se vor plimba el și cu ghicitorul, să li se arunce un sac în care să fie legată o pisică. După ce orînduise astfel, pofti pe ghicitor la plimbare și se făcu că se împiedică de sac.

— Acum să te văd, bănuiești tu ce cuprinde sacul ăsta ?

Ghicitorul, simțindu-se prins în mreajă, nedumerit și speriat de grozăvia ce-l aștepta, strigă deodată :

— S-a prins mîța în sac !

— Așa e, strigă împăratul, iscusit cărturar mai ești ! Și luă și de la împăratul ăsta o răsplată mare.

Dar ca să nu-l mai apuce cu vreo încurcătură și alți împărați, scorni că-i sosi scrisoare să plece acasă, unde e tare așteptat și dorit. Dus acolo, nu avea liniște și pace, îngrijorat fiind să nu-și dea în petec cu meșteriile lui. Nu se lipea somnul de el, pînă ce-i veni să dea foc casei. Și pe cînd vuiau vulvorile, el striga :

— Cartea, cartea ! Mi-a ars cartea ! Și se făcea că de dragoste mare ce avea pentru carte, se arăta gata să se

arunce în flăcări, pînă alergă cineva din drum și l-a oprit.

Dar nu era vorba de nici o carte, ci o minciună gogonată, cu care își rîdea el de oameni. Împăratul îl crezu și puse de-i zidi un palat, așa că de unde era un biet peticar, muritor de foame, ajunse cu iscusința sa fruntaș în lume de n-a mai fost altul ca el de mîndru și mare.

Repovestire de IULIA MURNU

Trei hoțomani

AU FOST ODATĂ doi hoinari, unul venea de la răsărit și altul de la apus. Unul era Mit și celălalt Pit. Și amîndoi, mincinoșii-mincinoșilor, rupeau pămîntul de minciuni.

Într-o zi, Mit încărcă o sarcină de bălegar, peste care aruncă o mînă de ceară, ca să pară că are de vînzare ceară și nu balegă.

Pit luă și el un braț de paie și pe deasupra presără mătase, voind a pîrli pe careva la tîrg cu marfa lui.

Și cum ei mergeau, se întîlniră amîndoi. Din vorbă în vorbă se întrebară ce au în saci. Mit spuse ceară. Pit, mătase.

Gîndiră în sinea lor : dacă am face schimb ? Pe loc zise Mit către Pit :

— Măi fîrtate, nu te învoiești la un schimb de ceară cu mătase ? Nu de alta, dar pe unde mă duc eu se caută

mai mult mătasea decît ceara. Celălalt, care abia aştepta cu gura căscată, grăi :

— Bucuros, că şi acolo unde fac eu negoţ, ceara are mai mult preţ.

Nici una, nici două, şi gata tocmeala. Cum încărcară marfa, se despărţiră care de care mai pripit să plece, ca nu cumva să-şi dea arama pe faţă. După ce merse o bucată, Pit se socoti :

„Ian să mă uit, ceară e sau mi-a făcut boaţa cumătrul ?"

Cînd deschise ochii mari, ce să vadă ? Balegă. „Mi-a făcut-o, îşi zise el, eu barem i-am dat paie ce le poate mînca măgarul, dar balega nu o înghite nici porcul.

Şi fuga după el pînă-l ajunse.

— Ah ! Mitule, ţi-ai rîs de mine. Nu te ştiam aşa de năzdrăvan. Se face una ca asta, balegă în loc de ceară ?

— Sîntem tocmai pe tocmai, prietene : şi tu Păcală, şi eu Păcală. Ne-am tras pe sfoară. Paie mi-ai dat, balegă ţi-am dat.

— Va să zică ai ştiut : şi tu Păcală, şi eu Păcălici, facem tovărăşie ?

— Întinde mîna.

Şi aşa amîndoi şi-au vîndut marfa, şi-au lăsat măgăruşii acasă şi au pornit la gogonate prin sate.

Înserară într-un cătun. Un om se îndură de ei şi-i oploşi la el acasă. După ce luară cina frumos-frumuşel, Pit zări nişte cîrnaţi umflaţi, spînzuraţi de o grindă deasupra capului lor, numai buni de şterpelit. Se făcu că se uita pe afară să vadă cum e cerul :

— Ah, ce nori se leagănă în astă seară !

Tovarășul pricepu unde bate Pit și nu se lăsă mai prejos :

— Nori sînt ăștia ? Se ridică un vînt peste noapte și mi ți-i mătură, de rămîne cerul curat și senin.

Pit, cînd zicea nori, gîndea cîrnați, iar Mit îi da să priceapă că nu-i om de vreo ispravă dacă nu e în stare de a-i șterpeli.

Stăpîna casei știa că afară cerul e senin și nu vedea unde bat vorbele lor. Trecu în odaia de alături și zise bărbatului ei :

— Oaspeții noștri sînt niște gogomani : troncănesc verzi și uscate.

Dar bărbatul dete de tîlcul vorbei lor și o lămuri :

— Măi muiere, să știi că și-au pus în minte să ne facă șotia cu cîrnații. Strînge-i iute.

Femeia nu întîrzie, luă un sac, îi adună pînă la unul și-i îndosi în odaia alăturată. Mit însă nu o slăbea din vedere. Se sculă în timpul nopții și, în vîrful picioarelor, umflă sacul și cu el tiva pe poartă.

Gospodarul, cu grija cîrnăciorilor, nu putea închide ochii, se tot trezea și pipăia să vadă de mai e sacul la locul lui. Cînd se pomeni că nu-i urmă de sac, se scoală, caută musafirii, nicăieri...

— Repede, opincile, muiere, că nu mai văd sacul !

Se încalță și se ia după chilipirgii. Și fuga încoa', și fuga încolo, s-ațînea după ei, și cum luna-i lumina de puteai găsi și un ban rătăcit pe jos, îi ajunse dintr-o suflare.

Să se dea buzna la ei, să le ceară sacul, se temea de păruială. Spre norocul lui, unul din ei rămăsese mai înapoi. Se repede atunci la cel cu sacul și-i zice :

— Dă-mi-l să-l car și eu olecuță.

Acesta crezu că-i tovarășul său, i-l dete și-și văzu de drum. Cu sacul pe umăr, gospodarul își făcu vînt pînă acasă.

Cînd vine Pit din urmă, vede că Mit e fără sac.

— Unde ți-e sacul ? îl întrebă el.

— Cum, nu-l ai tu ?

Unul pe altul se închipuiau trași pe sfoară.

— Măi, acum ți l-am dat, zice Mit.

— Nu-i adevărat, răspunde Pit.

— Să știi că a pus mîna pe el gazda noastră.

Nici una, nici două, au luat-o la picior după el. Tot fugind îi tăiară drumul pe o potecă și-l așteptară în pragul ușii. Unul din ei se legă la cap cu un tulpan, ca o femeie, și, cum îl văzu, își drese glasul :

— L-ai luat, bărbate ? Dă-mi-l, să-l ascund în casă.

Bărbatul, rupt de oboseală cum era de atîta goană, ce crezu ? că-i femeia lui. Nu-și dete seama și lăsă din mînă sacul.

Hoțomanii, pe cealaltă ușă, o zbughiră iute afară și p-aci ți-e drumul, frățioare.

După ce răsuflă puțin bărbatul, odihnind pe prispă, ieși femeia lui și-l întrebă de a găsit sacul.

— Cum, muiere, nu ți-l dădui chiar adineaori ?

— Te înșeli, bărbate, eu abia acum te văd la față, de cînd ai plecat după ei.

— Spui drept, muiere ?

— Doar nu spun vorbe goale.

— Ni l-au ciordit din nou, grăi el.

Și iar fuga după dînșii, și după o bună bucată îi ajunse.

— Ah, oaspeți, voi oaspeți, nu vă știam așa gata la pungășii !

— Noi la pungășii și tu la potlogării.

— Dacă-i vorba așa, iată-ne unul mai breaz ca celălalt. Dați-mi sacul și mă fac fîrtatul vostru.

A tunat și i-a adunat !

O apucară încolo și ieșiră într-un oraș. Gologani în pungă : tufă. Ce aveau cu totului-tot ? Cîte un gologan de fiecare. Cum să facă dar ei, ca să poată mînca și bea pe veresie ? Se vorbiră ca unul să aducă pîinea, al doilea, mîncarea și al treilea, vinul, că, deh ! fără un pic de udeală, nu se putea.

Pit, cel cu pînea, se duse la un brutar, și-i zise :

— Poftim gologanul ce ți-l datoram.

— De cînd mi-ești dator ? că eu nu-mi amintesc.

— Nu ții tu minte, dar țin eu ; ia-l că ți-s dator.

— Dacă îl ai de dat, dă-mi-l, zise brutarul ; dar eu îți spun că nu-mi aduc aminte așa ceva.

Peste puțin se întoarce iar la brutar și-i cere trei pîni. Acesta îi alege una și una trei pînișoare căldișoare.

— Știi ce te rog, adaose Pit, banii ți-i aduc numaidecît, că nu am mărunți la mine.

— Haide, prietene, vezi-ți de treabă, că n-am să pierd eu banii de la tine.

Ce i-a trecut prin minte brutarului ? Omul ăsta mi-a adus banul uitat de mine, dar acum cînd îl cunosc bine ?

Pit luă pîinea în desagă și poftim, să-l mai prindă la brutărie.

Mit, cel cu mîncarea, iese la piață, alege un pește de nu știu cîte ocale, cel mai barosan pește, și zice pescarului :

— Ai vreun băiat să mi-l ducă acasă și să ia plata ? că nu am destui bani la mine.

— De ce nu, răspunse pescarul.

Și-i dete un băiat să-i care peștele și să-i aducă banii. Pe drum Mit ia peștele de la băiat, îi dă un ban și-l trimite după tutun la tutungerie.

— Du-te peste drum la dugheană, că eu te aștept aici.

Cum porni acesta, Mit o dosi pe altă stradă și ieși drept la han.

Al treilea, cu numele Chit, se prinsese să aducă vinul. Luă un burduf, îl umplu pe jumătate cu apă și se duse la un vinar. Se făcu chipurile că vrea să cumpere vin.

— Pune-mi cinci ocale de vin, cu ce mai am înăuntru să se facă burduful de zece.

Acesta se grăbi să-i toarne cinci ocale de vin.

— Cît am de plată ? întrebă Chit.

Negustorul îi zise cît face, dar Chit nu se lăsa deloc, ci îi da un preț foarte scăzut.

— Dacă nu te învoiești cu prețul meu, adăogă negustorul, dă-mi vinul înapoi.

Dar Chit ce alta aștepta ? Să-i toarne înapoi cinci ocale de vin botezat. Și de la o prăvălie la alta, cu șmecheria asta, ajunse Chit să facă din apă vin curat.

Și tot așa cu minciuni, care de care mai șugubețe, au petrecut ei în orășelul acela mai bine de o săptămînă.

Cînd să plece, trebuiau să facă și plata la han. Dar nici tu bani, nici nimic. În ajunul plecării, cerură hangiului să le dea un prînz, că au de gînd să-și ia rămas-bun și să se despartă a doua zi.

Hangiul crezu că are de-a face cu ceva negustori chiaburi și nu ieși din vorba lor. Au mîncat și au băut din belșug, pînă veni ora de plată.

Pehlivanii ăștia se făceau că pun mîna în sîn să scoată punga și se arătau care de care mai gata de a plăti.

— Eu, făcu Pit, eu trebuie să plătesc, că eu v-am adus aici.

— Ba să mă ierți, sări Mit, tu ai plătit mai înainte; acum e rîndul meu.

— E rușinos, se repezi Chit, să plătiți voi ! Mie mi se cade să vă cinstesc.

Ba că se cade, ba că nu se cade, cît p-aci să se ia la harță.

— Stați, oameni buni ! Nu vă încăierați, zise omul hangiului. Să vă arăt eu cum e mai bine ca să vă împăcați, să nu vă supărați între voi. Legați-mă la ochi și cel ce va fi prins de mine, acela va plăti.

Asta plăcu tuturor.

Așadar îl legară la ochi frumos-frumușel, apoi își scoaseră încetișor papucii și unul cîte unul, în vîrful picioarelor, o șterseră pe ușă afară. Omul hangiului umbla de-a baba-oarba : da să prindă pe unul, da să prindă pe altul și nimeni, nicăiri. Cînd intră în odaie hangiul, feciorul legat la ochi încă mai orbecăia pe acolo.

Cum îl auzi sări la el cu mîinile întinse :

— Tu ai să plătești !

Hangiul pe loc îl deslegă, dar el ce să vadă ? Hoțomanii își luaseră tălpășița la vreme.

— Noroc, băiete, că eu le-am plătit și pace bună, zise hangiul.

Și așa sărmanul de el rămase cu buzele umflate și buzunarele deșertate că s-a lăsat îmbrobodit și n-a deschis ochii mai curînd.

Poveste nouă am știut
Poveste eu v-am povestit,
Dar cum am dres și am făcut
Că nu destul v-am păcălit.

Repovestire de IULIA MURNU

Cei trei leneși

AU FOST odată trei leneși : Mit, Pit și Chit, așa de leneși, de nu se putea o mai netrebnică umbră a pămîntului.

Tustrei abia se urniră spre un sat. Și ca nu care cumva să se spetească vreunul, mișcînd un pas mai mult, se proptiră de umeri și, cum unul ridica piciorul să-l puie mai încolo, îl ridicau și ceilalți.

Tot drumul le-a fost silă de a-și mai obosi gura, de ziceai că erau o muțenie călătoare. Și cum se tîrau, bălăbă-

nindu-se, ochi unul din ei un galben pe jos și ca să nu asude sub limbă, zise :

— Luați-l. Acesta era Mit.

— Cine ? grăi Pit.

— Să-l ia ? adaose Chit.

— Tustrei, încheie Mit.

Tustrei, că deh, cum să se înconvoaie numai unul ? Încetișor, cu grijă, înșfăcară tustrei galbenul, după ce le trebui un ceas să se îndoaie de șale și să se ridice oblu în picioare. Și tot de trîndavi ce erau, ca să nu-l poarte numai unul, îl ținură tustrei cu cîte un deget fiecare.

Tîrîș-grăpiș sosiră în sat și poposiră la un han. Hangiul se tăvăli de rîs, cînd văzu treimea asta poznașă. Dar cînd zări galbenul în mîna lor, tăcu chitic și bucuros de asemenea mușterii, întrebă cu ce-i poate ospăta :

— Plăcintă cu carne !

— Vin !

— Iaurt ! cerură ei pe rînd.

Hangiul, mare meșter în ale bucătăriei, înțelese ce vor, nu așteptă mai mult, puse de le făcu o plăcintă cu carne, le umplu plosca cu vin și le aduse și strachina cu iaurt. Le întinse masa și ieși pe ușă, dîndu-le cu tifla.

Toate bune, dar cine să taie plăcinta ?

Tustrei se proptiră vîrtos în scaun și se învoiră ca cel care va mișca sau va sufla o vorbuliță mai întîi, acela să taie plăcinta.

Cum ședeau ca niște momîi, i-apucă somnul pînă la urmă și adormiră buștean.

În vremea asta, un milog ușernic se abătu pe la ei, se iți pe ușă și se milogi :

— Faceți-vă milă și pomană !

Dar cînd văzu că nimic nu mișcă, începu a se da mai aproape. Tot mai aproape, mai aproape, îi veni miros de plăcintă pe la nas și cum era hămesit, începu a căra de parcă se băteau lupii la gura lui, întîi foaia de deasupra, apoi colțurile și foaia de dedesubt, dă-i și dă-i, de n-a mai rămas fărîmitură.

Cînd s-a pus la cale cu plăcinta, i s-a stîrnit și pofta de vin. Umflă plosca și gîl-gîl dușcă pe gît. Tot cîte o sorbitură, pînă se afumă cerșetorul, chirchilindu-se, de se lăuda că el e împăratul. Ba pînă la urmă se întinse și la oala cu iaurt, îi vărui pe leneși cu iaurt, adună coji de pîine în desagă și o șterse.

Cînd ieși el, un cîine se strecură pe ușă și dacă văzu că nimeni nu-l alungă, se apropie de leneși și, neavînd ce roade, începu a-l lingări de iaurt. Lincheşte pe unul, trece la altul și cînd ajunge la al treilea, deodată îl mușcă de ureche, de-l duru pînă la inimă. Acesta nu-și ținu firea și zbieră :

— Aoleu !

Și cum aoli el, ceilalți doi într-un glas :

— Taie plăcinta, că ție ți-a scăpat cuvîntul !

Ce plăcintă să taie, că nici urmă nu rămăsese. Și nici galbenul ! Ia-l de unde nu-i !

Ba, mai mult, veni hangiul și-i dete pe ușă afară nemîncați și nebăuți.

Așa a fost cu tigorile astea, de au rămas de rîs și de poveste tuturora.

Repovestire de IULIA MURNU

AU FOST ODATĂ un moș și o babă, care nu aveau copii și nici vreo altă vietate pe lîngă casa lor.

Într-o zi, baba a vrut să facă o plăcintă că îi plăcea moșului tare mult. Și se gîndi s-o umple cu dovleac, fiindcă așa îi plăcea lui mai mult. Rupse din grădină un bostan așa de mare, că-l așeză pe un fund să-l despice cu satîrul. Bostanul crăpă în trei — și ce să vadă — foiau șoarecii în el. Cum ieșiră la lumină, o zbughiră spre găuri. Numai unul mărunt-mărunțel nu nimeri nici un ascunziș și la repezeală se dosi după ușă, sub mătură.

Baba făcu plăcinta, o duse la cuptor, o coapse și o aduse acasă, o puse pe masă, o stropi cu apă rece, că moșul și baba erau știrbi și se fereau de fierbințeală și uscătură. S-au așezat la masă și au mîncat cît au putut, iar rămășița au păstrat-o pentru cină.

Cînd se sculă baba să ia mătura de după ușă, să strîngă fărîmiturile, și o ridică din loc, iată șoricelul. Alergă să-l prindă, dar degeaba, șoricelul nicăieri. Seara, la cină, cînd să scoată plăcinta, țuști, șoricelul! Baba pune mîna pe el, îl ia binișor și se poartă cu el de parcă ar fi un fecior al lor. Îl desmierdară cu numele : Ciuciuli-Muciuli.

Ciuciuli-Muciuli fiind răsfățat din cale-afară cu toate bunătățile, se făcu din ce în ce mai durduliu și mai zglobiu și mai crescu de o șchioapă.

Într-o zi baba a pus grîu să fiarbă într-o căldare. Dar cum trebuia să plece cu moșul de acasă, după ce potrivi

căldarea pe roate, o lăsă în paza lui Ciuciuli, cerîndu-i să mestece grîul cu polonicul, ca nu cumva să cadă în căldare.

Ţi-ai găsit să fie el în stare de una ca asta !

Cum plecară moşul şi baba, alergă în grădină la fraţiorii lui şi-i chemă în casă, vorba aceea, să joace pe masă. Cu toţii se repeziră la colţar, răsturnară capacul de la zaharniţă, se urcară pe punga de făină, o ciupiră de se împrăştie toată pe ceşti şi pe farfurii, ba, grăbiţi cum erau să umble cu botişorul peste tot, au ciocnit din olăria cumpărată pentru praznic şi au spart o căniţă de au lăsat-o fără coadă. Apoi au descoperit şi plăcinta într-un blid, au tras-o jos şi au linciurit-o cei mai voinicoşi, care s-au putut îndesa şi ajunge la ea.

După ce s-au săturat, au început giumbuşlucurile. Care de care mai cu moţ se cocoţa într-un vîrf de mătură şi-şi făcea vînt tocmai pe masă ; iar Ciuciuli, ca să se arate neîntrecut în salturi, înfipse lingura în mijlocul grîului şi începu a se legăna pe ea, sărind cînd pe un picior, cînd pe altul.

Dar lingura alunecă dintr-odată şi bietul Ciuciuli-Muciuli căzu în fiertură. Cu spaimă de moarte chiţcanii o tuliră în borte.

Întorcîndu-se moşul şi baba, îl strigară :

— Ciuciuli-Muciuli ! Ciuciuli-Muciuli !

Dar Ciuciuli-Muciuli nu veni să le deschidă uşa.

Zor-nevoie, împinge moşul cu umărul, împinge şi baba şi dau uşa la o parte. Cotrobăiesc peste tot, dar Ciuciuli nicăiri. Numai cînd baba se puse să mestece în căldare, nu-i venea a crede ochilor, că-l nimeri cu polonicul şi-l scoase afară.

Ciuciuli a jucat tontoroiul
N-a mestecat el cu linguroiul.
De aceea a fost pedepsit
Să cadă în grîu opărit.
Moşul şi baba cu jale amară
Toţi bostanii la rînd despicară
Dar un Ciuciuli nu mai aflară !

Repovestire de IULIA MURNU

Fata isteaţă a moşului

A FOST de parcă n-ar fi fost : ca o poveste aşa de frumoasă, încît oricine o asculta rămînea gură-cască şi uimit de la începutul şi pînă la sfîrşitul ei.

A fost mai demult un împărat. Dar nu se ştie cum şi de ce punea mereu pe bietul lui sfetnic în treburi din cele mai anevoioase de descurcat.

Astfel, într-o bună zi, tocmai la prînzul cel mare, ce-i căşună împăratului, că orîndui sfetnicului :

— Dragul meu sfetnic, iată galbenul acesta, ţi-l dau ca din el să-mi faci un chilim, să-mi cumperi şi un berbec tot de cîte un galben şi apoi să-mi înapoiezi galbenul.

— Măi, măi, oftă sfetnicul. Ce-i veni să-mi ceară şi grasă şi lăptoasă şi devreme acasă ?

— Ascultă, sfetnice, îți dau soroc un an de gîndit și chitit, și dacă nu vei izbuti după voia mea, să știi că te-ai dus pe copcă. Te-ai lămurit ?

— M-am lămurit : și oile bob numărat și lupul săturat.

Se îndepărtă bietul om cu capul în pămînt de inimă rea, de parcă i se înecaseră corăbiile ; se tot purta la dreapta, la stînga, doar va da de careva să-l lumineze. Avea el bănet să facă rost de chilim și berbec, dar cum s-o dreagă pînă la urmă ca să fie pe placul împăratului ?

Iată că pe cale, cum colinda din sat în sat, dădu peste un moșneag :

— Ziua bună, ură unul. Noroc, zise celălalt și o întinseră împreună spre un cătun. Era în toiul căldurii. Cum moșneagul mergea mocnit, fără chef de vorbă, sfetnicul îi spuse :

— Moșule, să te iau în cîrcă, mai încolo mă iei tu pe mine, altfel nu-i chip cu căldura asta.

Moșul îl pironi cu ochii și gîndi în sine :

— O fi sărmanul într-o ureche ! Auzi colo, să-l iau de-a umăr pe așa urcuș și pe arșița asta ?

Cum sosiră în satul moșului, sfetnicul fu poftit la el acasă. Moșu avea o fetișcană, una singură, dar tare ageră la minte. Numaidecît întrebă pe tatăl ei cine e oaspetele ?

— Cine să fie ? Nici eu nu știu, răspunse moșul, dar îmi pare că bietul de el nu e întreg la minte.

— Cum asta ?

— Uite și uite ce bombănea pe drum : să-l duc eu în spate, să mă ducă el în spate, ca să ne ușurăm suișul la deal.

— Ba să mă ierți, tată, oaspetele nu e tocmai cum îți pare ție. E cu scaun la cap și a vrut cu vorba lui să te facă să spui o znoavă și el alta, ca în vremea asta să uitați greul suișului și să vă ușurați mersul.

Peste puțin, sfetnicul luă seama că fata șchiopăta și, de unde tăia verzi și uscate, îndrugă :

— Bună-i casa, dar strîmb e hornul.

Moșul se holbă la el și socoti : orice ar zice fata, sărmanul nu e întreg.

Dar, fata auzindu-l, îl și pocni cu vorba :

— Hornul e strîmb, dar fumul merge drept.

Apoi ieși din odaie spre a găti masa, ca să ospăteze pe mosafir.

— Iscusită fată ai, moșule, glăsui sfetnicul.

— Mulțumesc domnului ! Asta-i bucuria și mîngîierea bătrîneții mele !

De la una la alta, îl înștiință moșul cum în ziua aceea murise un om înstărit din satul lor.

— A murit viu sau mort ? întrebă sfetnicul.

Bătrînul căscă ochii la el și gîndi :

„Nu mai încape vorbă, ăsta nu are minte."

Apoi trecu dincolo și încredință pe fiica sa că oaspetele nu e în toată firea.

— Auzi tu ce nerozii : casa bună, hornu-i strîmb ! și mai drept ca hornul nostru mai e altul ?

— Tată, el alta vru să înțeleagă : cînd mă văzu pe mine că șchiopătez, el își închipui că sînt șchioapă. Nu știa că mi-a intrat un cui în picior. Dar ai văzut cum i-am răspuns și eu ?

— Hai să zicem că asta-i cum spui, dar ascultă altă bazaconie a lui. I-am amintit de moartea bogătașului îngropat astăzi și știi ce m-a întrebat ? A murit viu sau mort ? Hei, mai spune că nu-i lovit cu leuca.

— Și cu asta n-ai dreptate, tată, oaspetele vrea să întrebe : lasă copii după moarte să-i poarte numele ? Atunci trăiește încă. Iar dacă nu, e mort pe totdeauna.

Sfetnicul, ca om care își căuta leacul, puse urechea la ușă și auzi ce vorbeau amîndoi în cealaltă odaie.

Cînd se așezară la masă, el aduse vorba :

— Văd că ești fată deșteaptă și știi multe, poate mă vei lumina și pe mine. Iată și iată peste ce bucluc am dat : cu un singur galben trebuie să iau o velință și un berbec și galbenul să rămînă tot galben.

— Asta-i nimica toată, răspunse fata. Du-te la păstor și cu galbenul cumpără un berbec netuns ; tunde-i lîna și dă-o să țească din ea două scoarțe frumoase, de să nu te mai saturi privindu-le. Una din ele s-o vinzi cu un galben și alta s-o păstrezi ; așa le ai pe toate și velința, și berbecul, și galbenul.

Sfetnicul, auzind asta, rămase cu ochii buimaci la ea. Își luă rămas-bun și se călători înapoi. Făcu întocmai după vorba fetei și iată-l din nou la împărat. Lui nu-i venea a crede că sfetnicul lucrase de capul său. De aceea îl sili să spună drept cine l-a învățat să se descurce, jurîndu-i că nu va păți nimic rău. Sfetnicul mărturisi totul.

Împăratul era tînăr și neînsurat ; cum auzi de o fată așa de minunată, o luă de soție. Peste cîtăva vreme i se ivi prilejul să meargă la război. Și, de pe cîmpul de

bătălie, ce-i veni, să trimeată o scrisoare soției și să-i ceară să ia bani din ladă fără a o despecetlui.

Dar femeia nu-și pierdu cumpătul cîtuș de puțin. Își reteză pletele, se îmbrăcă bărbătește și, fără să prindă nimeni de veste, purcese cu oștire nouă la război, ca un viteaz, chipurile, să-l ajute pe împărat. Ea își schimbă numele, de nici nu-i trecea prin minte împăratului, și nicidecum s-o recunoască. Așeză tabăra ei alături de a lui și în răstimp de pace, intra și petrecea fără grijă în cortul măriei-sale.

Într-o seară s-au pus amîndoi la joc de cărți cu învoiala ca cel care bate să ia pecetea celuilalt. Ea, jucătoare pricepută, îl dovedi și-i luă pecetea.

Și cum s-a gătat războiul, soția se și întoarse la palat înaintea soțului. Despecetlui lădița, luă banii dinăuntru, și o pecetlui la loc, că nu se mai cunoștea de a fi fost atinsă.

Se înapoie și împăratul învingător și întîia întrebare a fost să vadă ce a făcut cu lada.

— Ce mi-ai cerut, aceea am făcut.

Așa de mult se minună de felul cum femeia asta știa să se descurce în toate cele, că nu se mai îndoi de vrednicia și înțelepciunea ei, și o înscăună ca împărătească alături de el.

Repovestire de IULIA MURNU

Crăiasa apelor

Povești din Delta Dunării

PRIMĂVARA, cînd zăpezile de pe munți, dealuri și cîmpii se topesc, apele umflate curg furioase la vale, tîrînd cu ele stînci întregi. Ele se unesc mereu, se fac pîraie mari, apoi rîuri și, cum toate curg spre Dunăre, dintr-odată apa fluviului se umflă, dă peste maluri și inundă întreaga deltă. Revărsarea aceasta uriașă, numită zăpor, se petrece într-o noapte sau într-o zi. Locuitorii deltei însă cunosc semnele zăporului din vreme, căci sînt oameni care mereu s-au luptat cu el.

Înainte de a se porni zăporul, se aud vuiete, mugete înfundate. Sînt semne că apele încep să se umfle. Bătrînii, cînd auzeau vuietele îndepărtate, spuneau : „Cere Dunărea cap de om". Așa era pe vremuri credința că vuietul acesta e glasul Dunării care cere un om pe care să-l înghită. Și primul om care atingea apa era răpit de valuri. În timpul nopții aceleia, crăiasa apelor se plimba pe valuri, spuneau bătrînii, așteptîndu-și prada.

Să știți că nu în fiecare primăvară e zăpor, fiindcă uneori zăpezile se dezgheață încet și apele au vreme să se scurgă pe albiile lor fără să se reverse.

În anul de care vă vorbesc însă, a fost un zăpor îngrozitor. La Brăila și mai jos, la cotul Dunării, la Galați,

sloiurile de gheață se încălecaseră făcînd un baraj uriaș; încît balta Ialomiței și a Brăilei se umpluseră ca două nemăsurate rezervoare de apă. La noi în deltă nu era nimic. Apa curgea pe sub ghețuri în mod normal. Două spărgătoare de gheață încercau să taie un canal prin ghețuri ca apa să se scurgă treptat, fără să inunde delta. Dar într-o noapte vremea s-a încălzit brusc. Apele au crescut așa de mult, încît barajul de gheață de la Țiglina s-a rupt și apele au năvălit puhoi. Un spărgător de gheață a fost asvîrlit pe malul stîng al Dunării, iar echipajul său abia s-a salvat. Toate vasele ancorate în portul Galați și Tulcea sunau din sirene chemînd ajutor împotriva sloiurilor. Satul meu era mult mai jos pe Dunăre. Ședeam la șezătoare seara aceea. Deodată toți am încremenit. Simțeam că toată atmosfera vibrează, deși n-auzeam nimic, dar parcă nervii noștri receptau de la zeci și zeci de kilometri ceea ce se petrecea la Galați. Pe urmă a venit tata cu felinarul în mînă și glasu-i tremura ușor cînd ne-a spus :

— Flăcăi, plecați pe la casele voastre. Se pornește zăporul. Avem toate semnele că mîine începe. În zori plecăm pe grinduri, și scoatem la cîmp oile. Mergeți să vă pregătiți.

Toți eram emoționați. Cînd am ieșit afară începuse să se audă vuietul acela de neexprimat, uriaș, de parcă toată delta, toată noaptea gemea. Și mi se părea că deslușesc în acest vuiet cosmic o voce : „Vreau cap de om, vreau cap de om..."

— Și tu pregătește-te ! mi-a spus tata.

Am dat din cap. Toată noaptea ne-am pregătit funiile, lotcile, podurile umblătoare, colacii de salvare. Era o muncă grea. Trebuia să lucrăm repede înainte de a ne prinde zăporul. În zori eram toți pe malul Dunării. Mama îmi repeta :

— Să nu atingi apa, dragul mamei, să nu atingi apa, că te fură Crăiasa Apelor.

Unii flăcăi s-au urcat în bărci, alții pe poduri. Ocoleau sloiurile împingîndu-le cu prăjini lungi. Un sloi se apropia amenințător de barca noastră. Am proptit prăjina-n el și am împins cu toată puterea. Deodată prăjina mea s-a rupt și eu m-am prăbușit în apă izbindu-mă cu fruntea de marginea sloiului. Ultimul zgomot pe care l-am auzit a fost țipătul de spaimă al bărbaților. Pe urmă imediat s-a făcut o liniște adîncă și de după un val a apărut carul fermecat al crăiesei apelor. Era făcut dintr-o uriașă frunză de nufăr încărcată cu flori de deltă și trasă de patru moruni mustăcioși. Pe patul de flori sta Crăiasa, frumoasă cum numai în povești auzisem că era Ileana Cosînzeana. Era îmbrăcată cu o rochie de mătasea broaștei verde și strălucitoare și spre picioare linia corpului ei era așa de dulce, încît mi-am dat imediat seama că avea coadă de pește în loc de picioare. Pe cap purta o coroană de irișI galbeni și albaștri de baltă, bătuți cu nestemate de rouă, iar pe piept o broșă care reprezenta un flăcău micuț. Ceea ce m-a surprins era faptul că flăcăul semăna cu cei de pe la noi și că ochii lui trăiau și priveau în sus spre obrazul Crăiesei cu mare drag.

Zîna mi-a făcut semn : „Vino !“ — şi eu m-am ridicat şi am început să merg pe apă fără să mă scufund, pînă la frunză, şi acolo m-am aşezat la picioarele ei.

— Acum, mi-a spus ea, mergem în împărăţia mea. Dar la mine nu poţi merge cu sufletul tău de om.

Şi cu unghia mi-a făcut un semn semilunar pe frunte, între sprîncene. În clipa aceea m-am simţit zguduit şi din mine a zburat ţipînd jalnic un pescăruş alb care a prins a se roti în jurul nostru : era sufletul meu de om.

— La drum ! a strigat Crăiasa morunilor şi aceştia au început să se scufunde trăgîndu-ne şi pe noi în adîncuri. La orizont începuse să apară soarele. Cu cît ne scufundam cu atît culorile se schimbau. La început era o culoare trandafirie, apoi albastră, din ce în ce mai închisă, apoi verde-profund, iar lumina parcă pornea din broşa de pe pieptul Crăiesei.

Căluţi de mare şi tot soiul de peşti ne ieşeau înainte zburdînd în jurul capului Crăiesei. Erau ca nişte copii gălăgioşi şi veseli, dar eu simţeam ca o durere sufletească, un fel de tristeţe care pornea de la semnul semilunar pe care mi-l făcuse Crăiasa, iar sus, la suprafaţa apei, tot mai jalnic, tot mai chemător răsuna ţipătul trist al pescăruşului sufletului meu.

Pe urmă am ajuns la palatul Crăiesei. Niciodată nu-mi putusem închipui măcar ceva atît de frumos. Coloane de apă pietrificate susţineau o boltă verzuie şi transparentă, în care, împlîntate cu cele cinci braţe ale lor, stelele de mare ne luminau cu o lumină dulce, pe care pe pămînt n-o vezi decît în vis. Ne-a întîmpinat o crăpoaică bătrînă,

care m-a privit cu milă. Crăiasa m-a dat în primire, spunîndu-i :

— Du-l în odăile lui.

M-am dus după bătrîna crăpoaică ameţit de minunăţiile pe care le văzusem. Cînd am intrat în odăile mele, la fel de minunate ca întregul palat şi ca toată împărăţia aceasta de sub ape, crăpoaica s-a întors spre mine şi mi-a spus :

— Te cunosc de mult. Eşti un om bun. Acum cîţiva ani mi-ai salvat un copil de la moarte. Se încurcase în plasele unui pescar şi tu l-ai luat din barcă şi l-ai aruncat înapoi în apă. Îţi mulţumesc acum şi voi căuta să te ajut. Vino-ncoace şi priveşte !

A tras o perdea subţire şi în spatele ei a apărut un fel de grădină uriaşă prin care se plimbau doi tineri, oameni ca şi mine. Pe unul din ei l-am recunoscut. Era un prieten de-al meu, pe care-l furase Dunărea cu un an înainte.

— Radule, l-am strigat, Radule !

El m-a privit, dar nu m-a recunoscut.

— Toţi te caută acolo sus, şi mama ta, şi tata !

Mi-a întors spatele. Uitase tot, vedeam asta bine din privirea lui. Tocmai atunci trecea lin pe carul ei tras de moruni Crăiasa Apelor. Cei doi tineri au alergat spre ea întinzînd braţele într-o rugă de adoraţie mută. M-a izbit faptul că broşa de pe pieptul Crăiesei îşi pierduse orice strălucire. Ochii aceia muriseră. Ea şi-a desfăcut broşa şi cu un rîs a aruncat-o de-o parte. Un peşte urît, care stătea pitit într-un tufiş, s-a repezit şi din zbor a înghiţit acea jucărie care era, desigur, un om. Crăiasa i-a făcut semn lui Radu : „Apropie-te !“ Şi l-am văzut pe

prietenul meu păşind ca în extaz spre ea, îngenunchind pe frunza de nufăr şi aşteptînd cu braţele întinse. Crăiasa l-a atins cu vîrful degetelor şi sub ochii mei miraţi şi înspăimîntaţi l-am văzut pe Radu cum se transformă într-o broşă mică, strălucitoare, şi privind cu ochii lui albaştri spre chipul frumos al Crăiesei.

Aceasta era deci soarta noastră.

— Să nu uiţi niciodată de unde vii. Dacă nu vei uita, ea nu va avea nici-o putere asupra ta, mi-a spus în şoaptă crăpoaica. A tras apoi perdeaua şi ultima imagine ce mi-a rămas în ochi a fost a celuilalt tînăr, care s-a sculat copleşit de tristeţe că nu fusese el cel ales.

Am adormit tîrziu gîndindu-mă la cei de sus, la mama, la tata şi la cei plecaţi să scape vitele de zăpor. Or fi reuşit ?

M-am trezit într-o stare de nelinişte şi de fericire, parcă s-ar fi luptat în mine o bucurie şi o durere. Deasupra mea stătea aplecat frumosul chip al Crăiesei.

— Vino, îmi spuse ea, vino şi uită tot. E atît de dulce uitarea. Nu vei trăi decît clipa prezentă, fără trecut şi fără viitor. Nu vei şti ce ai fost, nu vei mai purta cu tine şirul greu al amintirilor. Vei fi numai tu cel de acum şi nimic altceva.

Era atîta vrajă în chipul şi glasul ei, încît am simţit uitarea cum mă pătrunde ca o moleşeală, ca o fericire, şi am întins braţele spre ea. Atunci însă a răsunat ascuţit ţipătul pescăruşului sufletului meu şi o înţepătură dureroasă m-a pătruns prin cicatricea dintre sprîncene. Pe urmă apa a început să cînte. Era un cîntec cunoscut, un cîntec din lumea de sus. Şi deodată, sărind din undă

în undă, am văzut rostogolindu-se spre mine boabe cristaline de mărgăritar. Am prins o boabă-n palmă și un fior de căldură m-a pătruns ca o bucurie, căci boabele de mărgăritar erau lacrimile mamei și fiecare lacrimă reflecta chipul ei drag. Mi-am pus pe rînd lacrimile peste rana dintre sprîncene și durerea aceea surdă se alina. I-am spus Crăiesei :

— Pleacă. Și ea a plecat supărată să nu reușise să mă facă să uit.

Mă gîndeam la mama care plîngea pe malul Dunării, la mieii și mînjii care zburdau. Erau atîtea minunate lucruri pe care împărăția de sub ape nu mi le va oferi niciodată.

Într-o noapte Crăiasa a venit iar și m-a dus într-o grădină. Alge uriașe își trăgeau înapoi ramurile din fața noastră făcîndu-ne loc. Pești fosforescenți ca niște torțe de diferite culori ne luminau cu fulgerul de-o clipă drumul și apoi dispăreau în cerneala nopții. O sepie ne tăia drumul.

— Deschide poarta ! îi spuse crăiasa.

Am intrat într-o grădină uriașă, fără margini poate. Trunchiuri mlădioase, unduind cu apele, se înălțau în sus, legănînd flori uriașe, colorate, care se închideau și se deschideau ca niște chemări. Arici și stele de mare se legănau pe crengi, parcă zîmbindu-mi cu brațele lor luminoase. Am trecut pe lîngă toate aceste frumuseți și am ajuns într-o zonă întunecoasă. Era o liniște de moarte, nimic nu mișca, de parcă în pustiul acela negru noi am fi fost singurele viețuitoare. Deodată, din șapte colțuri, șapte pești luminoși, de șapte culori diferite, își proiec-

tară luminile în același loc. Suprapuse, cele șapte culori se contopiră într-o singură lumină albă și-n mijlocul acestei suprafețe albe am văzut trei sirene. Frumusețea lor nu se poate descrie. Părul lor plutea între ape ca niște valuri întunecate, iar cîntecul lor mă vrăjea, mă răpea ca o uitare.

„Noi sîntem sirenele mării, cîntau ele, vino cu noi! Vei vedea în nopți de furtună valurile ucigașe înălțîndu-se pînă la cer, vei auzi troznetul de moarte al corăbiilor și vei vedea pe punți marinarii îngroziți așteptînd năpraznica moarte. Dar peste tunetul valurilor și peste fulgerele orbitoare vei auzi glasul nostru dulce cîntînd și vei vedea atunci marinarii întinzînd brațele spre noi și, uitîndu-și groaza, vor alerga la chemările noastre. Vino cu noi să vezi marinarii cum mor fericiți!"

O clipă am uitat tot. Cîntecul sirenelor m-a pătruns ca o vrajă și am înaintat spre ele orbit, dorind doar plecarea și nopțile cu mateloți murind. Atunci însă, mai aproape și mai zguduitor s-a auzit țipătul pescărușului sufletului meu și cîntecul acela cald din nopțile cînd mama mă adormea cîntînd. Lacrimile mamei sărind din undă-n undă îmi picară-n palmele întinse și fiecare lacrimă reflecta chipul ei. Întreaga grădină fu cuprinsă de groază, peștii își stinseră luminile, cîntecul sirenelor dispăru ca o minciună. Uimit și fremătînd de dor m-am întors la palat. Mergeam fără să mai văd toate minunile pe lîngă care treceam. Și de-atunci, necontenit, glasul pescărușului răsuna peste palatul de sub apă îngrozind toate viețuitoarele de-aici. Peștii mă ocoleau, ierburile fugeau din calea mea ca de o ființă străină. Chiar bătrîna crăpoaică,

deşi mă iubea atît, se înfiora cînd trecea pe lîngă mine, fiindcă începusem să mă întorc la starea de locuitor al pămîntului. Crăiasa nu mă mai putea suferi şi într-o zi mi-a spus :

— Vei pleca înapoi. Am vrut să fac din tine un om fericit, dar tu ai preferat viaţa mărginită de pe pămînt. Pleci chiar acum cu carul meu.

A bătut din palme şi carul ei tras de morunii mustăcioşi a venit ca prin farmec. M-am urcat pe frunza uriaşă şi am pornit în sus fără să-mi iau rămas bun de la nimeni. Mă ardea dorul de cei de sus ca un foc. Am trecut în mod invers prin toate culorile prin care trecusem la venire. Cînd am ajuns în zona de lumină trandafirie, pescărușul meu ţipa vesel, iar cînd am ieşit afară am simţit puternică izbitura lui în frunte, între sprîncene, acolo unde-mi făcuse Crăiasa semnul semilunar şi pe urmă i-am simţit fremătarea aripei în mine. Îmi era cald şi bine şi urca dinăuntrul meu o bucurie pe care n-o mai simţisem de cînd plecasem de pe pămînt. Un vînt cald îmi adia pe obraz şi cînd am deschis ochii am văzut chipul mamei aplecat peste mine cu dragoste şi îngrijorare.

— Puiul mamei, cum îţi mai merge ?

Tata a alergat într-o clipă şi-am stat toţi trei îmbrăţişaţi, plîngînd de bucurie mult timp.

Pe urmă am aflat ceea ce nu ştiusem. În cădere, mă izbisem cu fruntea de sloiul de gheaţă şi leşinasem. Cu mare greutate m-au pescuit cu ajutorul prăjinilor, însă făcusem o dublă pneumonie care m-a ţinut două săptămîni între viaţă şi moarte. Acum scăpasem. Tot timpul

aiurasem ceva despre Crăiasa Apelor, despre Radu și despre o crăpoaică.

Eu însă știam că de fapt fusesem în împărăția apelor și a uitării, dar că mă refuzasem acestei uitări. Semnul semilunar dintre sprîncene era dovada că fusesem acolo. Și primăvara, cînd apele cresc și se aude vuietul lor îndepărtat, simt o înțepătură dureroasă între sprîncene și un dor nestăpînit în inimă, care mă îndeamnă să ating apa ca să mai ajung odată la Crăiasa Apelor.

Povestea regelui Vikramaditya și a celor șapte chipuri de aur

SE SPUNE că trăia odată, în rotirea vremilor și în necurmata scurgere a kalpelor, în strălucitoarea Pataliputra, un rege miluit cu toate darurile vitejiei și iscusinței. Și regele acesta se numea Vikramaditya și avea doi prieteni, regi ca și el, cărora le arătase întotdeauna o față plină de semnele celei mai gingașe prețuiri ; iar purtarea lui față de regii aceștia, tovarăși ai lui, era fără cusur. Și unul dintre ei era regele Hayapati, iar celălalt, regele Gajapati ; și amîndoi erau stăpîni peste cete fără număr de călăreți și peste multe turme de strașnici elefanți de luptă, iar puterea lor era neînchipuită. Dar toate aceste milostiviri ale soartei nu erau în stare a aduce pace în sufletul tulburat al regelui Vikramaditya, nefiindu-i mai mult spre alinare decît apa într-un ulcior fără fund. Iar pricina netihnei și izvorul supărărilor sale era vrăjmașul său de moarte, regele Narasinha, stăpînul Pratișthanei.

Or, într-o bună zi, cum amărăciunea și sila de acel rege vrăjmaș îl năpădiseră mai avan ca de obicei, regele Vikramaditya făcu legămînt să-l aducă învins în fața ușii sale spre a cere îndurare. Și hotărînd aceasta, trimise fără a mai sta pe gînduri soli prietenilor săi, regii Hayapati și Gajapati, să stea gata de luptă. Iar de partea lui

adună o oaste fără număr. Şi sub povara oştilor celor trei regi se zguduia pămîntul şi se clătina oceanul în matca sa. Auzind de toate acestea, regele Narasinha se mulţumi să zîmbească. Şi strîngîndu-şi şi el oastea, ieşi în întîmpinarea puhoiului acela al pustiirilor. Ci toate fură spre norocul său şi spre ruşinarea trufiei regelui Vikramaditya şi a tovarăşilor săi, care pierdură în bătălia aceea mare prăpăd de oameni. Şi fugiră cu toţii înfricoşaţi în cetăţile lor. Şi regele Narasinha, nevrînd a ispiti mai mult soarta, intră cu fală în Pratişthana, cetatea lui de scaun. Iar barzii, curtenii şi oamenii de toată mîna îi proslăviră înţelepciunea şi puterea.

Ci laudele acelea erau ca tot atîţia stropi de venin în urechile şi inima vrăjmaşului său, regele Vikramaditya. Or, deşi cu gura plină de cocleala umilinţei şi cu sufletul împovărat de pizmă, regele nu-şi pierdu cumpătul şi dreapta judecată. Şi gîndi în sine : „Duşmanul acesta al meu este viteaz şi nu poate fi învins prin luptă ; de aceea îl voi doborî prin viclenie. Doar se spune : vicleşugul retează mai multe capete decît sabia şi ucide mai iute decît otrava".

Şi chibzuind astfel, regele încredinţă regatul pe mîna miniştrilor săi şi plecă întovărăşit de un sfetnic de credinţă spre Pratişthana, cetatea biruitorului său, regele Narasinha. Ci ajungînd acolo, se minună peste poate de frumuseţea palatelor, de bunăcuviinţa locuitorilor ca şi de rînduiala ce domnea în cetate. Iar mai mult decît toate îi plăcu un palat ce întrecea în măreţie şi frumuseţe tot ce văzuse pînă atunci. Şi întrebînd un trecător, află că era locuit de o cîntăreaţă dansatoare, o preafrumoasă

ganika, pe nume Madanamala. Ci palatul acesta avea şapte săli de o mărime neobişnuită. Iar în prima se găseau herghelii de cai de toate soiurile, cu tot tacîmul de şei şi friie şi cu puzderie de războinici gata la primul semn să încalece de luptă spre nimicirea vrăjmaşului stăpînei lor.

În a doua, trecerea părea cu neputinţă, din pricina elefanţilor fără număr ce mişunau pe-acolo. Şi nu mică fu tulburarea regelui la gîndul unei păţanii ca aceea de a fi frămîntat între tăvălugii cumpliţi ai picioarelor lor. Dar tulburarea aceasta nu fu nimic pe lîngă spaima care-l cuprinse intrînd în a treia sală, ce era plină din podea pînă-n tavan de arme de toate soiurile şi de toate mărimile, aşa cum nu găseşti nici în cetăţile Rakshaşilor. Ci intrînd în a patra sală, spaima-i fu copleşită de minunare. Şi stătu ţintuit multă vreme pentru a-şi bucura ochii cu toate minunăţiile acelea. Căci întreaga încăpere ce părea să fi ieşit din mîinile lui Visvakarman era tapisată cu giuvaeruri ce închipuiau cele mai desfătătoare privelişti.

A cincea sală era plină de cîntăreţi şi barzi de tot felul, ce proslăveau farmecele stăpînei lor, Madanamala ; şi intrînd acolo, regele se găsi ca sub puterea unui descîntec, atît de desăvîrşit alcătuite erau cîntecele şi versurile acelea.

După un timp o părăsi şi pe aceasta şi intră în cea de a şasea sală. Or tulburarea lui spori peste măsură cînd văzu că era înţesată cu nişte fecioare în faţa frumuseţii cărora cele mai strălucitoare Apsaras preţuiau doar cît nişte biete maimuţe. Ci acestea nu erau decît slujitoarele stăpînei lor, minunata Madanamala. Iar regele, dornic să cunoască pe aceea a cărei frumuseţe nu se sfia să se

înconjoare de atîta desăvîrşire, nu zăbovi prea mult acolo. Şi intrînd în a şaptea sală, văzu un havuz cu o apă limpede şi parfumată. Iar în mijloc, într-un jeţ de abanos ce se sprijinea pe un piedestal de marmură albă, sta tolănită Madanamala.

La vederea regelui, ea se ridică în grabă şi trecînd peste o punte de argint îl primi cu toată cinstea. Şi luîndu-l de mînă, îl conduse spre un tron de aur aflat lîngă jeţul de abanos şi-l pofti să şadă. Iar regele, ce o privea pierdut, se lăsă cu totul în voia ei. Ci Madanamala, fără a mai pierde timpul, dădu poruncile de cuviinţă, de fură aduse tablalele cu mîncare, cu băuturi şi cu dulciuri de tot felul. Iar regele Vikramaditya, găsind răgazul în preajma preafrumoasei Madanamala nespus de desfătător, îşi amînă cum putu plecarea, uitîndu-şi şi de tron, şi de sine, şi de neîmpăcatul său vrăjmaş, regele Narasinha.

Ci după un timp, mai venindu-şi în fire şi aflîndu-se din întîmplare într-un loc ferit privirilor, cu credinciosul său sfetnic Buddhivara, îi spuse :

— Grea neliniște mă apasă, o, prietene al meu. Şi nu ştiu dacă e bine să-mi mai pierd vremea în tovărăşia acestei ganika, lăsînd în părăsire trebile domniei şi neluînd seama la faptele duşmanului aceluia al meu, regele Pratişthanei. Căci doar se spune : „Regele ce nu ia seamă la nevoile poporului său, lăsîndu-l în voia soartei, păţeşte asemeni unui om ce şi-ar încredinţa tot avutul pe mîna neprietenului : îl pierde".

— Cele ce spui sînt adevărate, o, rege. Însă femeia aceasta, deşi o ganika, s-a purtat cu multă gingăşie. Or, nu este în firea regilor să lase binele nerăsplătit. Dăruieş-

te-i dar cîteva din giuvaerurile acelea pe care ţi le-a dat cerşetorul Prapanciabuddhi.

— Chiar de i le-aş dărui pe toate, n-ar fi decît o prea neînsemnată răsplată pentru dînsa. Îi voi dărui însă altceva, ce se leagă tot de povestea cerşetorului aceluia.

— O, rege, ard de nerăbdare să aud povestea lui Prapanciabuddhi şi a darului ce ai să-i faci frumoasei Madanamala. Spune-mi-o dar.

Povestea regelui Vikramaditya şi a cerşetorului Prapanciabuddhi

CU MULTĂ vreme în urmă, un cerşetor pe nume Prapanciabuddhi obişnuia să se amestece în mulţimea jălbaşilor ce se adună la palatul meu. Iar eu, socotind după înfăţişarea lui cumpănită că omul avea să-mi ceară ceva de seamă, sfîrşii prin a-l chema la mine. Şi cerşetorul, în locul oricărei jalbe, se mulţumi a-mi întinde o cutie pecetluită şi se-ndepărtă fără a scoate un cuvînt. Or eu, departe de a simţi cea mai mică ispită de a afla ce se găsea în cutia aceea, i-o încredinţai vistiernicului, uitînd pe dată toată întîmplarea. Ci a doua zi, văzîndu-l din nou pe cerşetorul acela ciudat, îl mai chemai o dată, gîndind că acum aveam să-l fac să-mi vorbească. Ci el, tot ca rîndul trecut, îmi întinse o cutie pecetluită şi se depărtă fără un cuvînt. Iar eu o dădui în seama vistiernicului,

s-o pună alături de geamăna ei. Și povestea asta continuă vreme de un an. Și de fiecare dată cerșetorul îmi aducea o cutie, pe care o încredințam tot așa cum o primisem vistiernicului meu.

Ci într-o zi, fie din stîngăcie, fie cu dinadinsul, scăpă cutia pe jos, și aceasta se deschise de tăria izbiturii. Iar dinăuntru se rostogoli un gogoloi uriaș, roșu ca focul. Era un rubin din cele neprețuite, și era de parcă cerșetorul mi-ar fi dăruit chiar inima lui. Ci eu rămăsei cam buimăcit și-i porunci degrabă vistiernicului să aducă și celelalte cutii. Și deschizîndu-le, văzui că în fiecare se găsea cîte un rubin geamăn cu acesta. Iar lumina ce țîșnea din movila pietrelor acelora fără preț adunate la picioarele mele mă orbise de-a binelea.

Ci după ce stătui așa nemișcat un răstimp bunicel, adunîndu-mi gîndurile mă-ntorsei spre cerșetor. Și-l întrebai :

— Spune-mi, o, taică al meu, care-i pricina neobișnuitei tale dărnicii ? Și ce vrei să fac pentru tine ?

Iar el îmi răspunse :

— Nu departe de aici se află un loc din cele înfricoșate, cuibar vetalelor și duhurilor de tot soiul. Iar gîndul meu este să împlinesc mîine acolo o jertfă la care aș vrea să iei și tu parte. Căci reușita este la-ndemînă, iar piedicile se înlătură de la sine cînd fapta e sprijinită de puterea unui erou.

Și cum eu primii pe dată să fac tot ce-mi cerea, cerșetorul se îndepărtă în grabă. Or, de cum se lăsă noaptea și adormii, avui un vis cum nu se poate mai ciudat. Se făcea că mi se arată venerabilul Vasudeva stînd pe spatele

lui Garuda, înaripatul, şi avînd pe piept un lotus. Şi îmi spuse :

— Fiul meu, acest Prapanciabuddhi este pe drept numit Vicleanul, iar împlinirea dorinţelor lui trece prin nimicirea ta. Ţine dar seama de sfatul meu şi nu-l asculta, orice ţi-ar cere să faci. Ci la toate fă pe niznaiul şi cere-i să-ţi arate mai întîi el ce şi cum. Şi-apoi, cînd ţi-o veni mai bine la-ndemînă, mîntuie-l de zile, căci făptură mai ticăloşită ca cerşetorul acesta cu greu mai poţi găsi.

Şi la vorbele acestea, vedenia pieri, iar eu mă trezii în patul meu. Şi mă găseam cum nu se poate mai zguduit de cele ce văzusem şi auzisem. –

La timpul potrivit pornii spre locul cu pricina, nu înainte de a-mi fi pitit un hangăr în veşminte. Şi ajungînd acolo, văzui pe cerşetor ce tocmai îşi începuse jertfa. Ci văzîndu-mă, faţa i se lumină de plăcere şi-mi spuse :

— O, rege, închide ochii şi întinde-te cu faţa în jos în mijlocul cercului acestuia roşu, pentru ca astfel să ne atingem amîndoi ţinta.

Ci cum eu mă prefăceam a fi tare nepriceput, lungindu-mă ba pe-o parte, ba pe alta, şi-i arătam o faţă mirată fără a-l părăsi din ochi nici o clipă, cerşetorul începu să-şi piardă răbdarea. Şi socotindu-mă pesemne vreun neghiob din neamul neghiobilor, şi fript de dorinţa de a-şi vedea cît mai repede împlinite dorurile, se lungi cît era de lung drept în mijlocul cercului, cu faţa-n jos şi cu ochii închişi. Iar eu, plecîndu-mă ca spre a lua seama la ce făcea el acolo, scosei la iuţeală hangerul şi dintr-o singură lovitură îi zburai în pulbere ţeasta ticăloasă.

Or, nici nu isprăvisem eu bine treaba aceea, că auzii o voce care-mi spuse :

— O, fiule, sînt mulţumit de faptele tale. Şi prin dîrzenia ta, ai căpătat ceea ce voia să dobîndească netrebnicul de colo. Căci e nici mai mult nici mai puţin decît putinţa de-a zbura prin aer. Iar eu mai vreau să-ţi fac un dar ; alege dar o răsplată pe măsura dorinţelor tale.

Auzind acestea şi chibzuindu-mă în mine, văzui că n-aveam nici o trebuinţă şi că răsplata mi-era fără folos. Căpătînd îngăduinţa de a-mi spune dorinţa oricînd aş fi avut nevoie, iată-mă stăpînul unei puteri nemăsurate, prin care voi putea să-mi plătesc datoria faţă de această gingaşă ganika.

Ci isprăvind de povestit credinciosului său Buddhivara nemaipomenita lui întîmplare, cu cerşetorul Prapanciabuddhi, regele Vikramaditya îi porunci să se-ntoarcă pe dată la Pataliputra. Şi retrăgîndu-se într-un loc ferit din palatul frumoasei Madanamala, şi închinîndu-se după cuviinţă, ceru slăvitului Vasudeva ca răsplată a faptei aceleia şapte chipuri de aur de mărimea unor oameni obişnuiţi. Or chipurile acestea, potrivit dorinţei regelui, erau vrăjite astfel încît chiar tăiate ele creşteau la loc, de parcă n-ar fi fost niciodată atinse. Şi nemaiavînd de ce să zăbovească acolo, regele Vikramaditya îşi luă zborul spre cetatea lui Pataliputra, în virtutea puterii ce-o căpătase prin uciderea cerşetorului Prapanciabuddhi. Şi fu de parcă n-ar fi fost.

Iar a doua zi, nemaigăsindu-l, slujitorii se puseră să-l caute prin toate ungherele palatului. Şi în cele din urmă dădură peste cele şapte chipuri de aur, pe care le cărară

cu mare trudă dinaintea stăpînei lor. Și în fața frumuseții nepămîntene a lucrăturii, rămaseră cu toții cum nu se poate mai uimiți și mai minunați. Ci numai Madanamala arăta o față rece și nepăsătoare. Căci se gîndea : „La ce bun chipuri de aur, chiar desăvîrșit lucrate, dacă lipsește chipul celui drag ? Și ce să fac eu cu momîile astea în lipsa iubitului meu ?"

Și chibzuind la stearpa nebunie a păstrării chipurilor acelora și la foloasele pe care atîta prisos de aur l-ar fi putut aduce unora mai puțin avuți, puse de se tăiară cîteva din mădularele acelea fără preț și chemînd la sine un brahman învățat, îl dărui după învățătura lui. Și cum acesta era cunoscător doar în două din cele patru Vede, aceste vechi scrieri de învățătură, primi două. Iar vestea răspîndindu-se cu iuțeala fulgerului, începură a veni din toate părțile și din toate colțurile regatului puhoi de învățați dornici de a se înfrupta și ei din roadele unei atît de nemaiîntîlnite dărnicii. Ci fiecare primea după știința lui : căci de stăpînea trei Vede, primea trei bucăți de aur, de ajuns ca să-l hrănească pe el și pe urmașii lui, ba și pe urmașii urmașilor lui pînă-ntr-a suta spiță ; iar de stăpînea patru, primea patru. Și-așa ! Iar izvorul acesta al miluirilor se arăta nesecat prin puterea dorinței regelui Vikramaditya, iubitul preafrumoasei Madanamala ; iar chipurile arătau tot atît de noi și de întregi, de parcă atunci ar fi fost făcute.

Or, amestecat printre cei veniți să se răsfețe în lumina mărinimiei, se afla și un preaînvățat brahman pe nume Songramadatta, de fel din Pataliputra. Ci găsindu-se el bogat răsplătit pentru cărturăria și desăvîrșita lui

cunoaștere în cele patru Vede, și văzînd că Madanamala, deși stăpînă a unui palat minunat și a unor bogății fără istov, arăta mereu o față copleșită de amărăciune și netihnă, se miră mult în sufletul său. Și luîndu-și rămas bun de la ea, se întoarse în cetatea lui de baștină. Ci ajungînd acolo, fu cuprins de neliniște. Și se gîndi : „Ce să fac eu acum cu aurul ăsta ? Și unde să-l ascund ? Căci prăbușirea mea e aproape și moartea neîndoielnică. Să merg să încredințez, dar, aurul acesta regelui nostru, spre păstrare, căci ce înseamnă bogăția fără puterea care s-o apere ?“

Și chibzuind astfel, se duse întins la rege. Și spunîndu-i pățul, nu uită să pomenească de măreața purtare a mărinimoasei Madanamala și de ciudata ei tristețe. Ci auzind acestea, inima regelui se-nfioră de bucurie. Iar dragostea pentru Madanamala i se aprinse și mai puternic în suflet. Și împlinind dorința brahmanului aceluia aducător de vești bune și mai umplîndu-l de daruri, îl trimise în drumul lui, după firitiselile cuvenite. Ci el așteptă un ceas cînd toată lumea dormea și luîndu-și zborul ajunse într-o clipă în Pratișthana, orașul preaiubitei lui Madanamala.

Și pătrunzînd în palat, o află acolo slăbită și cu o înfățișare de tot jalnică, ce stîrnea mila. Și îmbrățișîndu-se, aflară amîndoi alinarea sufletelor lor fripte de durerea despărțirii. Ci, după un răstimp, cînd își mai veniră în fire, regele îi spuse cine era și de ce venise în cetate. Or aflînd ea de dușmănia regelui Vikramaditya pentru regele Narasinha și de legămîntul ce-l făcuse iubitul ei, îl întrebă șurîzătoare :

— Asta să fie oare pricina frămîntărilor tale, o, stăpîne al meu ? Alungă-ți dar supărarea și eu îți chezășuiesc împlinirea grabnică a dorințelor tale.

Și mai lăsînd să treacă o zi, trimise un sol la regele Narasinha, spre a-l pofti cu toate cinstirile la palat. Ci acela, căruia, de cînd cu venirea regelui Vikramaditya i se cam închiseseră porțile spre inima frumoasei ganika, fu peste măsură de bucuros de această chemare. Și simțindu-și sufletul nespus de ușor și vesel, se grăbi, fiindu-și singur sol, spre palatul minunatei Madanamala.

Ci ajungînd acolo și pătrunzînd în cea dintîi sală, nu mică îi fu uimirea cînd auzi pe paznicii ce făceau de strajă strigînd : „O, rege, prințul Narasinha, robul tău credincios, ți se închină cu supunere !“ Și trecînd în cea de-a doua sală, lucrurile se petrecură aidoma, și la fel și în celelalte. Iar regele Narasinha, văzînd acestea, nu știa ce să facă mai întîi : să se mire sau să se mînie. Ci ajungînd în pragul ultimei săli, gîndi : „Mai bine să mă prefac că nu iau în seamă toate acestea. Și vom vedea mai apoi de trebuie să pedepsim și pe cine.“

Or intrînd înăuntru și văzîndu-l pe regele Vikramaditya stînd zîmbitor în picioare alături de frumoasa Madanamala, pricepu totul dintr-o dată. Și își spuse : „Regele acesta, deși înfrînt, și-a atins ținta și deși neputincios și-a împlinit dorința, numai prin puterea iscusinței sale. Ar fi dar semn de mare neînțelepciune să dau frîu liber mîniei. Căci ce înseamnă puterea celor puternici în fața puterii celor înțelepți ?“

Și gîndind astfel, se îmbrățișă cu regele Vikramaditya și aflînd de la el toată povestea, ca și de minunatul lui dar

de a zbura prin văzduh, se simți cum nu se poate mai fericit că legase prietești cu un om atît de înzestrat.

Ci regele Vikramaditya, după ce mai stătu un timp în Pratiṣthana, în ospeție la regele Narasinha, se întoarse cu draga lui Madanamala în Pataliputra, trăind de atunci o viață de necurmată fericire și bucurîndu-se, datorită iscusinței sale, de roadele unei domnii tihnite și îmbelșugate.

Repovestire din limba hindi, după SOMADEVA,
de ALEXANDRU ȘIȘMANIAN

Ciudatele pățanii ale lui Kesata și ale prietenului său, Kandarpa

KESATA ERA un tînăr brahman ce văzuse lumina zilei în strălucitoarea Pataliputra. Părinții îi muriseră încă pe cînd era copil, așa că rămăsese mai mult de capul lui, petrecîndu-și vremea în cîrdășii îndoielnice și prietenii deșucheate. Și cum n-avea altă avere decît adăpostul unui acoperiș și un pat pe care să-și întindă mădularele, se văzuse nevoit încă de mic să-și cîștige traiul în toate chipurile și pe toate căile, slujind de măscărici și călăuză altor derbedei mai avuți, ținînd un ochi mereu treaz la cîștig și o ureche ațintită la zornăitul îmbietor al aurului. Și fiind dăruit cu un boi frumos și cu o fire

petrecăreaţă, izbuti repede să se facă plăcut celor de care atîrna bunăstarea sa. Iar faima de poznaş bun la petreceri i se răspîndi în tot oraşul.

Or, trezindu-se într-o bună dimineaţă cu capul îngreunat de aburii vinului ce băuse la un chef cu o seară înainte şi înclinînd spre acea aprigă căinţă a oamenilor mahmuri, îşi zise : „Cît o să te mai ţii de potlogării şi necuviinţe, o, Kesata ? Şi pînă cînd vei mai fii tartorul şi călăuzul tuturor desfrînaţilor din cetate ? Ci a sosit cred vremea să-ţi iei nevastă şi să păşeşti şi tu în rîndul oamenilor de treabă din oraş."

Şi scuturîndu-se din amorţeala ce-l cuprinsese, pregăti cele de trebuinţă pentru un drum lung. Iar a doua zi, înainte să se crape de ziuă, îşi părăsi pe furiş casa şi cetatea de baştină, pentru a merge să găsească o soţie potrivită lui. Căci despre peţirea vreuneia dintre fetele din cetatea sa nu putea fi vorba, într-atît se lăţise faima pehlivăniilor lui cele nemăsurate.

Ci după un răstimp, ajunse în dreptul unui rîu adînc. Şi cum era obosit, se-ntinse pe ţărm, cu gînd să aţipească. Or nici nu închisese bine ochii, că auzi venind de undeva zvon de muzică şi glasuri. Şi întredeschizînd mai întîi ochii, văzu apropiindu-se o mare mulţime de oameni măreţ înveşmîntaţi. Şi dintru început crezu că era alaiul vreunui rege. Dar deschizînd ochii mai bine, pricepu că erau doar nişte nuntaşi plecaţi în peţit. Şi cum nu mai mîncase de multă vreme şi-şi simţea pîntecele ghiorăind, se îndreptă, luîndu-şi o înfăţişare umilă, spre alaiul acela. Or nici nu apucase el să deschidă gura, cînd văzu desprinzîndu-se din mulţime un bătrîn brahman cu înfăţişare

preacinstită. Deasupra bărbii și nasului său străluceau doi ochi tare pătrunzători, care-l scormoniră pe Kesata pînă-n adîncul inimii. Și pricepînd de-ndată cu cine avea de-a face, porunci să se-aducă toate cele de trebuință îndestulării oaspetelui. Și cînd acesta-și mai potoli foamea și-și mai veni în fire, bătrînul îl luă deoparte și-i spuse cu blîndețe :

— Asupra mea apasă o grea nenorocire, o, oaspete al meu. Iar dezlegarea ei atîrnă numai de tine. Căci iată : nevrednicul din fața ta are un fecior bătut cu toate hidoșeniile, tot așa cum tu ești dăruit cu frumusețe.

Căci are părul rar, ochii urduroși, privirea poncișă, nasul turtit și urechile ca niște vînturătoare. Iar pîntecul, ce este mai larg și mai încăpător decît un burduf din cele mari, i se sprijină doar pe niște picioruțe scălîmbe și subțirele de-a mirările. Eu, în dragostea mea de tată, am chibzuit să-i găsesc vreo soață, măcar că e atît de pocit. Și m-am gîndit la Rupavati, fiica unui prieten de-al meu, brahmanul Ratnadatta. Și la el merg eu acuma. Or Ratnadatta nu știe nimic despre bazarul acela de urîțenii care e fiul meu. Iar eu nici nu îndrăznesc să i-l arăt. Drept care, iată : ține tu, care ești frumos, locul fiului meu pînă ce se face nunta ; iar pentru facerea asta de bine, eu și familia mea îți vom fi datori toată viața. Și pentru bunătatea ta o să fii răsplătit din belșug.

Parte înduioșat de vorbele bătrînului, parte cu gîndul la răsplata ce-l aștepta, Kesata se învoi pe dată. Și alăturîndu-se alaiului, ajunse în scurtă vreme la porțile cetății în care trăia Ratnadatta, tatăl frumoasei Rupavati.

Şi cum se lăsase întunericul, hotărîră cu toţii să poposească acolo peste noapte.

Ci cum Kesata se dusese la rîu să-şi clătească gura potrivit datinii, văzu răsărind din apă un duh înfricoşat din neamul Rakşasa. Şi şiroind tot de apa rîului acela, duhul se năpusti pe dată la Kesata, cu gînd să-l înghită. Iar acesta, verde de spaimă şi tremurînd din toate încheieturile, se aruncă la picioarele duhului. Şi povestindu-i întîlnirea sa cu bătrînul brahman, ca şi făgăduiala ce-o avea de împlinit, se legă cu jurămînt ca, odată treaba isprăvită, să se-ntoarcă spre a sluji de hrană duhului.

Ci a doua zi, bătrînul brahman îl aduse pe Kesata, împodobit cu toate podoabele unui mire, la casa socrului său Ratnadatta. Şi Kesata fu căsătorit după obicei cu frumoasa Rupavati, mireasa sa. Şi chiar că fu o joacă de copii pentru el să sucească minţile unei fetişcane ca aceea. Ameţită de iubire, Rupavati se arăta cum nu se poate mai supusă stăpînului ei.

Or, cum de la o vreme Kesata se arăta mereu îngîndurat şi fără chef, Rupavati se frămînta întruna, neputînd pricepe pricina posomorelii aceleia ciudate. Şi cum nu îndrăznea să-şi tulbure soţul cu întrebări de prisos, hotărî să nu-l scape din ochi, oriunde s-ar duce şi orice-ar face, fără a arăta că băgase ceva de seamă.

Ci într-o noapte, crezînd-o adormită, Kesata ieşi pe furiş, spre a-şi ţine făgăduiala ce făcuse duhului. Iar Rupavati, care numai nu dormea, se strecură după el, cu inima plină de grijă. Şi cînd ajunseră la malul rîului acela, valurile pe dată se tulburară şi din ele ieşi o dihanie cumplită, ce şiroia pe toate părţile de apă. Iar

dihania nu era decît duhul acela mîncător de oameni din neamul Rakșasa. Ci zărindu-l pe tînăr, duhul îi spuse :

— Lăudat fii, o, Kesata, tu a cărui vorbă e una cu fapta, căci multă cinste aduci prin purtarea ta Pataliputrei, slăvita cetate.

Și zicînd acestea, tocmai se pregătea să-l înghită pe nefericitul Kesata, cînd auzi o voce subțirică strigînd :

— O, duhule milostiv, gîndește-te din ce am să trăiesc eu dacă-l mănînci pe omul acesta, soțul meu ! Mai bine mănîncă-mă pe mine, ca să termin odată cu viața asta amară.

Ci înduioșat, duhul îi răspunse :

— Fii pe pace, fiică a unor părinți de două ori născuți. Căci moartea omului de colo nu te va lăsa muritoare de foame. Iar tu vei trăi din pomeni.

Or auzindu-l, vicleana nevestică-i răspunse :

— Dar cum să cerșesc eu, o femeie ? Și-apoi, cine să dea de pomană uneia ca mine ?

— Aceluia care n-o vrea să-ți dea, să-i sară capul țăndări într-o sută de bucăți, răspunse duhul.

— Atunci fie să-mi înapoiezi soțul drept pomană, strigă fata.

Și cum duhul șovăia, nepreavoind a-i face pe voie, căpățîna începu să i se umfle și se umflă atît, încît se sparse într-o sută de bucăți. Și duhul muri pe loc.

A doua zi alaiul de nuntă și mireasa plecară din cetate. Iar după un timp, ajungînd pe malul rîului Narmada, se urcară în trei bărci. Or moșneagul acela viclean, conducătorul alaiului, chibzuise astfel lucrurile încît Rupavati și o parte din nuntași să se urce în prima barcă,

iar el împreună cu cei rămaşi se urcară în cea de-a doua. Cît despre Kesata, acesta rămase singur cu barcagiul în cea de-a treia barcă. Ci toate se făceau spre nimicirea lui Kesata, ce devenise cam stînjenitor împlinirii socotelilor sacului aceluia al vicleniilor, bătrînul brahman. Căci departe de a-şi opri barca alături de celelalte două, barcagiul, ce fusese cumpărat dinainte, vîsli fără şovăire drept spre mijlocul apei. Şi ajungînd în dreptul unui loc pustiu, îl azvîrli pe Kesata în apă şi se depărtă în grabă. Dar, spre norocul său, Kesata ştia să înoate şi ajunse fără primejdie la ţărm. Şi de cum puse piciorul pe uscat, se trînti la pămînt şi adormi pe dată.

De trezit se trezi tîrziu, după apusul soarelui. Şi cum în întunericul acela se desluşeau ba luminiţe înşelătoare, ba zgomote ciudate, Kesata fu cuprins de frică. Şi în spaima lui, vedea tot felul de făpturi nemaivăzute ce zburau rătăcind de colo-colo prin noaptea aceea a beznelor. Ci el nu bănuia că acestea nu erau decît nişte vrăjitoare, iar pustia în care nimerise era sălaşul lor.

Or, pe cînd sta el aşa, holbîndu-se în întunecimea de iad, deosebi ceva ca un vîjîit de săgeată şi înainte de-a se dezmetici bine, văzu şuierînd pe lîngă el şi apoi bufnind de pămînt un om ce părea căzut din cer. Iar căderea omului acela stîrni o zarvă înfricoşată printre vrăjitoarele cele zburătoare. Ci omul, ce era un tînăr cu înfăţişare din cele mai plăcute, se scutură, fără a-şi pierde cumpătul, de colbul căzăturii şi, ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, se înclină în faţa lui Kesata, dîndu-i bineţe într-un grai ales.

Și intrînd în vorbă unul cu altul, Kesata îi povesti străinului toate prin cîte trecuse. Iar acesta, după ce-l ascultă, păru tare îndoios și-i zise :

— Află, prietene, că dacă nenorocirile tale se datoresc mai degrabă nechibzuinței decît unei soarte potrivnice, ale mele au ca singură pricină întîmplarea.

Sînt brahman, iar casa părinților mei se află în Ratnapura, o cetate de pe malul rîului Vena. Iar numele meu e Kandarpa, și mă trag dintr-un neam de oameni vestiți prin bogăția și cinstea lor. Și una din plăcerile mele cele mai mari era să mă scald în rîul ce trece pe lîngă orașul nostru. Or, într-o dimineață mai călduroasă și mai însorită decît altele, simții că dacă nu-mi răcoresc trupul în undele acelea limpezi și îmbietoare, mor pe loc. Și fără a mai sta pe gînduri, mă îndreptai spre apă. Ci intrînd înăuntru și zbenguindu-mă în voie, mă simții deodată cuprins de un cîrcel. Și nemaiputîndu-mă împotrivi, mă lăsai tîrît de apă. Dar soarta mea milostivă nu vru să pier în apele acelea. Iar rîul, după ce mă purtă cale îndelungată, mă zvîrli într-un sfîrșit pe un țărm pustiu și neumblat.

Chiar la malul apei se înălța un templu închinat zeiței Durga. Și văzîndu-l, mă prosternai pe dată și mă rugai astfel : „Ai milă, o, zeiță, de un nefericit pe care soarta lui nenorocoasă l-a aruncat departe de ai săi. Și nu mă lăsa să pier prin locurile astea necălcate de picior de om, o, preamilostivo !“

Nu-mi terminasem eu bine rugarea, că cerul se întunecă, soarele păru a se stinge, iar în jurul meu se stîrni un vîrtej de aripi amețitor. Și în mai puțin de o

clipă mă pomenii trîntit la pămînt de tăria vîntoasei aceleia. Şi de frică leşinai. Iar după un timp, cînd îmi mai venii în fire, auzii ca un murmur. Şi ferindu-mă să arăt în vreun fel că mă trezisem, deschisei binişor un ochi. Or ce văzui mă umplu de uimire. Căci în jurul unui foc stau trei făpturi înaripate, de o mărime peste fire. Şi privindu-le mai bine, fui uimit de frumuseţea lor neînchipuită. Iar una spunea :

— Ce să facem acum cu tînărul acesta ? Căci iată, noi trebuie să mergem la marele sabat al vrăjitoarelor. Iar locul acesta e plin de animale şi de fiare de tot soiul ; şi de l-am lăsa aici, ar fi ca şi cum l-am omorî cu mîna noastră. Să-l ducem mai bine într-un loc unde să fie la adăpost ; iar după aceea îl vom aduce înapoi. Căci nu se cade să laşi în părăsire pe unul ce se roagă după ajutor.

Şi fără a mai pierde timpul, făpturile acelea mă înşfăcară ca pe-un prunc adormit. Şi trebuie să spun că umblară cu mare blîndeţe. Şi pe dată se stîrni un vîrtej ca acela de la venirea lor, dar mai molcom parcă. Or nici nu apucasem să răsuflu, că şi coborîră şi mă lăsară în faţa unei case măreţe şi bogat împodobite. Şi uitîndu-mă să văd cum arăt, băgai de seamă că aveam pe mine toate veşmintele şi podoabele unui mire. Ci eu la început fusesem cu totul golaş şi neînveşmîntat, afară poate de-un ştergar ce mi-l înfăşurasem în jurul coapselor. Şi cum mă minunam eu aşa, uşa casei se deschise deodată şi auzii un glas ce striga :

— Bucuraţi-vă, a venit mirele, a venit mirele !

Auzind acestea, vrui să văd și eu cum arăta mirele acela. Și întorcînd capul în toate părțile și văzînd că nu venea nimeni, rămăsei tare nedumerit. Dar deodată mă pomenii înșfăcat și tîrît în casa aceea de o mulțime de brațe voinice. Or eu, deși nu mă știam mirele nimănui, nu îndrăznii să mă împotrivesc unei cinstiri ce se arăta așa de înflăcărată ca aceea. Și mă pomenii pe dată în fața unui altar de cununie. Iar la dreapta mea se afla o fetișcană de o frumusețe tare ispititoare. Ci cum pricepui că aceea trebuie să fie mireasa, încetai să mă mai împotrivesc și mă împăcai cu totul cu noua mea soartă.

Și înainte să mă dezmeticesc bine, eram gata cununat. Iar după ce furăm petrecuți pînă-n odaia noastră, rămăsei singur cu nevasta mea. Și cum între timp îi aflasem numele, o chemai cu duioșie. Iar Sumanas, coborînd privirile, rămase încremenită, neîndrăznind să facă nici cea mai mică mișcare. Ci încetul cu încetul îi alungai rușinea cu mîngîieri gingașe. Și-n scurtă vreme ne simțirăm de parcă ne-am fi cunoscut dintotdeauna.

Or nu ne bucurasem noi bine unul de altul, cînd mă pomenii înșfăcat și, fără a avea răgazul de a mă împotrivi, înălțat în văzduh de mîinile vrăjitoarelor celora nemăsurate, ocrotitoarele mele. Iar zborul acela neașteptat nu-mi făcu nici pe departe la fel de multă plăcere ca prima oară. Și nevăzînd chip de împotrivire și aflîndu-mă cu totul în voia lor, trebuii să mă împac cu pierderea iubitei mele Sumanas. Apoi, prietenele mele se întîlniră cu alte vrăjitoare, tot pe-atît de frumoase, dușmance lor. Și între ele se încinse pe dată o luptă tare-nverșunată și necruțătoare. Iar eu mă minunai cum era cu

putință asemenea ură între făpturi atît de desăvîrșite. Și gîndul acesta mă aruncă într-o tristețe ciudată, ce mă făcu să uit și de luptă, și de primejdia în care mă aflam, într-atît mă căinam de-a mă fi născut în niște timpuri în care nici prietășugul, nici buna tovărășie nu mai sînt cu putință.

Dar cum în focul luptei vrăjitoarea care mă ținea își mai slăbise strînsoarea, mă trezii deodată bătînd aerul cu toate mîinile și picioarele mele și rostogolindu-mă în fel și chip, pentru a mă pomeni în sfîrșit în fața ta, în praful acestui ținut uitat, o, tovarăș al meu.

Isprăvindu-și istorisirea, Kandarpa stătu să se mai odihnească. Iar după ce își arătă uimirea, Kesata spuse :

— Alungate fie-ți gîndurile negre și teama, o, Kandarpa. Ci de acum, vrăjitoarele vor fi fără putere asupra ta și nu vei mai avea să te aștepți la nimic din partea lor. Căci iată : pe cînd mă mai găseam în mreaja unor prietășuguri nepotrivite rangului și firii mele, întîlnii odată un înțelept între înțelepți. Iar înțeleptul acela, în bunătatea lui, îmi încredință taina unor cuvinte de a căror putere se tem îndeosebi vrăjitoarele. Așa că hai să ne întovărășim și să plecăm din locurile acestea pustii. Și cine știe, poate în felul acesta le vom găsi și pe iubitele noastre.

Ci a doua zi dimineață, Kesata și Kandarpa porniră la drum. Și într-un tîrziu, ajunseră în dreptul unei cetăți măreție, așezată pe malul rîului Ratnanadi. Iar numele cetății era Bhimapura.

Or, abia ajunși acolo, fură întîmpinați de o zarvă nemaipomenită. Iar femeile și copiii alergau de colo-colo, tot ducînd și aducînd niște vase pîntecoase pline cu hălci de carne, în vreme ce bărbații își făceau de lucru cu niște cuțitoaie cît toate zilele. Ci uitîndu-se mai bine, văzură că hărmălaia aceea nu fusese stîrnită decît de un pește aruncat de furtună în apele rîului. Or, din pricina trupeșeniei lui fără măsură, peștele se înțepenise cu totul între malurile altminteri destul de largi ale rîului. Și văzînd matahala aceea neputincioasă, oamenii, dînd frica pe lăcomie, se năpustiseră să-și taie care de-o plachie, care de-o saramură sau vreo altă mîncărică la fel de ispititoare.

Ci tot tăind așa, nu mică le fu mirarea cînd văzură strecurîndu-se din burta sfîrtecată a peștelui o fată ce s-ar fi putut pe drept numi frumoasă. Iar la vederea ei, Kandarpa se încleștă de brațul lui Kesata și-i șopti tulburat la ureche :

— De nu mă înșală ochii, femeia asta nu-i alta decît Sumanas, soția mea. Dar nu pricep cu nici un chip în ce fel a putut ea ajunge în pîntecele peștelui acesta. Să rămînem deci deoparte pînă se vor lămuri lucrurile.

Apoi, venindu-și în fire, toți acei gură-cască se grăbiră să-i dea ajutor. Mai venindu-și în fire, Sumanas povesti :

— Sînt brahmană, iar tatăl meu este unul din locuitorii de vază ai cetății noastre, Ratnakara. Numele meu este Sumanas și sînt măritată cu un tînăr brahman pe nume Kandarpa. Ci nunta mea fu ciudată și aducătoare de nenorociri. Căci chiar în noaptea nunții, soțul meu, Kandarpa, se făcu nevăzut, fără ca de atunci să mai fi

auzit ceva de el, cu toate că l-am căutat neîncetat. În deznădejdea mea, socotii că nimic nu mi-ar mai fi putut aduce alinarea. Și fără a mai ține seama de rugămințile și dojenile părinților, hotărîi să mă lipsesc de o viață atît de nenorocoasă. Și aruncîndu-mă în apă cu gînd să mă-nec, mă pomenii în pîntecele peștelui acestuia. Or nici nu fusesem bine înghițită, că mă simții zgîlțîită ca de un cutremur. Și neavînd de ce să m-agăț, eram hîțînată cînd sus cînd jos de tăria smuciturilor. Ci cum pricepui că pricina zbînțîielilor acelora trebuie să fie vreo furtună, nu mă neliniștii prea mult. Dar deodată mă simții zvîrlită de o pălitură mult mai năprasnică decît celelalte, care era să pună capăt dănțuielii mele fără voie în burta peștelui. Și rămînînd fără simțire, nu mă trezii decît cînd simții pe obraz ceva ca o boare, iar pe ochi jucîndu-mi razele soarelui. Deschizînd ochii și văzînd borta ce se căscase în burta peștelui, mă grăbii să ies din locul acela nesuferit. Și asta-i povestea mea.

Abia-și terminase Sumanas povestirea, cînd un brahman pe nume Yajnasvamin strigă, făcîndu-și loc prin mulțime :

— Vino la mine, fiica mea ! Căci eu sînt Yajnasvamin, fratele mamei tale.

Ci Sumanas, uitîndu-se la omul acela și recunoscîndu-l ca fiind unchiul ei, îl îmbrățișă și plînseră împreună lacrimile bucuriei. Or, mai venindu-și în fire și amintindu-și de soțul ei, Kandarpa, Sumanas fu cuprinsă de jale și zise :

— La ce bun să-mi mai tîrăsc zilele fără stăpînul meu, Kandarpa ? Căci mai prielnică îmi pare moartea decît dure-

rea despărțirii de cel drag. Pregătiți dar un rug pentru mine și aprindeți-l, pentru a-mi găsi alinarea în flăcările lui.

Ci nu terminase ea bine de vorbit, cînd se auzi un glas :

— Alungă întristarea, o, Sumanas. Căci iată-mă aici pe mine, soțul tău, Kandarpa, cel pierdut fără urmă.

Și zicînd acestea, Kandarpa ieși din mulțime, trăgîndu-l după sine pe prietenul său, Kesata. Iar fericirea ce-o simți Sumanas la vederea celui pe care-l crezuse pierdut fără întoarcere nu încape în cuvinte. Și în strigătele de bucurie ale tuturor celor de față, Yajnasvamin îi conduse pe tineri la casa lui. Și ajunși acolo, Kandarpa și Kesata își povestiră întîmplările, spre minunarea ascultătorilor lor. Ci cum, dintre toți, Kesata avea o față întristată, Yajnasvamin, ce pricepuse tîlcul posomorelii lui, îi zise :

— Nu te pierde cu firea, o, Kesata. Căci nimic nu este cu neputință pentru un om, cît este în viață. Și nu mă îndoiesc că în scurtă vreme o vei dobîndi din nou pe frumoasa ta Rupavati, așa cum Kusumayudha a dobîndit-o după multe încercări pe Kamalalociana.

Iar auzindu-l, Sumanas întrebă :

— Ce poveste e aceasta, unchiule, și de ce nu ne-o împărtășești și nouă ?

Ci văzînd dorința nepoatei lui, Yajnasvamin, fără a se mai lăsa rugat, începu :

— Trăia odată, în cetatea Ciandrapurei, un brahman ce se chema Devasvamin. Iar brahmanul acesta avea o preafrumoasă fiică pe nume Kamalalociana. În casa lui

se aciuase un tînăr învățăcel, fiu de brahmani, numit Kusumayudha. Și tinerii se legaseră prin legăturile dragostei. Și chiar că nu mai puteau trăi unul fără altul. Or, cum vremea trecea iar fata lui devenise coaptă de măritiș, Devasvamin se gîndi să o dea după fiul unui brahman bogat din cetatea lor. Ci aflînd de planurile ce cocea tatăl ei, Kamalalociana trimise în grabă după iubitul ei Kusumayudha, pentru a se putea sfătui împreună. Și-i zise :

— Găsește o cale pentru a mă scăpa de căsătoria asta nesuferită, o, stăpînul meu. Și grăbește-te să faci totul înainte ca tatăl meu să prindă de veste.

Auzind acestea, Kusumayudha nu se pierdu cu firea. Și pe dată îi veni în minte chipul prin care și-ar fi putut împlini dorințele. Și împărtășindu-i și lui Kamalalociana gîndul acela, ea fu cum nu se poate mai mulțumită de isteția tînărului. Iar Kusumayudha plecă în grabă să pregătească cele de trebuință. Și luînd deoparte un slujitor al tatălui lui, îi porunci să aștepte în preajma casei lui Devasvamin, cu un catîr încărcat cu de toate. Iar slujitorul îl ascultă întocmai.

Ci la căderea nopții, Kamalalociana se strecură, după cum se înțelesese cu iubitul ei, afară din casă. Și dînd cu ochii de slujitorul acela, fu nespus de bucuroasă. Și urcîndu-se pe spinarea catîrului, porni spre locul unde se afla stăpînul ei, Kusumayudha.

Ci tot uitîndu-se la ea, slujitorul începu s-o găsească tare plăcută și ispititoare. Și cum era un haidamac trecut prin toate ciururile și uns cu toate unsorile, gîndi : „La ce bun, s-o dau pe fetișcana asta nurlie ! Și cum să las

asemenea podoabă pe mîini atît de nevrednice ? N-ar fi mai bine s-o păstrez numai pentru mine ?“ Și zicîndu-și astfel, mînă catîrul în cu totul altă parte decît se găsea Kusumayudha.

Mergînd în chipul acesta, ajunseră la revărsat de ziuă în dreptul unei cetăți măreț zidită. Kamalalociana, însă, nezărindu-l nicăieri pe preaiubitul ei Kusumayudha, căzu la bănuială. Și întrebîndu-l pe netrebnic ce se alesese de stăpînul ei și de ce n-o duce la el, acesta, dîndu-și pe față înșelăciunea, îi spuse :

— Uită-l pe nevolnicul acela, o, frumoaso, și privește mai degrabă spre mine. Căci de-acum mă voi purta cu tine ca un soț cu soața sa. Ci toate părerile de rău chiar că nu mai au nici un rost ; iar ceea ce s-a întîmplat nu mai poate fi schimbat.

Cum nu era nătîngă, Kamalalociana pricepu pe dată că orice împotrivire era zadarnică. Și schimbînd dojenile în vorbe dulci, îl îmbrobodi cu atîta dibăcie pe neisprăvitul acela, încît rămase cu încredințarea că fata nu-l iubea și nu-l iubise niciodată decît pe el. Așa că, fără a mai pierde vremea, o lăsă să-l aștepte într-o grădină de la marginea cetății, și plecă bucuros nevoie mare să cumpere toate cele de trebuință unor tineri însurăței.

Or, nici nu se depărtase el bine, că fata o și zbughi din loc. Și intrînd în cetate pe alt drum decît prostovanul acela, nimeri la casa unui brahman preacinstit. Și după ce îi ascultă povestea, brahmanul o găzdui la el, lăsînd-o să rămînă acolo cît i-ar fi plăcut.

Ci întorcîndu-se în grădină și negăsind-o acolo, slujitorul porni degrabă spre casa lui Kusumayudha. Or, nu

făcu aceasta decît după ce-şi zgîrie faţa şi-şi sfîşie veşmintele. Şi în felul acesta se înfăţişă stăpînului său, arătîndu-i un chip tare răvăşit şi jalnic. Şi la întrebările acestuia răspunse :

— O, stăpîne, adevărată e vorba care spune că cei drepţi vor pătimi din pricina pehlivăniilor femeieşti. Or tu eşti cu totul neştiutor de tertipurile acestora şi nici că bănuieşti cîtă dibăcie trebuie să dovedească un bărbat ca să le scape din mreje. Căci iată : de-abia ajunsesem la locul hotărît pentru a o aştepta pe tînăra stăpînă, că mă şi pomenii năpădit de nişte vlăjgani mai vînjoşi ca nişte draci, care mai că nu-mi rupseră carnea de pe mine cu loviturile lor. Şi plecară lăsîndu-mă ţeapăn, în nesimţire. Căci pesemne credeau că-s mort. Ci venindu-mi în fire, băgai de seamă că se luminase de ziuă. Şi simţindu-mi oasele muiate şi carnea stîrcită, de ploaia izbiturilor acelora, stătui să mă ogoiesc oleacă. Şi-apoi venii încoace. Fără îndoială că totul se trage de la vicleana aceea, care s-o fi spovedit tatălui ei. Iar acesta, la rîndul lui, a trimis asupră-mi năprasna mîniei sale.

Ci ascultîndu-l, sufletul lui Kusumayudha fu cuprins de amărăciune. Şi posomorîndu-se, rămase tăcut, cufundat în gînduri. Or văzîndu-l în starea aceasta, tatăl lui chibzui că cel mai bun leac pentru fiul său ar fi căsătoria. Şi gîndind astfel, îl trimise să cunoască pe fata unui prieten de-al său din cetatea vecină. Iar brahmanul acela nu era altul decît cel care dăduse adăpost Kamalalocianei.

Ci găsind-o în casa brahmanului aceluia pe iubita lui, şi aflînd din gura ei cum stăteau lucrurile, Kusumayudha

se cutremură de bucurie și mînie. Așa încît, căsătorindu-se cu frumoasa Kamalalociana, fără a mai pierde vremea, Kusumayudha se întoarse acasă. Iar întoarcerea sa fu spre nenorocul ticălosului său slujitor, care fu pedepsit fără zăbavă. Ci Kusumayudha avu parte de bogăție și fericire alături de nevasta sa, bucurîndu-se de noroc fără seamăn.

Astfel ni se trece viața în întîlniri și despărțiri, ce nu sînt decît jocuri ale sorții, își încheie Yajnasvamin povestirea. Și nu mă îndoiesc că în curînd o vei găsi și tu pe iubita ta, Rupavati, tot așa cum și Kusumayudha a găsit-o pe Kamalalociana.

Auzind acestea, Kesata își simți inima mai ușoară. Iar după ce rămaseră cîteva zile în casa primitorului Yajnasvamin, Kandarpa și Sumanas, însoțiți de Kesata, porniră spre cetatea Ratnapurei.

Or cum călătoreau ei printr-o pădure, dădură peste o turmă de elefanți sălbatici. Și în zăpăceala ce urmă spaimei aceleia, se risipiră, ajungînd să nu mai știe nimic unul de altul. Și îndurerat de pierderea prietenilor săi, Kandarpa și Sumanas, Kesata rătăci o vreme singur. Și ajungînd în mărețul oraș Kasi, și hoinărind pe străzile lui cele numeroase, mare-i fu mirarea cînd dădu peste un om ce aducea grozav cu prietenul său Kandarpa. Iar omul acela arăta un chip trist și îndurerat, de parcă ar fi fost lovit de o mare nenorocire. Ci uitîndu-se mai bine la el, Kesata își alungă cea din urmă îndoială. Și cum și Kandarpa îl zărise, săriră să se-mbrățișeze, bucurîn-

du-se din toată inima de neașteptata lor revedere. Și fără a mai șovăi, hotărîră să se-ndrepte spre cetatea lui Kesata, Pataliputra.

În vremea asta, Sumanas, ce de la ivirea elefanților fugise fără răgaz, cu mintea încețoșată de spaimă, dădu într-un hățiș des și încîlcit. Și necunoscînd defel locul, sfîrși prin a se rătăci în rămurișul acela. Și cum soarele sta să apună, iar ea se găsea sfîrșită de puteri și cu tot trupul o rană de zgîrieturile crengilor acelora țepoase, o cuprinse deznădejdea. Și chiar că-i venea să-și curme zilele.

Or cum sta ea așa amețită de durere și de oboseală, văzu deodată ramurile hățișului dîndu-se la o parte și simți pe tot trupul o adiere mîngîietoare, ce părea să se-ntețească din ce în ce. Și ridicînd ochii, fu orbită de un vîrtej sclipitor ce pogora tot mai mult asupră-i. Ci uitîndu-se mai bine, văzu că toată lucoarea aceea învăluitoare venea de la niște făpturi uriașe ale căror aripi de aur luceau în soare. Iar frumusețea făpturilor acelora era atît de blîndă, încît toată amărăciunea ce i se adunase ca un bulgăre în inimă i se topi pe dată, lăsînd-o într-o moliciune tare plăcută și alinătoare. Și niște mîini nespus de mari o apucară cu gingășie și înainte de a se dumiri bine, hățișul dispăruse, departe era pădurea, departe și vedeniile cu aripi de aur. Iar ea se găsea în Ratnapura, în fața casei stăpînului ei, Kandarpa.

Ci făpturile acelea ghizdave nu fuseseră altele decît vrăjitoarele, ocrotitoarele lui Kandarpa, ce, înfrîngîndu-și vrăjmașele și aflînd prin puterile lor toate cele întîm-

plate de atunci, hotărîseră, înduioşate foarte, să vină în ajutorul bietei Sumanas.

Iar venirea ei în casa părinţilor lui Kandarpa îi găsi pe aceştia îndureraţi de moartea fiului lor. Ci povestindu-le încercările înfruntate alături de soţul ei, le mai risipi amărăciunea, aducînd tihnă inimii lor ostenite.

Or în vremea asta, Kandarpa iată : sătul de a mai sta fără nici un folos în casa prietenului său, asemenea unui neputincios, hotărî să plece de îndată în căutarea soţiei sale Sumanas. Şi pîndind un ceas cînd toată lumea dormea, se strecură afară şi se cam duse. Iar asta o făcu fără ştirea şi învoirea prietenului său Kesata.

Ci a doua zi, nemaivăzîndu-l, Kesata pricepu iute pricina plecării lui grabnice. Şi ruşinat de amorţirea ce-l cuprinsese şi chinuit de dorul după frumoasa Rupavati, gîndi să pornească la rîndu-i în căutarea acesteia.

În acest răstimp, Kandarpa, în cursul peregrinărilor sale, se nimeri să ajungă chiar în cetatea în care Kesata se căsătorise cu Rupavati. Şi cum era o zăpuşeală neînchipuită, de simţea că se înăbuşă, Kandarpa căută o ulicioară mai ferită de razele cele tăioase şi fierbinţi ale soarelui. Ci cum mergea el aşa, îi ajunse la urechi zvonul unei zarve tare supărătoare. Şi vrînd el totuşi să vadă ce zarvă mai era şi aceea, dădu, în dreptul unei case măreţe, peste un rug înconjurat de o mare mulţime de oameni gălăgioşi şi nestăpîniţi. Şi deşi cam scîrbit de purtarea lor necuviincioasă, Kandarpa vru să ştie rostul unei vînzoleli atît de potrivnice bunelor purtări şi stăpînirii de sine. Şi întrebînd un om ce sta mai deoparte, mulţumindu-se să privească, acesta-i răspunse cu mirare :

— Se vede că ești străin de locurile acestea, o, tinere. Căci altfel, cum ar fi cu putință să nu știi că aceasta este casa brahmanului Ratnadatta, stăpînul nostru? El e cel mai bogat om din cetate, și de mult și-a uitat de măsura averilor. Ci cum bucuriile nu vin niciodată neînsoțite de dureri, iată: brahmanul acesta are o fată a cărei frumusețe a uluit cele trei lumi, pe nume Rupavati. Iar ea a fost cerută de un bătrîn brahman, prieten cu Ratnadatta, ca soție pentru fiul său. Și cum băiatul era într-adevăr tare frumos și pe deplin potrivit fiicei sale, Ratnadatta s-a învoit. Și nu peste mult, Rupavati a plecat cu alaiul de nuntă spre casa bătrînului brahman, prietenul lui Ratnadatta. Dar deși atît de frumos, tînărul acela nu-i era nicidecum fiu brahmanului, socrul lui Rupavati, ci era numai un străin întîlnit în drum. Și pricepînd că fusese înșelată, Rupavati vru mai întîi să-l vadă pe soțul ei, fiul brahmanului. Or acela era o pocitanie tot atît de uimitoare prin urîțenie, pe cît era ea prin frumusețe. Și văzîndu-l, Rupavati mai că nu-l văduvi de lumina ochilor pe moșneagul acela al nenorocirilor, înșelătorul ei. Ci cînd își mai veni în fire, se-nchise într-o posomoreală plină de acreală, în vreme ce moșneagul își plîngea barba jumulită, oblojindu-și juliturile lăsate de unghiile ei cele năprasnice. Și cum de-atunci Rupavati îi arăta mereu o față scîrbită, nemaivoind nici să mănînce, nici să bea de supărare, bătrînul începu să se teamă de urmările cele primejdioase ale neghiobiei sale. Și nemaiștiind cum să mai scape de nora cea buclucașă, o trimise îndărăt tatălui ei, odată cu multe daruri

și vorbe de bine, socotindu-se norocit de a fi ieșit doar cu atîta.

Ci ajungînd în casa tatălui ei și istorisindu-i acestuia toată povestea, Rupavati îi ceru lui Ratnadatta să i-l afle cît mai grabnic pe tînărul cel fermecător căruia îi fusese dată de soție. Și cum Ratnadatta se arăta tare nedumerit asupra locului unde l-ar fi putut găsi pe tînăr, Rupavati îi spuse :

— Numele lui e Kesata și locuiește în slăvita cetate a Pataliputrei. Iar toate acestea le știu de la un duh ce voia să-i ia viața.

Ci văzînd-o că vorbește de duhuri, Ratnadatta o privi cam ciudat, crezînd-o cu mințile tulburate. Or, pricepîndu-i neîncrederea, Rupavati îl duse la locul cu pricina. Și nu mică fu spaima lui Ratnadatta cînd văzu acolo hoitul mătăhălos al unui duh din neamul Rakșasilor, ce-și avea căpățîna zburată într-o sută de fărîme. Ci înțelegînd dreptatea fiicei lui, porunci unor slujitori să plece degrabă la Pataliputra să întrebe de Kesata.

Și ajungînd acolo și întrebînd de casa lui Kesata, slujitorii văzură că era pustie și nelocuită. Și vrînd ei să se-ncredințeze de se știa ceva ori nu despre soarta acestuia, slujitorii întrebară pe unul și pe altul din vecini. Dar peste tot erau întîmpinați cu mînie și primeau același răspuns ; căci toți ziceau : „Îl cunoaștem cum nu se poate mai bine pe dezmățatul acela. Și numai soarta noastră norocoasă a făcut să nu-și mai arate pe-aici mutra aducătoare de belele. Ci nu putem decît să-i plîngem pe cei ce au acum de suferit de pe urma potlogăriilor lui". Or

neputînd afla altceva, slujitorii trebuiră să se-ntoarcă la casa stăpînului lor cu nasu-n pămînt şi cu mîna goală.

Auzind spusele slujitorilor şi pierzînd nădejdea de a-l mai găsi vreodată pe iubitul ei Kesata, Rupavati hotărî să-şi ia zilele. Şi chiar că acum poţi spune că ai aflat pricina zarvei acesteia. Căci pe rugul ce-l vezi va fi dată morţii Rupavati.

Cum se termină istorisirea străinului, Kandarpa, care-i sorbise cuvintele, îşi făcu grabnic loc prin mulţime. Şi strecurîndu-se în cele din urmă pînă la locul unde se găseau Rupavati şi tatăl ei, Ratnadatta, încercă să le vorbească. Ci văzîndu-se ascultat, le povesti tot ce ştia despre prietenul său, Kesata. Iar cuvintele nu i se risipiră în vînt. Căci numai auzindu-l, faţa pînă atunci posomorîtă a fetei se lumină pe dată. Şi trecînd de la tristeţe la bucurie, de-abia sfîrşea, că începea din nou cu întrebările. Ci văzînd că oaspetele era ostenit, Ratnadatta îl smulse din mîinile fetei, încredinţîndu-l slujitorilor săi şi avînd grijă să nu-i lipsească nimic.

Se întîmplă ca în peregrinările sale, Kesata să ajungă chiar în Ratnapura, cetatea prietenului său, Kandarpa. Iar soarta vru să treacă chiar prin faţa casei acestuia. Şi zărindu-l, Sumanas îl chemă înăuntru, ospeţindu-l după datină şi arătîndu-i multă preţuire. Căci socotea venirea lui ca semn al neîndoielnicei sosiri a soţului său.

Or, pe cînd stăteau ei aşa, pălăvrăgind şi veselindu-se, iată că veni un sol trimis de Kandarpa spre a-şi vesti sosirea. Şi aflînd din gura solului toate cîte i se întîmplaseră lui Rupavati, din clipa în care fusese el părăsit

de barcagiul nenorocirii pe țărmul acela pustiu, Kesata nu-și mai încăpu în piele de fericire. Și fără a mai pierde o clipă sau a mai asculta de sfaturile înțeleptei Sumanas, ce n-ar fi vrut să-l lase să plece așa în prîpă, porni la drum spre orașul dragei lui Rupavati.

Ci bucuria revederii le umplu și le îmbătă inimile mai tare decît soma ; iar Rupavati își simți inima ca un ogor împrospătat de ploaie.

Și cum Ratnadatta, ajuns de bătrîneți, muri la scurtă vreme după aceasta, lăsîndu-le toate bogățiile sale, Kesata își aminti din nou de prietenul său Kandarpa. Iar fiindcă trecuseră nedespărțiți prin toate acele minunate întîmplări ale tinereții lor nesăbuite și cum simțeau că dobîndiseră, după atîtea zbuciumări, aceeași tainică înțelepciune, Kesata și Kandarpa hotărîră să-și petreacă împreună viața, alături de soțiile lor, în deplină fericire.

Repovestire din limba hindi, după SOMADEVA,
de ALEXANDRU ȘIȘMANIAN

Cinci ouă tari

DEMULT, demult, trăia un țăran. El era sărac lipit pămîntului și umbla prin sate după lucru. Și a umblat el, a umblat, multe locuri a văzut, dar de lucru n-a găsit.

Și iată că într-o zi, cînd de-abia se mai ținea pe picioare de oboseală și nu mai putea de foame, zări o cîrciumă, intră și ceru să i se fiarbă cinci ouă tari. După ce le mîncă, se scotoci în buzunare după bani, dar în buzunare ioc. Nu știu cum își pierduse bănuții.

„Ce să fac ? se gîndea el — îmi rămîne doar să mai comand ceva și între timp să-mi iau tălpășița fără să fiu văzut."

Dar soarele răsare de la răsărit și apune la apus, o zi vine după alta, și săracul nu avu vreme nici să clipească măcar și trecură douăzeci de ani. Într-aceasta învățase o meserie și se făcuse tîmplar, cîștigînd bani din care să trăiască. Mergînd el odată spre casa de unde plecase, dădu peste satul cu cîrciuma și-și aminti ce i se întîmplase aici acum douăzeci de ani. Intră și ceru din nou cinci ouă tari. Cîrciumarul nu-l mai recunoscu, dar întîmplarea de atunci n-o uitase. Mîncă el ouăle și-l întrebă pe cîrciumar :

— Cît îți datorez pentru aceste cinci ouă tari ?

— Dă-mi cinci bănuți de aramă și e bine, răspunse cîrciumarul.

Țăranul scoase zece. Cîrciumarul se miră și spuse :

— Frățioare, e prea mult, dă-mi numai cinci. De ce îmi dai încă pe-atît ?

— Ai uitat — spuse zîmbind țăranul — cu douăzeci de ani în urmă am mîncat cinci ouă tari și n-am plătit, înseamnă că-ți datorez zece.

Cîrciumarul stătu mult pe gînduri, își plecă capul și începu să strige :

— Va să zică așa ! Acum douăzeci de ani ai mîncat cinci ouă tari de găină ? ! Cîți pui aș fi putut avea în acești ani din ele ? Și de cîte ouă m-ai păgubit ? Dacă socotim drept, îmi datorezi mulți, mulți bani. Dă-mi-i, că de nu, mergem la judecător să ne judecăm.

Țăranul nu se sperie deloc și zîmbind spuse :

— Bine, du-te tu, iar eu vin pe urmele tale.

Cîrciumarul se duse la judecătorie și depuse plîngere. Spuse de-a fir a păr cum de l-a înșelat țăranul și cîți bani trebuie să primească acum pentru cele cinci ouă.

Judecătorul îl ascultă și începu să dea din cap în semn de încuviințare. Cîrciumarul se bucură că va cîștiga procesul și bani mulți și îi făcu judecătorului un dar scump.

Judecătorul îl așteptă pe țăran să vină la rînd. După mult timp veni și acesta, care se înclină pînă la pămînt în fața sa și îi spuse :

— Domnule, vă rog să mă iertați că am întîrziat. Am avut o treabă foarte importantă, de aceea n-am putut veni mai devreme.

— Ei, țăranule ! Ce tot spui ? Ce treabă poate fi mai

importantă decît un proces la judecătorie ? i se adresă supărat judecătorul.

— Iată care a fost treaba, domnule, răspunse liniştit ţăranul. Fratele meu s-a hotărît să semene puţină mazăre. A fiert mai întîi seminţele şi a aşteptat să se răcească, să le semene. A trebuit să aşteptăm mult pînă s-au răcit. Cînd s-au răcit le-am semănat repede şi imediat am fugit încoace. Uitaţi-vă, abia mă mai ţin pe picioare de oboseală.

Judecătorul, curierii, cîrciumarul şi toţi cîţi erau de faţă în sală au pufnit în hohote de rîs auzind vorbele ţăranului.

— Ai mai auzit să creadă cineva aşa ceva ? Cum pot să răsară seminţele de mazăre fiartă ? i-a zis judecătorul rîzînd batjocoritor.

— De ce să nu răsară ? Dacă din seminţe de mazăre fiartă nu pot ieşi lăstari, atunci cum pot ieşi pui din ouă fierte ?

După ce ţăranul rosti aceste vorbe, nimeni nu mai rîse în sală. Judecătorul se uită la cîrciumar, cîrciumarul la judecător şi nici unul nu mai ştiu ce să mai spună.

În româneşte de OLGA STRATULAT

Un schimb bun

TRĂIAU odată într-un sat bogătaşul Fan şi sărmanul Dun. Lui Fan îi plăcea să aibă din fiecare lucru un cîştig ; el era foarte viclean şi deseori îi păcălea pe consătenii lui.

Sărmanul Dun era un om cinstit și muncitor. Cără cu asinul său poveri și era socotit un cărăuș iscusit. De aceea oamenii îl porecliseră „Isteţul Dun".

Odată, pe la sfîrșitul toamnei, își înhămă măgărița și plecă la oraș. Se întoarse curînd cu un cîștig frumos.

Cum auzi Fan de cîștigul lui Dun, începu să se frămînte pînă cînd se hotărî : „Această afacere e bună, am să mă ocup și eu de cărăușie."

Scoase din grajd măgărița sa mare și neagră, o înhămă, și dă-i să se apuce de treabă. Pare-se că Fan mai crescuse măgari, dar niciodată nu pusese mîna pe un bici și nu știa să mîne o măgăriță. Cum să fii căruțaș ?

Vicleanul Fan își făcu repede socoteala ; fugii la Dun cel isteț și zîmbind strîmb îi spuse :

— Frate Dun, aș face și eu cărăușie, dar nu știu cum să mă descurc. Ți s-a dus vestea că ești un cărăuș isteț, ia-mă cu tine și învață-mă meșteșugul tău. Bunul Dun nu se gîndea niciodată la cîștig și nu știa să fie viclean. De aceea fără multe vorbe a fost de acord.

Din ziua aceea mergea împreună cu Fan, care lăsa toată treaba pe umerii lui Dun. Dun înhăma și deshăma măgărița, o hrănea, o curăța. Iar Fan stătea în cărucior și rîdea, iar cu ochii lui mici ca de șobolan îl străpungea pe Dun cel isteț.

În curînd veni vremea ca cele două măgărițe să fete.

Odată, cînd aduceau din oraș o încărcătură și erau morți de oboseală, lui Dun i se făcu milă de animale și-l îndemnă pe Fan să se oprească la un han și să doarmă acolo. Fan era și el frînt de oboseală, așa că se învoiră imediat.

Dun cel isteț deshămă mîrțoagele și le dădu de mîncare, iar vicleanul Fan în acest timp bău ceai și mîncă plăcinte.

După ce mîncă și Dun, se culcară — bogătașul Fan pe patul moale, iar sărmanul Dun jos, pe podea.

Noaptea, Dun s-a sculat și s-a dus să mai dea măgăriței fîn. Cînd a aprins felinarul a rămas mut de uimire — lîngă măgărițe erau doi măgărași. Dun îngriji puii, schimbă fînul și se duse din nou la culcare.

Fan nu dormea și primi nemulțumit veștile. Îndată ce Dun adormi, el se sculă repede, aprinse felinarul și ieși în vîrful picioarelor din cameră.

În grajd se uită cu atenție la măgărași. Tot privindu-i, i se păru că măgărașul lui Dun este mai mare. „Probabil că măgărița lui Dun i-a născut un măgăruș. Ce bine ! De mult voiam să am unul" s-a gîndit Fan.

L-a pus pe măgărașul lui Dun lîngă măgărița sa neagră, iar lîngă măgărița cenușie a săracului a pus măgărașul său. Apoi, rîzînd satisfăcut, a stins felinarul și s-a întors tiptil în cameră.

Dis-de-dimineață Dun fu trezit de Fan, care îi spuse :

— Am visat azi noapte că măgărițele noastre au fătat ; a mea, un măgăruș mai mare, iar a ta, unul mai mic.

— Așa-i, așa-i, îi răspunse Dun, numai că eu n-am observat al cui e mai mare ; după părerea mea sînt la fel.

Vicleanul Fan a rîs în sinea lui.

După-masă s-au dus amîndoi în grajd. Toți cei din han s-au dus să vadă măgărașii.

Fan, cum a intrat, a și strigat :

— Cel din margine e al meu ! Cel din margine e al meu !

Toți au început să-i laude măgărușul.

— Ce mare e, va putea duce poveri grele.

A venit și stăpînul hanului, care era un mare cunoscător la măgari.

— Da, va fi o măgăriță puternică, iar apoi, întorcîndu-se spre puiul lui Dun :

— O, acesta este un măgăruș, nu vă uitați că e mic, măgărușul întotdeauna e mai mic la început, în schimb va crește mai tîrziu.

Cînd auzi Fan, sări în sus de supărare și începu să strige :

— Ba e al meu ! Ba e al meu !

Toți începură să rîdă și oricît a căutat apoi să-i convingă cum că măgărușul e al lui, nimeni nu l-a crezut.

Așa a pierdut Fan din cauza lăcomiei sale.

În românește de OLGA STRATULAT

Tabloul fermecat

DEMULT, foarte demult, de nici nu-mi aduc aminte care împărat făcea umbră pămîntului, trăia pe lume un tînăr puternic, deștept și frumos, care se numea Ciju-Tzi. Trecuse de douăzeci de ani, dar nu era încă însurat. Cu toate că Ciju-Tzi nu se plîngea de viața sa singuratică, în inima lui nu era prea multă veselie.

Odată, mama lui i-a vorbit cu tristețe :

— Oh, fiule, vezi în ce sărăcie trăim. În acest an slujitorii împăratului ne-au luat toată recolta de pe bucăţica noastră săracă de pămînt. Nici măcar pe noi nu ne putem hrăni. Care fată s-ar hotărî să ne intre în casă ?

Trecură trei luni şi apropiindu-se Anul Nou, mama se gîndi că n-ar fi rău ca în noaptea aceea să mănînce găluşte. Altfel mîncau te miri ce şi mai nimic. Chiar şi de Anul Nou găluştele erau nu din făină albă — ci din gaolean — şi bine că se mai găsea şi aşa ceva. Dar pentru găluşte mai era nevoie şi de garnitură, iar legumele erau scumpe. Măcar să cumpere ridichi.

— Băiatule, l-a chemat mama pe Ciju-Tzi, ia ultimii zece bănuţi şi du-te la piaţă să cumperi ridichi. Eu gătesc astăzi găluşte.

A luat Ciju-Tzi banii şi s-a îndreptat spre piaţă. Nici n-a ajuns bine unde erau legumele, că a văzut un bătrîn care vindea tablouri vechi. Printre ele Ciju-Tzi a observat unul, în care l-a uimit o femeie de o neasemuită frumuseţe.

Tînărul nu şi-a mai putut dezlipi ochii de pe tablou. Cu cît îl privea mai mult, cu atît se îndrăgostea mai puternic. Fără să stea pe gînduri a dat toţi banii bătrînului, a luat tabloul şi a plecat acasă.

Văzînd mamă-sa că i-a adus un tablou în loc de ridichi, a oftat că n-are parte să mănînce găluşte şi n-a spus nimic.

Cizu-Tzi a atîrnat tabloul în camera sa şi a plecat să caute de lucru. Seara, tînărul s-a întors acasă şi de îndată ce a aprins lumina a auzit un foşnet liniştit.

Vîntul nu putea să pătrundă în cameră. Ce să fie ? Ciju-Tzi a ridicat privirea şi a văzut că tabloul se clatină

într-un fel ciudat. Se legănă o dată, de două ori și frumoasa fată prinse viață. Coborî din tablou și se așeză lîngă Ciju-Tzi.

Tînărul s-a speriat, dar s-a și bucurat. Iar cînd femeia zîmbind începu să vorbească cu el, frica-i pieri fără urmă.

Cu cît vorbeau mai mult, cu atît sentimentele lor deveneau mai puternice. Noaptea trecea pe nesimțite și cînd se auzi cîntecul cocoșului, femeia trebui să se întoarcă din nou în tablou. Ciju-Tzi aștepta cu nerăbdare seara următoare. Oare se va însufleți tabloul sau nu ? Seara, frumoasa fată veni din nou și așa trecu aproape o lună.

Într-o seară, femeia coborî ca întotdeauna din tablou, ținînd capul plecat și foarte tristă. Ciju-Tzi începu s-o întrebe cine a supărat-o. Fata îi spuse în șoaptă :

— Te iubesc foarte mult, ești atît de harnic și îmi este foarte greu să văd cum trudești din zori pînă-n noapte fără să ai de nici unele. Vreau să te ajut, dar mi-e frică să nu atrag vreo nenorocire asupra casei noastre.

Tînărul i-a răspuns înflăcărat :

— Toată ziua mă gîndesc să te văd seara. Bucuria mea este atît de mare, încît nici greutățile, nici sărăcia nu mai înseamnă nimic pentru mine.

— Nu, viața ta nu trebuie să fie atît de amară ! Iată douăzeci de monezi, du-te mîine la piață și cumpără-mi cu ele cîteva fire de lînă. Numai să fii atent, să nu spui nimănui nici un cuvînt despre mine.

Ciju-Tzi îndeplini rugămintea frumoasei fete. Cînd se lăsă seara, ea coborî din nou din tablou și îi spuse tînărului :

— Culcă-te și dormi, eu mai stau să lucrez puțin.

Cu cîntatul cocoșilor se lumină de ziuă. Ciju-Tzi deschise ochii, iar strălucirea din jur îl orbi ; în cameră erau împrăștiate suluri lucitoare de mătase și de atlas țesute peste noapte de frumoasa din tabloul fermecat.

După ce privi încîntat, tînărul fugi s-o cheme pe mama sa. Ea încremeni de uimire, și atunci fiul îi povesti cum în fiecare seară tabloul prindea viață și frumoasa femeie cobora din el, cum se îndrăgostiseră unul de altul, cum ea îi dăduse douăzeci de monezi cu care el cumpărase cîteva fire de lînă, cum îi așternuse să doarmă liniștit și cum atunci cînd se trezise văzuse că toată camera era plină de suluri de mătase și atlasuri strălucitoare și colorate.

Mama se bucură cînd auzi, dar se și sperie în același timp, căci toate erau atît de neobișnuite !

Ciju-Tzi duse mătasea și atlasul la bazar și luă bani mulți. De atunci, mama și fiul începură să trăiască în bunăstare și fericire.

Într-o zi, cînd Ciju-Tzi plecă dis-de-dimineață la cîmp, iar mama rămase acasă să gospodărească, sosi un călugăr, care umbla prin sate după pomană. O privi pe mama lui Ciju-Tzi și cu frică în glas spuse :

— Ai-a-ia ! Ai-a-ia ! Pe fața ta citesc semnul fermecat.

Femeia își aminti de cele povestite de fiul ei despre tablou și de frică începură să-i tremure mîinile. Iar călugărul continuă :

— Adu-mi mai repede tabloul cu femeia care țese mătăsuri și atlasuri, dacă nu mi-l aduci moartea va intra în casa ta.

Mama lui Ciju-Tzi înțelese că cerșetorul știe tot despre tablou și se sperie și mai tare. Fugi în camera fiului, luă de pe perete tabloul, îl înfășură și cînd să iasă auzi un oftat greu. Era frumoasa din tablou, care cu lacrimi în ochi îi zise :

— Spune-i fiului tău că eu sînt departe, departe. Dacă mă iubește să vină în țara Siu *. Îl voi aștepta pe Ciju-Tzi. Dacă nu, fie ca Ciju-Tzi s-o uite pe frumoasa sa.

— Cînd tînărul se întoarse de la cîmp, văzu în locul tabloului numai cuiul. Fugi la maică-sa și ea îi povesti despre amenințarea călugărului.

Tînărul căzu la grea întristare. Întins în pat, zăcu acolo pînă a doua zi, cînd în zori nemaiputîndu-se ridica, își dădu seama că o boală grea intrase în trupul său.

Cîți doctori n-au chemat ! Cîte leacuri nu i-au dat ! Toate, în zadar. Pe zi ce trecea tînărului i se făcea mai rău și mama vedea că nu mai are multe zile. Se așeză la căpătîiul lui și începu să plîngă.

— Ciju-Tzi, Ciju-Tzi, singurul meu fiu, mama niciodată nu s-a împotrivit nici unei dorințe de ale tale. Fie așa cum dorești. Văd că tu mori din dragoste.

— Mamă, nu tăgăduiesc acest lucru, și poate dacă aș mai vedea-o o dată mi-ar trece.

— Vai nouă, Ciju-Tzi, vai nouă !

Acum mama și-a dat seama că nu trebuia să dea tabloul călugărului.

---

* Siu, țara din apus. În folclorul chinezesc, apusul se consideră de obicei locul unde se află ființe fermecate, vrăjitoare.

— Ascultă, băiatule, la ce am să-ţi spun. Cînd am luat tabloul de pe perete, l-am învelit şi m-am dus să-l dau călugărului, s-a auzit un oftat greu şi femeia cu lacrimi în ochi m-a rugat : «Spune-i fiului tău că eu sînt departe, departe. Dacă mă iubeşte, mai spune-i să vină în ţara Siu şi eu îl voi aştepta pe Ciju-Tzi». N-am vrut să-ţi spun cele zise de ea la plecare, mă gîndeam că tu o vei uita, dar se vede că nu poţi. Eu nu ştiu unde se găseşte ţara Siu, iar tu eşti bolnav.

În inima lui Ciju-Tzi a licărit o speranţă. Cu fiecare zi ce trecea se simţea tot mai bine. Mama i-a pus într-o pungă toţi banii pe care îi primiseră din vînzarea mătăsii şi a atlasului. Ciju-Tzi s-a dus spre poartă, a încălecat, a luat punga de bani, şi-a luat rămas bun şi a dispărut spre apus.

Au trecut multe zile, nu se ştie cîte, argintul care era în săculeţ s-a dus pe mîncare şi pe dormit, calul de mult a fost vîndut, iar Ciju-Tzi era încă departe de ţara Siu. Lui nu i-a rămas nimic altceva decît să se apuce de lucru, să cîştige bani ca să-şi continue drumul. Au mai trecut încă multe zile, iar tînărul mergea, tot mergea înainte. Numai speranţa de a o vedea pe iubita sa îl mai ţinea în viaţă. Satele se întîlneau rar şi Ciju-Tzi nu rareori a trebuit să înnopteze în cîmp. Odată a mers o zi întreagă şi nu a văzut nici un sat. Ceasuri întregi n-a pus nimic în gură. Obosit, însetat şi flămînd a înnoptat sub cerul liber. Cînd s-a trezit a doua zi de dimineaţă, parcă o baltă s-ar fi arătat în apropiere. Bucurîndu-se,

Ciju-Tzi a dat fuga spre ea, dar acolo nu mai era strop de apă — balta secase de mult.

S-a învîrtit tînărul și deodată a văzut o adîncitură, iar în fundul ei puțină apă. S-a aplecat, s-a așezat rezemîndu-se pe coate și se pregătea să soarbă apa, cînd deodată a văzut un peștișor mic și negru.

Ciju-Tzi s-a uitat la el și a grăit :

— Peștișorule, peștișorule ! Dacă voi sorbi această picătură de apă nu vei mai trăi nici un ceas, iar dacă n-o voi sorbi-o, atunci voi muri eu de sete. Și tot el adăugă : Dacă nu voi bea-o acuma, oricum, peste o zi, două, apa va seca singură și tu vei muri. Ce să fac ?

Mult a stat tînărul și s-a gîndit ce să facă. În sfîrșit, a luat batista, a băgat-o în apă, a înfășurat în ea peștișorul, a băut ce a mai rămas pe fund, și din nou a pornit pe drumul său spre apus. Soarele apunea. Dintr-odată, în drumul lui Ciju-Tzi s-a ivit un rîu mare, care-și purta apele sale de la nord spre sud.

Era atît de adînc, încît oricît ar fi privit tînărul nu-i vedea fundul. Amărît s-a așezat pe mal și nu știa ce să facă. Deodată Ciju-Tzi și-a adus aminte de peștișor.

— Ce-o fi cu mine o fi, dar tu, peștișorule, înoată sănătos, și i-a dat drumul în valuri.

Peștișorul numaidecît a dispărut sclipind la soare. Iar tînărul a privit din nou în dreapta și în stînga și i se părea că rîul atinge cerul și nu se mai sfîrșește.

Nicăieri nu se vedea o barcă, nicăieri. Cum să facă să ajungă pe celălalt mal ? Oare nu-i era dat să-și mai vadă vreodată iubita ? Cu capul plecat mergea în neștire.

— Ciju-Tzi ! îl strigă un glas. Tînărul privi în jur, dar nu văzu pe nimeni. Probabil că i se păruse. Cine ar fi putut să-l cheme aici ?

— Ciju-Tzi, Ciju-Tzi, stai un pic, din nou se auzi același glas. Și, cînd se uită, văzu un tînăr înalt în straie negre.

— Tu vrei să ajungi pe celălalt mal ? întrebă el.

— Trebuie, dar nu știu cum, răspunse Ciju-Tzi.

— De acest necaz pot să te scap eu. Vom construi imediat un pod, mormăi tînărul în negru.

Și cu aceste cuvinte rupse un beţișor și îl aruncă în rîu. În aceeași clipă, beţișorul se transformă într-un pod mic. Ciju-Tzi se bucură într-atît, încît uită să-i mulţumească străinului. Fugi pe pod, iar cînd păși dincolo, nici podul și nici tînărul nu mai erau. Numai peștișorul cel mic și negru clipocea vesel apa.

Ciju-Tzi plecă mai departe. Urcă în vîrful unui munte și văzu jos în vale un sătuc. La marginea dinspre miază-noapte a sătucului se înălța o casă cu două etaje, iar în poartă stătea un bătrîn. Soarele se lăsase aproape cu totul spre apus și Ciju-Tzi se îndreptă spre casa aceea, să ceară găzduire pentru noapte.

Bătrînul bombăni multă vreme, dar îl primi. Pereții camerei în care intrară erau acoperiți cu hîrtie luminoasă. Încolo, numai un pat și un scăunel.

— Culcă-te și dormi, dar fii atent să nu atingi nimic din cameră, i-a spus bătrînul înainte de plecare.

Ciju-Tzi se culcă și începu să se gîndească :

„În cameră nu este nimic. Ce aș putea să ating eu aici ?“

Cuvintele bătrînului l-au neliniștit. Se răsucea de pe o parte pe alta, și nicicum nu putea să doarmă. Fără să vrea, atinse cu mîna peretele și deodată inima îi tresări. Sub hîrtie se ascundea o ușă mică. Rupse învelișul de hîrtie și în cameră intră lumina lunii. Ciju-Tzi deschise ușița cu grijă și ieși în grădină. O cărare dreaptă ducea spre un pavilion în care strălucea o lumină.

În pragul pavilionului apăru o femeie. La lumina argintie a lunii a reușit să-i vadă fața. Era frumoasa lui, aceea care în fiecare seară cobora din tablou, aceea pe care el o căutase atît de mult.

— Tu ? a strigat tînărul.

Dar femeia i-a făcut semn să tacă, după aceea s-a apropiat de Ciju-Tzi și i-a spus în șoaptă :

— Aici este țara Siu. Știam că o să mă găsești. Acum să fugim ! Am reușit să pun mîna pe paloșul fermecat al bătrînului. Apoi, femeia își rupse o bucată din poalele rochiei și îl puse pe Ciju-Tzi să se așeze. Țesătura se prefăcu pe loc într-un nor, care ridicîndu-se tot mai sus și mai sus plutea în cer. Ciju-Tzi se simțea ca și cum l-ar fi purtat cineva în litieră. Deodată femeia, aplecîndu-se spre tînăr, îi spuse :

— Bătrînul vine în goană după noi, dar să nu-ți fie frică. Închide ochii și nu privi înapoi pînă cînd nu-ți voi spune eu. Mă voi răfui singură cu el.

Spunînd acestea, scoase paloșul fermecat și Ciju-Tzi auzi în spatele său urletul furtunii, șuierul vîntului și zbucnetul vulcanilor. Iar după aceea un strigăt groaznic a cutremurat cerul și pămîntul.

Cînd strigătul s-a stins, femeia i-a spus lui Ciju-Tzi să deschidă ochii. Nici nu știu cum, dar el împreună cu frumoasa femeie erau pe pămînt, iar alături de ei zăcea un vîrcolac mare cu capul tăiat.

Și astfel puterile întunericului n-au putut să zădărnicească iubirea lui Ciju-Tzi și a frumoasei femei din tabloul fermecat.

În românește de OLGA STRATULAT

Povestea celor doi frați gemeni, născuți din peștele albastru

ÎNTR-O zi de vară, pe malul unei ape, un pescar stătea trist și privea cu jale la pluta de la undiță, care rămînea nemișcată de ceasuri întregi, semn că nici un pește nu se gîndea să i se agațe în cîrlig.

„Tare sînt necăjit, cugeta el în sinea lui. Stau aici și vreau să prind pește, cînd toți pescarii mi-au spus că peștele a plecat din apele noastre de peste o lună de zile, nu se știe din ce motive. Uite, așa stau aici și aștept să vină un pește, precum nevastă-mea așteaptă un copil. Dar cum, cu toate rugăciunile încă n-a reușit să aibă un copil, așa și eu, cu toată răbdarea de care dau dovadă, nici un pește nu vrea să ajungă la mine în tigaie. Ei, dar ce-i asta ? Uite că dopul se scufundă. Care o fi și peștele acela chior care a dat peste cîrligul undiței mele ?"

Într-adevăr, deși nu-i venea să-și creadă ochilor, de undiță se prinsese un pește neobișnuit, mare și albastru. Dar, ceea ce era și mai ciudat, abia de acum încolo începea. Nici n-a apucat omul nostru să scoată peștele din apă, că acesta și începu a grăi cu limbă omenească, așa cum vorbesc eu cu voi, bunăoară. Toți știm că peștele este mut și că nu poate scoate nici măcar un oftat. Dacă ați auzit un pește cîntînd ca o privighetoare, de exemplu,

sau ca o mierlă, ați rămîne, fără îndoială, cu gura căscată. Dar dacă l-ați auzi vorbind omenește ? Așa că vă puteți închipui mirarea omului cînd peștele i s-a adresat în cea mai corectă franțuzească :

— Pescarule, pescarule, știu că ești necăjit și că un pește fript ți-ar prinde tare bine, dar eu te rog să nu mă mănînci, ci să mă arunci din nou în apă, că ți-oi fi și eu de ajutor cu ceva. Încă nu mi-am făcut testamentul și urmașii mei or să se omoare cînd va fi vorba să-și împartă moștenirea. Dacă mă arunci din nou în apă, o să te ajut să prinzi douăzeci de păstrăvi.

Omul nostru, pe jumătate înnebunit de o întîmplare atît de straşnică, îl aruncă pe peștele cel albastru în apă și acesta, ieșind pentru o clipă la suprafață, îi spuse :

— Du-te la podul cel de lemn de lîngă pădurice și aruncă acolo undița. Eu am să alung păstrăvii înspre pod și vei putea să-i prinzi.

Omul se duse, după cum îi spusese peștele, și de douăzeci de ori a aruncat undița, prinzînd de fiecare dată cîte un păstrăv mare și frumos. Apoi și peștele cel albastru scoase capul din apă și-i spuse :

— Acum, pescarule, du-te acasă și să mai vii aici cînd vei termina de mîncat păstrăvii prinși astăzi.

Omul s-a dus fericit la casa lui, sigur că de acum încolo, peștele cel albastru va avea grijă de el. Însă nevestei nu i-a spus nimic, de teamă că n-o să-l creadă. Dealtfel, nici nu era de crezut.

După trei zile, cînd a gătit toți păstrăvii, a pornit-o iar cu undița la pescuit, sigur că de data asta nu va avea mult de așteptat. Într-adevăr, de-abia a aruncat undița

în apă, că dopul de plută s-a și dus la fund, semn că ceva se prinsese în cîrlig.

Cînd a tras undița afară, ce să vadă ? Nici nu-i venea să-și creadă ochilor : peștele cel albastru se prinsese din nou în undiță. Sigur că pescarul s-a grăbit să-l dezgațe din cîrlig ca să-l arunce din nou în apă cînd, peștele îi vorbi :

— De data aceasta, pescarule, nu mai este nevoie să mă arunci înapoi în apă, fiindcă mi-am făcut testamentul așa cum trebuie. Acum poți să mă duci acasă la nevasta ta să mă gătească. Numai ascultă bine ce ți-oi spune și așa să faci. De acum încolo, nu vei mai duce grija zilei de mîine, căci la podul de care ți-am vorbit vei prinde mereu peștele de care vei avea nevoie. Eu însă îți aduc o bucurie mai mare. Cînd vei ajunge acasă, să-i spui nevestei tale să mă fiarbă în vin roșu și apoi să mă împarți așa : capul meu să-l dai să-l mănînce iapa ta cea bălană, coada s-o dai cățelei care îți este atît de credincioasă, iar restul să mănînce nevastă-ta.

Pescarul, care nu prea se îndura să facă rău peștelui albastru, care îl dăruise cu atîta bine, nu avu încotro și făcu, în cele din urmă, ceea ce i se spusese. Dar nici de data asta nu-i destăinui nimic nevestei.

N-a trecut multă vreme și, atît cățeaua, cît și iapa și nevasta au rămas grele. La sorocul potrivit, născură, pe rînd, cățeaua, doi cățeluși de toată frumusețea, femeia, doi gemeni rotunzi ca două ulcioare de lapte și veseli ca două vrăbii, iar iapa, doi mînji aprigi și țintați în frunte. Pe cei doi băieți i-au botezat, pe unul, Bernadet și pe celălalt, Beltramet.

Bucuria părinților era așa de mare, încît nici nu și-au dat seama cum au trecut anii și cînd le-au crescut copiii, mai ales că acum nu mai aveau grija zilei de mîine, căci pescarul prindea pește cît îi trebuia, ba chiar și mai mult. Dar, pe măsură ce copiii creșteau, părinții vedeau că cei doi nu se asemănau deloc. În timp ce Bernadet era acum visător și gălăgios, acum imprudent și generos, Beltramet era calm, vesel, cumpătat și prietenos. Cei doi fii se înțelegeau de minune și, în curînd, au ajuns să fie cunoscuți la șapte poște depărtare și ei, și cîinii, și caii lor. Creșteau văzînd cu ochii și părinții erau în al nouălea cer de fericire.

Ei, dar toate bucuriile sînt scurte și vine o zi în care veselia se preface în amărăciune și iarăși vine o zi în care, la rîndul ei, și amărăciunea se va preface în bucurie. Așa și în cazul pescarului și al nevestei lui. Cînd băieții au împlinit douăzeci de ani, s-au dus la părinții lor și le-au spus :

— Dragă mamă și dragă tată, vă mulțumim din inimă că ne-ați îngrijit pînă acum, dar a sosit vremea să ne facem singuri un rost pe lume. Noi ne-am hotărît să plecăm de acasă și să ne căutăm norocul, pe unde o fi el, și, dacă îl vom afla, ne vom întoarce să vă facem și vouă parte.

Tatăl n-a zis nimic, pasămite, el totdeauna se temuse, căci știa bine că cei doi flăcăi erau născuți dintr-un pește năzdrăvan. Dar mama, care nu bănuia nimic, a plîns și s-a dat de ceasul morții, doar-doar i-o face pe flăcăi să se lase de gîndul plecării, dar toate lacrimile au fost în vînt. În cele din urmă, nici mama n-a mai avut ce face

și le-a dat binecuvîntarea, iar cei doi frați, încălecînd pe caii lor, și-au fluierat cîinii și sărutînd mîna părinților, au plecat în lume. Au mers ei ce au mers și au ajuns la o răspîntie de drum.

— Frate dragă, zise Bernadet, aici să ne despărțim! Tu vei lua drumul care duce la răsărit, iar eu pe cel care duce la apus. Fiecare din noi își va căuta norocul pe drumul lui, iar după șase luni ne vom întîlni din nou aici. Cînd vei ajunge în locul în care ne despărțim și dacă eu nu voi fi venit, să lovești cu sabia în această piatră și dacă va curge sînge, să știi că mi s-a întîmplat ceva rău și să pornești în căutarea mea.

— Frate dragă, zise și Beltramet, eu cred că e mai bine să ne continuăm călătoria împreună, căci unde-s doi puterea este mai mare și sorții de izbîndă înzeciți. Dacă vom fi împreună, te asigur că nu ți se va întîmpla nimic rău.

Dar Bernadet era neînduplecat și nici nu voia să audă. Așa că, în cele din urmă, cei doi frați s-au îmbrățișat cu ochii plini de lacrimi și încălecînd pe caii lor au pornit-o pe drumurile alese, unul mergînd spre apus, iar celălalt spre răsărit.

După mai multe zile de călărie printr-un pustiu uscat, Bernadet ajunse într-un oraș mare și frumos. Dar peste întregul oraș plutea un aer de tristețe nemaipomenit. Oamenii stăteau înlemniți lîngă o clopotniță, iar clopotele sunau a jale, dangătul lor picurînd tristețea picătură cu picătură în inimile oamenilor. Bernadet coborî de pe cal și se apropie de mulțimea întristată.

— Oameni buni, dar ce s-a întîmplat de sînteţi atît de amărîţi ? Poate vă pot fi şi eu de folos cu ceva.

— Cum, tinere, îi răspunseră ei cu mirare, numai tu eşti străin de ceea ce se întîmplă aici şi de nemăsurata noastră durere. Locurile noastre sînt bîntuite de o fiară cu şapte capete şi cu patrusprezece coarne, căreia trebuie să-i dăm, în fiecare an, ca tribut, pe cea mai frumoasă fată din oraş. Şi asta se petrece de ani şi ani. Acum este rîndul fetei a cărei frumuseţe nu poate fi descrisă, iar jalea părinţilor, ca şi a noastră, nu poate fi cuprinsă în vorbe.

— Opriţi-vă şi nu mai plîngeţi, voi care, de ani de zile, nu mai ştiţi să rîdeţi ! Eu am să vă scap de fiara cea cu şapte capete.

Într-o clipă fu înconjurat de cei ce plîngeau. Unii îi sărutau mîinile crezînd că el este cel care îi va mîntui de pacostea ce căzuse peste ei ; alţii îi spuneau să-şi vadă de drum, că mulţi voinici şi-au pierdut viaţa încercînd să se lupte cu fiara. Ba erau unii care îşi băteau joc de el că e nebun şi că a venit să le tulbure jalea. Dar el scăpă din mijlocul lor şi, încălecînd pe cal, îşi fluieră, ca de obicei, cîinele şi întrebă unde stă balaurul. După ce află, plecă într-acolo. Merse el vreo cîţiva kilometri pe o cărare îngustă, cînd văzu la marginea unei păduri o fată de o frumuseţe răpitoare, care era legată de un pin, îmbrăcată într-o rochie albă ca de mireasă şi cu toate podoabele pe ea. Cînd l-a văzut apropiindu-se, fata i-a strigat :

— Străine, caută-ţi de drum, căci din clipă în clipă trebuie să vină fiara cea cu şapte capete şi cu patru-

sprezece coarne să mă mănînce și dacă te găsește pe aici, n-o să-ți fie deloc bine.

— Preafrumoasă fată, îi răspunse Bernadet, eu pentru aceasta am și venit, ca să te scap pe tine și toată regiunea de fiara pe care-o voi ucide.

Fata nu mai avu timp să-i răspundă, căci, în aceeași clipă se auzi un vuiet groaznic, de parcă s-ar fi cutremurat pămîntul, florile se ofiliră ca arse și, din fiecare trunchi de pin, rășina țîșni ca niște lacrimi. Apoi apăru fiara cea îngrozitoare, care înainta încet înspre prada ei. Flăcăul încălecă iute pe cal, își scoase sabia pe care o flutură în vînt și strigă din toate puterile :

— Fiară blestemată, acum ți-a sosit sfîrșitul. Apoi, adresîndu-se calului și cîinelui :

— Curaj, calul meu, iar tu, cîinele meu, mușcă !

A început astfel lupta din care nu putea rămîne decît învingător sau mort. Fiara lupta din toate puterile dîndu-și seama că Bernadet nu era un tînăr ca toți cei pe care îi biruise pînă acum, fără prea multă greutate. Bernadet, la rîndul lui, se ferea de coarnele fiarei folosind iuțeala calului, iar cîinele lătra și mușca zăpăcind fiara. Ceasuri de-a rîndul se luptă Bernadet și, treptat-treptat, simțea cum fiara își pierdea forțele în urma rănilor pe care i le făcea ascuțișul sabiei sale. Cînd soarele a început să coboare după deal, forța fiarei s-a scurs ca o apă din trupul ei uriaș și flăcăul i-a dat ultima lovitură, care i-a curmat viața. Bernadet a sărit de pe cal, s-a apropiat de fată și tăind funiile cu care fusese legată, a suit-o pe calul său și a pornit cu ea spre casă. Dar

înainte de a pleca, flăcăul a tăiat cele şapte limbi ale fiarei pe care le-a pus într-o batistă.

Cînd părinţii fetei şi toţi ceilalţi i-au văzut intrînd pe porţile oraşului cu fata vie şi nevătămată şi cînd au aflat că de acum înainte nu mai au a se teme de fiară, i-a cuprins o bucurie fără margini şi nu mai ştiau cum să-i mulţumească flăcăului.

Tatăl fetei veni la el şi îl întrebă :

— Oare cu ce aş putea să-ţi plătesc binele pe care mi l-ai făcut, flăcăule ?

— Nu există decît o singură răsplată pentru asta, îi răspunse Bernadet. Să mi-o dai de nevastă pe fata ta pe care am scăpat-o de la pieire, dacă şi ea vrea.

Fata îşi plecă ochii în pămînt, în semn de încuviinţare, căci care fată nu şi-ar fi dorit un astfel de soţ ?

Ce să mai lungim vorba, căci vorba lungă e numai sărăcie, nunta s-a făcut, petrecerea a durat cinci zile şi cinci nopţi, aşa cum se şi cuvenea şi flăcăul a rămas în casa socrilor săi.

La cîteva zile după nuntă, Bernadet a plecat călare să se plimbe, ca să mai cunoască şi el împrejurimile unde va trăi de acum înainte. A luat-o şi pe frumoasa lui nevastă pe crupa calului şi, bineînţeles, cîinele, care nu se despărţea niciodată de stăpînul său. În drum, trecură pe lîngă o casă ciudată, fără ferestre, cu pereţii groşi şi în jurul căreia iarba era uscată, de parcă ar fi pîrjolit-o un foc.

— Vreau să intru în casa aceasta, zise Bernadet şi sări din şa. Sînt curios să văd ce este în ea. E tare ciudată.

— Dragă bărbate, îi spuse nevasta, știu că ești un viteaz, dar te-aș sfătui să nu încerci să lămurești misterul casei. Am o presimțire rea. Nu se știe de unde a răsărit casa și niciodată nu am auzit vorbindu-se despre asta, decît cu groază. Se spune că este bîntuită de duhuri rele și cei care au îndrăznit să intre în ea nu s-au mai întors și nimeni nu a mai auzit de ei.

Tînărul nu voia să-și supere nevasta arătîndu-i că el nu crede în astfel de povești și nici s-o sperie că ar fi hotărît să lămurească taina casei și a tuturor celor ce au dispărut în ea. El se prefăcu ascultător, continuîndu-și plimbarea. Dar ziua următoare se sculă dis-de-dimineață, încălecă pe cal și o porni în galop spre casa cu povestea. Cînd ajunse acolo, descălecă și bătînd la ușă strigă cu voce tare :

— Hei, e cineva aici ? Se poate intra ?

— Vezi-ți de drum, sărmane om, îi răspunse o voce lugubră. Ușa aceasta este din inimă de stejar și clanța din oțelul cel mai tare.

— Deschide, vreau să intru !

— Dacă nu te temi, smulge-ți un fir de păr din cap, bagă-l pe broasca ușii și ea se va deschide.

Tînărul făcu întocmai și, îndată, ușa prinse să se învîrtească în balamalele ei vechi cu un scîrțîit înfiorător. Cîinele începu să latre ca și cum ar fi vrut să-i spună stăpînului său să nu intre. Dar Bernadet nici nu voi să-l audă și, ținîndu-și calul de dîrlogi, păși pragul casei. În aceeași clipă, calul și cîinele dispărură înghițiți de pămîntul care se deschisese sub ei, așa că flăcăul nostru se

găsi singur în bezna încăperii. În urma lui, ușa se închise cu zgomot și un rîs înfiorător răsună în întuneric.

Bernadet dispăruse.

Afară, soarele continua să lumineze lumea ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, dar pentru tînăra soție scăpată de la moarte de către un tînăr frumos, care nu i-a fost soț decît cîteva zile, nu mai exista nici lumină, nici fericire. S-au scurs, la început, zile în care speranța încă mai bătea din aripi, apoi luni, în care nădejdea se zbătea în agonie. În cele din urmă, orice nădejde se stinse și ea se îmbrăcă în negru, ascunzîndu-și fața frumoasă și părul negru sub un văl negru și gros. Nimeni nu putea s-o mai vadă, fiindcă ea stătea numai în odaia ei și nu ieșea decît noaptea.

În acest timp, Beltramet a călătorit fără nici un necaz, a văzut multe lucruri și a tras multe învățături. Cînd s-au împlinit cele șase luni, el a venit la locul hotărît și a descălecat și s-a așezat la umbră așteptîndu-și fratele. Era neliniștit în legătură cu fratele său. Ce s-o fi întîmplat cu el ? Cîinele începuse să se învîrtească amenințător în jurul pietrei, mîrîind, ca și cum ar fi vrut să-i spună ceva.

— Ei, bine, cățelușule, ce se întîmplă ?

Animalul începu să latre încetișor și jalnic, trăgîndu-și stăpînul de mînecă și încercînd să-i scoată sabia din teacă.

— Da, am înțeles ce vrei, îi spuse Beltramet și un fior de gheață îi trecu prin inimă.

Șovăind o secundă, el apucă sabia și dădu o lovitură în piatra despre care îi spusese fratele său. În clipa urmă-

toare o dîră de sînge începu să curgă din locul în care lovise stînca și sărmanul Beltramet îngălbeni. Inima i se strînse în piept și încălecînd fără nici o ezitare pe cal, o porni pe drumul pe care, cu șase luni mai înainte, o pornise fratele său. Cînd ajunse în orașul în care s-au petrecut faptele despre care am povestit, copiii se jucau pe străzi și văzîndu-l au început să strige plini de bucurie :

— Bernadet, a venit Bernadet, să ne trăiești, Bernadet !

Am uitat să vă spun că cei doi frați semănau așa de bine unul cu altul, încît și părinții lor nu-i puteau recunoaște și, adeseori, îi spuneau lui Bernadet, Beltramet și invers. Așa că nu este de mirare că picii de pe stradă l-au confundat cu cel ce scăpase orașul de fiara cea cu șapte capete și patrusprezece coarne.

Copiii i-au luat calul de dîrlogi și în urale l-au dus pînă la casa socrilor lui Bernadet. Beltramet și-a dat seama că fratele său făcuse vreo ispravă mare de era așa de iubit și nu zise nimic, ci se lăsă dus încotro îl conduceau copiii, cu gîndul că așa, datorită încurcăturii, va afla mai ușor ceea ce trebuia să afle.

Cînd l-a văzut negustorul, a alergat în întîmpinarea lui, strigînd cît îl ținea gura :

— Bernadet, pe unde mi-ai umblat, feciorule, că era să-mi moară fata de dorul tău !

Așa a aflat Beltramet că fratele său se însurase și că soția îl aștepta cu jalea în suflet. Aceasta, auzind strigătele tatălui ei și ale mulțimii care se adunase, a ieșit afară cu vălul tras peste fața îndurerată. Cînd l-a văzut pe Beltramet, și-a pus mîna pe inimă, gata să leșine și a

coborît în grabă scările ca să i se arunce la piept. În mijlocul bucuriei, Beltramet a fost condus în casă unde toţi au sărbătorit, în chiote şi cîntece, reîntoarcerea celui mai viteaz dintre viteji. Nimeni din cei de faţă, nici măcar soţia, nu-şi dăduse seama că nu era Bernadet. El tăcea şi asculta sperînd să prindă ceva în legătură cu cele întîmplate fratelui său.

— Dragul meu bărbat, după cum vezi, din dimineaţa în care ai plecat călare şi nu te-ai mai întors, am crezut că ai murit şi am îmbrăcat haina văduviei.

— Iubita mea, îi răspunse Beltramet, ai avut prea puţină încredere în vitejia soţului tău. Credeai că mă las ucis aşa de uşor ?

— Ştii, eram absolut convinsă că te-ai dus în casa aceea blestemată. Cum nimeni din cei care au intrat acolo nu s-a mai întors, te-am socotit şi pe tine mort.

Acum Beltramet ştia exact ce se petrecuse cu fratele său şi că nu va mai afla nimic altceva, deoarece nici ei nu ştiau mai mult. Prefăcîndu-se că e obosit de drum, se sculă de la masă spunînd tuturor că ar vrea să se culce.

— Draga mea, spuse el nevestei, mă duc să mă culc şi peste cîteva ore, cînd mă voi fi odihnit, mai stăm de vorbă.

Toţi mesenii îl conduseră pînă la uşa odăii de culcare, apoi rămaseră să mai discute despre nesperata întoarcere a lui Bernadet.

Este uşor de închipuit că lui Beltramet numai de somn nu-i ardea. Deschizînd uşor fereastra, el sări în

grădină și de acolo la grajd, unde îi era calul. Cîinele îl urmă fără să latre și, în scurtă vreme, galopa pe drumul care ducea spre casa cu pricina. Cînd a văzut casa cea pustie, a simțit că-l furnică un fior prin șira spinării, dar era hotărît să înfrunte orice primejdii pentru a-și salva fratele. Descălecînd de pe cal s-a apropiat de ușă și a întrebat, ca și Bernadet :

— Hei, e cineva aici ? Se poate intra ?

— Vezi-ți de drum, sărmane om. Ușa este din inimă de stejar, iar clanțele din oțelul cel mai tare.

— Deschide, vreau să intru !

— Dacă vrei să intri, smulge-ți un fir de păr din cap și vîră-l pe gaura cheii. Atunci ușa se va deschide.

Beltramet se gîndi cîteva secunde, apoi smulse un fir de păr din coama calului său și-l vîrî în broască. Ușa scîrțîi înfiorător deschizîndu-se și calul dispăru în pămîntul care se despicase. Beltramet, care nu căzuse sub vrajă, deoarece nu băgase în broască un fir din capul lui, scoase sabia din teacă, sări peste pragul casei în întuneric și strigă :

— Curaj, cățelul meu, mușcă și sfîșie tot ce-ți va cădea sub dinți !

Cîinele, care prins de stăpîn, să n-alunece prin crăpătura pămîntului prin care dispăruse calul, se repezi lătrînd și mușcînd întunericul. Se auzeau urlete și gîfîituri și Beltramet se simți înconjurat de ființe misterioase pe care nu le vedea. Dar plin de curaj, izbea în dreapta și în stînga, ajutat de cîinele care mușca și el fără milă. Încet-încet, întunericul începu să se risipească

şi prin penumbra grea, el zări forme ciudate şi vagi, care păreau că trec prin zid pentru a putea scăpa. Peretele din faţă aprinse brusc un fel de stea, care sclipea în noapte ca un diamant fermecat luminîndu-l. Apoi lumina zilei pătrunse în odaie şi el văzu o încăpere mare şi goală în care se părea că nu locuise nimeni de multă vreme. Beltramet se aşează obosit jos ca să mai respire, dar cîinele începu să latre din răsputeri şi să rîcîie cu ghearele dușumeaua de piatră. Tînărul pricepu că animalul îl îndemna să scoată plăcile de piatră şi aşa şi făcu. Îndată se deschise gura unei pivniţe din care răzbătea un miros de mucegai şi de aer închis. Din întunericul pivniţei, răsună vocea fratelui său :

— Beltramet, în sfîrşit, iată-te. Ştiam că, îndată ce vei vedea curgînd sînge din piatră, vei porni în căutarea mea şi nu m-am înşelat.

După cîteva minute, cei doi fraţi se îmbrăţişau afară, în lumina soarelui, iar în jurul casei blestemate, ca prin farmec, iarba înverzise şi păsărelele începuseră să cînte. Bernadet nu se schimbase deloc şi nici nu-ţi venea să crezi că stătuse aproape şase luni într-o gropniţă fără soare şi fără aer. Încălecînd pe cai, cei doi fraţi o porniră spre casă şi, pe la amiază, intrară în oraş. Lumea care îi întîlnea credea că s-a produs un miracol, căci era greu să-şi închipuie cineva că pot fi doi Bernadet pe lume. Cînd au ajuns acasă şi i-a văzut tînăra femeie, şi-a pus mîna pe inima şi aşa destul de greu încercată, şi a dat un ţipăt de au alergat toţi ai casei.

— Tată, mamă ! Doi, am doi bărbaţi ! Doamne, ce vrăjitorie mai e şi asta ?

Tatăl, care tocmai intra pe uşă, rămase cu gura căscată, iar servitoarea a scăpat tot teancul de farfurii care s-au făcut zob. Cei doi tineri izbucniră în rîs, cînd au văzut ce încurcătură şi spaimă a adus asemănarea lor.

— Eu sînt bărbatul tău, nu mă recunoşti ? strigă Bernadet.

— Ba eu sînt, nu mă recunoşti ? strigă şi Beltramet rîzînd.

Biata femeie nu mai ştia cum să scape din această încurcătură.

Atunci Bernadet scoase din buzunar batista în care pusese cele şapte limbi ale fiarei şi i le arătă :

— Nici acum nu mă recunoşti ?

— Bernadet, strigă ea şi i se aruncă de gît.

S-a liniştit femeia, apoi cei doi fraţi au povestit tuturor cele ce se petrecuseră de cînd au plecat de acasă şi toată lumea s-a bucurat. Beltramet a fost rugat să rămînă cu ei, dar el le-a răspuns că îi este tare dor de părinţi, că ei or fi neliniştiţi şi că trebuie să meargă să le dea de ştire că amîndoi sînt sănătoşi şi că trăiesc.

— Dar, din cînd în cînd voi veni să vă văd, dragă frate şi dragă cumnată, iar după ce mă voi însura şi eu, am să vă poftesc pe la mine ca să păstrăm legătura de frăţie.

A doua zi, Beltramet a pornit spre casa părintească.

Povestea nu mai spune, dar se ştie că acolo pe unde umblase, întîlnise şi el o fată, tot aşa de bună şi de credincioasă ca a lui Bernadet şi că, după ce şi-a liniştit părinţii, s-a dus de a ceruţ-o de nevastă. Apoi a venit acasă şi au

trăit fericiți pînă la adînci bătrîneți, iar după ce au murit, au rămas copiii ca să-i pomenească și așa a ajuns povestea lor pînă la noi.

În românește de GH. CALCIU,
după o povestire din Gasconia

Lupta cu zîna

HENRIQUET păzea oile. Era un flăcău voinic și frumos și, măcar că era singur pe lume și sărac, nu simțea povara acestei sărăcii, fiindcă, de cînd se știa pe lume, locuise în casa lui moș Vincent, care avea multe calități, dintre care cea mai importantă era aceea că avea o fată, Colombe, pe care Henriquet o iubea și ea răspundea cu toată inima acestei iubiri.

În ziua aceea fusese cam neliniștit și acum, cînd soarele apunea, parcă această neliniște sporise și mai mult. Seara se cobora peste mlaștina lîngă care își oprise pentru o clipă oile și Henriquet a fluierat la cîine să se pregătească de plecare.

Deodată oile se grămădiră în jurul lui, ca și cum ar fi simțit apropierea vreunei fiare, cîinele începu să latre, din senin, a pustiu și trestiile prinseră a foșni, deși nici o adiere de vînt nu trecea peste ape.

Flăcăul privi în dreapta și în stînga, cuprins și el de o stare ciudată și, deodată văzu, de cealaltă parte a eleșteului, o formă albă care strălucea neobișnuit în lumina înserării. Era o femeie.

— Hei, femeie ! strigă Henriquet, văzînd-o că se îndreaptă spre el peste mlaștină. Oprește-te, că te înghite mîlul !

Femeia se opri. Henriquet își puse repede cataligele ca să se ducă la ea s-o scoată din mocirlă. Cînd ajunse aproape, rămase cu gura căscată. În fața lui se afla o fată de o rară frumusețe, îmbrăcată în alb, cu picioarele goale și care ținea în mînă un buchet de nuferi. Părul blond și ondulat îi cădea pe spate pînă la șolduri, iar ochii ei verzi sclipeau într-un mod ciudat.

— Bună ziua, Henriquet, rosti ea cu o voce melodioasă.

— Bună seara, mormăi el încurcat, dar voind s-o corecteze.

— Iartă-mă, dar sînt așa de fericită că te-am întîlnit, încît nici nu am băgat de seamă că, de fapt, se înserează.

Flăcăul era uluit și nu mai știa ce să spună și ce să facă. Nu înțelegea, mai ales, de unde știa ea cum îl cheamă. Nu erau mulți tinerii care ar fi putut susține, fără să mintă, că ei cunosc pe toți din satele din jur, așa cum putea susține Henriquet. Și totuși această fată îi era complet necunoscută, mai ales că în toată Gasconia nu exista o fată care să aibă părul blond ca ea. Ba, mai mult, care fată din Gasconia ar fi îndrăznit să-și piardă vremea culegînd nuferi, îmbrăcată într-o rochie albă ?

— Cine ești ? reuși el, în cele din urmă, să îngaime.

— Logodnica ta.

Henriquet se pierdu de tot și abia reuși să răspundă :

— Dar eu am altă logodnică în sat, pe Colombe.

Fata izbucni într-un hohot de rîs cristalin.

— Te-ai făcut roșu ca racul. Așa se răspunde unei fete care îți face curte ? Ar fi trebuit să mă supăr și să te las aici cu oile și cîinii tăi. Dar ai mare noroc că ești așa de frumos. Altfel... Ei, dar acum pleacă și dacă vrei să mă mai vezi, vino mîine seară și poimîine seară și în fiecare seară aici, pe malul heleșteului, tot pe la apusul soarelui, ca astăzi, și eu voi apărea.

Apoi fata se întoarse, făcu un semn cu mîna și izbucni în același hohot cristalin de rîs :

— Pe mîine, dragule.

Henriquet era cît pe-aci să cadă jos de mirare cînd o văzu că pășește peste apa heleșteului, de parcă ar fi călcat pe un covor, fără să se scufunde. În clipa următoare, ea dispăru de parcă s-ar fi topit în văzduh.

— Dumnezeule, era o zînă, striga în gura mare Henriquet, de se sperie el singur de sunetul vocii lui.

Îngrozit de ceea ce i se întîmplase și-adună în grabă turma și o porni întins spre sat. Întîrziase mult și, cînd ajunse acasă, masa era pusă, iar stăpînii îl așteptau puțin mirați, știindu-l un băiat care nu întîrzie niciodată.

Dealtfel, Henriquet era ca și copilul lor și îl socoteau ca și logodit cu Colombe. Seara cînd se adunau toți la masă, se simțeau strîns uniți ca o singură familie și de aceea mesele lor erau pline de veselie.

De astă dată, cînd Henriquet s-a așezat la masă, parcă, odată cu el ar fi coborît de undeva de sus un aer înghețat. Degeaba făcea moș Vincent tot felul de glume. Henri-

quet nu răspundea nimic, stătea încruntat și din cînd în cînd mișca buzele de parcă ar fi vorbit cu cineva nevăzut. Colombe, cu inima ei de fată îndrăgostită, și-a dat seama că s-a petrecut ceva neobișnuit cu logodnicul ei.

După masă, cei doi logodnici obișnuiau să se plimbe sub clarul de lună, mînă în mînă, fericiți de parcă toată lumea ar fi fost a lor. De astă dată însă, Henriquet se sculă întunecat la față, mulțumi pentru masă și spuse că nu se simte prea bine, că e obosit și că ar vrea să se culce. Spuse frumos : „Mulțumesc pentru masă" și o porni spre odaia lui. Aici se trînti îmbrăcat în pat și se prefăcu că doarme pentru ca să fie lăsat în pace de cei ai casei.

Mama Colombei a observat totul, dar înțelegînd lucrurile greșit, își spuse în sinea ei că cei doi logodnici s-au certat și i se adresă lui moș Vincent :

— Porumbeii noștri s-au certat și stau acum bosumflați. Dar știm noi că asta n-o să dureze multe ceasuri, așa că, în curînd, iar o să-i auzim gîngurind.

A doua zi dimineața, ca de obicei, Henriquet și-a scos turma de oi din obor și a pornit cu ele să le pască. Colombe, căreia inima îi spunea fără greș că se întîmpla ceva cu iubitul ei și că dacă nu are grijă de el îl va pierde, a stat toată ziua în cumpănă. Spre seară, cînd nu mai era mult pînă la apusul soarelui, ea s-a dus la mama ei și i-a spus :

— Nu știu ce s-o fi întîmplat, dar văd că s-a terminat piperul din cutie. L-ai dat cuiva sau l-o fi răsturnat pisica ? Am să mă duc pînă la Bernarda să cer cîteva boabe împrumut pînă mîine, cînd om cumpăra de la băcănie și pentru noi și pentru ea.

— O, draga mamei, mă mir. Eu știam că avem piper destul, dar, cum zici, s-ar putea să-l fi răsturnat pisica. Însă n-are rost să te duci pînă la Bernarda, cînd la doi pași stă verișoara ta, Jeana, de la care ai putea împrumuta.

— Nu cred că Jeana are piper, că am auzit-o spunînd că trebuie să meargă la băcănie după mirodenii. Și apoi, Bernarda își cumpără piperul de la oraș și de aceea are gustul cel mai bun.

Rostind aceste cuvinte, Colombe se încruntă și, fără să mai aștepte răspunsul mamei, plecă.

Dacă mama ei ar fi urmărit-o, ar fi rămas foarte surprinsă văzînd că, în loc să meargă spre Bernarda, Colombe străbate în fugă ulițele satului și se îndreaptă spre pădurea dincolo de care se găsea eleșteul. Ea știa că seara Henriquet se oprea aici să-și adape oile, înainte de a o porni spre casă. La marginea pădurii se opri și, fără să fie observată, privi spre locul unde ar fi trebuit să fie flăcăul. Într-adevăr, îl văzu acolo, cu turma lui de oi. Stătea în picioare și privea pierdut spre o tînără fată îmbrăcată în alb și cu păr blond care-i cădea în valuri pe spate. Fata îi vorbea și glasul ei suna ca o muzică cerească :

— Bine ai făcut că ai venit, Henriquet, dragul meu. Mă bucur, căci și eu te iubesc. Scumpule, tu duci o viață plină de mizerie. Părăsește-ți satul și turma, lasă-ți viața pe care o duci și vino cu mine. Împreună vom fi fericiți și nu-ți vei mai aduce aminte de nimic, nici cine ești, nici de unde vii, nici ce ai lăsat în urma ta.

O liniște grea ca de plumb se lăsase peste toată întinderea, încît puteai auzi cum zvîcnește seva în arborii

pădurii. Oile stăteau ca de piatră și Henriquet încremenise sprijinit în ciomagul lui. Numai Colombe simțea cum crește în ea o furie oarbă, nestăvilită, împotriva acestei ființe din altă lume care venise să-i strice viața frumoasă cu Henriquet, încă înainte de a o fi început. Nemaiștiind ce face, ea luă o piatră și o aruncă cu toată furia în zînă. Cum distanța era foarte mare, piatra căzu în apă cu un zgomot asurzitor, rupînd vraja acelei clipe blestemate. Henriquet tresări de parcă ar fi fost sculat dintr-un somn adînc și fără să spună nimic sau să caute să afle cine a aruncat piatra, se întoarse la turma lui. Colombe o luă la fugă spre casă, prin pădure, fără să se arate lui Henriquet și fără ca cineva să știe unde a fost și de ce. Numai zîna, săltînd din frunză de nufăr în frunză de nufăr, se îndepărtă strigînd, înadins mai tare, ca să o audă Colombe :

— Pe mîine, scumpul meu Henriquet, pe mîine. Ești cel mai frumos dintre toți tinerii de pe aici și trebuie să ai o viață demnă de tine, nu să îmbătrînești păzind o nenorocită de turmă de oi.

Colombe a auzit aceste ultime cuvinte pline de răutate ale zînei și în mintea ei a și început să se urzească un plan strașnic de curajos. Ea înțelegea că, pentru un tînăr, era foarte greu să reziste vrăjilor unei zîne și de aceea s-a hotărît să lupte ea pentru Henriquet și pentru fericirea lui.

A doua zi, ea spuse mamei sale :

— Dacă astăzi faci în așa fel încît să-l trimiți pe Henriquet la tîrg ca eu să mă pot duce cu oile la păscut, ne scapi pe amîndoi de la pieire.

Mama tresări.

— Ce, ai înnebunit ? Spune-mi ce s-a întîmplat !

Fata însă o ținea una și bună :

— Nu pot să-ți spun nimic acum, decît doar atît: ori mă ajuți așa cum te-am rugat, ori mor și eu, și el.

Văzînd că n-o poate scoate la cap cu fata, mama se duse la bărbatul ei și îi spuse :

— Ascultă, Vincent, la ce îți spun și nu mă întreba nimic. Îndată să-l trimiți pe Henriquet la tîrg să ne cumpere o capră cu lapte.

Omul o privi cu ochii holbați de parcă atunci o vedea pentru prima oară :

— Dar bine, femeie, tu nu mai știi ce vorbești ? Abia ieri m-ai făcut cu ou și cu oțet că am vrut să cumpăr capra de la vecinul nostru Sebastien și acum vrei să trimiți flăcăul la tîrg după capră ? Păi, nu-i mai bine să trec drumul la vecin și să-i spun că m-am hotărît să cumpăr capra de la el, mai ales că este o capră pe care o cunoaștem, știm cît lapte dă, ce metehne are, și așa mai departe. Zău că nu mai înțeleg nimic.

— Nici nu trebuie să înțelegi, bărbate. Eu atîta îți spun : trimite flăcăul și gata. Restul îl vei înțelege mai tîrziu.

Cum putea, biata femeie, să-i spună bărbatului ei ceea ce nici ea nu știa, de fapt ?

Săracul moș Vincent nu avu încotro și îl chemă pe Henriquet :

— Dragă băiete, de ce, nu ți-oi putea spune, dar trebuie să pleci chiar acum la tîrg ca să cumperi o capră cu lapte.

Henriquet nu întrebă nimic. Era încă zăpăcit de întîmplările neașteptate din viața lui, așa că luă banii,

traista cu mîncare pe care Colombe o și pregătise și o porni tăcut la drum. Dar înainte de a pleca, se apropie de Colombe și cu o voce plină de spaimă îi ceru să nu se ducă la helești cu turma. El se temea ca să n-o vrăjească zîna, pentru a-i face rău.

Colombe îl privi cruciș și-i răspunse puțin peste umăr :

— Lasă, Henriquet, mergi în treaba ta și nu-mi purta mie de grijă. Mă descurc eu mai bine decît tine. Dar pentru că ții atît de mult, n-am să mă apropii de helești.

De-abia a ieșit flăcăul pe poartă și Colombe o și porni întins spre locul cu pricina. Toată ziua i-a trecut într-o așteptare încordată. Seara s-a apropiat de helești și a așteptat. Deodată oile se grămădiră una în alta, cîinele începu să urle a pustiu și o spaimă rece o cuprinse pe fată, de simțea că i se zburlește părul pe cap. Pe fața apei apăru zîna cea albă, plutind ca un vis, apropiindu-se de turmă. A fost foarte surprinsă cînd a văzut turma singură și pe Henriquet nicăieri. S-a uitat în dreapta și în stînga sperînd să apară, dar nimic. Pasămite, Colombe avusese grijă să se ascundă în tufiș, ca zîna să n-o vadă. Acolo, între trestii, ea își aranjă lucrurile pe care le pregătise în taină, încă de acasă. Era vorba de o frînghie subțire, dar tare și elastică, pe care o strînsese colac pe braț și tiptil-tiptil se apropie de zînă, pe la spate, cuprinzînd-o cu brațele cît putu de strîns. Înainte ca zîna să se dezmeticească, se trezi trîntită pe nisip. Dar nici ea nu era o zînă care se speria din te miri ce și mai nimic, așa că între cele două fete se încinse o luptă pe viață și pe moarte, de nu mai puteai ști de partea cui va fi izbînda.

Colombe știa foarte bine, din cele ce povesteau bătrînii, că puterea de vrajă a zînelor stă în priviri și în cuvintele lor frumoase. Dealtfel, ea însăși îl văzuse pe Henriquet prins și zăpăcit de vraja vorbelor zînei. De aceea se ferea din toate puterile de privirile ei, iar vorbele dulci n-o puteau atinge, căci prea era mare amărăciunea pe care i-o provocase ceea ce văzuse cu o seară mai înainte pe malul lacului.

Lupta continua fără sorți de izbîndă nici dintr-o parte, nici dintr-alta. Zîna, văzînd că prin vicleșug nu poate birui, se străduia să ajungă la lac, unde puterile ei ar fi crescut prin vraja lacului. Dar Colombe o știa și pe asta, tot din bătrîni, și o țintui în nisip și nu-i dădu voie să facă nici un pas. În cele din urmă, zîna fu înfrîntă. Se vede că dragostea și desperarea îți dau puteri nebănuite și Colombe, ținînd-o tot cu fața în jos pe nisip, o legă strîns cu funia pe care o adusese. Acum zîna părea un cîrnăcior alb, lăsat de cineva pe malul heleșteului. Nu-și mai putea mișca decît ochii din cap, dar de ei se ferea cu grijă isteața noastră Colombe. După ce și-a mai tras sufletul, îi spuse zînei :

— Ai văzut că te-am biruit ? Acum ce să-ți fac ? Aș putea să te biciuiesc pînă la sînge, căci îmi stă în putere, dar nu-mi stă în fire să fiu așa crudă. Aș putea să te duc în sat, legată cum ești, ca să te fac de rîs, cînd le voi spune ce ai vrut să faci ; aș putea să te duc la tîrg să vină gură-cască să se uite la tine ca la un animal de circ. Sînt mai tare ca tine și ți-aș putea face orice. Ca să vezi că nu mi-e teamă de tine, am să te răstorn cu fața în sus și am să te privesc în ochi.

Colombe o întoarse pe zînă și o privi fără teamă. Ochii zînei erau calmi și limpezi, de rară frumusețe. În ei nu era nici mînie, nici cruzime. Acum erau niște ochi care nu spuneau nimic. Cu o voce la fel de calmă ca și privirea, ea îi spuse Colombei :

— Să facem un tîrg. Dacă îți jur că nu mă mai leg de Henriquet îmi dai drumul ? Tot voiam eu să plec de pe meleagurile astea, de care am cam început să mă satur ! Este adevărat că Henriquet al tău este un flăcău tare frumos, dar, între noi fie vorba, e și tare nerod. Așa că să facem tîrgul.

Colombe știa foarte bine că o zînă, dacă este biruită de vreun muritor, trebuie să-și schimbe locul și o sută de ani nu mai are voie să mai vină pe meleagul unde a fost înfrîntă. De aceea îi spuse :

— Nu despre asta este vorba. Mie să-mi spui cam pe unde vrei să te stabilești.

Voia s-o oblige să plece în niște locuri cît mai îndepărtate, ca nu cumva să se ducă Henriquet s-o caute.

— Păi, să vedem... M-aș putea duce în lacul Biscarossa, sau mai bine, în lacul din Soustons, sau, și mai bine, în cel din Aureilhan... Eu însă cred că mă voi duce în ocean, fiindcă niciodată n-am fost pe acolo și multe am mai auzit vorbindu-se despre el.

— Vreau să fiu sigură că acolo te vei duce. Jură !

Și zîna a jurat pe ceea ce era mai scump pentru ea. Eu nu pot să vă spun ce au zînele mai scump, că doar n-am fost acolo cînd i s-a jurat lui Colombe, dar din ce mi-au spus și mie cei mai bătrîni, se pare că cel mai prețios lucru pentru ele este vraja și puterea din ochi,

așa că eu cred că pe asta s-a jurat zîna. Ba, mai mult, a luat-o și pe Colombe cu ea pînă la pîrîul din apropiere și după ce i-a dezlegat și mîinile, i-a spus :

— Ai fost mai tare decît mine. Voi muritoarele de rînd aveți o putere extraordinară, dar pe care nu știți s-o prețuiți. Această putere este dragostea. În fața ei nu rezistă nici o vrajă. Acum privește, ca să te convingi că-mi țin jurămîntul.

Zîna s-a apropiat de rîu, a atins apa cu mîinile ei albe și îndată rîul și-a umflat apa întruchipînd un fel de jilț în care ea s-a așezat și a pornit pe valuri în jos, fără să se mai uite înapoi, așa cum este legea zînelor, pînă ce a dispărut în zare. Atunci și Colombe și-a luat turma și a plecat spre casă.

Seara, Henriquet s-a întors fără capră. Avusese ghinion. În ziua aceea nimeni nu adusese capre la tîrg. Mama a strigat că e mai bine așa, că le-au rămas banii în casă, moș Vincent se da de ceasul morții, căci acum chiar nu mai pricepea nimic, iar Henriquet se uita cu groază la Colombe, care nu spunea nimic și pe care nici nu îndrăznea s-o întrebe ceva.

Au mîncat tăcuți, fiecare cu gîndurile și nedumeririle lui. Numai la culcare, Colombe s-a apropiat de Henriquet și i-a șoptit, ca să n-o audă nimeni :

— Acum, într-adevăr, poți să nu te mai duci la helești eu. Acolo nu va mai crește iarbă o sută de ani.

Îngrozit, acesta o apucă de mînă și o întrebă cu glas tremurat :

— Ce vrei să spui cu asta ? Nu cumva ai fi făcut vreo prostie ?

— Dacă ceea ce făceai tu era deşteptăciune, atunci, într-adevăr, ceea ce am făcut eu este prostie. Să ştii, dragul meu, că încă nu s-a născut zîna care să mi te poată răpi şi care să se poată lupta cu mine. Află că pe zînişoara ta ţi-am prins-o, ţi-am legat-o fedeleş şi i-am tras o mamă de bătaie de o să mă ţină minte cîte zile o mai avea. Şi tu ştii că zînele au cam multe zile. N-o să fie nevoie să-i plîngi de milă, căci n-ai s-o mai vezi. Ştii că o zînă învinsă nu se mai întoarce pe locul unde a fost bătută, timp de o sută de ani. I-am făcut vînt pe ocean şi i-am făcut atît de bine, încît nici nu a mai avut timp să strige „Henriquet". Dar, ca să nu crezi că sînt chiar aşa de rea, află că după ce vor trece cei o sută de ani, îţi dau voie să te întîlneşti iar cu ea pe malul heleşteului.

Bietul Henriquet nu ştia ce să zică şi ce să facă. Asemenea împăratului din poveste, era gata să rîdă cu un ochi, cel dinspre Colombe, şi să plîngă cu celălalt, cel dinspre zînă.

Fata se apropie drăgăstoasă de el şi-i mai şopti duios :

— Să mai ştii ceva, dragul meu. Află că nu eşti nici pe departe aşa de frumos cum îţi spunea ea, dar de nerod, ce să spun, cred că ea nu te-a cunoscut destul. Eşti cu mult mai mult decît îşi închipuia zînişoara ta cea păruită de mine.

Abia acum, Henriquet izbucni în rîs, ceea ce dovedea că nu era chiar atît de nerod şi începu să alerge după fată ca s-o prindă.

În seara aceea, ca în serile dinainte de întîmplarea cu zîna, cei doi tineri se plimbară mînă în mînă sub clar

de lună, iar tata și mama, măcar că tot nu înțelegeau nimic, se bucurară grozav.

— Eu cred, spuse moș Vincent, ca un om cu scaun la cap ce era, că a cam sosit vremea să ne gîndim la nuntă.

— Că bine zici, răspunse și mama. Doar n-o să așteptăm ca fata să împletească, înainte de măritiș, cosiță albă.

Așa că, după cum se vede din povestea noastră, oamenii pot birui pe zmei prin vitejie, iar pe zîne prin iubire. Este bine să nu uităm asta niciodată.

În românește de GH. CALCIU,
după o povestire din Gasconia

Eclipsa de lună

BATARA [1] Kala a fost un zeu foarte puternic, uriaș și rău fără pereche, și nu îi era teamă de nimeni și de nimic. Numai de Batara Vișnu, păzitorul lumii, se temea și fugea din calea lui. Toate ființele de pe pămînt îi erau dușmani, nici zeii din kahiangan nu-l priveau cu prietenie. Dar ce puteau să facă bieții muritori sau chiar zeii împotriva lui ? Batara Kala era foarte puternic și nimeni nu putea să se măsoare cu el, în afară de Batara Vișnu, atotputernicul.

Se spune, că odată, Batara Kala s-a îndrăgostit de Lună, Zeița Nopții cea frumoasă, blîndă și aducătoare de liniște pe pămînt. Dar Luna cea bună i-a întors spatele. Acest refuz a rănit foarte adînc inima lui Batara Kala, mîndria lui a fost jignită. Cum de a îndrăznit Luna cea neajutorată să-i refuze dragostea, tocmai lui, puternicul Batara Kala ? Nemaiputînd de supărare, s-a jurat că va înghiți Luna oricînd și oriunde o va prinde. De atunci aleargă mereu după Lună s-o prindă și s-o înghită. Dar Batara Vișnu supraveghează toate ființele de pe pămînt și din cer. De cînd Batara Kala s-a jurat că va înghiți Luna, nu l-a mai lăsat să se apropie de ea. S-a întîmplat

[1] Batara — denumire pentru zei.

însă ca într-o zi Batara Kala să izbutească să prindă Luna și a început s-o înghită puțin cîte puțin. Era pentru prima oară cînd omenirii i-a fost dat să vadă o eclipsă de lună, era pentru prima oară cînd omenirii i-a fost dat să vadă cum Zeița Nopții dispărea puțin cîte puțin în gura lui Batara Kala. Vai, să moară Luna înghițită de Batara Kala ! ? Așa ceva nu trebuia să se întîmple. Cine va mai aduce liniștea pe pămînt ? Cine va mai lumina drumurile în timpul nopții ? Batara Vișnu trebuia înștiințat, altfel Luna avea să piară. Dar cum ? Oamenii erau neputincioși. Au plîns femeile, au plîns copiii, au plîns chiar și bărbații, au plîns cu toții de mila Lunii. Încă puțin și Luna ar fi fost înghițită toată. Dar chiar atunci cineva a strigat :

— De ce plîngem și nu facem nimic ? De ce stăm cu brațele încrucișate în timp ce Batara Kala înghite pe Zeița Nopții ? Trebuie să facem ceva ca să atragem atenția lui Vișnu. Hai, puneți mîna fiecare pe cîte două bețe de bambus și loviți în oricare lucru vă cade la îndemînă. Dacă toată omenirea va face cum facem noi, atunci se va auzi zgomotul pînă la cer. Iar cînd Vișnu va cerceta cauza, va vedea și el ce face Batara cu frumoasa Lună.

Și așa s-a întîmplat. Dar Vișnu a observat tocmai în clipa cînd Batara Kala își închidea gura, cînd Luna intrase toată în gura lui. Ca să scape Luna, Vișnu a slobozit o săgeată care a retezat capul lui Batara Kala. Luna a ieșit din gîtul lui tăiat și cerul se lumină iar. Corpul lui Batara Kala a căzut în Marea de Sud [1] și a devenit o

[1] Marea de Sud — Oceanul Indian.

insulă. Dar capul lui este nemuritor, mai trăiește pînă în ziua de azi. Din cînd în cînd înghite iar Luna. De atunci, oamenii, cînd văd o eclipsă de lună, cînd văd pe Zeița Nopții înghițită de Batara Kala, bat în orice au la îndemînă, ca să facă zgomot mare, să fugă Batara Kala mai repede și să iasă Luna din gîtul lui mai devreme.

Repovestire de NICULINA SCORȚARU

Giocco Tarub și zîna

A FOST odată un flăcău care se numea Giocco Tarub. Ca toți oamenii din vremea aceea, Giocco Tarub trăia numai din vînat. În timpul acela oamenii nu lucrau pămîntul, nici de orez încă nu auziseră. În fiecare zi Giocco Tarub se ducea în junglă cu arcul într-o mînă și cu tolba de săgeți în spate, iar cînd se întorcea în sat niciodată nu venea cu mîna goală.

S-a întîmplat ca odată, fugărind o căprioară, să-l prindă noaptea în junglă. Ce să facă acuma ? N-avea nimic de făcut decît să se urce într-un copac și să aștepte ivirea zorilor. Ca să umble noaptea prin junglă era prea primejdios.

A dormit Giocco Tarub cum a putut, cocoțat pe o ramură. Dar la miezul nopții, cînd somnul era mai dulce, a fost trezit de niște rîsete de femeie. Voci omenești în

mijlocul junglei și în puterea nopții pe deasupra ? Poate era numai un vis ! Dar nu, nu era un vis, căci iar hohoteau. Se putea deosebi chiar din ce parte veneau rîsetele. Ca un flăcău îndrăzneț, care nu știa ce e frică, Giocco Tarub a coborît din copac și a pornit furișat spre locul acela. N-a mers prea mult, că se și trezi în fața unui lac cu apă albastră, iar pe lac, sub raza aurie a lunii, șapte zîne frumoase se scăldau și se jucau fără să-și dea seama că ochii unui muritor le priveau. Da, Giocco Tarub se uita la ele înmărmurit, căci fete frumoase ca ele nu mai văzuse în viața lui. Aveau piele aurie, lucie, fără nici o pată, părul negru pînă la călcîie, ochii de asemenea negri ca niște stele, buzele roșii și rumene, iar mișcările lor întreceau pe cele mai desăvîrșite dansatoare. Nu există nici-o pămînteană care să se poată asemui măcar cu a zecea parte din frumusețea lor.

După ce și-a mai liniștit puțin tulburarea, Giocco Tarub s-a gîndit că ar fi bine s-o ia pe una dintre ele de nevastă. Dar cum ? Ele erau zîne, fără îndoială, iar el un biet muritor. S-a frămîntat Giocco Tarub, ce trebuia să facă, cînd deodată a văzut veșmintele nimfelor tăinuite într-un tufiș. Fără să se mai gîndească, a luat o rochie și a ascuns-o. Nimfele s-au jucat fără grijă toată noaptea, pînă au mijit zorile la răsărit. Abia atunci s-au urcat gălăgioase pe mal, spre tufișul unde aveau îmbrăcămintea. Cum s-a mai speriat una din ele cînd nu și-a mai găsit rochia ! Celelalte șase s-au îmbrăcat repede și au zburat grăbite pînă nu s-au mai văzut. Zîna care și-a pierdut hainele a început să plîngă. Soarele se ridica tot mai sus,

iar ea stătea în apă, fără să știe ce-ar putea să facă. Se vede că fără îmbrăcăminte nu mai putea să zboare ca celelalte. Atunci Giocco Tarub a ieșit din ascunzătoarea lui și s-a prefăcut mirat văzînd o zînă în lac.

— Cine ești, frumoaso, de stai singură în lac, în mijlocul junglei ?

— Sînt o zînă, flăcăule, și nu pot să ies din lac fiindcă mi-a furat cineva îmbrăcămintea. Iar fără îmbrăcăminte nu mai pot să zbor ca să mă întorc acasă. Dă-mi, te rog, ceva, ca să mă acopăr și să pot ieși din apă.

— Îți dau să te îmbraci, dar promite-mi să vii cu mine și să-mi fii nevastă.

N-a avut zîna de ales, așa că de voie, de nevoie, a plecat cu el și a rămas nevasta lui.

De cînd ținea pe zînă de nevastă, viața lui Giocco Tarub începu să se schimbe. Nu trebuia să mai vîneze chiar în fiecare zi, căci zîna l-a învățat să semene și să mănînce orez. Pe urmă a venit pe lume și un copil de toată frumusețea, spre bucuria tatălui. Dar zîna a rămas mereu îngîndurată. Cîte o dată se uita la cer ore întregi cu lacrimi în ochi. Doar cînd s-a născut copilul s-a mai înviorat puțin.

Într-o zi, cînd Giocco Tarub s-a dus să pună orezul în hambar, găsi hambarul plin ochi. Dar cum, oare nu mîncau ei în fiecare zi cîte un dandang [1] mare de orez ? Cum de a rămas hambarul plin de parcă nu s-a luat niciodată vreun fir de orez ? se întreba Giocco Tarub,

[1] Dandang — cratiță specială de fiert orez.

fără să-şi poată răspunde. Ce punea nevasta lui în dandang în fiecare zi ? E drept că din dandang ea scotea întotdeauna orez fiert, dar Giocco Tarub nu uitase că nevasta lui era o zînă şi din partea unei zîne poţi să te aştepţi la ce nu-ţi trece prin minte.

Într-o dimineaţă, chinuit de întrebare, Giocco Tarub s-a dus tiptil în bucătărie. A fost pentru prima oară cînd un bărbat intra în bucătărie. Şi era credinţa că atunci cînd bărbatul intră în bucătărie, aduce nenorocire. Aşa s-a întîmplat şi cu Giocco Tarub cel curios. Cînd a ridicat capacul dandangului, a văzut că înăuntru nu era altceva decît un firicel de orez.

„Dacă ştiam că aşa foloseşte ea orezul, nu mai munceam eu atîta în savah“ [1], îşi zise el în sinea lui. Nici nu bănuia că această curiozitate îl va costa foarte scump.

La prînz, cînd zîna voi să pună masa, n-a mai găsit dandangul plin de orez fiert ca de obicei, ci doar un firicel cum fusese pus de dimineaţă. Şi-a dat seama ce s-a întîmplat, dar ce putea să mai facă ? Oul spart nu mai poate fi făcut la loc.

— Vai, bărbate, cine te-a pus să te bagi în treburile femeieşti ? Ce nenorocire pe capul nostru ! De-acum înainte va trebui să muncim mai mult ca să putem mînca orezul.

De atunci, Giocco Tarub trebuia să muncească mult mai mult la savah, căci recolta obişnuită nu le mai ajungea. Iar nevasta lui, zîna, trebuia să piseze orezul înainte de

[1] Savah — orezărie.

a-l pune la fiert, ca să-l decojească. Hambarul nu mai era plin ca înainte, ci se golea văzînd cu ochii.

Într-o zi, cînd zîna s-a dus în hambar, să ia niște orez, n-a mai găsit decît o legătură în colț. Iar cînd a ridicat-o, ce a văzut înaintea ochilor ? Îmbrăcămintea ei. Se vede că acolo o ascunsese Giocco Tarub. Cît timp hambarul fusese plin, n-avea cum s-o găsească, dar acum, că se golise, Giocco Tarub uitase de ea. S-a schimbat nevasta repede cu îmbrăcămintea ei de zînă și i-a spus lui Giocco Tarub :

— Pînă aici ne-a fost dat să trăim împreună. Eu sînt o zînă și nu pot trăi printre oameni, așa că trebuie să plec. Nici pe copilul nostru nu pot să-l iau cu mine, fiindcă, oricum, el este pui de om. Dacă plînge de foame, pune-l, te rog, pe acoperiș și arde o mînă de fîn. Atunci eu voi veni să-l alăptez. Dar nu încerca să mă mai vezi, altfel nu voi mai putea veni deloc.

Pe urmă zîna și-a luat zborul, l-a lăsat singur pe Giocco Tarub cu copilul. De cîte ori plîngea copilul de foame, el îl ducea pe acoperiș și ardea o legătură de fîn, iar zîna venea să-l alăpteze. Și cînd a venit vremea copilului să fie înțărcat, zîna nu a mai venit.

De atunci, Giocco Tarub a devenit din ce în ce mai trist. De multe ori se ducea la malul lacului, nădăjduind să mai vadă pe zîna lui făcînd baie, dar ea nu s-a mai arătat niciodată, căci de atunci nici o zînă nu mai coboară pe pămînt.

Repovestire de NICULINA SCORȚARU

DEMULT, cînd insula Java era bogată în jungle necercetate, cînd oamenii sakti [1] mai umblau pe lume, trăia în satul Prambanan din Java Centrală o fată nespus de frumoasă, care se numea Roro Giongrang. Se povestește că Roro Giongrang era așa de frumoasă, încît toate cuvintele de laudă n-ar fi ajuns pentru a arăta nici pe sfert frumusețea ei. Iar cine o privea, îndată cădea bolnav de dragoste. Ba se iscau și certuri, se iscau și lupte pe viață și pe moarte pentru dînsa. Atunci, ca să potolească pe îndrăgostiți, ea s-a jurat că nu se va mărita niciodată. Așa s-au potolit certurile și bărbații se mulțumeau doar s-o privească și să fumeze țigări făcute de mîna ei, căci din vînzarea țigărilor își ducea Roro Giongrang traiul.

S-a întîmplat ca într-o zi să treacă prin Prambanan un tînăr. Cum a văzut-o pe Roro Giongrang, a îndrăgit-o pe loc și a cerut-o de nevastă.

— Cum aș putea să te iau de bărbat, străinule, dacă pînă acum am refuzat pe toți tinerii din sat ? Nu spun că nu ești demn de laudă la înfățișare, dar nici tinerii din sat nu-s mai prejos ca tine. Dealtfel, m-am jurat că nu mă voi mărita niciodată, așa că vezi-ți de drum, i-a răspuns Roro Giongrang.

— Poate este așa cum grăiești, zise tînărul. Un lucru vreau să știi, că eu pot să-ți îndeplinesc orice dorință.

[1] Sakti — cel care are o putere supranaturală.

Puterea mea este foarte mare, dar stelele și luna de pe cer nu le pot lua.

— Dar dacă îți cer ceva și nu-mi poți împlini ? a întrebat Roro Giongrang mai mult în glumă.

— Atunci voi pleca de aici pentru totdeauna, a răspuns el.

— Bine, străinule. Eu nu-ți cer nici luna, nici stelele de pe cer. Îți cer doar să clădești un templu de piatră împodobit cu o mie de statui toate numai de piatră. Să începi lucrul la apusul soarelui și să-l termini pînă mîine dimineață, înainte de răsăritul soarelui. De vei izbuti, atunci voi deveni nevasta ta. Te învoiești ?

— Mă învoiesc, răspunse tînărul. Să vii mîine în zori la cîmpul deschis din nordul satului, acolo voi clădi templul cu cele o mie de statui. Pînă atunci, rămîi cu bine.

În seara aceea Roro Giongrang n-a putut să închidă ochii. Oare străinul era un „sakti" sau un om lăudăros ? Dacă într-adevăr va putea clădi cele cerute, ce va face ? În sinea ei gîndea că mai bine ar fi luat de bărbat pe oricare tînăr din sat, decît pe un străin necunoscut, oricît ar fi el de sakti. Dimineața se apropia și Roro Giongrang se duse să vadă ce a isprăvit străinul. Cînd a ajuns în poiana dinspre nord, a rămas înmărmurită. Nici nu-și putea crede ochilor. O mîndrețe de templu, înconjurat de 999 de statui, parcă o așteptau. Încă o statuie mai avea străinul de făcut și dînsa ar fi fost nevoită să-l ia de bărbat și să părăsească satul ei drag. Pentru un timp Roro Giongrang își pierdu cumpătul. Dar deodată fața ei s-a luminat și îi vorbi străinului :

— Stai puțin de te odihnește, străinule. Uită-te, ești ud leoarcă de sudoare. Ți-a rămas doar o singură statuie de făcut, iar acum abia e trecut de miezul nopții.

— Nu știam că am lucrat așa de repede, răspunse străinul. Am crezut că se apropie dimineața. Atunci voi dormi puțin, dar scoală-mă, te rog, înainte de răsăritul soarelui, căci prea sînt obosit.

Nici prin gînd nu-i trecea că Roro Giongrang îl înșela, ca să nu poată termina ultima statuie. Și nici nu închise bine ochii, că soarele începu să se zărească la orizont. A priceput îndată viclenia lui Roro Giongrang, și clocotind de mînie, strigă :

— Tu mi-ai cerut ca să clădesc un templu cu o mie de statui într-o singură noapte, dar m-ai împiedicat să-mi termin lucrarea. De aceea chiar tu vei deveni a o mia statuie, căci din această clipă te vei preface în piatră pentru vecii vecilor.

De atunci Roro Giongrang a devenit statuie, cea mai frumoasă statuie din lume, căci ea era o fată foarte frumoasă.

Repovestire de NICULINA SCORȚARU

Bivolul învingător

DE CE REGIUNII din partea de vest a Sumatrei i se spune Minang-kabau, adică Bivolul învingător ? Dar, lucru și mai curios, locuințele din Minang-kabau au acoperi-

şurile în formă de coarne, coarne de bivol ; iar femeile poartă pe cap un turban de asemenea în formă de coarne, coarne de bivol. Iată povestea, o poveste care s-a întîmplat în timpul înfloririi împărăţiei Magia Pahit, cu multe sute de ani în urmă.

Ţara de Vest a Andalasului, Sumatra, era la mare strîmtoare. Regele chemă pe toţi miniştrii şi căpeteniile armatei într-un consiliu în care se va hotărî soarta ţării. Armata Magiei Pahit condusă de însuşi Gagiah Mada era la poarta ţării, iar solia ei aştepta răspunsul dacă Ţara de Vest a Andalasului i se va supune de bună voie ori va fi trecută prin foc şi sabie. Să se supună de bună voie ? Niciodată ! Să declare război ? Asta ar fi însemnat distrugerea ţării. Ce era de făcut ? Nimeni nu găsea o ieşire. Regele ştia că supuşii lui mai degrabă vor muri în luptă decît să se supună duşmanului, dar cine nu se cutremura în faţa armatei Magiei Pahit, mai ales cînd era condusă de însuşi Gagiah Mada ? După o îndelungată tăcere, regele s-a sculat de pe tron şi a spus :

— Solia lui Gagiah Mada să aştepte răspunsul pînă mîine. Voi, miniştri şi curteni, dacă pînă mîine dimineaţă nimeni nu poate găsi vreo soluţie, războiul va fi răspunsul nostru.

A doua zi, cînd curtenii şi miniştrii s-au adunat iar, regele a întrebat :

— A găsit cineva vreun meşteşug ca să ocolim războiul cu Magia Pahit, fără să fim nevoiţi a ne umple de ruşine ?

Atunci un sfetnic bătrîn a ieşit în faţă şi a zis

— Iubitul meu rege și stăpîn ! Să propunem lui Gagiah Mada ca să înlocuim lupta dintre oști, cu lupta între tauri [1]. De va pierde taurul nostru, ne vom supune de bună voie Magiei Pahit. Iar de va învinge taurul nostru, Magia Pahit să rămînă ca o țară prietenă nouă și să nu ne mai atace niciodată. Dacă această propunere va fi respinsă, să-i spunem lui Gagiah Mada, că de vom fi învinși, nu va găsi nici un suflet în țara noastră.

Această soluție a fost pe placul tuturor și imediat a fost trimisă solie de răspuns lui Gagiah Mada. Cînd a primit acest răspuns, Gagiah Mada a stat în cumpănă. Dacă respingea această propunere și alegea calea războiului, victoria era sigură de partea lui. Dar oare nu s-ar fi umplut de sîngele care se va vărsa ? Dacă se gîndea bine, taurii din Magia Pahit erau cunoscuți ca cei mai buni tauri de luptă, așa că pînă la urmă Gagiah Mada a primit să-și încerce norocul în felul acesta.

După un răstimp de trei luni încheiate pentru căutarea taurilor, veni și ziua cînd aceștia trebuiau să se înfrunte. Gagiah Mada a adus un taur fioros ca din povești, unul care ucisese șapte tigri în luptă. Dar din partea Țării de Vest a Andalasului fu prezentat un pui de bivol care mugea de foame.

— Unde este taurul vostru ? întrebă Gagiah Mada.

---

[1] În Java era obiceiul să se pună față în față un taur și un tigru. Dacă taurul ieșea învingător, era păstrat. Dacă învingea tigrul, lucru care se întîmpla mai des, urma o luptă între tigru și cîțiva cavaleri înarmați cu scuturi și lănci, numită „rampogan".

— Noi, aici, nu prea avem tauri de luptă, a răspuns regele. Dar, dacă te învoiești, o să se lupte taurul vostru cu puiul de bivol de acolo.

— Nu știu ce să cred, zise Gagiah Mada. Dar dacă așa ți-e voia, fie și așa.

Gagiah Mada rîdea în sinea lui. Gîndea că regele vecin a înnebunit de frică. Nu știa el că puiul de bivol nu fusese alăptat de cîteva zile, iar acum, pe botul lui era legat un cuțit tăios. Cînd puiului de bivol i s-a dat drumul, a fugit drept spre burta taurului căutînd să sugă. Cuțitul a intrat adînc în burtă, iar taurul cel fioros, care omorîse șapte tigri, s-a prăbușit la pămînt. Gagiah Mada a rămas înmărmurit, nu-și credea ochilor. Dar nu mai putea face nimic. Își dăduse cuvîntul, iar taurul lui a fost învins. Nu-i mai rămase decît să se întoarcă înapoi cu armata lui în Java.

De atunci Țării de Vest a Andalasului i se zice Minangkabau, adică Bivolul-învingător.

Repovestire de NICULINA SCORȚARU

Kedono și Kedini

A FOST ODATĂ un țăran văduv. Avea omul doi copii mici, gemeni, un băiat și o fată. Pe băiat îl chema Kedono, iar pe fată o chema Kedini. Cîtva timp după ce îi

murise nevasta, omul s-a gîndit că ar fi mai bine să se însoare. Nu de alta, dar ca să fie cineva care să aibă grijă de copii cînd trebuia să se ducă el la savah [1] și să-i pregătească de-ale gurii. La început, noua lui nevastă se purta cît se poate de bine, dar această purtare n-a durat mult. De la o vreme s-a gîndit că ar fi mai bine să-i prăpădească pe bieții copii fără de mamă, ca mai tîrziu, cînd va avea și ea copii, bărbatul să-i iubească numai pe aceștia. De atunci femeia a început să-i chinuiască pe cei doi copii. De lovit nu i-a lovit, căci îi era teamă să nu lase urme, dar de mîncare nu le-a mai dat. Voia, pesemne, să-i lase să moară de foame. Dimineață copiii au început să se vaite :

— Mamă, mama noastră cu inima de aur. Dă-ne și nouă ceva de mîncare. Vom gusta greieri în loc de carne, vom mînca iarbă în loc de verdeață. Un pumn de orez ne trebuie, căci nu mai putem de foame.

— Mai așteptați, copii răi ce sînteți ! Nu vedeți că abia pun orezul la spălat ? răspunse haina femeie.

— Mamă, mama noastră cu inima de aur, se plîngeau copiii mai tîrziu. Dă-ne și nouă un pumn de orez. Ne-au amorțit degetele de atîta timp de cînd strîngem greierii, iar iarba uscată nu mai e bună.

— Mai așteptați, copii răi ce sînteți ! Nu vedeți că abia am pus orezul la fiert ? răspundea iar haina.

— Mamă, mama noastră cu inima de aur, se rugau iar copiii. Dă-ne și nouă un pumn de orez. Au putrezit și greierii de atîta timp în mîinile noastre umede.

[1] Savah — orezărie

Cînd ţăranul trebuia să vină de la savah, femeia zise :

— Vreţi un pumn de orez ? Na-vă, na ! na ! şi îi lovi pe amîndoi cu lingura de mestecat orez în cap. Iar cînd ţăranul o întrebă dacă copiii au mîncat pe săturate, îi răspunse :

— Cum să nu ? Atît au mîncat de se jucau şi se băteau cu orez. Uită-te numai la capetele lor.

Într-adevăr a văzut omul în părul copiilor boabe de orez şi s-a liniştit.

Într-o zi veni ţăranul mai devreme ca de obicei ducînd un sac de vuni [1] în spinare pentru nevasta lui. Aceasta era în bucătărie cînd ţăranul s-a întîlnit cu copiii.

— Tată, tată dragă. Dă-ne şi nouă puţini vuni din cei negri, zise Kedono.

— Nu se poate, copiii mei. Le-am adus pentru mama voastră, care vă iubeşte şi vă îngrijeşte, răspunse tatăl.

— Dă-ne şi nouă măcar din cei roşii şi acrişori, a spus Kedini.

— Nu se poate, copiii mei, şi ăştia sînt pentru mama voastră, care vă iubeşte şi vă îngrijeşte, răspunse iar tatăl.

— Dar cei verzi şi cruzi ? întrebară copiii cu lacrimi în ochi.

— Nici cei verzi şi cruzi, copiii mei. Căci şi ăştia sînt pentru mama voastră, care vă iubeşte şi vă îngrijeşte.

Văzînd că tatăl lor nu voia să le dea nimic, copiii au spus :

---

[1] Vuni — nume de fructe.

— Care este mama noastră care ne iubește și ne îngrijește ? De atîta amar de vreme am mîncat numai greieri și iarbă, iar mama noastră ne bate în cap cu lingura. Dacă nici tu nu vrei să ne dai nimic, vom pleca de aici.

După ce au spus toate astea, copiii au fugit, au fugit spre junglă, de teama mamei lor vitrege. Nici n-au întors capul cînd tatăl lor i-a chemat înapoi.

Femeia, care i-a auzit vorbind, s-a dat de trei ori peste cap și s-a schimbat în tigroaică. Tigroaica a alergat pe urmele copiilor, vrînd să-i mănînce, iar în urma tigroaicei gonea țăranul cu un topor în mînă. Copiii au intrat mai adînc în junglă, dar tigroaica se apropia din ce în ce mai mult. Cînd era cît pe-aci să-i prindă, copiii s-au oprit în fața unui copac mare și înalt și i-au grăit :

— Copac mare și frumos, apleacă-te dacă ai milă de noi, doi copii sărmani fugăriți de o tigroaică.

Copacul mare s-a aplecat, iar cînd copiii s-au cățărat între ramuri, s-a îndreptat din nou. Tocmai atunci a venit tigroaica. Încerca ea să se cațăre în copac, dar de fiecare dată cădea la pămînt. Țăranul i-a ajuns din urmă și a vrut s-o lovească cu toporul. Dar tigroaica a fugit în desiș. Atunci omul i-a luat pe copii jos din copac, a pus pe Kedono pe umărul drept, iar pe Kedini pe umărul stîng, și așa mergînd s-au întors fericiți acasă. Iar femeia cea rea a rămas tigroaică pentru totdeauna.

Repovestire de NICULINA SCORȚARU

DE MULT, de mult de tot, cînd bunicii străbunicilor noștri mai trăiau încă, în locul lacului Pening din Java Centrală de azi era o mîndrețe de sat. Satul Pening era cunoscut ca un sat foarte bogat, cu locuitorii cei mai avuți din ținut. Ca de obicei, oamenii avuți sînt și oameni răi la suflet, mai ales față de cei săraci, care au nevoie de ajutor. De aceea, oamenii din satul Pening erau cunoscuți și ca oamenii cei mai neomenoși din ținut. Cînd venea vreun om nevoiaș din altă parte, ei îl goneau imediat, spunîndu-i să plece din satul lor, socotind astfel: „Ce folos putem trage de la un om care n-are nici ce mînca? Dacă moare în sat, va cădea beleaua pe noi să-l îngropăm, iar a îngropa un mort înseamnă o muncă nefolositoare și pierdere de pămînt pentru mormîntul lui. Mai bine să-l gonim, ca să moară în altă parte".

Dar vezi, dacă răutatea merge prea departe, nu se poate să rămînă nepedepsită, căci blestemul oamenilor săraci e mai greu decît muntele Merapi.[1] Așa s-a întîmplat și cu oamenii din satul Pening. Din cauza răutății lor, ei au pierit cu toții într-o singură zi, iar satul lor a devenit un lac mare și adînc. Din tot satul, bătrîni, copii, femei și bărbați, nu a scăpat decît o femeie bătrînă, și din gura acestei femei oamenii au auzit povestea pieirii satului. Iată povestea:

[1] Merapi — un vulcan în Java Centrală.

A fost odată un șarpe boa, bătrîn de cînd e lumea. Poate de sute de ani, poate chiar de mii de ani. De bătrîn ce era, șarpele ajunsese foarte mare. Putea să înghită un bou așa cum un șarpe obișnuit ar înghiți un șoricel. Deși trăia de atîta timp, șarpele încă nu voia să moară. De aceea, într-o bună zi, Batara Yama, zeul morții, a venit la el și l-a întrebat :

— Mare șarpe boa, cred că nici o vietate de pe pămînt n-a trăit așa de mult cum ai trăit tu. Totuși, văd că încă nu vrei să mori. Poate nu-ți dai seama că ai crescut în așa măsură încît pentru hrana ta de toate zilele aduci o pagubă foarte mare celorlalte vietăți de pe pămînt. Oriunde te afli, în scurtă vreme jungla se golește de locuitorii săi, deoarece pe toți îi mănînci. Oare încă nu te-ai săturat de viață ?

— Oh, Batara Yama, a răspuns șarpele. Este adevărat tot ce îmi spui, dar încă nu vreau să mor, fiindcă mai am o dorință neîmplinită. Este cea mai veche dorință a mea, și mi-am dorit-o de cînd un șoricel de cîmp mi-a fost de ajuns ca să-mi satur stomacul pentru două, trei zile. De atunci mă rog zile și nopți zeilor ca să mi se împlinească dorința, dar văd că zeii au întors fața de la mine și nu vor să-mi asculte ruga.

— Și care ți-e dorința ? întrebă iar Batara Yama.

— Dorința mea nu s-a schimbat nici pînă acum. Vreau să devin om, căci oamenii sînt cele mai înzestrate creaturi de pe pămînt. Oamenii sînt stăpîni atît pe uscat, cît și pe mare, iar de ar vrea, oamenii ar stăpîni și văzduhul. De aceea vreau să devin un om, chiar de aș fi cel mai umil de pe pămînt.

— Ciudată dorință ai, răspunse Batara Yama. Tu ești drept și cinstit ca oricare animal, iar viața oamenilor e plină de nedreptăți. Cei drepți și cinstiți sînt umiliți și rămîn săraci, iar cei vicleni și răi sînt puternici și bogați. De vei deveni om, nu-ți vei putea schimba firea ta dreaptă, ca atare vei fi sărac și umilit. Mai vrei să devii om ?

— Vreau, de o mie de ori vreau, măcar pentru o singură zi, răspunse marele șarpe boa foarte hotărît.

— Bine, atunci caută-ți un loc neumblat de oameni. Să stai acolo nemișcat, să nu mănînci altceva decît pe cei care vor intra singuri în gura ta. Într-o zi, cînd vei reuși să mănînci un om, vei deveni și tu om la rîndul tău.

A plecat marele șarpe boa căutînd un loc neumblat de oameni, și a ales unul în junglă, nu departe de lacul Pening de azi. Pe atunci împrejurimea era pustie, nici un sat nu era prin apropiere. S-a întins șarpele boa cît era de lung, cu gura căscată, mare cît o grotă. A stat așa nemișcat sute de ani, încît corpul lui nu se mai vedea, fiind acoperit de pămînt. Doar gura care se deschidea ca o peșteră se mai zărea. Locul unde zăcea nu rămase pustiu. Multe sate s-au ridicat, iar cel mai apropiat era satul Pening.

Într-o zi, un drumeț care mergea spre acest sat a fost prins de ploaie în pădure. Călătorul a vrut să-și continuie drumul, satul Pening fiind aproape, cînd a observat grota cea mare și bună pentru adăpost. Fără să se gîndească, drumețul a intrat în grota care nu era alta decît gura șarpelui boa. Atît aștepta nămetenia. Nici n-a intrat bine drumețul și arătarea a și închis gura. Deodată grota

a dispărut și în locul ei stătea un băiețel slab, urît, și plin de spuzeală. Se uită băiețelul la stînga, se uită la dreapta, apoi porni șchiopătînd drept spre satul Pening. Nici n-a intrat bine în sat că s-a și întîlnit cu o ceată de copii. Aceștia începură să-l huiduiască :

— A intrat în sat un copil sărac și urît ! Să-l batem, să-l izgonim din sat, țipau ei cu o bucurie plină de răutate, de parcă în fața lor nu era un copil sărman, ci o lighioană ciudată.

Au început să-l bată, i-au pus piedică, l-au înțepat. Băiețelul țipa de durere, striga după ajutor și fugea prin sat șchiopătînd și plîngînd cu droaia de copii după el. Dar degeaba. Oamenii din sat, în loc să-i oprească pe copii, rîdeau și ei în hohote. Unii chiar se amestecau cu copiii, îl loveau fără milă, îi dădeau cîte un picior de se rostogolea băiețelul cît colo în noroi și bălegar. Așa l-au chinuit pînă au ajuns la marginea cealaltă a satului, unde stătea o femeie bătrînă, săracă, și care era singurul om bun din tot satul. Femeia a ieșit afară din casă auzind gălăgia cea mare, și tare i-a fost milă de băiețel.

— Ia mai lăsați-l în pace ! Ce aveți cu el de îl chinuiți atîta ? Vino încoa', copile, ca să nu te mai bată, strigă femeia.

Băiețelul a fugit la adăpost în casă, iar sătenii nu mai avură încotro și s-au întors cu toții în sat, amenințînd și blestemînd. Femeia, cînd a văzut cît de slab era băiețelul, bolnav pe deasupra și plin numai de răni și vînătăi, nu mai putea de mila lui și i-a glăsuit :

— Să nu mai ieşi din casă, copile. Stai aici pînă te vindeci. Iar dacă nu vrei, du-te oriunde crezi că e mai bine, dar în satul Pening să nu te mai întorci niciodată.

Femeia i-a spălat rănile de pe faţă şi corp, a pus pe masă din puţinul ei, ca să mănînce. Băieţelul nu scotea nici un cuvînt. Stătea pe gînduri şi nici de mîncare nu s-a atins. Pînă la urmă femeia l-a întrebat :

— Dar ce ai tu, copile, de stai aşa pe gînduri ? Ori nu ţi-e foame ? Ori nu-ţi place mîncarea ?

— Văd că eşti singurul om bun din acest sat, a răspuns băiatul. De aceea n-aş vrea să-ţi fac vreun rău. Fiindcă ai fost tare bună cu mine, ţie am să-ţi spun tot. De fapt eu nu sînt om, ci un şarpe boa.

Şi a început băieţelul să-i spună povestea şarpelui boa, care voia să devină un om.

— Văd că într-adevăr viaţa oamenilor e plină de nedreptăţi, a spus el la sfîrşit. De aceea nu are rost să trăiesc mai departe ca un om, ci e timpul să mor. Dar înainte de a muri, vreau să pedepsesc pe oamenii din satul Pening pentru sufletul lor hain. Azi să nu pleci nicăieri şi să ai la îndemînă un lesung [1] şi o lingură de lemn. De s-ar întîmpla cumva să vină un potop, urcă-te pe lesung şi vîsleşte cu lingura. Numai aşa vei putea scăpa cu viaţă.

După ce a grăit astfel, băieţelul a plecat înapoi în sat. Cînd copiii şi oamenii l-au văzut întorcîndu-se, s-au adunat iar în jurul lui şi au reînceput să-l chinuiască.

---

[1] Lesung — copac scobit folosit pentru a decoji orezul, punînd orezul în scobitură şi bătîndu-l cu un mai.

Dar acum băieţelul nu se mai văita, lucru care i-a întărîtat pe săteni. Băieţelul mergea fără să-i pese de loviturile ce le primea pînă a ajuns în mijlocul satului. Acolo s-a oprit, a luat un băţ şi l-a înfipt în pămînt. Pe urmă a spus :

— Voi, săteni din Pening, care vă credeţi aşa de grozavi ! Încercaţi dacă puteţi să scoateţi acest băţ din pămînt !

Cînd oamenii au auzit ce a spus băieţelul, au început să rîdă în hohote.

— A înnebunit de atîtea bătăi, ziceau unii.

— S-a scrîntit la cap, ziceau alţii.

Dar mare le-a fost mirarea cînd un copil a încercat să scoată băţul din pămînt şi a strigat :

— Nu pot să-l scot, e prea bine înfipt.

Au încercat şi ceilalţi copii să scoată băţul din pămînt, dar nu au reuşit. Au purces şi oamenii mari, dar degeaba, nimeni n-a reuşit să scoată băţul. Parcă prinsese rădăcini. Oamenilor a început să le fie teamă de băieţel.

— E un duh, ziceau unii.

— E un vrăjitor, ziceau alţii.

— Oricum, e ceva necurat la mijloc. Ar fi mai bine să-l omorîm.

— Da, să-l omorîm, să-l omorîm ! au început să strîge sătenii.

— Să mă omoriţi fiindcă nu izbutiţi să scoateţi băţul ? a spus băieţelul. Vă arăt eu cum se scoate un băţ din pămînt.

Şi a apucat băţul cu două degete, pe urmă l-a scos cu uşurinţă. Deodată, din gaura unde fusese înfipt băţul,

a început să țîșnească apă. Sătenii au împuns-o la fugă care încotro, căci în scurt timp apa inundase tot satul. Valurile creșteau mereu, creșteau fără milă pînă ce satul Pening a devenit o apă. Din toți locuitorii nimeni n-a scăpat cu viață decît bătrîna din marginea satului, care ascultînd sfatul băiețelului, s-a urcat pe un lesung și cu lingura de lemn vîslea spre malul lacului.

Aceasta este povestea marelui șarpe boa care a vrut să devină om, și a pieirii satului Pening, datorită răutății locuitorilor săi.

Repovestire de NICULINA SCORȚARU

Copacul de care nu rîde nimeni

SE SPUNE CĂ în vremea de demult, demult de tot, pămîntul nu era la fel ca azi, și nici oamenii. Pe atunci pămîntul nu era deloc frumos și oamenii nu erau fericiți. Zeul Hyang Venang hărăzise pămîntul oamenilor, iar kahianganul[1] zeilor. Kahianganul era un adevărat rai al fericirii, grădina kahianganului era de o frumusețe și o îmbelșugare fără seamăn. Peste tot numai flori, sute de feluri de flori de toate culorile, cu miros îmbătător. Peste tot numai fructe, sute de feluri de fructe, care de care mai dulci și mai gustoase. Dar cum era pă-

[1] Kahiangan — cerul, lăcașul zeilor.

mîntul pe atunci ? Pe atunci pămîntul era sterp, nimic nu creştea în afară de iarbă, bălării şi copaci fără de roade. Nici fructe, nici orez, nici rădăcini bune de mîncat, nimic nu era. Toate acestea se găseau numai în grădina kahianganului, toate acestea erau numai pentru zei şi neîngăduite muritorilor, căci muritorii n-au ce căuta în kahiangan. Oamenii trăiau numai din vînat, iar de nu puteau să găsească ceva, răbdau de foame. Nimeni nu rîdea pe acea vreme, oamenii nu ştiau ce este rîsul, căci duceau o viaţă foarte grea. Erau trişti şi mohorîţi, nu cunoşteau nici bucurie, nici frumuseţe.

Pe vremea aceea trăia un om foarte înţelept, primul şi singurul om înţelept de pe lume. Se numea Kelapa[1]. Kelapa avea o putere foarte mare, aproape fără de margini. Dacă ar fi vrut, ar fi putut să întoarcă mersul soarelui de la apus la răsărit, să sece marea sau să resfire stelele printre degete ca pe nişte pietricele. De aceea zeii îl respectau foarte mult. Nu de altceva, dar zeilor le era frică de puterea lui. Se temeau să nu-l supere vreodată. Iar ca să-l îmbuneze, să fie siguri că Kelapa nu se va răscula împotriva lor, i s-a dat voie să intre în grădina kahianganului o dată pe an. O dată pe an i s-a dat voie lui Kelapa să se bucure de frumuseţile şi bogăţiile kahianganului, să se plimbe printre trandafiri, să mănînce banane, ananas, mangos şi alte bunătăţi destinate zeilor. În felul acesta nădăjduiau zeii că Kelapa va uita soarta vitregă a oamenilor de pe pămînt, că se va gîndi numai la bucuria lui de a fi deopotrivă cu zeii o dată pe an,

[1] Kelapa — palmier, în limba javaneză.

o bucurie la care nu puteau să viseze alți muritori. Și zeii au avut dreptate. Kelapa a uitat de înțelepciune, nu se gîndea la nimic, ci aștepta cu nerăbdare venirea timpului cînd trebuia să se ducă la kahiangan. Iar cînd timpul sosea, pornea spre kahiangan beat de fericire, uitînd de orice. Cît e ziua de lungă, dansa printre flori și mînca pe săturate, căci zeii îi interziseseră să ia cu el ceva la înapoierea pe pămînt. Așa și-a dus viața Kelapa pînă a început să îmbătrînească. Era fericit pentru puținul pe care-l gusta, căci nimeni altul nu gusta acest puțin. Dar o întîmplare a făcut ca Kelapa să-și deschidă ochii, să se trezească din visul lui dat de zei. Într-o zi, Kelapa a trecut printr-un sat și i-a fost dat să vadă o priveliște care i-a zguduit inima. În satul acela Kelapa a văzut o mulțime de copii, femei și bătrîni, atît de flămînzi, încît rămăseseră doar piele și os. Copiii nici nu mai puteau să ceară demîncare de înfometați ce erau. Femeile și bătrînii mai mult se tîrau decît umblau. Cu toții aveau privirea pierdută, așteptînd să vină moartea. Oprindu-se, Kelapa a întrebat pe unul mai în putere decît ceilalți :

— Zeii să aibă milă de tine și de neamul tău, omule. Rogu-te, spune-mi și mie ce s-a întîmplat în acest sat ? Unde sînt vînătorii voștri de văd numai copii, femei și bătrîni ? Ce faptă ați săvîrșit supărînd pe zei de v-au lăsat să flămînziți pînă într-atîta ? Oare zeii au îndepărtat vînatul din calea voastră, ori vînătorii voștri nu mai sînt la fel de dibaci ca mai înainte ?

— Oh, mărite Kelapa, preaiubit de zei, cinstit de oameni, a răspuns bătrînul. E adevărat ceea ce ai spus tu, că noi flămînzim și așteptăm pe Batara Yama să ne

elibereze de chinurile pămînteşti. De am supărat pe zei, asta se prea poate, numai nu ştim cum, pentru că noi am adus jertfe după datină. Se vede însă că zeii n-au fost mulţumiţi, deoarece au trimis asupra noastră o pereche de tigri grozavi, care ne răpeau cel puţin un om în fiecare zi. Pînă la urmă vînătorii noştri au hotărît să-i înfrunte. Lupta s-a întîmplat acum o lună, chiar acolo în mijlocul satului. A fost groaznică, tigrii erau uriaşi şi aveau o putere înspăimîntătoare. Spre dimineaţă, amîndoi tigrii au fost ucişi, dar cu ce preţ ? Cred că ar fi fost mai bine să nu fi încercat să-i ucidem. În noaptea aceea am pierdut aproape toţi vînătorii satului. Cei care au scăpat cu viaţă au rămas schilozi, de nu vor mai putea vîna niciodată. Doi, trei, care n-au fost prea tare vătămaţi, ne-au părăsit ca să nu moară şi ei de foame, încercînd să ne hrănească pe toţi. Acum, în sat nu mai sîntem decît femei, bătrîni, copii şi tineri schilozi. Neavînd ce mînca, am mestecat şi noi iarbă, ca vitele, dar oamenii nu pot trăi ca animalele şi încetul cu încetul vom muri de foame. Of, de ar veni mai repede Batara Yama, i-aş mulţumi pentru graba lui.

— Voi pleca chiar acum la kahiangan şi voi cere lui Batara Guru, marele zeu, să-mi dea voie să aduc pe pămînt vreo rădăcină bună de mîncat, ca oamenii să nu moară de foame din lipsă de vînat. Sînt prea iubit de zei ca această cerere să-mi fie refuzată. Dar mare fu dezamăgirea lui Kelapa cînd Batara Guru, după ce i-a ascultat cererea, i-a răspuns :

— Eşti într-adevăr iubit de zei ca nimeni altul. De aceea poţi să ne ceri orice şi îţi vom împlini dorinţa. Dar

să ceri pentru tine, nicidecum pentru ceilalți muritori cărora le-am hărăzit altă soartă. Așa că decît să ne ceri spice de orez sau rădăcină de manioc pentru oameni, ar fi mai bine să ne ceri ca să-ți îngăduim să vii în fiecare zi în grădina kahianganului. Dar de dus vreo plantă de aici pe pămînt, oricît de neînsemnată ar fi ea, nu-ți putem îngădui. Așa a fost voința lui Hyang Venang și așa va fi pentru totdeauna. Acum du-te să te veselești în grădina kahianganului. Kelapa n-a mai zis nimic. S-a dus la grădina kahianganului cu capul adîncit între umeri și inima grea ca de piatră. Trandafirii roșii i se păreau însîngerați, iar boabele albe ale melatiilor[1] parcă erau lacrimile copiilor și femeilor flămînzi de pe pămînt. Se uita în jur cu ochii împăienjeniți, se uita la crengile pomilor îngreunate de fructe, la tufișurile de ananas, la spicele de orez galbene legănate de vînt.

„Oh, am fost orb, își spunea Kelapa îndurerat și își bătea pieptul cu pumnii. Hyang Venang n-a fost drept cu oamenii, iar zeii sînt răi, niște vicleni care m-au ademenit pînă acum cu grădina kahianganului. Chiar de m-aș bucura în toate zilele de bunătățile acestei grădini, ce însemnătate are dacă nu-i pot ajuta pe semenii mei?“ Kelapa plînse ca un copil vreme îndelungată. Dar deodată s-a ridicat și și-a șters lacrimile de pe obraji. Pe fața lui nu se mai oglindea tristețea ca înainte, ci o mînie nestăvilită. Ochii îi erau roșii ca sîngele, sprîncenele împreunate, părul zbîrlit, buzele strînse Pentru prima dată în viața lui, Kelapa s-a mîniat.

---

[1] **Melati** — flori mici și albe cu miros foarte plăcut.

— Hyang Venang! strigă Kelapa. Dacă n-ai fost drept, acum voi face eu dreptatea. Dacă zeii vor cuteza să-mi stea în cale, praful şi pulberea se va alege de ei! Auzind această ameninţare, zeii tremurau de frică. Cine ar putea să stea împotriva lui Kelapa? Chiar însuşi Batara Guru sau războinicul Vişnu nu cutezau. Toţi zeii au fugit să caute adăpost la Hyang Venang.

După ce a rostit ameninţarea, Kelapa a făcut ce a făcut şi deodată kahianganul a început să se zguduie, stelele cădeau cu miile pe pămînt, oceanul se zbuciuma cu valuri cît munţii, norii negri se rostogoleau zbătîndu-se într-un uragan cumplit, cerul ardea de fulgere, vulcanii scuipau bolovani roşii cît casele, sălbăticiunile din jungle răgeau îngrozite. Toate grozăviile acestea au ţinut şapte zile şi şapte nopţi fără răgaz. Iar cînd, ca la un semn, toate se liniştiră, pămîntul devenise de nerecunoscut. Kelapa adusese toate bogăţiile din grădina kahianganului pe pămînt. Acum pămîntul avea de toate. Peste tot numai flori înmiresmate, peste tot numai fructe dulci şi gustoase. Lanuri de orez, galbene ca aurul, se unduiau în mîngîierea vîntului. Oamenii rîdeau şi plîngeau de bucurie, şi cu toţii slăveau pe Kelapa. Dar zeii erau furioşi, de asemenea şi Hyang Venang. Cînd a văzut că Kelapa a adus pe pămînt toate bogăţiile din grădina kahianganului, a strigat:

— Vai ţie, Kelapa. Prea departe ai mers cu îndrăzneala! Pentru că ai adus toate plantele şi copacii din kahiangan pe pămînt, să te prefaci şi tu într-un copac,

unul caraghios, de care să rîdă toţi oamenii. Te vei preface într-un copac subţire şi înalt pînă la cer, cu crengi şi frunze numai sus în vîrf, care însă vor fi altfel decît ale oricărui copac.

Auzind aceste strigăte, Kelapa nu se înfricoşă, ci răspunse liniştit :

— Oh, Hyang Venang, zeu nemilos şi nedrept ! Ştiu că nu mă pot împotrivi blestemului tău şi că mă voi preschimba în copac precum ai spus tu. Dar de un singur lucru te vei înşela. Oamenii nu vor rîde de mine, ci mă vor preţui ca pe nici un alt copac făcut de tine, căci mă voi preschimba într-un copac neasemuit de folositor. Nu omenirea va rîde de mine, Hyang Venang, ci eu voi rîde de tine în veşnicie.

Aşa a zis Kelapa şi s-a preschimbat în copac subţire, înalt pînă la cer, cu crengi şi frunze la vîrf, precum l-a blestemat Hyang Venang ; Kelapa s-a preschimbat în palmier. Dar precum a zis Kelapa înainte de a deveni palmier, acest copac este neasemuit de folositor. Nimic din palmier nu se aruncă, fiecare parte e bună la ceva. Trunchiul e folosit pentru punte sau la construirea colibei, din frunze — se împletesc rogojini. Din nuca de cocos, fructele palmierului, se ţes fibrele, miezul e bun ca hrană, şi nici un fel de mîncare nu se găteşte fără zeama din miezul nucii de cocos ; laptele ei are gust deosebit de bun. De asemenea, din floarea palmierului se poate pregăti o mîncare foarte gustoasă. Iar cînd se taie floarea, curge un lichid dulce ca mierea, din care se

face zahăr[1] și o băutură răcoritoare. Așa de folositor e palmierul, încît nu numai că oamenii nu cutează să rîdă de el, ci îl prețuiesc mult de tot. Adesea, cînd văd un palmier, oamenii spun :

— Iată palmierul. El nu este un simplu copac, ci adevăratul zeu al pămîntului.

O mie de guri

A FOST ODATĂ un tăietor de lemne, care avea o nevastă foarte cicălitoare. De cînd se scula în zori pînă seara la culcare îl bombănea întruna. Ba că aduce bani prea puțini acasă, ba că nu muncește destul, ba că este prea leneș și așa mai departe. E adevărat că erau săraci, dar cîtuși de puțin din vina lui. Muncea din răsputeri și dacă nu le ajungeau banii, ce puteau să facă ?

Într-o zi a plecat omul nostru în pădure, ca să taie lemne ca de obicei. După ce a ales un copac uscat, a vrut să-l doboare cu toporul. Însă a rămas împietrit cu toporul în mînă, căci deodată apăru în fața lui ca ieșită din pă-

[1] Zahărul din palmier — zahărul roșu, spre deosebire de zahărul alb din trestia de zahăr sau sfeclă, are un gust deosebit. De obicei nu se întrebuințează pentru a îndulci ceaiul sau cafeaua, ci se pune la diferite mîncăruri, spre a le da un gust aparte.

mînt o zînă strălucitoare. Privea parcă în vis la zîna care îi vorbea :

— Fii bun, te rog, nu tăia acest copac care este palatul meu. În schimb, îţi voi dărui ceva care te va ajuta să trăieşti fără grijă pînă la sfîrşitul vieţii. Ia aceste trei pietricele. Cînd vei avea vreo dorinţă, s-o spui şi să trînteşti o pietricică de pămînt. Orice dorinţă vei rosti se va îndeplini îndată.

După ce a lăsat cele trei pietricele în mîna omului nostru, zîna s-a făcut nevăzută. Omul nostru, fără să-şi mai ia uneltele, a alergat cu sufletul la gură acasă, dornic să povestească nevestei cele întîmplate. Auzind cele petrecute în pădure, în loc să se bucure, dînsa a început să-l cicălească. De ce n-a cerut mai multe pietricele şi numai trei ? Se vede că bărbatul ei era slab la minte, dacă n-a profitat de un noroc care nu vine decît o dată în viaţă, căci o întîlnire cu o zînă nu se întîmplă în toate zilele, şi altele, şi altele. Bărbatul, care se aştepta ca de data aceasta nevasta să-l primească mai bine, a început să murmure :

— Vai, zeilor, cum de mi-a căzut pe cap o nevastă cu o gură aşa de rea ?

— Ce spui, a sărit în sus nevastă-sa, am o gură rea, aşa zici ? Uite, aş vrea să am o mie de guri ca să te pot bombăni mai bine.

Aşa sfîrşi, trîntind o pietricică de pămînt. S-a întîmplat ceva îngrozitor. Pe corpul, capul, picioarele şi mîinile femeii au apărut o sumedenie de guri. Avea o mie de

guri și nu se vedea nimic din ea decît guri și iar guri. Bărbatul rămase uluit cînd o văzu. Dar ce era mai rău, toate gurile îl bombăneau, toate țipau la el de îi venea să-și ia lumea în cap. Și deodată își aduse aminte de cele două pietricele care-i mai rămăseseră. A luat una și zise :

— Rog pe zei să ia îndărăt cele o mie de guri ale nevestei mele.

Și a trîntit-o pe pămînt pe cea de a doua pietricică. Dintr-o dată nevasta lui a amuțit. Cînd s-a uitat bine la ea a înțeles ce se întîmplase. Nevasta lui a pierdut toate cele o mie de guri ale ei, va să zică a pierdut și gura cea veche. Acum nu mai avea nici o gură. I-au rămas cei doi ochi și nasul, dar gura nicăieri. Vai, ce nenorocire ! Îi rămăsese doar o pietricică. Dacă ar cere altceva, va însemna ca nevasta lui să rămînă fără gură. Cum va putea mînca fără gură ? Va muri negreșit, iar omul nostru își iubea totuși nevasta. E adevărat că avea o gură rea ca nimeni alta, dar încolo inima îi era de aur. S-a gîndit omul cît s-a gîndit și deodată fața i s-a luminat. A luat ultima pietricică și a zis :

— Rog să i se dea nevestei mele gura la locul ei, dar o gură care știe doar să spună cuvinte frumoase.

Și a trîntit pietricica de pămînt. De atunci, chiar dacă au rămas săraci, tăietorul de lemne a devenit cel mai fericit om. Nevasta lui nu-l mai bombănea niciodată, ci îi vorbea numai cu cuvinte frumoase. Cînd ai o nevastă ca dînsa, ce îți mai trebuie bogăție ca să fii fericit ?

Repovestire de NICULINA SCORȚARU

ÎNTR-O DIMINEAȚĂ, regele Angling Darmo se plimba ca de obicei prin grădina palatului, cînd deodată a văzut un mic șarpe de cîmp, ce se zbătea desperat din strînsoarea unui șarpe veninos. Fără multă vorbă, regele a luat un băț de bambus și a lovit șarpele veninos drept în cap, de a rămas lungit fără suflare. Nu știa regele că această întîmplare va avea urmări care vor zgudui viața lui tihnită de rege. De unde să fi știut regele că șarpele mic de cîmp era de fapt fiica cea mică a regelui șerpilor ? De unde să fi știut regele că șerpoaica nu era cîtuși de puțin în primejdie, ci se juca cu prietenul ei, șarpele veninos ? Regele nu știa toate astea și și-a continuat plimbarea de dimineață fără să se mai gîndească la cei doi șerpi. Numai că șerpoaica cea mică, care a fugit în tufiș, nu putea ierta pe regele care i-a omorît prietenul. A fugit plîngînd drept la tatăl ei :

— Răzbună-mă, tată, răzbună-mă.

— Ce ți s-a întîmplat, fetița tatii, de ai venit plîngînd și ceri răzbunare ? o întrebă regele șerpilor. Cine ți-a vrut răul ? Spune-mi degrabă, căci oricine ar fi acela care ți-a vrut răul, el nu va rămîne nepedepsit.

— Vai, tată, regele Angling Darmo a vrut să mă omoare. Eram în grădina lui, tocmai pîndeam un șoarece, cînd deodată s-a repezit la mine cu un băț de bambus, să mă lovească. Nici nu știu cum de am putut scăpa cu viață.

— Așa ți-a făcut regele Angling Darmo fără să fii vinovată cu nimic ? Vai, amar se va căi regele. Noaptea

aceasta va fi cea de pe urmă noapte a lui, zise regele șerpilor amenințător.

Noaptea, regele șerpilor s-a strecurat sub patul regelui, pîndind un prilej ca să-și răzbune fiica. Tocmai atunci regele a grăit către regină :

— Ar trebui să-l schimbăm pe grădinarul palatului, căci n-a păzit grădina cum se cuvine, de a lăsat să năpădească șerpi veninoși în ea.

— Cum așa ? întrebă regina.

Și regele i-a povestit întîmplarea cu cei doi șerpi din grădină.

„Va să zică fiica mea a minţit, își zise regele șerpilor. Prin urmare, fiica mea s-a împrietenit cu un șarpe din neamul dușman. Bine că l-a omorît regele, și mai bine că nu l-am omorît eu pe rege. Acum, în loc să-l omor, îi voi mulțumi".

A așteptat șarpele pînă să adoarmă regina, pe urmă l-a chemat pe regele Angling Darmo afară și i-a grăit astfel :

— Îți mulțumesc, oh, rege, că ai omorît azi în grădină un șarpe veninos. Să știi că eu sînt regele șerpilor, iar șarpele de cîmp pe care l-ai salvat era fiica mea. În semn de mulțumire, îți voi dărui ceva. Scoate-ți limba ca să-ți dau puțin din saliva mea, și pe urmă vei putea înțelege graiul tuturor animalelor de pe pămînt. Numai un singur lucru să nu uiți. Orice s-ar întîmpla, n-ai voie să spui nimănui că înțelegi graiul animalelor, altfel vei muri pe loc.

Așa a vorbit și a atins vîrful limbii regelui Angling Darmo. Începînd de atunci regele înțelegea orice vorbeau animalele, și nu mai putea de fericire.

Într-o zi, regele se plimba ca de obicei prin grădina palatului, numai că de data asta se plimba împreună cu regina. Deodată regele a auzit două păsări care se certau.

— Ia mai taci odată, mă femeie, zise soțul. Nu mă face să mă înfurii, căci de mă înfurii uit de toate. Cine știe ce nenorocire se poate întîmpla în furia mea ? S-ar putea să dărîm fără să vreau palatul regelui, și toate astea numai și numai din cauza ta.

— Tu să dărîmi palatul regelui ? Nu mai spune ! Oare uiți cît ești de mic ?

— Sînt într-adevăr foarte mic, dar sînt foarte puternic, zise iar pasărea-soț. Fiindcă, de vrei să știi, eu sînt de fapt pasărea Garuda, pe care călărește de obicei Vișnu. Acum te mai îndoiești că pot dărîma palatul regelui ? De aceea mai bine să taci și să mă asculți.

Auzind vorbăria lor, regele nu putea să-și abțină rîsul și a rîs cu poftă. Dar regina, cînd văzu cum rîde regele fără pricină, se supără :

— Vai, rege, oare se cuvine unui rege să rîdă de soția lui ?

— Ba nu rîd deloc de tine, regină, a răspuns regele. Am rîs eu, dar de altceva.

— De ce anume, dacă nu rîzi de mine ? Nu văd nimic de rîs împrejur. Dacă nu-mi spui din ce cauză ai rîs, înseamnă că ai rîs de mine. Iar de ai ajuns să rîzi de mine, nu mai am de ce să trăiesc și mă voi arunca din turn, zise regina îndărătnică.

Ce să facă regele ? Dacă îi desvăluiește adevărul, ar însemna să moară pe loc, de aceea a tăcut încurcat. Văzînd că regele a tăcut, regina a fugit și s-a urcat în turn, a vrut să se arunce de acolo în jos. Dar regele a prins-o tocmai la timp și zise :

— Bine, regină, dacă vrei neapărat să știi de ce am rîs, îți voi spune pricina. Numai înainte de a-ți spune pricina, vreau să știi că de îndată ce îți voi spune adevărul, eu voi muri pe loc.

— Fie ce-o fi, numai să știu pricina pentru ce ai rîs. Altfel mă voi arunca din acest turn, răspunse regina.

Tocmai se pregătise regele Angling Darmo să spună adevărul, cînd a auzit o pereche de șopîrle de pe perete vorbind :

— Bărbate, aș vrea să te văd fără coadă, zise o șopîrlă.

— Măi, femeie, ce vorbă e asta ? Ce să mă fac fără coadă cînd se va întîmpla să mă aflu în primejdie ?

— Lasă, acum nu ești în primejdie, iar pînă atunci îți va crește coada la loc.

— Ia mai taci din gură, femeie fără minte ce ești, răspunse bărbatul.

— Să știi că de nu vrei să-ți rupi coada, mă voi arunca jos și praf o să mă fac.

— Aha, va să zică te-ai luat și tu după regină ?! Dacă regele vrea să moară de dragul capriciului reginei, eu n-am chef să-mi pierd coada de dragul capriciului tău. Iar de vrei neapărat să mori, n-ai decît, nu ești singura femeie în lume.

Auzind aceste vorbe, regelui i s-a făcut ruşine de slăbiciunea lui şi a scăpat-o pe regina din strînsoare. Regina, văzînd că regele a tăcut şi i-a dat drumul, i-a fost ruşine de rege ca să ia cuvîntul înapoi şi să nu se mai arunce din turn, şi s-a aruncat jos.

Regele Angling Darmo nu mai putea de tristeţe după moartea reginei, căci nespus de mult o iubise. Nemaiputînd îndura tristeţea, s-a hotărît să plece din ţară încotro îl vor duce picioarele. Într-o zi, a plecat regele îmbrăcat ca un om de rînd, fără suită şi numai cu o boccea de merinde, şi a intrat într-o junglă neumblată de fiinţă omenească, hotărît să-şi caute moartea. Zile întregi a străbătut jungla fără de capăt, şi era pe la sfîrşitul puterilor, cînd într-o zi s-a trezit cu o căsuţă în faţa lui.

Mare fu mirarea regelui cînd află pe urmă că în casa aceea trăiau trei fete foarte frumoase. Fetele l-au ospătat, l-au îngrijit, iar peste cîteva zile, după ce regele s-a înzdrăvenit, nu l-au mai lăsat să plece. Dar nici regelui, văzînd cît de frumoase erau fetele, nu prea îi venea să plece de acolo. Pe urmă, cu toate că erau în mijlocul junglei, fetele nu duceau lipsă de nimic. Aşa a trăit regele Angling Darmo un an de zile în casa celor trei fete, fericit, a uitat chiar şi de necazurile lui. Dar s-a întîmplat că într-o noapte regele s-a trezit din somn, şi a văzut că nici una din cele trei fete nu era acasă. Unde ar putea umbla fetele în toiul nopţii ? Mai ales că ei erau în mijlocul junglei. A aşteptat cît a aşteptat regele să se întoarcă cele trei fete, dar pînă la urmă şi-a pierdut răbdarea. S-a dat regele peste cap de trei ori şi s-a pre-

făcut într-un corb cu pene albe. Corbul şi-a luat zborul imediat prin bezna nopţii şi nu mult după aceea a zărit pe cele trei fete în mijlocul unui cîmp.

— Ga, ga, ga, croncănea corbul şi se apropia de fete.

Dar cum s-a îngrozit corbul, adică regele, cînd, după ce s-a apropiat, a văzut cum ele se ospătau cu un cadavru.

— Va să zică sînt nişte iele, îşi zise regele. De aceea sînt aşa de frumoase, încît am putut să uit de toate.

— Ga, ga, ga, croncănea corbul.

— Ia uite, ciudăţenie, zise una din fete. Pentru prima oară văd un corb cu pene albe.

— Şi pe urmă, şi eu văd pentru prima oară un corb care umblă noaptea, zise a doua.

— Hai să-i dăm şi lui ceva, zise a treia.

Una i-a dat corbului o bucată de ficat, una o bucată de măruntaie, şi una i-a dat un ochi. Corbul a luat bucăţile şi a zburat, s-a întors la casa celor trei fete. Ajuns aci s-a dat de trei ori peste cap şi s-a prefăcut iar în regele Angling Darmo. Pe urmă a pus bucatele primite de la fete pe toaletele lor. Bucata de ficat a pus-o pe masa primei fete, bucata de măruntaie a pus-o pe a celei de a doua, şi ochiul l-a pus pe toaleta celei de a treia.

Spre dimineaţă, fetele s-au întors acasă. Dar cînd s-au aşezat la toaletele lor, a găsit fiecare bucata dată corbului. Văzînd aceasta, şi-au dat seama că acest corb cu pene albe este de fapt regele Angling Darmo, şi nu mai puteau de ruşine. Au tăbărît imediat pe regele Angling Darmo, l-au tîrît afară şi l-au prefăcut într-un papagal.

— Va să zică, de asta ne ești, au spus ele. De acum încolo te vei preface în papagal, și nu vei putea redeveni om decît dacă te va trage cineva de moț.

Trei ani de zile a umblat regele Angling Darmo ca papagal, desnădăjduit, pierzînd orice speranță să redevină iarăși om. Într-o zi papagalul a ajuns în grădina unui palat. Stătea el cocoțat pe o creangă, cînd, deodată a intrat în grădină fiica regelui acestei țări cu suita ei. Era prințesa foarte frumoasă, și văzînd-o, cu toate că era sub înfățișare de papagal, regele Angling Darmo s-a îndrăgostit pe loc de ea. A rupt o floare, și cu floarea în ciocul lui încovoiat a zburat drept în poala prințesei.

— Ia uite, ce papagal blînd, zise prințesa. A venit la mine, mi-a adus și o floare. Dar de ar înțelege, era mai bine dacă îmi aducea fructul acela roșu din vîrful copacului, căci mi-e tare sete.

Nici n-a terminat de spus prințesa, papagalul a și zburat pînă în vîrful copacului, și după puțin timp s-a întors la prințesă cu fructul în cioc.

— Papagalul poate să înțeleagă graiul omenesc ! se uimi prințesa și toată suita.

Au încercat pe urmă să-l pună pe papagal să facă felurite lucruri. Ba să facă tumbe, ba să danseze, ba să aducă alte flori și așa mai departe, numai că papagalul parcă nu voia să asculte decît de prințesă. De atunci prințesa nu mai putea să se despartă de papagal. Oriunde se ducea, papagalul era pe umărul ei. Chiar noaptea îl punea pe papagal în iatacul ei.

Tocmai în timpul acela a ajuns în țară un ministru de al regelui Angling Darmo, căutînd pe regele lui care

și-a părăsit țara fără să lase nici o vorbă și fără nici-o veste după atîta timp. Ani de zile l-a căutat în zadar, pînă într-o zi s-a întîlnit cu un pustnic care i-a spus :

— Caută un papagal care înțelege vorba omenească. De-l găsești, îl găsești și pe regele vostru.

La un ospăț dat în cinstea lui, ca după datină, regele țării l-a întrebat :

— Ce dorești să ceri de la mine în semn de prietenie între țările noastre ? Să știi că după datina noastră, orice vei cere tu, dacă acest lucru este cu putință, vom îndeplini.

— Am auzit că aveți pe aici un papagal năzdrăvan, răspunse ministrul lui Angling Darmo. Dacă datina voastră îmi dă dreptul să vă cer orice lucru, v-aș cere doar acest papagal.

Cînd a auzit prințesa că ministrul lui Angling Darmo i-a cerut papagalul, să moară, nu alta. Ca să se împotrivească nu putea, ar însemna să se împotrivească datinei. Dar cum va putea dînsa să se despartă de papagalul ei ? A plîns prințesa cît a plîns, l-a sărutat pe papagal, l-a mîngîiat, l-a strîns la piept, și nu știu cum s-a întîmplat, l-a tras de moț fără să vrea. Deodată papagalul s-a pierdut, iar în fața ei stătea chiar regele Angling Darmo, cel căutat de ministrul musafir.

A urmat după aceea o nuntă ca în povești, nunta între regele Angling Darmo și prințesă, căci drept vorbind, prințesa îl îndrăgise acum mai mult decît cînd era papagal. Pe urmă regele Angling Darmo a luat-o pe noua lui regină în țara lui și amîndoi au trăit fericiți pînă la

adînci bătrînețe. De se întîmpla cîteodată ca regina să-l întrebe de ce rîdea singur, îi răspundea :

— Ce să fie ? Mi-am amintit și eu de cînd eram papagal.

Așa că regele Angling Darmo putea să rîdă de vorbăria animalelor fără teamă.

Repovestire de NICULINA SCORȚARU

Elefantul și furnicile

ÎNTR-O junglă trăia de mult un elefant care era foarte mîndru de puterea sa. Dar el era de asemenea foarte crud și știindu-se mai puternic decît toate animalele, lovea cu trompa și călca în picioare tot ce-i ieșea în cale.

Într-o zi, ieșind să se plimbe printr-o cîmpie, văzu un roi de furnici care lucrau de zor, clădindu-și cuibul și adunînd hrană. Ele erau atît de numeroase, încît formau pe pămînt un șir foarte lung.

Privind la ele, namila de elefant începu să rîdă batjocoritor :

— De ce rîzi ? au întrebat furnicile.

— Pentru că sînteți atît de mici, încît nu sînteți bune de nimic.

— Așa mici cum sîntem, noi ne clădim singure cuibul și adunăm hrană pentru vremuri grele. Nu avem nevoie de ajutorul nimănui și nu ne temem de nimic.

— Nici chiar de mine ? întrebă îngîmfatul elefant.

— Nici de tine, nici de nimeni.

— Ați fi voi în stare să vă luptați cu mine ? spuse cu dispreț elefantul.

— Desigur că am fi, au răspuns furnicile. Dar mai bine să nu ne batem, ci să ne vedem fiecare de treburile

noastre. Dacă vrem să ne arătăm puterile, mai bine să ne întrecem în muncă. Să vedem cine e mai harnic : tu sau noi ?

— Ba nu, să ne luptăm ! răcni elefantul, furios că niște ființe cu trupul atît de mic îndrăzneau să-i vorbească astfel.

Îndată fiara începu să calce peste roiul de furnici, gîndind că picioarele sale groase ca niște stîlpi le va strivi în cîteva clipe. Dar furnicile se băgau în micile crăpături ale pămîntului, unde călcăturile elefantului nu le făceau nici un rău și, ori de cîte ori un picior era pe pămînt, zeci de furnici săreau pe el și porneau să se cațere, pînă l-au acoperit tot. Elefantul nu simțea nimic și continua să bătătorească pămîntul, pentru ca nici o furnică să nu scape cu viață.

Deodată el începu să urle de durere : nenumărate furnici îi intraseră în urechi și îl pișcau îngrozitor. El o luă la fugă, dar în zadar, căci pișcăturile nu încetau : cu cît el fugea mai repede, cu atît furnicile îl mușcau mai tare.

După un timp, elefantul a ajuns lîngă o stîncă, iar atunci furnicile i-au spus :

— Dacă vrei ca durerile din urechi să înceteze, lovește-te cu capul de această piatră !

În deznădejdea sa, elefantul se izbi din toate puterile cu capul de stîncă, iar furnicile încetară cîteva clipe de a-l mușca, dar apoi o luară de la capăt. Elefantul se mai dădu o dată cu capul de stîncă și iarăși nu mai simți înțepăturile. Așa au continuat mai multă vreme : cînd elefantul se lovea cu capul de stîncă, furnicile îl lăsau în

pace cîtva timp, dar apoi îl mușcau din nou, pentru ca elefantul să se repeadă din nou spre stîncă.

În sfîrșit, doborît de înțepăturile din urechi și de loviturile în stîncă, elefantul se prăbuși la pămînt, aproape mort. Atunci furnicile se dădură jos de pe corpul lui și, depărtîndu-se, îi spuseră :

— Iată că sîntem mici, dar sîntem mai puternice decît tine prin mulțimea și deșteptăciunea noastră.

Elefantul s-a însănătoșit după cîtva timp, dar de atunci nu s-a mai mîndrit cu puterea lui și nu a mai făcut rău altor animale, înțelegînd că toate pot fi puternice cînd sînt deștepte și unite între ele.

Repovestire de RODICA SIMIONICA

Cine e rău nu poate fi fericit

ÎNTR-UN SAT de munte trăia odată un tînăr cu soția lui. Nu erau bogați, dar munceau împreună și erau fericiți, mai ales după ce femeia a născut o fetiță, căreia i-au pus numele Ci. Dar fericirea le-a fost de scurtă durată, deoarece la cîteva luni după venirea fetiței pe lume femeia s-a îmbolnăvit și a murit.

După cîtva timp omul s-a însurat a doua oară, iar această nouă soție a născut tot o fetiță, pe care au numit-o Em. Cu toate că cele două fetițe aveau același tată,

nu semănau deloc una cu alta. Em era urîtă, leneşă şi răutăcioasă, în timp ce Ci era drăguţă, harnică şi binevoitoare faţă de toată lumea ; mai ales faţă de mica sa surioară se arăta plină de dragoste şi de bunătate, cu toate că Em nu-i răspundea în acelaşi fel. Dar nici mama vitregă nu o iubea pe Ci, certînd-o toată ziua şi bătînd-o ori de cîte ori i se năzărea cîte ceva, fără a ţine seamă că biata fată muncea bine şi cu spor de dimineaţa pînă seara. Toate treburile în gospodărie erau făcute de Ci, în timp ce Em lenevea toată ziua. Totuşi mama îşi iubea fiica nespus de mult şi nu-i găsea nici un cusur : toate cusururile erau lăsate pe seama lui Ci.

Într-o zi, Ci s-a dus la izvor să aducă apă. În timp ce se întorcea spre casă cu oala plină pe umăr, în calea ei a apărut un moş zdrenţăros şi foarte murdar, care a rugat-o să-i dea să bea apă. Ci s-a oprit, a luat oala de pe umăr şi a întins-o moşului. După ce a băut, moşul n-a spus nici o vorbă de mulţumire, ba chiar a răsturnat oala ca să se verse toată apa, apoi şi-a văzut de drum. Fata nu s-a supărat, ci s-a întors la izvor, a luat altă apă şi s-a dus acasă. Aici mama vitregă o aştepta furioasă foc şi s-a apucat s-o certe că stătuse aşa de mult pentru o oală cu apă. Dar Ci nu a spus nimic din cele întîmplate.

Altă dată s-a dus să aducă apă de la o fîntînă renumită pentru apa ei limpede şi rece. Privind în fîntînă, fata a văzut ceva mai jos o floare atît de frumoasă, încît s-a gîndit să coboare pînă la ea ca s-o culeagă şi s-o ducă acasă. Dar floarea parcă se tot depărta şi, cînd fata a ajuns chiar lîngă apa fîntînii, a băgat de seamă că apa se dădea în lături, lăsînd să se vadă o deschidere lumi-

noasă, ca o boltă. Din ce în ce mai mirată, fata a păşit sub boltă şi a ajuns în faţa unui palat subpămîntean. Cînd a ajuns lîngă el, uşa palatului s-a deschis şi prin ea a ieşit moşul de la izvor, care a luat-o pe Ci de mînă şi a dus-o într-o sală mare, plină cu nenumărate bogăţii : podoabe de aur şi diamante, şiraguri de perle strălucitoare şi cîte şi mai cîte. Moşul i-a spus atunci :

— Vreau să te răsplătesc pentru că eşti cuminte şi harnică şi pentru că te porţi cu toată lumea aşa frumos cum te-ai purtat cu mine. Tu mi-ai dat să beau apă limpede de izvor, dar acum e rîndul meu să-ţi dau de băut ceea ce am mai bun.

Zicînd acestea, i-a întins o cupă de aur plină cu băutură fermecată. Îndată ce Ci a gustat băutura aceea, s-a făcut de o frumuseţe nemaivăzută, dinţii îi străluceau ca perlele, iar hainele ei sărăcăcioase s-au prefăcut în veşminte bogate, ţesute din fir de aur şi bătute cu pietre scumpe. Bietei fete nu-i venea să creadă cînd şi-a dat seama ce noroc avusese şi a început să spună cuvinte de mulţumire bătrînului. Atunci a văzut că la fiecare vorbă pe care o spunea, din gură îi sărea cîte un ban de aur sau un mărgăritar.

Foarte fericită, Ci a pornit înapoi pe unde venise, a ieşit din fîntînă şi s-a îndreptat spre casă. Pe drum s-a întîlnit cu mai mulţi oameni din satul ei şi toţi se minunau văzînd o fată atît de frumoasă şi de bogat îmbrăcată. Ei nu o mai cunoşteau şi credeau că vreo zînă sau vreo împărătească a venit în satul lor. Dar fata le spuse tuturor vorbe bune, iar în acest timp monedele de aur şi mărgă-

ritarele cădeau ca ploaia în jurul ei, spre bucuria oamenilor, care se grăbeau să le culeagă.

Cînd a ajuns acasă, mama vitregă a întrebat-o cum de s-a schimbat așa de mult și cine i-a făcut așa daruri bogate. Fiind bună la inimă, Ci n-a ascuns nimic și a povestit totul întocmai cum se întîmplase. Atunci răutăcioasa femeie a spus :

— Mîine tu să stai acasă, iar Em se va duce după apă la izvor.

A doua zi, cu toate că mama sa îi povestise cu de-amănuntul despre felul cum Ci dăduse de noroc, Em s-a sculat tot așa de tîrziu ca de obicei și, după multe mofturi, a luat oala și a plecat să aducă apă. În drum spre casă s-a întîlnit și ea cu același moș, care i-a cerut și ei să-i dea să bea apă. Em s-a uitat urît la el și i-a răspuns :

— Tu, murdarule, vrei să-mi spurci oala punînd gura pe ea ? Pleacă de aici ! N-am să mă ostenesc eu să car apă pentru un zdrențăros ca tine ! Iată izvorul, dacă ți-e sete, n-ai decît să te duci să bei.

Pe cînd nu mai înceta să-l ocărască pe moș, oala i s-a răsturnat pe umăr și toată apa a curs peste dînsa, iar unde a ajuns apa, trupul ei s-a acoperit cu pene de toate culorile. Fata a început din nou să strige la bătrîn, dar acum la fiecare vorbă îi sărea din gură un șarpe sau un păianjen.

Acasă mama sa o aștepta cu nerăbdare. Cînd a văzut ce pacoste a căzut pe Em, a fost cuprinsă de necaz și, fiindu-i rușine să se mai arate în sat cu așa pocitanie de fată, a luat-o cu dînsa și a plecat să trăiască împreună în pădure. Au stat ele cît au stat ascunse prin desișuri,

dar după un timp a început să le pară rău de viața pe care o duseseră, așa încît s-au hotărît să vină acasă în fiecare noapte, cînd știau că nu le va vedea nimeni pe drum.

Așa au și făcut ; ziua stăteau în pădure, iar noaptea intrau în sat. Dar, îndată ce ajungeau acasă, începeau să se certe, să strige și să trîntească totul prin casă, încît după cîteva zile nu mai rămăsese acolo nici un lucru întreg, iar din vorbele multe ale lui Em șerpii și păianjenii au umplut mai întîi casa, apoi și curtea de unde au pornit să se împrăștie în sat. Cînd au văzut acestea, sătenii s-au hotărît să facă ce vor putea ca să scape de ele. Ei au făcut două capcane de fier în formă de scaune, iar într-o seară le-au înroșit în foc și le-au pus în locul unor bănci de lîngă casă, unde ele se așezau de obicei înainte de a intra în casă.

Îndată ce s-a lăsat întunericul, Em și mama sa au venit în sat și, fără să bănuiască ceva, s-au așezat drept pe capcanele fierbinți. Simțind arsurile, au început să țipe cît le ținea gura, dar nimeni nu se arăta ca să le vină în ajutor. Cu mare greutate ele au izbutit să scape din capcanele de foc, avînd hainele arse și spinările fripte. În goana mare s-au înapoiat în pădure și de atunci nu au mai avut îndrăzneala să se apropie de sat. Trăind mereu în întunericul pădurilor, cu șerpii și păianjenii ieșiți din gura fetei, cu timpul s-au prefăcut și ele una în șarpe și alta în păianjen și sub aceste chipuri și-au trăit tot restul vieții.

Repovestire de RODICA SIMIONICA

ÎN VREMEA noastră erau într-un sat doi prieteni, Bas şi Buong, amîndoi oameni cumsecade, dar cam lăudăroşi : cînd vreunul avea un lucru mai deosebit, căuta să-l arate tuturora şi să se fălească în tot chipul cu el.

Într-o zi ei s-au dus la tîrg în oraşul vecin, de unde Bas şi-a cumpărat o haină, iar Buong şi-a luat un porc.

Îndată ce s-a întors acasă, Bas şi-a îmbrăcat haina cea nouă şi a ieşit la plimbare în sat, pentru ca toţi consătenii să-l vadă şi să-l admire. S-a întîmplat încă că la ora aceea toate străzile erau goale, aşa că Bas nu s-a întîlnit cu nici un om care să-l laude pentru frumuseţea îmbrăcămintei. După ce a colindat satul timp de cîteva ceasuri, a pornit dezamăgit spre casa lui.

În acest timp, Buong a dat drumul porcului prin curte, aşteptînd ca toţi cei ce vor trece pe-acolo să-l vadă şi să-l laude. Nici el n-a avut mai mult noroc ca prietenul său. E drept că au trecut cîţiva oameni pe lîngă casa lui, dar nici unul nu s-a uitat în curte, aşa că noua sa cumpărătură a rămas neobservată. Atunci el s-a gîndit să scoată porcul la păscut pe marginea drumului, în faţa curţii, în aşa fel ca nimeni să nu poată trece pe acolo fără a-l vedea.

Dar, într-un moment cînd omul nu era atent, porcul o luă la fugă şi dispăru într-o stradă lăturalnică. Buong porni să-l caute, dar nu ştia încotro s-o apuce. Pe cînd alerga deznădăjduit, privind în toate părţile, se întîmplă ca Bas să treacă pe-acolo, aşa că Buong îl întrebă :

— Nu cumva ai văzut încotro a luat-o porcul meu cel nou ?

— Nu, răspunse Bas. De cînd port haină nouă nu am văzut nici un porc.

Repovestire de RODICA SIMIONICA

Tam și Cam

ÎNTR-UN SAT din Vietnam a fost odată un om tînăr, căruia i-a murit soția la puțin timp după ce a născut o fetiță. El a dat fetiței numele de Tam. După cîtva timp el s-a căsătorit din nou și a avut încă o fetiță, căreia i-au pus numele Cam. Nenorocirea a făcut că după puțini ani omul a murit și el, așa încît sărmana Tam a rămas numai cu mama ei vitregă și cu sora ei.

Însă cele două fete nu semănau nici la înfățișare, nici la fire. Tam era frumoasă, cuminte, harnică și de o mare bunătate, pe cînd Cam era urîtă, zvăpăiată, leneșă și rea la inimă. Dar, cum se întîmplă de multe ori, pe Cam mama ei o iubea foarte mult, iar pe Tam nici nu voia s-o vadă înaintea ochilor. Biata Tam muncea de dimineața pînă seara, toată casa era îngrijită de ea, totuși mama ei vitregă nu era niciodată mulțumită de dînsa, o certa și adeseori chiar o bătea.

Urmînd pilda mamei sale, și Cam se purta urît cu sora ei, cu toate că aceasta îi vorbea totdeauna blînd și o ajuta

în orice împrejurare, așa cum orice fată trebuie să îngrijească de sora ei mai mică. Cînd lui Cam i se întîmpla să facă vreo stricăciune în casă, nu-și recunoștea greșeala ci, plină de răutate, se ducea la mama ei și dădea vina pe Tam, așa încît aceasta era adeseori pedepsită fără a fi vinovată.

Într-o zi mama a trimis pe cele două fete la rîu, ca să prindă pește. Îndată ce au ajuns pe malul rîului, Tam s-a apucat de treabă cu toată sîrguința și în scurt timp coșul ei era aproape plin cu pești. Dimpotrivă, Cam se ținea numai de joacă, așa că nu a prins nici unul. Văzînd că se apropie timpul de întoarcere acasă, iar coșul său este gol, Cam se gîndi la un șiretlic. Ea se prefăcu a privi cu atenție părul lui Tam și spuse :

— Tam, iată că tot umblînd cu mîinile pe pești ți-ai murdărit părul. Dacă vei merge acasă așa, mama se va supăra pe tine. Du-te și spală-te pe cap, căci avem încă timp destul.

Lui Tam îi plăcea curățenia, așa că, deși știa bine că nu se murdărise de la pește, se gîndi că nu-i strică nicidecum să se spele bine acum, cît era la rîu. Dar în timp ce Tam se spăla, Cam a deșertat peștele din coșul lui Tam într-al său și a fugit acasă. Cînd a terminat de a se spăla, Tam s-a întors la locul ei și, văzîndu-și coșul gol, a înțeles ce se întîmplase și a început să plîngă. Nu numai că-i părea rău după peștele prins cu atîta trudă, dar se și temea de ocara care o aștepta din partea mamei vitrege, care o va pedepsi că n-a fost în stare să aducă nici un pește, în timp ce Cam adusese un coș întreg. Dar,

mai mult decît orice o durea în suflet cînd vedea răutatea lui Cam.

Pe cînd plîngea astfel, s-a pomenit deodată în fața ei cu un bătrîn pe care nu-l cunoștea și pe care nu-l văzuse venind de parcă ieșise din pămînt. La început lui Tam i-a fost cam frică, însă văzînd că bătrînul o privește cu blîndețe, i-a venit repede inima la loc.

— De ce plîngi, fetițo ? a întrebat bătrînul.

Atunci Tam i-a povestit tot ce se întîmplase. Bătrînul a ascultat-o cu atenție, apoi i-a spus :

— Nu mai plînge. Îți cunosc toate necazurile și am să te ajut să scapi de ele. Iată, îți dau un peștișor viu. Du-te repede și aruncă-l în fîntîna din curtea ta. Apoi, în fiecare zi să-i aduci de mîncare. Pentru ca să vină la tine, să-l chemi așa :

Peștișor, drag peștișor,
Vino înotînd ușor !
Iată, ți-am adus mîncare,
Să te faci voinic și mare.

Cînd peștele se va face mare, vei vedea de cît ajutor îți va fi în toate.

După ce spuse acestea, bătrînul se făcu nevăzut, tot așa precum apăruse.

Urmînd sfatul bătrînului, Tam a aruncat peștișorul în fîntîna casei sale și în fiecare zi se ducea la dînsul. Cînd îl chema așa cum o învățase bătrînul, peștișorul ieșea deasupra apei și primea mîncarea adusă. Tam era foarte

mulțumită observînd că peștișorul începuse a o cunoaște și că își arăta bucuria cînd o vedea.

De la un timp însă Cam, care nu se ținea de nici o treabă decît să pîndească ce fac ceilalți, a băgat de seamă că Tam stătea prea mult în jurul fîntînii. Curioasă să afle ce se petrece acolo, într-o zi s-a ascuns prin apropiere, de unde a auzit și a văzut totul. Îndată s-a dus la mama sa și i-a povestit ce aflase.

De aceea, a doua zi, mama vitregă i-a spus lui Tam :

— Astăzi să te duci cu bivolița la pășune, dar să o mîni ceva mai departe, căci dacă o lași să pască pe lîngă casă, intră în cîmpul cu orez și face mari stricăciuni.

Tam a trebuit să asculte de mama vitregă și a plecat cu bivolița departe de casă, unde și iarba era mai deasă, dar nici lanuri de orez nu se găseau prin apropiere. Îndată ce s-au văzut singure, Cam și cu mama ei s-au dus la fîntînă și nu s-au lăsat pînă nu au prins peștele, care între timp se făcuse mărișor. Repede l-au gătit și l-au mîncat, iar cînd au terminat au adunat oasele și le-au aruncat în grădină.

Îndată ce s-a întors de la pășune, Tam a luat ceva de mîncare și s-a dus în graba mare la fîntînă, așa cum făcea în fiecare zi. Însă de data aceasta în zadar îl chemă de mai multe ori, căci peștișorul nu se mai arătă. Foarte mirată, privi mai cu băgare de seamă împrejur și văzu o picătură de sînge pe o piatră de lîngă fîntînă. Înțelegînd ce se întîmplase, fata porni a plînge cu hohote, căci se obișnuise cu peștișorul acela atît de prietenos și îi era milă de el. Bătrînul de la rîu i se arătă din nou și, aflînd de moartea peștelui, spuse :

— Nu-i nimic, Tam, totul se mai poate îndrepta. Caută prin casă sau prin curte un os al peştelui şi după aceea pune-l într-o sticlă pe care s-o ascunzi undeva în camera ta. De acolo el te va feri de orice primejdie şi îţi va îndeplini orice dorinţă.

Tam a căutat multă vreme, dar în sfîrşit a dat în grădină peste grămăjoara de oase şi a făcut întocmai cum o învăţase bătrînul cel bun.

În ţinutul acela era obiceiul să se dea în fiecare an o mare serbare, la care se duceau toţi locuitorii din împrejurimi. În anul cînd se petreceau cele povestite mai sus, se făceau pregătiri mai mari ca de obicei, căci era vorba să vină la serbare şi împăratul, care era tînăr şi se urcase de curînd pe tron. Cam şi cu mama ei se gătiră cu tot ce aveau mai frumos, dar cînd Tam le rugă s-o ia şi pe dînsa la serbare, mama vitregă i-a spus :

— Dacă vrei să mergi, trebuie să-ţi termini mai întîi lucrul pe care îl ai de făcut în casă. Dar şi după aceea cum vei putea merge la aşa serbare, cînd tu n-ai haine de sărbătoare ?

Apoi ele au adus un sac cu orez şi unul cu fasole, i-au răsturnat în mijlocul casei şi i-au spus :

— Alege orzul de fasole, pune-le la loc în sacii lor şi după aceea poţi să vii la serbare.

Adăugînd că treaba aceasta nu-i va lua prea mult timp, ele plecară rîzînd, fiind sigure că Tam avea de lucru pentru cîteva zile.

Rămasă singură şi cu atîta lucru de făcut, Tam începu din nou să plîngă. Bătrînul cel bun văzînd aceasta îi trimise mai multe sute de păsărele. Acestea se năpustiră

asupra grămezii cu amestec de orez și de fasole, le aleseră în cîteva clipe și puseră boabele separate în cei doi saci. Văzînd așa minune, Tam își aduse aminte de vorbele bătrînului, scoase sticla din ascunzătoarea ei și rugă oasele să-i dea niște haine pentru serbare. Abia termină de vorbit, că se și pomeni îmbrăcată în niște haine atît de bogate și de frumoase, cum nu aveau nici împărații.

Tam porni în grabă, căci nu mai era mult pînă la începerea serbării, iar împăratul trebuia să sosească. În graba ei, cînd trecea peste un pod, se împiedică puțin și un pantof îi căzu în apă. În acel loc malul era prăpăstios și fata nu putea ajunge pînă la pantof. Repede își luă niște pantofi obișnuiți și porni mai departe.

Cînd împăratul, împreună cu tot alaiul său, trecu peste acel pod, văzu ceva strălucind ca soarele în apa rîului și porunci slujitorilor să-i aducă acel obiect minunat. Cu mare greutate oamenii împăratului reușiră să scoată pantoful din apă și-l aduseră stăpînului lor. Acesta se minună văzînd un pantof atît de frumos și dădu poruncă dregătorilor săi ca toate femeile adunate la serbare să-l încerce. El își închipuia că aceea care îl pierduse nu putea fi o ființă de rînd, așa încît adăugă că va lua de soție pe stăpîna pantofului.

La vestea aceasta, toate fetele se îngrămădeau să treacă pe rînd prin fața împăratului, dar nici uneia nu i se potrivea pantoful găsit. În sfîrșit, veni și rîndul celei mai frumoase și mai bine gătite, lui Tam. Pantoful i-a venit ca turnat pe picior, iar atunci Tam a arătat și perechea lui, încălțîndu-se ca la plecarea de acasă. Acum împăratul era pe deplin încredințat că aceasta era cu adevărat

stăpîna pantofului scos de sub pod și cum vedea că fata era de o rară frumusețe, făcu îndată pregătirile pentru o nuntă așa cum se cuvine la curțile împărătești.

După ce a ajuns împărătească, Tam se purta cu sora și cu mama ei vitregă tot așa de frumos ca mai înainte, le chema adeseori la palatul său și le făcea daruri bogate. Cu toate acestea, ele erau roase de invidie și, în loc să fie recunoscătoare lui Tam pentru binele pe care li-l făcea, se gîndeau mereu cum să-i facă mai mult rău.

Într-o zi, cînd se împlineau mai mulți ani de la moartea tatălui ei, Tam a venit la casa părintească. În timp ce stăteau împreună și vorbeau despre cel care nu mai era pe lume, mama vitregă i-a spus lui Tam

— Cînd tatăl tău era pe patul de moarte, cerea mereu să-i dăm mandarine, căci îi plăceau nespus de mult aceste fructe. Ce bine ar fi dacă acum, în amintirea lui, am mînca și noi mandarine. Du-te dar și adu cîteva din pom, căci vrem să le avem culese de mîna ta.

Mișcată de această amintire despre tatăl ei, Tam s-a dus îndată în grădină și s-a suit în pom ca să culeagă mandarine. Atunci mama vitregă s-a apropiat de pom și a tăiat crengile pe care stătea Tam ; pomul era chiar pe malul unui lac, așa încît Tam a căzut în apă și s-a înecat. După aceea cele două femei răutăcioase s-au dus la împărat și, prefăcîndu-se că plîng de durere, i-au povestit că Tam a fost înghițită de apele lacului. Împăratul era într-adevăr zdrobit de durere, iar Cam și mama ei nu s-au mai dus acasă, ci au rămas pe lîngă împărat, spunînd că vor să-i aline mîhnirea, dar, de fapt, nădăjduind că împăratul, rămas fără soție, s-ar putea căsători cu Cam. Za-

darnic însă se sileau ele să-l atragă, căci el se gîndea numai la Tam şi nimic nu-l putea face să-şi uite supărarea.

Cînd i se adusese vestea că Tam a căzut în apă, împăratul trimisese îndată mai mulţi oameni cu bărci să caute prin lac, dar toate străduniile lor de a-i găsi trupul au fost zadarnice. Ei nu puteau şti că trupul lui Tam se prefăcuse într-o privighetoare, care a zburat drept spre palatul împărătesc, s-a aşezat pe o ramură în faţa unei ferestre a camerei în care lucra împăratul şi a început să cînte. De atunci, în fiecare zi ea venea în grădina palatului, se aşeza totdeauna în apropierea locului unde se afla soţul ei şi făcea să răsune împrejurimile cu trilurile ei fermecătoare. Împăratului îi plăcea mult să asculte cîntecul minunat al acestei păsărele şi într-o zi i-a spus :

— Dragă privighetoare, de cînd mi-a murit soţia, numai tu ştii să-mi alini puţin durerea cu cîntecul tău. Dacă mă iubeşti, vino şi aşază-te aici, pe braţul meu.

Privighetoarea l-a ascultat, iar din ziua aceea venea mereu să se aşeze fie pe braţul, fie pe umărul împăratului şi cînta de se minunau toţi cei ce-o ascultau. Însă Cam crăpa de necaz, văzînd că ochii împăratului erau tot timpul pe această păsărică, în timp ce pe ea nici nu o băga în seamă. De aceea, puse gînd rău bietei păsărele şi, într-o zi cînd împăratul lipsea din palat, ea se ascunse în camera unde obişnuia să vină pasărea, o prinse, o omorî şi o îngropă în grădină.

Împăratul se obişnuise atît de mult cu privighetoarea şi îi era atît de dragă, încît dispariţia ei îl întristă tot aşa de mult ca şi pierderea soţiei. Iar Cam înţelesese

curînd că mai mult rău îşi făcuse omorînd privighetoarea, căci acum împăratul nici nu se mai uita la dînsa şi, dacă se întîmpla uneori să-i vorbească, era numai ca să întrebe dacă nu cumva a văzut pasărea.

În locul unde Cam îngropase privighetoarea, au răsărit doi copăcei, care crescură mari în cîteva zile şi aveau frunzele şi florile atît de frumos mirositoare, încît toată grădina era învăluită în parfumul lor. Minunat de aşa întîmplare, căci asemenea plante nu se mai văzuseră, împăratul porunci să i se facă un leagăn de mătase legat de cei doi copăcei şi o mare parte din zi şi-o petrecea stînd culcat în acel leagăn. De cînd nu mai auzea glasul privighetorii, numai parfumul acesta îi mai alina dorul de soţie.

Văzînd că nici de data aceasta nu izbutise să atragă pe împărat şi că în locul unui lucru minunat distrus de ea apărea altul, Cam începu să bănuiască ceva şi îşi puse în gînd să nimicească şi copăceii. Aşadar, într-o zi, cînd împăratul era plecat prin ţară, ea se duse în grădiniţă, reteză copăceii, îi taie în bucăţele şi îi arse. Apoi, pentru ca nici o urmă să nu rămînă prin apropiere, luă cenuşa şi o îngropă departe, în mijlocul unei cîmpii.

Dar şi încercarea aceasta i-a fost fără folos, căci în locul acela crescu un copac care avea un singur fruct, mare, frumos şi cu un parfum deosebit de dulce. Într-o zi trecu pe-acolo o bătrînă care, văzînd minunatul fruct, încercă să-l culeagă, dar nu putu ajunge pînă la el. Atunci ea începu să se roage de fruct să cadă singur în coşul ei, făgăduindu-i că nu-i va face nici un rău, ci îl va păstra în casa ei, la adăpost de arşiţa soarelui, de vînturi şi de

ploi. În acea clipă fructul căzu chiar în coşul bătrînei, iar aceasta îl duse acasă, îl puse pe masă şi îl păstră ca pe o podoabă scumpă, care îi umplea casa de mireasmă plăcută.

A doua zi dimineaţa, bătrîna plecă la piaţă după cumpărături, iar cînd se întoarse acasă, văzu că toate camerele erau curate, iar pe masă era pregătită mîncare din planta binefăcătoare. A doua zi şi într-a treia se întîmplă la fel, iar bătrîna nu ştia ce să mai creadă, căci ea nu lăsa niciodată casa descuiată şi nimeni nu putea deci să intre în lipsa ei.

Pentru a afla ce se întîmplă, bătrîna plecă în ziua următoare din nou la piaţă, ca de obicei, însă de la jumătatea drumului se întoarse repede acasă şi privi pe fereastră. Ea văzu atunci că prin casă umblă şi deretică o femeie tînără şi frumoasă ca o floare, iar pe masă se afla numai coaja fructului, desfăcută în două. Atunci ea înţelese că această femeie ieşea din fructul pe care-l pusese pe masă. De aceea ea se strecură pe furiş în casă, se apropie tiptil de masă, luă coaja fructului şi o rupse în mici fărîme. Era tocmai ce trebuia să facă pentru a rupe vraja care o stăpînea pe Tam. Apoi bătrîna i-a spus :

— De acum înainte rămîi să stai cu mine. Eu voi fi mama ta, iar tu vei fi fiica mea.

Şi într-adevăr, bătrîna femeie se purta foarte frumos, ca o adevărată mamă, cu Tam, totuşi aceasta nu era fericită şi rămînea adeseori cufundată în gînduri, neştiind ce să facă pentru a se întîlni cu soţul ei.

Dar aceasta n-a durat multă vreme, căci după cîteva zile s-a întîmplat ca împăratul să treacă pe acolo şi, la vederea acestei căsuţe mici, dar curate şi atrăgătoare,

intră în ea. Pentru a cinsti cum se cuvine pe acest musafir de seamă, bătrîna i-a dat să mănînce trau, iar împăratul a fost foarte mirat cînd a văzut că acesta era gătit așa cum numai soția sa știa să-l gătească.

— Cine a gătit această mîncare ? a întrebat el.

— Eu, măria ta, a răspuns bătrîna.

Dar împăratul nu a crezut-o și a continuat s-o întrebe, pînă cînd bătrîna n-a mai avut încotro și a mărturisit că traul fusese gătit de fiica sa.

— Unde este fiica aceasta ? a mai întrebat împăratul. Cheam-o aici s-o întreb cine a învățat-o să gătească așa.

În această clipă Tam a intrat în cameră, împăratul a recunoscut-o și amîndoi erau fericiți de a se regăsi după o așa de lungă despărțire. Apoi împăratul a răsplătit-o pe bătrînă pentru buna îngrijire dată lui Tam și a plecat cu soția sa la palatul lor.

Cînd Cam a văzut-o venind, a rămas încremenită de mirare, dar și de ciudă, deoarece Tam nu numai că nu murise, dar se făcuse mai frumoasă decît era înainte. Prefăcîndu-se că se bucură de regăsirea surorii sale, ea o întrebă :

— De ce acum ești mai albă și mai frumoasă ca în trecut ?

Urmînd sfatul bătrînei, Tam a răspuns :

— M-a învățat cineva să mă scald în apă clocotită. L-am ascultat și iată cum m-am făcut.

Grăbită să se facă și ea cît mai frumoasă, Cam s-a dus acasă, a pus la fiert un cazan mare cu apă și după aceea a spus mamei ei :

— Mamă, am aflat secretul frumuseții. Hai să ne scăldăm în această apă, să vezi ce frumoase ne vom face amîndouă.

Îndată au umplut o cadă cu apă în clocot și s-au cufundat în ea, dar au murit în cîteva clipe.

Numai așa a scăpat Tam de ura înverșunată a mamei vitrege și a surorii sale. De acum înainte nimeni nu mai voia să-i facă rău, pentru că toți o iubeau pentru bunătatea ei, așa că a trăit fericită, împreună cu soțul ei.

Repovestire de RODICA SIMIONICA

Pleşuvul şi fata

TRĂIA, ODATĂ, un văcar pleşuv. Dimineaţa, el ducea vacile satului la izlaz, iar la apusul soarelui le mina înapoi. În fiecare seară, sătenii îi plăteau cîte ceva.

Într-o zi, fata lui kadkhoda, care era maimarele satului, se duse cu ulciorul pe umăr după apă. Pleşuvul o văzu şi se îndrăgosti de ea, dar nu cu o inimă, ci cu o sută.

— Hai, dă-te mai aproape şi ajută-mă să-mi ridic ulciorul pe umăr !

Aşa se bucură pleşuvul, că nici nu se poate spune. Îi ajută fetei să ridice ulciorul, dar şi o sărută. Cînd se întoarse acasă, fata îi spuse mamă-si :

— Azi m-a sărutat văcarul cel pleşuv.

Iar mama ei, femeie înţeleaptă, îi răspunse :

— Nu se poate, draga mea ! Nu poate fi vorba de aşa ceva.

Şi acum ascultaţi ce era cu pleşuvul. Se întoarse el în sat, mînă vacile pe la stăpînii lor, după care se duse acasă şi-i vorbi mamei lui :

— Măicuţă, o iubesc pe fata lui kadkhoda. Du-te şi peţeşte-mi-o !

Mamă-sa căută să facă în aşa fel, încît să-şi schimbe gîndul :

— Fiule, ea e doar fata lui kadkhoda, pe cînd noi sîntem săraci, n-avem nimic.

Dar pleşuvul o ţinea una şi bună :

— Numai ce-are să răsară mîine soarele şi tu trebuie să te duci s-o peţeşti.

Şi sărmanei femei nu-i mai rămase nimic de făcut, aşa că încuviinţă şi ea :

— Fie, numai să se lumineze de ziuă.

Iar locuitorii acestui sat aveau un obicei : în mijlocul curţii, la kadkhoda, era o piatră mare. Dacă cineva din sat voia să se însoare sau să peţească, venea şi se aşeza pe această piatră. Astfel, aflau oamenii toţi.

Mama pleşuvului îşi ţinu vorba şi, imediat ce feciorul ei duse vacile la izlaz, se aşeză pe piatră. Iar nevasta lui kadkhoda, şi ea femeie cu judecată, îşi aminti de vorbele spuse ieri de fată, că o sărutase văcarul cel pleşuv. Văzînd-o pe mama văcarului stînd pe piatră, gîndi : „Se-nţelege ! Ieri sărută fata, azi o trimite pe mamă-sa s-o peţească". Atunci, chemă slugile şi porunci :

— Oare, n-a mai rămas nimic de la cina de-aseară ? Duceţi-i mamei văcarului şi mai daţi-i pe deasupra şi doi riali ![1]

Şi slugile îi duseră mamei văcarului cel pleşuv rămăşiţele de la cină şi banii. Biata femeie nu avu îndrăzneala să spună de ce venise şi plecă fără să se mai uite înapoi. Iar seara, cînd pleşuvul se întoarse, primul lucru pe care-l făcu fu să întrebe :

[1] Rial — unitate monetară iraniană.

— Ei, cu ce mă bucuri ? A încuviințat fata lui kadkhoda ?

Și mamă-sa se apucă iarăși să-l facă să-și schimbe gîndul :

— Doar știi, fiule, sîntem săraci. Nu se zice în zadar — întinde-ți picioarele pe cît e plapuma. Mai bine să mă duc să-ți peţesc altă fată.

Dar pleșuvul îi arătă un băț și-o înspăimîntă :

— Dacă mîine nu te duci și n-o peţești pe fata lui kadkhoda, atunci am să-ți bag minţile-n cap cu băţul ăsta !

Și fără voie, neajutorată, ea nu se împotrivi.

Dis-de-dimineață, porni spre casa lui kadkhoda, se așeză iarăși pe piatră și de data asta izbuti să-și spună rugămintea. Iar nevasta lui kadkhoda nu era numai o femeie cu multă judecată, mai era și blîndă, așa că-i răspunse :

— Din partea mea, desigur, dar mai trebuie căpătată și încuviinţarea lui kadkhoda.

Seara, cînd kadkhoda se întoarse acasă, nevasta îi zise :

— Kadkhoda, a venit mama văcarului cel pleșuv s-o peţească pe fata noastră. Încuviinţarea mea i-am dat-o, acum totul e ce spui și tu. N-ar strica să știi că pleșuvul o iubește mult și de aceea a și sărutat-o pe față. Asta nu-i de glumit și să-i desparţi nu va fi prea ușor.

Și kadkhoda, om bun la inimă, îi răspunse nevestei :

— Pleșuvul e sărac, n-are nimic, de nici un fel — nici casă, nici avere, nici îndestulare. N-o să-i spunem „nu“!

ci o să-l rugăm să muncească și să cîștige bani, să ridice o casă, adică să aibă ce-i trebuie. Și-atunci s-o ia pe fată.

Și-i dădură de veste pleșuvului despre ce-i vorba. Într-atîta se bucură el, că nu se poate spune. În ziua următoare, nu mai păscu vacile și-i zise mamă-si :

— Plec la drum, să cîștig bani !

Cît îl rugă mamă-sa :

— Nu mă lăsa, bătrînă, în voia soartei, Allah e bun, nu mă lăsa...

Iar pleșuvul îi răspundea :

— Nu, asta-i cu neputință.

Așa că își părăsi ținutul și plecă în lumea mare. Merse el, merse, și uite că, odată, se întîlni cu un derviș [1], care-l întrebă :

— Încotro ai pornit-o, pleșuvule ? Nu vrei să-mi fii slugă ?

— Vreau !

— Dar pe zi, cît ceri ?

— Cît să nu-ți pară rău !

— Apoi, hai !

Merseră ei, merseră pînă se opriră la un izvor. Acolo, dervișul îi zise pleșuvului :

— Tu stai aici, că eu mă duc pînă acasă și mă-ntorc.

Și ce văzu pleșuvul : dervișul spuse un descîntec, coborî în izvor și dispăru. După ce trecu o vreme, ieși din izvor și-i zise :

— Hai, pleșuvule !

— Dar încotro ? întrebă acesta.

— Închide ochii ! îi porunci dervișul drept răspuns.

[1] Derviș — călugăr musulman pribeag.

Atunci mai spuse un descîntec şi-l îndemnă :

— Acum, hai cu mine !

Pleşuvul repetă descîntecul şi împreună cu dervişul intră în izvor. Deschise ochii şi ce văzu : minunat loc — o grădină cum nu mai avusese niciodată în faţa ochilor. Iar dervişul îi zise pleşuvului :

— Uită-te bine şi du-mă pretutindeni.

Şi merseră ei împreună şi ajunseră la un palat. Acolo pleşuvul văzu o fată, ca luna luminoasă de minunată. Dervişul aduse o carte şi-i zise fetei :

— Am să lipsesc de-acasă patruzeci de zile, mă duc la vînătoare. Pînă la întoarcere, învaţă-l pe pleşuv după cartea asta, ca s-o poată citi cu uşurinţă.

— Bine, îi răspunse fata.

Şi tot în clipa aceea, dervişul dispăru. Iar fata, cu pricepere se apucă să-l înveţe pe pleşuv. Dar iată că, odată, ea îi zise :

— Dacă va afla tata că ai isprăvit învăţătura din cartea asta, va fi vai şi amar de tine.

— Atunci, ce să fac ? întrebă pleşuvul.

Iar fata îi răspunse :

— Cînd se-ntoarce tata şi te-ntreabă : „Ai învăţat cartea ?“ tu răspunde-i : „Da“. Iar cînd îţi va porunci să citeşti, citeşte totul pe dos. Întîlneşti „alef“, zi „ba“. Şi el va crede că n-ai învăţat nimic.

Trecură patruzeci de zile, dervişul li se înfăţişă, venind în goană ca vîntul. Primul lucru fu s-o întrebe pe fată :

— A învăţat pleşuvul cartea ?

— Ce să-nveţe, răspunse fata. Orice l-ai învăţa, degeaba, nimic nu înţelege.

— Asta nu-i bun pentru noi. Adu-mi punga cu bani să mă socotesc cu el şi ducă-se unde-o vedea cu ochii. Şi-i dădu o sută de tumani. [1]

— Nu ne eşti de trebuinţă, îi mai zise.

Iar acum ascultaţi ce fel de carte era. Era o carte de vrăjitorie, în ea se aflau de toate, iar pleşuvul o învăţase pe de rost. Se întoarse la el în sat şi îi zise mamă-si :

— Măicuţă, ia banii ăştia, cheamă meşteri zidari să ridice o casă. Pentru celelalte cheltuieli am să-ţi mai dau bani.

Şi se apucă pleşuvul să se îngrijească de lucrare, căci luase cu el şi planul palatului. Nimeni în lume nu văzuse ceva asemănător ! Poruncise să ridice casa întocmai cu acest palat al dervişului.

Noaptea, rămînînd singur cu mamă-sa, pleşuvul stătu îndelung de vorbă cu ea şi la urmă îi zise :

— Măicuţă ! Mîine, la răsăritul soarelui, am să iau înfăţişarea unei cămile. Iar tu să mă iei de căpăstru, să mă duci la bazar şi să mă vinzi pe o sută de tumani. Dar pentru nimic în lume să nu dai căpăstrul. Nici pe o mie de tumani să nu-l dai.

Se lumină de ziuă şi pleşuvul luă înfăţişarea cămilei. Mamă-sa îl apucă de căpăstru, îl duse la bazar şi-l vîndu pe o sută de tumani. Iar căpăstrul îl opri. Seara, cînd se întoarse acasă, în întîmpinare îi ieşi pleşuvul, care-i zise :

— Dă-i o sută de tumani meşterului.

---

[1] Tuman — monedă iraniană, egală cu zece riali.

Noaptea, tîrziu, rămînînd amîndoi, stătură de vorbă în liniște. Înainte de-a se culca, pleșuvul îi mai zise mamă-si :

— Măicuță ! Mîine, la răsăritul soarelui, am să iau înfățișarea unui catîr. Ai să mă duci la bazar și să mă vinzi cu o mie de tumani. Dar pentru nimic în lume să nu dai căpăstrul.

Se sculă bătrîna dis-de-dimineață, iar pleșuvul luase deja înfățișarea de catîr. Mamă-sa îl apucă de căpăstru și-l duse. Ajunse la bazar, iar în întîmpinare îi ieși un negustor. Negustorul văzu frumusețea de catîr, care mergea mîndru ca un păun. O întrebă negustorul pe bătrînă :

— Mătușă, cît ceri pe catîr ?

— O mie de tumani.

Și negustorul se miră :

— Hei, bătrîno ! Dumnezeu să ierte păcatele tatălui tău ! Eu am o sută de catîri și pentru nici unul n-am plătit mai mult de treizeci-patruzeci de tumani. Catîrul tău e foarte bun, îți voi da o sută de tumani și nu o mie.

Iar bătrîna îi răspunse :

— O, negustor ! Catîrul ăsta costă două mii de tumani. El te duce într-un ceas pînă la capătul pămîntului și-napoi.

Se miră și mai mult negustorul :

— Nu-i cu putință așa ceva ! Iar de-i așa, dacă asta e adevărat, atunci eu dau două mii de tumani.

— Poți încerca, îi zice bătrîna, du-te cu el în Turkestan.

Negustorul o duse pe bătrînă, împreună cu catîrul, la el acasă și-i dădu un bilețel : „Dacă într-un ceas catîrul

se întoarce din Rum, mă oblig să plătesc două mii de tumani".

Iar în Rum, negustorul avea un frate şi voia să afle cum mai trăieşte el acolo. O chemă pe nevastă-sa şi-i zise :

— Prăjeşte, repede, nişte ouă !

Iar el, în timpul acesta, scrise o scrisoare.

Nevasta prăji ouăle şi le puse într-un vas. Negustorul lipi scrisoarea şi i-o înmînă unei slugi.

— Încalecă pe catîr. Catîrul trebuie să se ducă într-un ceas pînă la Rum şi să te aducă înapoi.

N-avu timp sluga să-şi pună ca lumea piciorul în scară că se şi trezi într-un oraş necunoscut. Întrebă :

— Prietene, ce oraş e ăsta ?

— E Rum, i se răspunse.

— Dar unde se găseşte caravanseraiul ?

Îi arătară şi el intră în camera fratelui stăpînului său. Acesta se uită şi se minună : scrisoarea nici nu apucase să se usuce cum se cade. Apoi, întrebă :

— Hei, slugă, mai e altceva ?

Şi sluga îi dădu ouăle prăjite. Cînd, ce să vezi, ele încă mai erau calde. Mîncă, scrise răspuns fratelui, sluga încălecă iarăşi şi nu peste mult se trezi dincolo de bazar, în faţa casei stăpînului. Negustorul îl văzu şi sosi tulburat. Îi mulţumi cum se cuvine slugii, îi dărui mulţi bani şi-i zise :

— Pentru nimic să nu pomeneşti cuiva că eu am un aşa catîr.

Iar bătrînei îi zise :

— Mătușică ! Tu ai cerut pe catîr o mie de tumani. Uite, încă cinci sute peste asta.

Bătrîna primi banii și se întoarse acasă.

Iar negustorul porunci grăjdarului să întindă sub picioarele catîrului un covor și să-i dea în loc de fîn și paie, zahăr și mirodenii.

Trecură cîteva zile. Odată, noaptea, nevasta îi zise negustorului :

— Bucuroasă să-ți fie casa ! De-un așa catîr ai făcut rost, iar tu nici măcar o dată nu te-ai uitat la el, nu l-ai îngrijit.

— Adevărat vorbești, răspunse negustorul. Am să mă duc dimineață la grajd și-am să-l îngrijesc eu.

Se duse dis-de-dimineață în grajd și se apropie de catîr. Dar ce văzu ? O, Allah ! Catîrul arăta minunat, ca un păun cu coada înfoiată. Îi țesală negustorul coama și bagă de seamă că, dintr-o dată, catîrul își vîră botul într-o gaură. Atunci, strigă la grăjdar.

Și pe neașteptate, negustorul văzu cum botul catîrului se face din ce în ce mai subțire și se strecoară în gaură.

— Dar ce s-a întîmplat cu catîrul ? țipă el.

Se mai uită, capul catîrului intrase deja cu totul în gaură. Începu forfota, gălăgia. Cînd privi iarăși și gîtul dispăruse în gaură. Începură să strige cu toți ai casei.

— Ce se-ntîmplă cu catîrul ?

Dar atunci și trupul catîrului deveni subțire și dispăru în gaură. Negustorul țipă :

— Hei, slugi ! Fugiți, prindeți catîrul ! A intrat de-a binelea în bortă.

Şi-l apucară ei pe catîr de coadă şi i-o rupseră. Dar şi borta se făcu nevăzută.

Negustorul porunci, ţipînd :

— Spargeţi zidul, neîntîrziat !

Iar o slugă răspunse :

— Eu, stăpîne, nu sînt pietrar ! Mai bine să nu spunem nimănui despre asta, fiindcă tot nu-i de crezare. Ba o să mai zică că ţi-ai pierdut minţile.

Iar acum, să ne întoarcem la mama pleşuvului. Văzînd ea că trecuseră cîteva zile şi de la fecior nici veste, începu să se necăjească şi, iată că, într-o bună zi, se ivi pleşuvul, zîmbind.

— Fiule, tu o să mă omori pe mine, unde-ai fost ? Mult m-am neliniştit.

În astă vreme, casa era aproape ridicată. Pleşuvul zise mamă-si :

— Măicuţă, scoală-te mîine mai devreme. Am să iau înfăţişarea unui berbec de luptă, tu să mă duci la bazar şi să mă vinzi pe două sute de tumani. Dar fii cu băgare de seamă şi nu vinde cureaua de la gît !

Dis-de-dimineaţă, bătrîna se îndreptă cu berbecul spre bazar. Ajunse acolo şi fără să se aştepte, se apropie de ea un derviş-vrăjitor. De teamă, berbecul tremura ca frunza de salcie şi se gîndea : „Nenorocire pe capul meu ! Dervişul ăsta o să mă taie în bucăţi !“

Şi îi zise dervişul bătrînei :

— Măicuţă ! Cît ceri pe berbec ?

— Două sute de tumani.

— Ia două sute de tumani și dă-mi berbecul cu curea cu tot.

— Berbecul îl vînd, nu și cureaua, răspunse bătrîna.

— Bine, mai pune preț și pe curea. Dar, de ce n-ai vinde-o ?

Se adună mulțimea, iar oamenii îi ziceau bătrînei :

— Măicuță, face doar două parale.

Se sătură bătrîna de tocmeală, și dînd înapoi din fața hotărîrii, zise cîți bani să mai dea. Iar dervișul înhață cureaua și de mînie scrîșni din dinți și porni la drum împreună cu berbecul. Merseră ei ce merseră pînă ajunseră la acel izvor. Dervișul coborî înăuntru, se duse la palat și-i zise fetei :

— Nerușinato ! Se dovedește că m-ai mințit. Te-ai înțeles cu acest pleșuv blestemat și l-ai învățat meșteșugul meu vrăjitoresc ! Am să vă arăt eu vouă, acum, după merit. Du-te și adu cuțitul !

Fata plecă, dar în locul cuțitului aduse o ceașcă mare. Iar dervișul îi zise :

— Du-te și adu pumnalul !

Fata de data aceasta aduse cu totul altceva. Într-o vorbă, orice-ar fi cerut dervișul, fata nu aducea. Pînă la urmă, într-atîta se mînie vrăjitorul, că era gata-gata să se ducă singur după cuțit să taie berbecul. Atunci dădu drumul din mînă curelei. În aceeași clipă, berbecul luă înfățișarea unui porumbel și zbură. Iar dervișul luă și el înfățișarea unui uliu și-i luă urma. Zburară ei, porumbelul înainte, uliul după el. Uliul ajunge porumbelul, vrea să-l prindă, dar pe dată acesta ia înfățișarea unui buchet de

flori. Și chiar în vremea aceea, pe marginea bazinului stătea fiica negustorului. Cum se făcu, buchetul îi căzu ei în poală. Uliul își luă chip de derviș, se opri în fața casei și începu să spună rugăciuni cu glas puternic :

— O, Ali, ajută-mă ! Florile din poala fetei sînt ale mele.

Iar fata îi răspunse :

— Bine, dervișule. Am să-ți plătesc pentru flori.

Însă dervișul nu se învoi. Atunci fata se mînie și-i aruncă buchetul. Iar florile se preschimbară în boabe de mei, care se împrăștiară prin toată casa și grădina. Dervișul luă și el înfățișarea unei găini cu pui și ciuguliră toate boabele.

Dar un bob se pierduse între petalele unui trandafir. Cît căută găina, tot nu-l găsi. Deja se adunase mulțime de oameni, care privea și se uimea. Dintr-odată, bobul de mei se făcu o vulpe, se aruncă asupra găinii și a puișorilor ei și-i mînă. Atunci, negustorul strigă :

— Prindeți vulpea !

O prinseră și se apucară s-o descînte :

— În numele lui Allah, care ți-a dăruit așa putere și înzestrare, spune-ne taina ta !

Și vulpea luă înfățișarea plești și el le povesti toată istoria, de atunci de cînd păștea vacile. Povesti cum se îndrăgostise de fata lui kadkhoda, cum se lepădase de vaci și pornise în lumea largă. Povesti de întîlnirea cu dervișul și despre toate cele ce se întîmplară după aceea, chiar și de meșteșugul lui vrăjitoresc, pe care îl învățase de la fata dervișului.

De acolo, pleşuvul plecă acasă la el. Acum era aşa de bogat, că dacă lovea cu mîna de pămînt, cădeau mărgăritare. În acea vreme, casa era ridicată. Se adunară toţi bătrînii satului şi se făcu o aşa nuntă frumoasă, că ţinu veselia cîteva zile.

Aşa cum dorinţa văcarului cel pleşuv s-a împlinit, tot aşa să se împlinească şi dorinţele voastre.

Repovestire de VIOREL BAGEACU

CUPRINS

Povești românești 5

Mihai Lupu 5
Ionică-Ram-de-tei 5
Povestea lui Crap-Năzdrăvan 40
Povești aromâne 78
Moșul și baba 78
Lupul și vulpea 80
Cenușotcă 84
Ghicitorul năzdrăvan 88
Trei hoțomani 93
Cei trei leneși 100
Ciuciuli-Muciuli 103
Fata isteață a moșului 105
Gheorghe Calciu 110
Crăiasa apelor 110
Povești din Caşmir 120
Povestea regelui Vikramaditya și a celor șapte chipuri de aur 120
Povestea regelui Vikramaditya și a cerșetorului Prapancia-buddhi 124
Ciudatele pățanii ale lui Kesata și ale prietenului său, Kandarpa 131
Povești chineze 154
Cinci ouă tari 154
Un schimb bun 156
Tabloul fermecat 159
Povești franceze 169
Povestea celor doi frați gemeni, născuți din peștele albastru 169
Lupta cu zîna 184

Povești javaneze 197
Eclipsa de lună 197
Giocco Tarub și zîna 199
A o mia statuie 204
Bivolul învingător 206
Kedono și Kedini 209
Marele șarpe Boa 213
Copacul de care nu rîde nimeni 219
O mie de guri 226
Papagalul vrăjit 229
Povești vietnameze 238
Elefantul și furnicile 238
Cine e rău nu poate fi fericit 240
Haină nouă și porc nou 245
Tam și Cam 246
Poveste persană 258
Pleșuvul și fata 258

Lector : IOANA RICUS
Tehnoredactor : ȘTEFANIA MIHAI

Dat la cules 21.I.1976. Bun de tipar 16.III.1976. Apărut 1976. Comanda nr. 1 171. Tiraj 141 000. Broșate 141 000. Coli de tipar 8 ½.

Comanda nr. 60 052
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1 — București
Republica Socialistă România

Lei 4,50